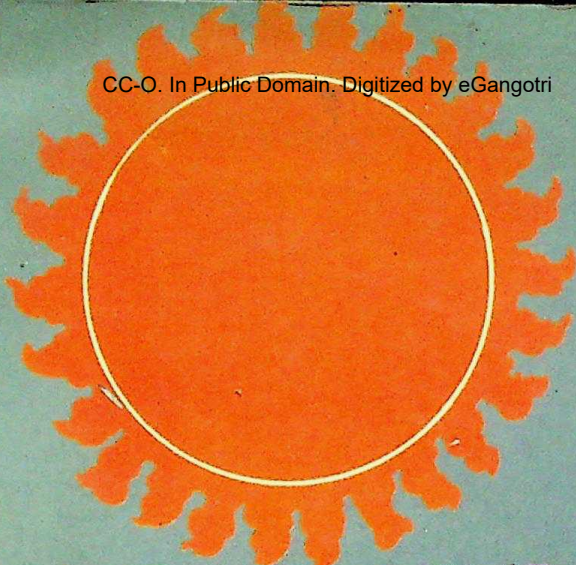
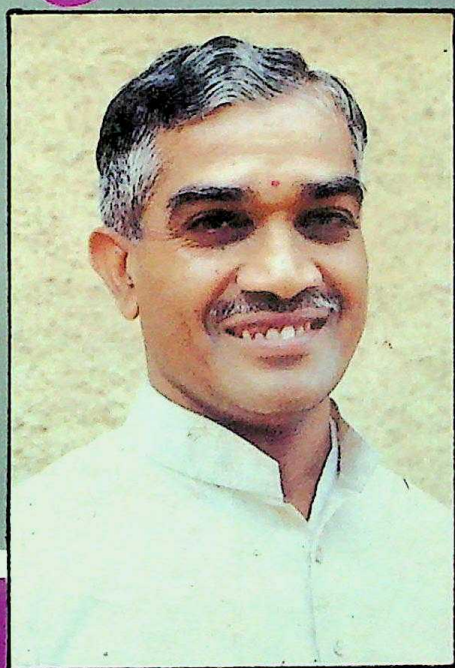




ಮಿತ್ರಯ ನಮಃ



ಪಲ್ಲವ ಪ್ರಕಾಶನಮ್ □ ಬೆಂಗಳೂರು

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

ಮಿತ್ರಾಯ ನಮಃ

ದಿವಂಗತ ಅಜಿತಕುಮಾರರ ಜೀವನಸ್ಮೃತಿ

Sri Vidya Bharathi
Book Centre,
Bharathi Street,
SRINGERI - 577 139.

ಪಲ್ಲವ ಪ್ರಕಾಶನಮ್
ಬೆಂಗಳೂರು

ಮಿತ್ರಾಯ ನಮಃ

ದಿವಂಗತ ಅಜಿತಕುಮಾರರ ಜೀವನಸ್ತುತಿ

□ ಪ್ರಕಟನೆ

ಸಲ್ಲವ ಪ್ರಕಾಶನಮ್

(ಹಿಂದು ಸೇವಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ)

73/2, 'ಅಕ್ಷರಂ', ರಂಗರಾವ್ ರಸ್ತೆ,

ಶಂಕರಪುರಂ, ಬೆಂಗಳೂರು - 560 004

ದೂರವಾಣಿ : 623189

ಶಕೆ ೧೯೧೧ ಪ್ರಜಾಪತಿ ಸಂ॥ ಅಧಿಕ ವೈಶಾಖ ೧೨

12 ಏಪ್ರಿಲ್ 1991

@ ಪ್ರಕಾಶಕರರು

□ ಬೆಲೆ

ಹದಿನೈದು ರೂಪಾಯಿ

□ ಮುದ್ರಣ :

ಸ್ಪಾನ್ ಪ್ರಿಂಟ್, ಬೆಂಗಳೂರು - 4

ದೂರವಾಣಿ - 628880

ಪ್ರಕಾಶಕರ ಮಾತು

ಸ್ವರ್ಗೀಯ ಅಜಿತಕುಮಾರರು ಒಬ್ಬ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಮಾಜಸೇವಕ. ಅವರು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸ್ವಯಂಸೇವಕ ಸಂಘದ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಾಂತ ಪ್ರಚಾರಕರೂ, ಹಿಂದು ಸೇವಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ನಿರ್ದೇಶಕರೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಅವರ ಅಕಾಲಿಕ ನಿಧನ, ಸೇವೆ, ಸಮಾಜ ಪರಿವರ್ತನೆ, ರಾಷ್ಟ್ರ ಪುನರ್ನಿರ್ಮಾಣಗಳ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದವರಿಗೆ ಉಂಟು ಮಾಡಿದ ಆಘಾತ ವರ್ಣಿಸಲಾಗದು.

ಅಜಿತರು ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿದ್ದ ಹಿಂದು ಸೇವಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ ತನ್ನ ಹತ್ತನೇ ವರ್ಷದ ಹುಟ್ಟುಹಬ್ಬ ಆಚರಿಸುತ್ತಿರುವ ಈ ವರ್ಷವೇ ಅವರು ಕಣ್ಮರೆಯಾದುದು ದುರ್ದೈವವಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೇನಲ್ಲ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನಷ್ಟೂ ಸಮಾಜಸೇವೆಗಾಗಿಯೇ ಸುರಿದವರು. ಅವರೊಬ್ಬ ಸೇವೆಯ ಸಾಧಕ.

ಅಜಿತಕುಮಾರರು ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡಿದ ಸಂಸ್ಥೆ, ಯೋಜನೆ ಸಮಾಜಕಾರ್ಯಗಳು ಹಲವು. ಅವರ ನೆನಪು ಇಂಥ ಉತ್ತಮ ಕಾರ್ಯಗಳಿಂದ ಸದಾ ಹಸಿರಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಅಜಿತರಿಂದ ಪ್ರೇರಣೆ ಪಡೆದವರು, ಅವರ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮನಸಾರೆ ಮೆಚ್ಚಿದ ಹಲವರು, ಹತ್ತಿರದಿಂದ ಬಲ್ಲ ಸಹಯೋಗಿಗಳು - ಹೀಗೆ ಅದೆಷ್ಟೋ ಜನರು ಅಜಿತರ ಕುರಿತು ಪುಸ್ತಕ ಬರಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿದರು. ಅದನ್ನು ಪೂರೈಸಲೆಂದೇ ಈ ಕಿರುಪ್ರಕಾಶನ ಹೊರಬಂದಿದೆ. ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ದಶಮಾನೋತ್ಸವದ ಸಮಾರೋಪ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲೇ ಇದು ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದೊಂದು ಸುಯೋಗ.

ಇದು ಅಜಿತಕುಮಾರರ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ ಅಲ್ಲ; ಅವರ ಬಗೆಗಿನ ಸ್ಮೃತಿ ಸಂಗ್ರಹ ಮಾತ್ರ. ಆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇ ಇದನ್ನು ಓದಬೇಕಾಗಿ ಸವಿನಯ ಸೂಚಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಈ ಕಿರುಪುಸ್ತಕಕ್ಕೆ ಸಹಾಯವಾಗುವಂತೆ ಅನೇಕರು - ಸ್ವಯಂಸೇವಕರು, ಸೇವಾವ್ರತಿಗಳು, ಸಮಾಜದ ಸಹೃದಯರು, ಅಜಿತರ ಸಂಪರ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಹಲವರು - ಅದೆಷ್ಟೋ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಪಲ್ಲವ ಪ್ರಕಾಶನ ಋಣಿಯಾಗಿದೆ. ಪುಸ್ತಕಕ್ಕೆ 'ಮೊದಲ ಮಾತು' ಬರೆದು, ಈ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಟವಾಗಲು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಿದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸ್ವಯಂಸೇವಕ ಸಂಘದ ದಕ್ಷಿಣಭಾರತದ ಸಹಕೇತ್ರೀಯ ಪ್ರಚಾರಕ ಮಾನ್ಯ ನ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರಿಗೆ ನಾವು ಕೃತಜ್ಞರಾಗಿದ್ದೇವೆ.

ಪುಸ್ತಕ ಹೊರಬರಲು ದುಡಿದ ಕೈಗಳಿಗೆ, ಸಹಕರಿಸಿದ ಹಿರಿಯರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಧನ್ಯವಾದಗಳು. ಅಂದವಾಗಿ ಮತ್ತು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಿದ ಸ್ಟಾನ್ ಪ್ರಿಂಟ್‌ನವರಿಗೆ ನಾವು ಆಭಾರಿ.

ಪಲ್ಲವ ಪ್ರಕಾಶನಮ್ ಅಜಿತಕುಮಾರರ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಕಾರ್ಯ. ಇದು ಅವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಆದರಾಂಜಲಿ. ಇದರಲ್ಲಿರಬಹುದಾದ ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಮನ್ನಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೋರುತ್ತೇವೆ.

ಬೆಂಗಳೂರು

12 ಏಪ್ರಿಲ್ 1991

- ಪ್ರಕಾಶಕರು

□ ಒಳಗೆ □

ಮೊದಲ ಮಾತು	1
೧ ಜೀವನ ಚಿತ್ರ	8
೨ ವ್ಯಕ್ತಿ - ವಿಚಾರ	16
೩ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ.....	41
೪ ಬರಹ	63
೫ ಶಬ್ದಚಿತ್ರಗಳು	71
೬ ನೆನಪು - ಗೌರವ	77
೭ ಭಾವಸುಮನ	88
ಅನುಬಂಧ	94

ಮೊದಲ ಮಾತು

ಸಂಘ ಶಿಕ್ಷಾವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಬರುವ ಹೊಸ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಿಗೆ ಸಂಘದ ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿರುವ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡಲು ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಅಂಕಣ 'ನಾಡಿಗಾಗಿ ಬಾಳಿದ ನಮ್ಮವರು'. ಪ.ಪೂ. ಡಾಕ್ಟರಜಿ ಅವರಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಮೊನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆವರೆಗಿನ ಶ್ರೀ ಭಾವೂರಾವ್ ದೇಶಪಾಂಡೆಯವರ ಕಿರುಪರಿಚಯ ಅದರಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ.

ಯಾರಾದರೊಬ್ಬ ಕಾರ್ಯಕರ್ತ ಹೆಚ್ಚು ಅಪಘಾತ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಅಥವಾ ಆತುರದಲ್ಲಿ ಮೈಕೈ ಗಾಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಸುತ್ತಲಿದ್ದವರು 'ನಾಡಿಗಾಗಿ ಬಾಳಿದ ನಮ್ಮವರು' ಸಾಲಿಗೆ ಸೇರಲು ಆತುರವೇ? ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ರೀತಿ ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಿರಿಯರೇ ನಾವರು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಅಪಘಾತಕ್ಕೀಡಾಗಿ ಆ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿಹೋದುದು ವಿಧಿಯ ಕ್ರೂರ ಅಟ್ಟಹಾಸ. ಶ್ರೀ ಅಜಿತಕುಮಾರ್, ಶ್ರೀ ನರೇಂದ್ರ, ಶ್ರೀ ವಿಜಯೇಂದ್ರ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶರ ಪೈಕಿ ಶ್ರೀ ಅಜಿತಕುಮಾರರು ಹಿರಿಯರು. ಪ್ರಾಂತ ಪ್ರಚಾರಕರಾಗಿದ್ದವರು. ಸೇವಾಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ, ಸೇವಾಮನೋಭಾವಕ್ಕೆ ಹೊಸ ದಿಕ್ಕು, ಹೊಸ ಮೆರುಗು ಕೊಟ್ಟವರು. ಅವರ ಜೀವನ ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯದ ಕುರಿತಾಗಿ ಗ್ರಂಥವೊಂದು ಪ್ರಕಾಶಿತವಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಸಾಮಯಿಕ, ಅನಿವಾರ್ಯ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಅದು. ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಿಂದ ಬದುಕುವ ಎಲ್ಲ ಸಹೃದಯಿಗಳಿಗೆ ದಿಕ್ಕನ್ನಿಚ್ಛಿ ಆಗಬಲ್ಲ ಜೀವನ ಅವರದು.

ಅನಾಸಕ್ತ ಯೋಗಿ

'Concern for all, attachment to none' ಎಲ್ಲರ ಬಗೆಗೆ, ಎಲ್ಲದರ ಬಗೆಗೆ ಕಾಳಜಿ. ಯಾರ ಕುರಿತೂ ಮೋಹವಿಲ್ಲ - ಎಂಬುದು ನಮ್ಮ ಅಜಿತಕುಮಾರರ ಕುರಿತು ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಈಗ ಹೇಳಬಹುದಾದ ಮಾತು. ಸದಾ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಆಗಿದ್ದ ಅವರ ಬಳಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಹತ್ತು ಹಲವು ಬಗೆಯ ಜನರ ಬಗೆಗೆ ಸದಾ ಅನುಕಂಪ, ಕಾಳಜಿ. ಅದರಿಂದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅವರು ನನಗೆ ಅತಿ ಆತ್ಮೀಯರು ಎನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಯಾರೂ ತುಂಬ ಸಲಿಗೆ ಬೆಳೆಸಲಾಗದಂತಹ ಬಿಗಿಯೂ ಅವರಲ್ಲಿತ್ತು.

ಉತ್ಕೃಷ್ಟತೆಯ ಆರಾಧಕ

ಯಾವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಅದು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಆಗಬೇಕು. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹಿತ ಆಗಬೇಕು. ಎಲ್ಲರ ಮನ ಪ್ರಸನ್ನ ಆಗಬೇಕು. ಅದರಲ್ಲಿ ಸ್ವಂತದ ಲವಲೇಶವೂ ಇರಬಾರದು ಎಂಬ ನೀತಿಯ ಪ್ರತಿರೂಪ ಅವರು. ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧವೇ ಇಲ್ಲದ - ಹತ್ತಾರು ರೀತಿಯ, ಗಾತ್ರದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಪ್ರಚಾರಕ ಅವರು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕೆಲಸವೂ ಉತ್ತಮವಾಗುವಂತೆ, ಅದನ್ನು ನಡೆಸುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾ, ಒಂದು ಕುಟುಂಬದಂತೆ ಹೊಂದಿ ಬಾಳುವಂತೆ ಗಮನ ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲಸ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಗಬೇಕು, ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ನಂಬಿಕೆ, ಆತ್ಮೀಯತೆ ಬೆಳೆಯಬೇಕು, ಹೊಸಬರು ಸಹಕಾರಿಗಳಾಗಿ ಸಿಗಬೇಕು - ಎಂಬ ಸೂತ್ರ ಅವರದ್ದು.

ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳದ ಮಹಾ ಮಸ್ತಕಾಭಿಷೇಕ, ಉಜರೆಯ ವಿಶ್ವಹಿಂದೂ ಪರಿಷತ್ ಅಧಿವೇಶನಗಳಂತಹ ಬೃಹತ್ ವೈಭವಶಾಲಿ ಯೋಜನೆಗಳಂತೆಯೇ, ಬಾಲಸಂಗಮಗಳು, ಆಪ್ತಸಲಹಾ ಕೇಂದ್ರ, ಮನೋವಿಕಾಸ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ ಸಣ್ಣ ಪ್ರಕಲ್ಪಗಳನ್ನೂ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ನಡೆಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಜೊತೆಗೆ ಒಂದೊಂದು ಯೋಜನೆ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡಾಗಲೂ ಅದರ ಕುರಿತು ಚಿಂತಿಸಿ, ಸ್ವತಃ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ ಕಲಿತು ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾವೀಣ್ಯತೆ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಯಾವ ಹೊಸ ಯೋಜನೆಯೇ ಆಗಲಿ ಅದಕ್ಕೊಬ್ಬ ತಜ್ಞನನ್ನೇ ಹುಡುಕಿ, ಅವರನ್ನೇ ಪ್ರಮುಖರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ತಾವು ಹಿಂದೆಯೇ ಉಳಿದು ಸರ್ವ ರೀತಿಯ ಬೆಂಬಲ ನೀಡಿ ಅದು ಯಶಸ್ವಿ ಆಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಾಗಾಗಿ ಅವರು ಸರ್ವರಿಗೂ ಪ್ರಿಯರಾಗಿದ್ದರು. ಕನಸು ಕಟ್ಟುವವರೆಲ್ಲರಿಗೆ ಯಶದ ದಾರಿ ತೋರಿಸಿ ಬೆಳೆಸಿದ ಹಿರಿಮೆ ಅವರದ್ದು. 'ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕನಸಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ನನಸಾಗಿಸುವ ಕಸುವು ನಮ್ಮಲ್ಲಿದೆ' ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು.

ಜೀವನವೇ ಶಿಕ್ಷಣಶಾಲೆ

ಪ್ರಾಂತದ ಶಾರೀರಿಕ ಪ್ರಮುಖರಾದಾಗ ಯೋಗಾಸನವನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ಕಲಿಯಬೇಕಾಯ್ತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಶ್ರೀ ಪಟ್ಟಾಭಿಜೋಯಿಸರಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದರು. ನಂತರ ಶ್ರೀ ಬಿ.ಕೆ.ಎಸ್. ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ಯರಲ್ಲಿ, ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಶರೀರಶಾಸ್ತ್ರ, ಆಯುರ್ವೇದ, ಹೋಮಿಯೋಪತಿ, ಶಿಕ್ಷಣ ತತ್ತ್ವಗಳು, ಮನೋವಿಜ್ಞಾನ, ಲೆಕ್ಕಪತ್ರ ಇಡುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ ನಾನಾ ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ಆಳವಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಿ ಬೃಹತ್ ವಿಶ್ವಕೋಶವೇ ಆದರು. ಎಲ್ಲರ ಬಗೆಗೂ ಕಾಳಜಿ ಇತ್ತಾಗಿ ಅಗತ್ಯವಾದ ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನೂ ಹಿರಿಕೊಂಡರು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಚಿಂತಾಮಣಿಯ ಮಗುವಿನ ಮನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರ ಮಾಡುವಾಗ ಅದರ ಪ್ರಮುಖರೂ ಪ್ರವರ್ತಕರೂ ಆದ ಶ್ರೀಮತಿ ಮೀನಾಕ್ಷಿ ಶಿವರಾಮಕೃಷ್ಣನ್ ಅವರಿಗೆ 'ನಾನು ಮೂರು ದಿನ ನಿಮ್ಮ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್‌ಗೆ ಬರುವೆ. ನನಗೆ ಮಾಂಟೆಸೊರಿ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಿ' ಎಂದಿದ್ದರು. ಕಲಿಯುವ ಹಂಬಲ, ಉತ್ಸಾಹ ಎರಡರಲ್ಲೂ ಸಣ್ಣಮಕ್ಕಳಂತೆ ಅವರು. ಕಲಿಯಬೇಕು ಯಾಕೆ? ಎಂದಾಗಲೆಲ್ಲ ಅವರ ಉತ್ತರ ಬರುತ್ತಿತ್ತು - 'ಜೀವನ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಲ್ಲ, ನಿದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ' ಅವರು ಬದುಕಿನಲ್ಲೂ ಹಾಗೇ ನಡೆದರು.

ಮಾನವ ಆಗಬಲ್ಲ, ಮಾಡಬಲ್ಲ

'ಮಾನವ ಬನಸಕತಾ ಹೈಬನಾ ಸಕತಾಹೈ' - 'ಬೆಳೆಯಲೂ ಬಲ್ಲ, ಬೆಳೆಸಲೂ ಬಲ್ಲ' ಎಂಬ ಈ ಮಾತು ಸೇವಾಕಾರ್ಯ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ನಂತರ ಅವರ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ತಾನೂ ಬೆಳೆದು ಅನ್ಯರನ್ನೂ ಬೆಳೆಸಬೇಕು. ಹಿಂದು ಸೇವಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ ಸೇವಾವ್ರತಿಗಳಿಗೆಂದು ಶಿಕ್ಷಣ ಆರಂಭಿಸಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿನ ಮೊದಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಸ್ವತಃ ಶ್ರೀ ಅಜಿತಕುಮಾರರು. ಹೊಸಬರ ಜೊತೆ ಅವರೂ ಎಲ್ಲ ಭಾಷಣಗಳನ್ನೂ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಆಲಿಸಿ, ಟಿಪ್ಪಣಿ ತಯಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅರ್ಥ ಆಗದ್ದನ್ನು ಮತ್ತೆ ವಿಚಾರಿಸಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವರು. ಜೊತೆಗೆ ಸೇವಾವ್ರತಿಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಗುಣಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಸ್ವತಃ ಅಭ್ಯಾಸದಿಂದ ಗಳಿಸಿ, ಉಳಿದವರಿಗೂ ಕಲಿಸಿದ 'ಏಕಲವ್ಯ' ಅವರು. ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೂ ಅತ್ಯಂತ ಸ್ವಚ್ಛ, ಸರಳ, ನೇರ, ಪೂರ್ಣ ಅನುಕೂಲ ಇರುವಂತಾಗಬೇಕು. ಖರ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಆಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿದವರು ಭಲೆ ಎನ್ನಬೇಕು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ತಾವೇ ಅನೇಕ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿ

ಕಲಿಸಿದರು. ಹಾಗಾಗಿ ಇಂದು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ಸೇವಾವ್ರತಿಗಳಿದ್ದ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅರಳಿದೆ. ಎಲ್ಲರ ಬಗ್ಗೆ ಆದರ, ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸದಲ್ಲೂ ಉತ್ಸಾಹ, ಕಲಿತಷ್ಟೂ ವಿನಯ, ಪ್ರತಿಯೊಂದೂ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾಗಲೇ ಬೇಕೆಂಬ ಆಗ್ರಹ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಎಷ್ಟೇ ಆದರೂ ಶ್ರಮ ಸುರಿಯುವ ಧೈರ್ಯ, ಯಾವ ಕೆಲಸವೂ ಕೀಳಲ್ಲ ಎಂಬ ಪ್ರಜ್ಞೆ, ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಈ ಎಲ್ಲ ಗುಣಗಳು ಲೋಕಸಂಗ್ರಹಕ್ಕಾಗಿ - ಜನಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಲೆಂದು ಮಾತ್ರ ಎಂಬ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಳಕಳಿ. ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಆಸೆ ಪಡುವಂತಹ, ಆನಂದ ಪಡುವಂತಹ, ಹಲವೊಮ್ಮೆ ಅಸೂಯೆ ಪಡುವಂತಹ ಮೌನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನವರು ಸಾಧಿಸಿದರು.

ಧಾವಂತದ ಸಂತ

ಇಷ್ಟೊಂದು ಕನಸುಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು, ಅನ್ಯರ ಕನಸುಗಳನ್ನೂ ತನ್ನದಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬದ್ದಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಅಜಿತಕುಮಾರರಿಗೆ ದಿನದ 24 ಗಂಟೆಗಳು ಸಾಲದಾದುದು ಸಹಜ. ಹಾಗಾಗಿ ಅವರು ಸದಾ ಧಾವಂತದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೇಶವಕೃಪಾದಲ್ಲೂ ಅವರು ಓಡುತ್ತಲೇ ಇರುವರು. ಕಾರ್ಯ ಬೆಳೆದಂತೆ ಸಮಾಲೋಚನೆಗೆ ಕಾಣಲೆಂದು ಬರುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚು. ಅಜಿತಕುಮಾರರೇ ಈ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕೆನ್ನುವ ಆತ್ಮೀಯ ಬಂಧುಮಿತ್ರರೂ ಹೆಚ್ಚಿದರು. ಸಮಸ್ಯೆಗಳೂ ಹೆಚ್ಚಿದವು. ಹೀಗಾಗಿ ಅಜಿತಕುಮಾರರು ತಮ್ಮದಾಗಿದ್ದ ಊಟ, ನಿದ್ರೆಯನ್ನೂ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದರು. ಸ್ನೇಹ, ಆತ್ಮೀಯತೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆ ಊಟ, ನಿದ್ರೆಗಳು ಕಡಿಮೆ ಆಗುತ್ತಾ ಹೋದವು. ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಊಟ, ನಿದ್ರೆಗಳು ಕಡಿಮೆ ಆದಾಗ ಕೋಪ, ಆಲಸ್ಯ ಹೆಚ್ಚುತ್ತೆ. ಸಂತುಲನೆ ಕಡಿಮೆ ಆಗುತ್ತೆ. ಆದರೆ ಇವರು ಊಟ, ನಿದ್ರೆ ಕಡಿಮೆ ಆದಂತೆ ವಾತ್ಸಲ್ಯ, ಕಾರುಣ್ಯಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಂಡರು. ಅನುಶಾಸನಕ್ಕೆ ಲೋಪ ಬಾರದಂತೆ ಎಚ್ಚರ ವಹಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ಎರಡೂ ಕಡೆಯಿಂದ ಉರಿಯುವ ಮೇಣದ ಬತ್ತಿಯಂತೆ ಆಗಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಆನಂದ ಕಂಡರು.

ಅವರ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲೂ ಇದ್ದ ಹಿರಿಯರು, ಕಿರಿಯರು ಅವರ ಈ ವಿಕಾಸವನ್ನು, ಪರಿವರ್ತನೆಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದವು. ಅವರ ಪ್ರತಿಬೆ ಗರುಡಪಕ್ಷಿಯಂತೆ ಗರಿಗೆದರಿ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಾಗಿ ಹಾರಾಡುವುದನ್ನು ಕಂಡೆವು. ಅವರ ಆತುರ, ವೇಗಗಳನ್ನು ಕಂಡು Saint in a hurry ಆತುರದ ಸಂತ ಎಂದೂ ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡಿದೆವು. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ 'ಇವರು ಯಾರಾರಿಗೋ ಸಿಗುತ್ತಾರೆ. ಕೇಶವಕೃಪಾದಲ್ಲಿನ ನಮಗೇ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಕುರಿತು ಕಾಳಜಿ ಇವರಿಗಿಲ್ಲವೇ' ಎಂದೂ ಯೋಚಿಸಿದೆವು. ಆದರೆ ಅವರಿಗಾಗಿ ನಾವು ಮಾಡಿದ್ದು ಬಹು ಕಡಿಮೆ. ತಮ್ಮ ಯೋಜನೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು, ಹಣ, ಕಾರ್ಯದ ಶೈಲಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಅವರೇ ಜೋಡಿಸಿಕೊಂಡರು, ರೂಪಿಸಿದರು. ಬಂದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಎದುರಿಸಿ ಪರಿಹರಿಸಿದರು. ಹೊಸ ಯೋಜನೆಗಳು, ಕಲ್ಪನೆಗಳು ಬಂದಾಗ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಹಿರಿಯರ ಬಳಿಗೂ ಬಂದು ಅವರವರ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಅವರ ಮನವೊಲಿಸಿ ಒಪ್ಪಿಸಿದರು. ಕಿರಿಯರಿಗೆ ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡಿದರು. ಸಂಘದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಂತೆ ಅವರು ನನಗೆ ಕಿರಿಯರು, ಸಹಾಯಕರು. ಆದರೆ ನಾನು ಏನು ಮಾಡುವುದು ಸೂಕ್ತ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿನಯ ಹಾಗೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ತಿಳಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮಿತ್ರಸಂಮಿತಿಯ ಗುರು ಅವರು.

ಮೂಲಸೂತ್ರ ಮರೆಯದ ಮೇಧಾವಿ

ಹೊಸತು, ಅಕರ್ಷಕವಾದುದು ಕಂಡಾಗ ಹಳೆಯದು ಮರೆವುದು ಸಹಜ. ಗೌರವ, ಕೀರ್ತಿ, ಸನ್ಮಾನಗಳು ಹೆಚ್ಚಾದಾಗ ಸಾಧನೆ, ವಿನಯಗಳು ಕಡಿಮೆ ಆಗುವುದೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ, ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನವು ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಮನೆಮಾತಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಗೌರವ, ಭಕ್ತಿ ಸಲ್ಲುತ್ತಲೇ ಹೋದಂತೆ ನಿತ್ಯಶಾಖೆಯ ಮೌನಸಾಧನೆಯ ಕುರಿತಾದ ಅವರ ಶ್ರದ್ಧೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಲೇ ಹೋಯಿತು. ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಂದಾಗಿ, ಮೈಮರೆವಿನಿಂದಾಗಿ ಅಥವಾ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದಾಗಿ ಶಾಖಾಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ತೊಂದರೆ ಬರುವಂತೆ ಆದರೆ ಅವರಿಗೆ ತುಂಬಾ ನೋವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕೋಪ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. 'ಶಾಖಾ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಶಾಖಾ ಕೆಲಸ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಬಿಡೋಣ, ಉಳಿದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ನಾವೆಲ್ಲ ಇದ್ದೇವಲ್ಲಾ' ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ದಶಮಾನೋತ್ಸವದ ಭವ್ಯ ಯೋಜನೆ ಮಾಡುವಾಗಲೂ ಪ್ರಚಾರಕರು, ಕಾರ್ಯವಾಹರ ಮೇಲೆ ಯಾವ ಹೊಣೆಯೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿಯೇ ಕಾರ್ಯಾರಂಭ ಮಾಡಿದರು. ಶಾಖಾಕಾರ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯ, ಉತ್ಪಾದನಾ ಕಾರ್ಯ. ಅದು ಸದಾ ಬಲವಾಗಿ, ದೃಢವಾಗಿರಲೇಬೇಕು. ಉತ್ಪಾದನೆ ಕಮ್ಮಿಯಾದರೆ ವಿತರಣೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಬಲವಾಗಿದ್ದರೂ ಉಪಯೋಗವೇನು (ಗೋಪುರದ ಎತ್ತರ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದನ್ನು ಚಿಂತಿಸುವಾಗ ತಳಹದಿ ತುಂಬಾ ಆಳಕ್ಕಳಿಯಬೇಕೆಂಬ ಚಿಂತನೆಯೂ ಅನಿವಾರ್ಯ) ಎನ್ನುತ್ತಾ ಶಾಖಾ ಕಾರ್ಯ ಬಲವಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯುವಂತೆ ಗಮನಿಸಿದರು.

ಶಿಕ್ಷಣವೇ ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಸಾಧನೆ

ಉತ್ತಮ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಿದರೆ ಉತ್ತಮ ಫಲ ಎಂಬ ಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಅಪಾರ ನಂಬಿಕೆ. ಯೋಗ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ, ಆಸಕ್ತರಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಿ, ಅವರಿಂದ ಉತ್ತಮ ಕೆಲಸ ಆಗುತ್ತೆ. ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸಜ್ಜನರಿಗೆ ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲ. ಉತ್ತಮ ಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲರಾದಾಗ ಬರುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನೆದುರಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿ, ಮನೋಬಲಗಳು ಕಡಿಮೆ. ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ಅವನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಟ್ಟರೆ ಅದ್ಭುತ ಕಾರ್ಯ ಆದೀತು. ಈ ಸಮಾಜದ ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಬಾಹುಬಲಿಗಳು, ಹನುಮಂತರು ಎದ್ದು ನಿಂತಾರು.

ಈ ನಂಬಿಕೆಯಿಂದ ರೂಪುಗೊಂಡ ಆಂದೋಳನವೇ ಹಿಂದು ಸೇವಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ. ಸೇವೆ ಮಾಡಬಯಸುವ ತರುಣ ತರುಣಿಯರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಿ ದಾರಿ ತೋರುವ ಜೊತೆಗೆ, ಸೇವೆ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ನೆರವಾಗ ಬಯಸುವ ಧನಿಕ ಸಜ್ಜನರಿಗೆ ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡಿ ಬಳಿಗೆ ಸೆಳೆಯುವ ವಿಶೇಷ ಆಂದೋಲನ ಇದು. ಶಿಕ್ಷಣವೇ ಇದರ ಮೂಲ ಶಕ್ತಿ. ಸೇವೆ ಮಾಡಬಯಸುವವರಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಶಿಕ್ಷಣ, ಬಿಗಿಯಾದ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿವರ್ತನೆಗೆ ಅವರನ್ನು ಅನುವುಗೊಳಿಸುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಆ ಶಿಕ್ಷಣದ ಸಾಫಲ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ನೋಡಿ ಅನುಭವಿಸಬೇಕು. ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ -

ಅಸ್ವ ಶೈತನ ಕಳಂಕ ತೊಡೆಯಲು

ಹಿಂದು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಕಳೆಯಂತೆ ಬೆಳೆದಿರುವ ಅಸ್ವ ಶೈತನ ಯಾರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ? ಅದರಿಂದ ಆಗುತ್ತಿರುವ ಮನಃಕೇಶ, ಅನಾಹುತಗಳು ಸರ್ವವಿದಿತ. ಅಸ್ವ ಶೈತನ ತೊಲಗಬೇಕು ಎಂಬುವವರಿಗೂ

ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲ. ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲೂ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ ಅಪರಾಧವೆಂದು ಸಾರಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ ದಿನಕಳೆದಂತೆ ಹೊಸ ರೂಪಗಳನ್ನು ತಳೆದು ಮುಂದುವರಿದೇ ಇದೆ. ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಜನರ ಮನದಲ್ಲಿ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಈ ರೋಗವೂ ಹೋಗದು.

ಸೇವಾವ್ರತಿಗಳ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಅವರ ಮನಃಪರಿವರ್ತನೆಗೆ ವಿಶೇಷ ಮಹತ್ವ ನೀಡಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತಾ ನಿವಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಮಹತ್ವದ ಸಾಧನವಾಗುವಂತೆ ರೂಪಿಸಿದವರು ಅಜಿತರು. ಸಂಪ್ರದಾಯನಿಷ್ಠ ಮನೆತನಗಳಿಂದ ಬಂದ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ವಂಶದ ಪೂರ್ವ ಕುಸಂಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು 30 ದಿನಗಳ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ಮರೆತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಾಮರಸ್ಯದ ಕಡುತರ ಹೊಣೆಗೆ ಹೆಗಲು ಕೊಡುವುದನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ನೋಡಿಯೇ ನಂಬಬೇಕು. ತಾವು ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಪೂರ್ಣ ಅರಿವು, ಅದರ ಮಹತ್ವದ ಕುರಿತಾದ ಪರಮ ವಿಶ್ವಾಸ ಅದನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಯಾವ ತ್ಯಾಗವೂ ಕಡಿಮೆಯದ್ದಲ್ಲ ಎಂಬ ಮನೋಭಾವಗಳನ್ನು ಅವರಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಸಲು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಇಂದು ಸೇವಾವ್ರತಿಗಳು ಹೋದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತಾ ನಿವಾರಣೆಯ ಹರಿಕಾರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ನೋಡಿದವರು 'ಅಪೂರ್ವ ಪವಾಡ!', 'ಮೌನ ಕ್ರಾಂತಿ', 'ವಿವೇಕಾನಂದರು ಕಂಡ ಕನಸು ನನಸಾಗುತ್ತಿದೆ' ಇತ್ಯಾದಿ ಉದ್ಗಾರಗಳನ್ನು ಎತ್ತುವುದೂ ತುಂಬ ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಗಿದೆ. ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿ ಸಂಕಟಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಕುಟುಂಬಗಳು ಸೇವಾವ್ರತಿಗಳ ಮೂಲಕ ಸಮಾನತೆಯ ಅನುಭವ ಪಡೆದಾಗ ಅವರಿಗಾಗುವ ಆನಂದ ವರ್ಣನಾತೀತ.

ಸೇವಾವ್ರತಿಗಳೇ - ಸಹಕಾರಿಗಳೇ - ದೇವರು

ಈ ಪವಾಡ ಆದುದಾದರೂ ಹೇಗೆ? ಅಜಿತಕುಮಾರರು ಒಬ್ಬ ಅನುಭವಿ ಪ್ರಚಾರಕ. ಸ್ವಯಂ ಸೇವಕನನ್ನು, ಸಹಕಾರಿಯನ್ನು ದೇವರೆಂದು ತಿಳಿದು ನಡೆಯುವ ದೃಷ್ಟಿ ಇದ್ದವರು. ಅದೇ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನೇ ಮುಂದುವರಿಸಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪುನರುತ್ಥಾನ ಆಂದೋಲನದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡ ಸೇವಾವ್ರತಿಗಳ ಬಗೆಗೆ ಅವರದು ಅಪಾರ ಪ್ರೇಮ. ಎಲ್ಲೇ ಇರಲಿ ಸೇವಾವ್ರತಿಗಳನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡುವ, ಅವರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ವಿಚಾರಿಸುವ, ಸಮಸ್ಯೆ ಪರಿಹರಿಸುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಆದ್ಯತೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಯಾವುದೇ ಸೇವಾವ್ರತಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕೊರತೆ ಆದಾಗ, ರಕ್ಷಣೆ - ಭದ್ರತೆ ಇಲ್ಲವೆಂದಾಗ ಅವರು ದೂರ್ವಾಸರಂತೆ ಕೋಪಗೊಂಡುದೂ ಉಂಟು. ಸೇವಾವ್ರತಿಗಳಿಂದಲೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ, ಅವರ ಶಕ್ತಿ, ಕೀರ್ತಿಗಳೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ಕೀರ್ತಿ ಎಂದು ನಂಬಿ ನಡೆದರು. ಆದರೆ ಇದಿಷ್ಟೂ ಅವರ ಭಾವನೆ. ಸೇವಾವ್ರತಿಗಳನ್ನು ದೇವರೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಅವರ ಸೇವೆ ಮಾಡಿದರು - ನಿಜ. ಆದರೆ ಸೇವೆ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಿರುವವರಿಗೆ ತಾವು ಸೇವೆ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ತಾವೂ ಏನೋ ಮಹತ್ವದ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎಂಬ ವಿಶ್ವಾಸ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡರು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ತಾವೂ ಅಜಿತರಂತೆಯೇ ಆಗುವ ದೃಷ್ಟಿ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡರು. ಶಾಲಿವಾಹನ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಜೀವ ತುಂಬುತ್ತಿದ್ದಂತೆ. ಅದರಂತೆ ತಮ್ಮ ಊರಿನಲ್ಲಿ, ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದೆ ಅಜ್ಞಾತರಾಗಿ ಧೂಳಾಗಿದ್ದ ಯುವಕರು, ಯುವತಿಯರು ಅಜಿತರ ಸಹವಾಸದಿಂದಾಗಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಪೂಜಾರ್ಹ ದೇವತೆಗಳಾದರು.

ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷದಂತೆ - ಧಾರಾಳ ದಾನಿ

ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಒಟ್ಟಾಗಿದ್ದೆವು, ಚರ್ಚಿಸಿದೆವು - ಹೊಸ ಕಲ್ಪನೆಗಳ ಕುರಿತು ದಾರಿ ಹುಡುಕಿದೆವು. ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಹಾಗೂ ಯೋಜನೆಗಳ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಹೇಗೆ, ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಪರಿಹಾರ ಹೇಗೆ ಎಂದೆಲ್ಲ ಚಿಂತಿಸಿದೆವು. ಈ ಎಲ್ಲ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೂ ಉಲ್ಲೇಖವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಭಾವ ಒಂದಿತ್ತು. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಪಡೆದುದಕ್ಕಿಂತ ಕೊಡುವುದು ಹೆಚ್ಚಾಗುವಂತೆ ಆದೀತೇ? ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಹೇಳದಿದ್ದರೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಅದೇ ಭಾವ ಬಲಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಆ ಆದರ್ಶದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಾನಿನ್ನೂ ಪ್ರಾರಂಭದ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಇಡದಿರುವಾಗ ಪ್ರಿಯ ಅಜಿತ್ ಆ ಆದರ್ಶವನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಾ ಅದರ ಪ್ರತಿರೂಪವೇ ಆದರು. ಸೇವೆ ಹೇಗೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಮೂರ್ತರೂಪ ಆದರು. ಚಿಕ್ಕದಾಗಿದ್ದಾಗ ಕುಡಿದ ಸ್ವಲ್ಪ ನೀರನ್ನೇ ನೆನಪಿಟ್ಟು ಜೀವನಪೂರ್ವ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಸಿಹಿಯಾದ ಎಳನೀರನ್ನು ಕೊಡುವ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷದಂತೆ ಬೆಳೆದರು. ಚಿಕ್ಕವರಾಗಿದ್ದಾಗ ಸುತ್ತಲಿನ ಹಿರಿಯರಿಂದ ಪಡೆದುದೂ ಹೆಚ್ಚಿಲ್ಲ. ನಂತರ ಕೊಡಲು ಆರಂಭಿಸಿದಾಗ ಬೊಗಸೆ ಬೊಗಸೆ ಕೊಟ್ಟು ಶ್ರೀಮಂತರಾದರು. ಕಿರಿಯಿಂದಲೂ ಏನೂ ಅಪೇಕ್ಷಿಸದೇ ಅವರಿಗೂ ಕೈವತ್ತಿ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಶಕ್ತಿ, ವಿವೇಕ ನೀಡಿದ ವಿವೇಕಿ, ಯೋಗಾಚಾರ್ಯ, ಭಾರತವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಸೇವಾಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಆಯಾಮ ನೀಡಿದ ಸೇವಾಮೂರ್ತಿ.

ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಸೇವಾ ಮೂರ್ತಿ

ಉತ್ತಮ ಕಾರ್ಯಕರ್ತ ಹೇಗಿರಬೇಕು? ಸಂಪದದಲ್ಲಿ ಸದಾ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಎಲ್ಲ ಹಂತದಲ್ಲೂ ಆಗಾಗ ಚರ್ಚೆಗೆ, ವಿವಿಮಯಕ್ಕೆ ಬರುವ ವಿಷಯ ಇದು. ಅನುಭವಿ ಹಿರಿಯರು ವಿಷಯ ವಿವರಿಸುವಾಗ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯ ಶ್ಲೋಕವೊಂದನ್ನು ಹೇಳುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂಗತಿ -

ಮುಕ್ತಸಂಗೋಽನಹಂವಾದೀ ಧೃತ್ಯುತ್ಸಾಹ ಸಮಸ್ತತಃ |

ಸಿದ್ಧ್ಯಸಿದ್ಧ್ಯೋರ್ನಿರ್ವಿಕಾರಃ ಕರ್ತಾ ಸಾತ್ತ್ವಿಕ ಉಚ್ಯತೇ ||

ಮೋಹವಿಲ್ಲದೆ, ಅಹಂಕಾರಿಯಾಗದೆ, ಧೈರ್ಯ, ಉತ್ಸಾಹಗಳನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಜಯ ಪರಾಜಯಗಳಲ್ಲಿ ಮತಿಗೆಡದೆ ಮುನ್ನುಗ್ಗುವವನನ್ನೇ ಸಾತ್ತ್ವಿಕ ಕಾರ್ಯಕರ್ತ ಎನ್ನುವರು. ಅಂತಹ ಸಾತ್ತ್ವಿಕ ಕಾರ್ಯಕರ್ತ ಯಾರು ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಈಗ ನಿಶ್ಚಿತರಾಗಿ ತಕ್ಷಣ ಅಜಿತ್ ಎಂದುತ್ತರಿಸಬಹುದು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಮನದ ಕಲ್ಪನೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ರೂಪುಕೊಟ್ಟರು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮರ ಕಲ್ಪನೆಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಮ್ಮದಾಗಿಸಿಕೊಂಡರು. ಎಲ್ಲರಲ್ಲೂ ಯೋಗ್ಯ ದಿಕ್ಕು, ಹೊಸ ಧೈರ್ಯ - ಉತ್ಸಾಹ ತುಂಬಿದರು. ಆ ಕಲ್ಪನೆಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ, ತಪಸ್ಸನ್ನೂ ತುಂಬಿ ಯಶಸ್ಸನ್ನೂ ತಾವು ಮಾತ್ರ ಯಾವುದನ್ನೂ ತಮ್ಮದೆಂದು ಹೇಳದೆ ಹಿಂದೆಯೇ ಉಳಿದ ನಮ್ಮ ಸೇವಾಮೂರ್ತಿ.

ಅಂತಹ ಅಪರೂಪದ ಕಾರ್ಯಕರ್ತ ಅಜಿತಕುಮಾರರ ಕುರಿತಾದ ಪುಸ್ತಕ ಸದಾ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಅಪೂರ್ಣವೇ. ವಿಶ್ವದೆಲ್ಲೆಡೆಯ ಉತ್ತಮ ಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದ ಅವರು ಸುತ್ತಲಿನವರಿಗೆ ಅವುಗಳ ಕುರಿತು ತಿಳಿಸಿದ್ದು ಅತ್ಯಲ್ಪ. ಸಂಬಂಧಿಸಿದವರಿಗೆ, ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ

ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ತಿಳಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಬಹುಭಾಗ ಅಗೋಚರವೇ. ಸ್ವಂತದ ಕುರಿತು ಅವರೂ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಬಂಧುಮಿತ್ರರಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಜೀವನದ ಅಂಶ ಬಹು ಕಡಿಮೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಹೊಣೆಯ ಭಾಗ ಹೆಚ್ಚು ಇರುವುದು ಸಹಜ. ಏನೇ ಆದರೂ ಅವರ ಪ್ರತಿಭೆಯ ಅಲ್ಪಮಾತ್ರವಾದರೂ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬಂದಲ್ಲಿ ತಾವೂ ಜಗತ್ತಿನ ಕತ್ತಲು ನಿವಾರಿಸಬಲ್ಲೆವೆಂದು ವಿಶ್ವಾಸ ಹೊಂದಿರುವ ಸಾವಿರಾರು ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಿಗೆ ಈ ಪುಸ್ತಕ ದಾರಿದೀಪವಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

ಬೆಂಗಳೂರು

- ನ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ

ಚಿತ್ತಾ ಪೂರ್ಣಿಮೆ - ಪ್ರಜೋತ್ಪತ್ತಿ - ೧೯೧೨

(ಮಹಾವೀರ ಜಯಂತಿ)

29 ಮಾರ್ಚ್ 1991

ಜೀವನ ಚಿತ್ರ

“ಜಬ್ ತಕ್ ದಮ್ ಹೈ ತಬ್ ತಕ್ ಕಾಮ್ ಕರೂಂಗಾ”

(‘ಕೊನೆಯ ಉಸಿರಿರುವವರೆಗೂ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವೆ’)

* * * * *

ಇಸವಿ 1960. ಸ್ವಳ - ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆ ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರ ಸಿದ್ಧಗಂಗಾ. ಆರೆಸ್‌ಸೆಸ್ ವಾರ್ಷಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ವರ್ಗ (ಸಂಘ ಶಿಕ್ಷಾವರ್ಗ). ಅದರಲ್ಲೊಂದು ದಿನ ಪ್ರಚಾರಕರ ಭೈರಕ್ ನಡೆದಿತ್ತು. ಸಂಘದ ಆಗಿನ ಮಾನ್ಯ ಸರಕಾರ್ಯವಾಹ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭಾಕರ ಬಲವಂತ ದಾಣಿ (ಭಯ್ಯಾಜಿ ದಾಣಿ)ಯವರು ಪ್ರಶ್ನೆಯೊಂದನ್ನೆಸೆದರು -

“ನೀವೆಷ್ಟು ವರ್ಷ ಸಂಘದ ಪ್ರಚಾರಕರಾಗಿರುತ್ತೀರಿ?”

“ಎರಡು”, “ಮೂರು” ಕುಳಿತವರಿಂದ ಹೀಗೆ ಉತ್ತರ ಬರತೊಡಗಿತು.

ತರುಣನೊಬ್ಬ ದಿಟ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿದ :

“ಜಬ್ ತಕ್ ದಮ್ ಹೈ ತಬ್ ತಕ್ ಕಾಮ್ ಕರೂಂಗಾ”

* * * * *

ಈ ಉತ್ತರ ಕ್ಷಣಿಕ ಆವೇಶದ್ದಾಗಿರಲಿಲ್ಲ; ಕೇವಲ ಹಿರಿಯರ ಮೆಚ್ಚುಗೆಗಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದೂ ಅಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಖಚಿತ ನಿರ್ಧಾರವಿತ್ತು. ಕಣ್ಣೆದುರು ಬದುಕಿನ ಗುರಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಿತ್ತು. ಹಾಗೆಂದೇ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಮುನ್ನ ಎರಡು ಬಿ.ಇ.,ಗಳ ಈ ಪದವೀಧರ ನೌಕರಿ - ಸಂಪಾದನೆಗಳ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತದೇ ತೊಟ್ಟ ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲೇ ನಾಡಸೇವೆಯ ಯಜ್ಞಕುಂಡಕ್ಕೆ ದುಮುಕಿದ್ದ. ಆಗ ಹಿರಿಯರೆದುರು ತನ್ನ ಮನದಿಚ್ಚೆಯನ್ನು ಹೊರಗೆಡವಿದ್ದ: “ಒಂದು ವರ್ಷ ಪ್ರಚಾರಕನಾಗಿರುವೆ”. ಅದಕ್ಕೆ ಆಗ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮೊದಲ ಪ್ರಾಂತ ಪ್ರಚಾರಕರಾಗಿದ್ದ ಮಾನ್ಯ ಯಾದವರಾವ್‌ಜೀ ಅವರ ಸಲಹೆ ಸಿದ್ಧವಿತ್ತು:

“ಈಗಲೇ ಒಂದು ವರ್ಷದ ಮಿತಿ ಏಕೆ ಹಾಕುತ್ತೀ? ಒಂದು ವರ್ಷ ಕಳೆದ ಮೇಲೆ ಯೋಚಿಸಿ, ತೀರ್ಮಾನಿಸು”.

ಈ ವಿಷಯ ಕುರಿತು ಮತ್ತೆಂದೂ ಅವರು ಕೇಳಲೂ ಇಲ್ಲ; ಈತ ಹೇಳಲೂ ಇಲ್ಲ!

ಇಂಥ ದೃಢ ನಿರ್ಧಾರ ಕೈಗೊಂಡು ಬದುಕಿನುದ್ದಕ್ಕೂ ಅವಿರತ ಸಾಧನೆ ನಡೆಸಿ ಇತ್ತೀಚಿನವರೆಗೂ ನಮ್ಮ ನಡುವೆ ಇದ್ದ ಅಸಾಮಾನ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಚಿತಕುಮಾರ್. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸ್ವಯಂಸೇವಕ ಸಂಘದ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಾಂತ ಪ್ರಚಾರಕರಾಗಿದ್ದರು ಅವರು.

* * * * *

ಮೊಗ್ಗು ಅರಳಿತು

ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಗುಡಿಬಂಡೆಯವರಾದ ಶ್ರೀ ಬ್ರಹ್ಮಸೂರಯ್ಯ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮತಿ ಪುಟ್ಟತಾಯಮ್ಮ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಎಂಟು ಮಕ್ಕಳು. ಅವರಲ್ಲಿ ಬದುಕುಳಿದವರು ಮೂವರು. ಅವರಲ್ಲೊಬ್ಬರು ಅಜಿತಕುಮಾರ್. (ಜನನ : 27-8-1934).

ತಂದೆ ಬ್ರಹ್ಮಸೂರಯ್ಯನವರು ಬಿ.ಎ., ಮುಗಿಸಿ ಸರ್ಕಾರದ ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆ ಸೇರಿದ್ದರು. ಹಲವು ಪ್ರಮುಖ ಹುದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿ, ಸರಕಾರದ ಉನ್ನತ ಅಧಿಕಾರಿಯೂ ಸಹಾ ಆಗಿ ನಿವೃತ್ತರಾದರು. ಅಜಿತಕುಮಾರರ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ವಡ್ಡಗೆರೆಯಲ್ಲಿ. ಒಂಭತ್ತು ವರ್ಷದವನಿದ್ದಾಗ ತಾಯಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಮಗು ಬೆಳೆದು ಅಜ್ಜಿಯ ಮನೆಯ ಪ್ರೀತಿಯ ಆರೈಕೆಯಲ್ಲಿ. ಮುಂದೆ ಹೈಸ್ಕೂಲ್ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ತಂದೆಯವರು ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿದ್ದ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬರಬೇಕಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿಂದಾಚೆಗೆ ಅಜಿತರ ಕೇಂದ್ರ ಅದೇ ಆಯಿತು. ಪ್ರಾಯಶಃ ಹೈಸ್ಕೂಲ್ ಶಿಕ್ಷಣದ ಆ ಅವಧಿಯಲ್ಲೇ ಸಂಘ ಸಂಪರ್ಕಕ್ಕೂ ಬಂದರು. ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಸ್ಕೂಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಮುಗಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಇಂಟರ್‌ಮೀಡಿಯೇಟ್ ಓದು. ಆನಂತರ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ ವಿ.ವಿ. ನಿಲಯ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಸೇರ್ಪಡೆ. (ಈಗಿನ ಯುವಿಸಿಇ). ಕಾಲೇಜು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ ಅಖಿಲ ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಪರಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ. ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಆರಂಭದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅದರ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಹಿಂದಿದ್ದವರಲ್ಲಿ ಅವರೂ ಒಬ್ಬರು.

ಚುರುಕು ಬುದ್ಧಿ. ಸಾಧನೆಯ ಹಂಬಲ ಅವರ ಮನೆತನದ ವಾರಸಿಕೆ. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದಲೂ ಸದಾ ಜಾಣ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ. ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆಯಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆಯಾಗುವ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ. ಇದರ ಫಲ ಬಿ.ಇ. (ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕಲ್), ಬಿ.ಇ. (ಮೆಕ್ಯಾನಿಕಲ್) ಹೀಗೆ ಎರಡು ಪದವಿಗಳು; ಬಂಗಾರದ ಪದಕಗಳ ಬಳುವಳಿ ಬೇರೆ!

ಬದುಕಿಗೊಂದು ಗುರಿ

ಕಾಲೇಜು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಕ್ರೀಡೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ; ಪರಿಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ರುಚಿ. ಸಾಹಸದ ಹುಚ್ಚು. ವಡ್ಡಗೆರೆಗೆ ಹೋದಾಗ ಅಜ್ಜಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಕೊಡ ನೀರನ್ನು ದಬದಬನೆ ಒಬ್ಬರೇ ಸೇದಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು! ಇಷ್ಟಾದರೂ ದಣಿವು ಸುಳಿಯದು. ಮುಂದೊಂದು ದಿನ ಸಂಘ ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿ 1752 ಬಸ್ಸಿ (ಕೂಡೇಳು) ತೆಗೆದ ಕಟ್ಟಾಳು ಈತ.

ಸಂಘ ಕಾರ್ಯದ ಆರಂಭ ಕಬ್ಬನ್‌ಪೇಟೆ ಕಲ್ಯಾಣ ಶಾಖೆಯಲ್ಲಿ. ಆನಂತರ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಹನುಮಂತನಗರ, ದಂಡುಪ್ರದೇಶ, ಶ್ರೀರಾಮಪುರ ಹೀಗೆ ಹಲವು ಕಡೆ ಶಾಖೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿ. ಬಿ.ಇ., ಅಧ್ಯಯನದೊಂದಿಗೆ ಸಂಘ ಶಿಕ್ಷಾವರ್ಗದ ಶಿಕ್ಷಣವೂ ಸಿಕ್ಕಿತ್ತು. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಲ್ಲೊಬ್ಬರಾಗಿ ಕೆಲಸದಲ್ಲೂ ತೊಡಗಿದ್ದರು. ಜೀವನವಿಡೀ ಸಂಘ ಕಾರ್ಯವನ್ನೇ ಮಾಡುವ ನಿರ್ಧಾರವೂ ಗಟ್ಟಿಗೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು.

ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲೇ (1957) ಶಿವಗಂಗೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದ ನಗರದ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ಹೊರಸಂಚಾರ (ಸಹಲ್) ಒಂದರಲ್ಲಿ ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೊರಗೆಡಹಿದ್ದು ಆಗಿತ್ತು. ಬಿ.ಇ., ಮುಗಿಯಿತು. ತಂದೆಯವರು ನೌಕರಿ ಸೇರುವಂತೆ ಹೇಳಿದರು. ಇವರಿಗೇನೂ ಅದು ಇಷ್ಟವಾದಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಸಚಿವರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಟಿ. ಮರಿಯಪ್ಪನವರೊಂದಿಗೆ ತಂದೆಯವರ ಪರಿಚಯ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ಅವರ ಮೂಲಕ ಉತ್ತಮ ಹುದ್ದೆ ಕೊಡಿಸಬಲ್ಲೆನೆಂದೂ ತಂದೆಯವರು ಹೇಳಿ ನೋಡಿದರು. ಅಜಿತರ ಸೋದರ ಮಾವ ಶ್ರೀ ನಾಗರಾಜಯ್ಯ ಹೇಳುವಂತೆ “ಒಂದು ರಾತ್ರಿ ನಾನೂ ಬ್ರಹ್ಮ ಸೂರಯ್ಯನವರೂ ಎರಡು ತಾಸು ಕಾಲ ಅವನನ್ನೊಪ್ಪಿಸಲು ವಿಧವಿಧವಾಗಿ ಹೇಳಿದವು. ಆದರೆ ಅವನಂತೂ ಒಪ್ಪುವಂತೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ.”

ಹೀಗೆ ತನ್ನ ಮನದ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಖಚಿತಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಅಜಿತ್ ರಾತ್ರಿಯೇ ಪಂಚಿ - ಟವೆಲು ಹಿಡಿದು ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಟು ಶೇಷಾದ್ರಿಪುರಂನಲ್ಲಿನ ಸಂಘದ ಪ್ರಾಂತ ಕಾರ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಬಂದುಬಿಟ್ಟರು. ಸಂಘದನೆಯ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತದ ಈ ‘ಇಂಜಿನಿಯರ್’ ಸಮಾಜ ನಿರ್ಮಾಣದ ಶಿಲ್ಪಿಯಾಗಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳತೊಡಗಿದರು. ಸಂಘದ ಹಿರಿಯರಾದ ಮಾನ್ಯ ಯಾದವರಾವಜೀ ಅವರ ನಿಗಾ, ಆರೈಕೆಗಳಿಂದ ಅಜಿತ್ ಉತ್ತಮ ‘ಸಂಘಟನಾ ತಂತ್ರಜ್ಞ’ರಾಗಿ ಮೈದಳಿದರು.

ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದಲ್ಲೇ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದ ಒಂದು ಭಾಗದ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೆಗಲೇರಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಅವರು ತಮ್ಮನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದರು. ಮಿತಮಾತಿನ, ಚಟುವಟಿಕೆಯೇ ಮೈವೆತ್ತರೂಪದ ಇವರು ಇತರರಿಗೆ ಪರಿಚಯದ ಹೊಸದರಲ್ಲಿ ‘ಅಜಿತಕುಮಾರರೇ’ ಎಂದು ಕರೆಸಿಕೊಂಡರೂ ಸಲಿಗೆ ಬಲಿತಂತೆ ಪ್ರೀತಿಯ ‘ಅಜಿತ್’ ಆದರು. ಹೊಣೆ ಹೆಚ್ಚಿದಂತೆಲ್ಲಾ ಹೊಸ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಂತೆ ಕಲಿಯುತ್ತಿದ್ದರು ಅವರು. ಪ್ರತಿ ನಿಮಿಷವೂ ಕಲಿಕೆ; ಹೊಸಹೊಸದರ ಗಳಿಕೆ.

1957ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರಕರಾಗಿ ಹೊರಟ ಮೇಲೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲೇ ವಿವಿಧ ಜವಾಬ್ದಾರಿ. 1966ರಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ಮಾಹಾನಗರ (ವಿಭಾಗ) ಪ್ರಚಾರಕರಾಗಿ ಹೊಸ ಹೊಣೆ. ಅಜಿತರಿಂದ ಅದರ ಯಶಸ್ವೀ ನಿರ್ವಹಣೆ. ನಗರದ ಉದ್ದಗಲಕ್ಕೂ ಓಡಾಟ; ಮೂಲೆ-ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲೂ ಸಂಪರ್ಕ. ಬಹುಶಃ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ನೂರೊಂಟು ರಸ್ತೆ, ಗಲ್ಲಿಗಳೆಲ್ಲದರ ಪರಿಚಯವಿರುವ ಸಂಘದ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಲ್ಲಿ ಅವರೊಬ್ಬರು. ಆಗ ಅವರು ಹೊಸಬರನ್ನು ಸಂಪರ್ಕ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ರೀತಿಯೂ ವಿಶಿಷ್ಟ. ತಮ್ಮ ವಾಹನದಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರೇ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹುಡುಗರು, ನಡೆದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದುದು ಕಂಡರೆ ಅವಸರದ ನಡುವೆಯೂ ಅಂಥವರಿಗೆ ಇವರ ವಾಹನ ಪ್ರಯಾಣದ ಅವಕಾಶ. ಅವರನ್ನು ಮನೆತನಕ ಬಿಡುವರು! ಮತ್ತೆಂದೋ ಅದೇ ನೆವದಿಂದ ಅವರ ಸಂಪರ್ಕ. ಹೀಗೆ ತನ್ನ ಹತ್ತಿರ ‘ಬಂದವರನ್ನೆಲ್ಲ ಸಂಘ ಸರದಲ್ಲಿ ಮಣೆಗಳಂತೆ ಪೋಣಿಸುವ ಕಲೆಗಾರಿಕೆ’ ಅವರದು.

ಸಂಘ ಶಿಕ್ಷಾವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ, ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ಉತ್ತಮ ಕಾರ್ಯಪಟುತ್ವ ಪದರ್ಶನ. ಸದಾ ಹೊಸ ಆಲೋಚನೆಗಳ ಹೊಸ, ಹೊಸ ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳು ಅವರವು. ಮಾಡುವುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು - ಇದು ಅಜಿತರ ನಿಲುವು, ಆಗ್ರಹ. ಗಣವೇಷ (ಸಂಘದ ಸಮವಸ್ತ್ರ) ಧರಿಸುವುದೂ ಒಂದು ಕಲೆ ಅವರಲ್ಲಿ. ‘ಸಂಚಲನ ಮುಗಿದ ನಂತರವೂ ಬೂಟ್ - ಬೆಲ್ಟ್ ಪಾಲಿಷ್’

ಮಾಡಿರುವವರು ಅಜಿತ್ ಮಾತ್ರ' ಎಂದು ಶ್ರೀ ಹರಿಭಾವೂ ವರ್ಮ ನೆನಪಿಸುತ್ತಾರೆ. 1958 ರಿಂದ 78ರವರೆಗೆ ಶಾರೀರಿಕ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ನೆನಪಿನ ಸುರುಳಿ ಬಿಚ್ಚುತ್ತಾ ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದು: "ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲೇ ಅಜಿತರದ್ದು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಗಣವೇಷ".

ಆರೋಗ್ಯಭಾಗ್ಯಕ್ಕಾಗಿ

ಆಗಲೇ ಪ್ರಾಂತದ ಶಾರೀರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರಮುಖರಾಗಿ ಮತ್ತೊಂದು ಹೊಣೆ ಅವರ ಹೆಗಲೇರಿತು. ಸಂಘದಲ್ಲಿ ಯೋಗಾಸನ ಕಲಿಸುವ ವಿಚಾರ ಬಂತು. ಯಾರು ಕಲಿಸಬೇಕೆಂದು ಯೋಚನೆ ಹುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಉತ್ತರವೂ ಸಹಜವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕಿತ್ತು: ಅಜಿತರೇ ಇದಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತ. ಅವರೂ ಇದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧ. ಆ ವೇಳೆಗೆ ಅವರು ಯೋಗದ ಕಡೆಗೆ ಒಲವು ತೋರಿಸಿ ಒಂದಷ್ಟು ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನೂ ಮಾಡಿದ್ದರೆಂಬುದೂ ಎಲ್ಲರಿಗೆ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಮುಂದೆ ವಾರದಲ್ಲಿ 2 - 3 ದಿನ ಮೈಸೂರಿನ ಶ್ರೀ ಪಟ್ಟಾಬಿ ಜೋಯಿಸರಲ್ಲಿ ಯೋಗದ ಶಿಕ್ಷಣ. ಆನಂತರ ವಿಖ್ಯಾತ ಯೋಗಾಚಾರ್ಯ ಶ್ರೀ ಬಿ.ಕೆ.ಎಸ್. ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ ಅವರ ಬಳಿಯೂ ಕಲಿಕೆ. ಅಜಿತ್ ಯೋಗಪಟು ಆದದ್ದು ಹೀಗೆ. ಇದೇ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಂಘ ಶಿಕ್ಷಾವರ್ಗದಲ್ಲೂ ಯೋಗ ಶಿಕ್ಷಣದ ಆರಂಭಕ್ಕೆ ನಾಂದಿಯಾಯಿತು. ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಾಂತದ ಸಂಘ ವಾತಾವರಣದ ತುಂಬಾ ಯೋಗ ಶಿಕ್ಷಣದ ಗುಂಗು! ಅಜಿತ್ ಅದರ ಸೂತ್ರಧಾರ. ಸಮಾಜದಲ್ಲೂ ಅದರ ಜನಪ್ರಿಯತೆ ಹಬ್ಬಿತು; ಯೋಗಕ್ಕೆ ಮನ - ಮೈ ಒಲಿಸಿಕೊಂಡವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಏರತೊಡಗಿತು. ಹೀಗಾಗಿ ಯೋಗಶಿಕ್ಷಕರಿಗಾಗಿಯೇ ಒಂದು ಪ್ರಶಿಕ್ಷಣ ವರ್ಗ ನಡೆಸಿದರು ಅವರು! ಸಂಘದ ತೃತೀಯ ವರ್ಷದ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲೂ ಯೋಗಾಸನ ಕಲಿಕೆಯ ವಿಷಯವಾಯಿತು. ಅದನ್ನು ಆ ರೀತಿ ಅಳವಡಿಸಿ, ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಅಜಿತರ ಪಾಲು ಗಣನೀಯ.

ಸಂಘ ಶಿಕ್ಷಾವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ಕೆಡುವ ಸ್ವಯಂಸೇವಕರು ಶಿಬಿರಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಔಷಧ

ಸಂಘ ಶಿಕ್ಷಾವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ಕೆಡುವ ಸ್ವಯಂಸೇವಕರು, ಶಿಬಿರಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಔಷಧ ಕೊಡಬೇಕು. ಆದರೆ 'ವೈದ್ಯರ ಕೊರತೆ'. ಅದಕ್ಕೂ ಪರಿಹಾರ ಅಜಿತರಿಂದ. ತಾವೇ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಖ್ಯಾತ ವೈದ್ಯ ಡಾ|| ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಅವರಲ್ಲಿ 'ಹೋಮಿಯೋಪತಿ' ಕಲಿತರು! ಈಗ ಅಜಿತ್ 'ಡಾಕ್ಟರ್'. ಅವರೊಡನೆ ಹೋಮಿಯೋ ಗುಳಿಗೆಯ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ. ಸ್ವಯಂಸೇವಕರಿಗೆ, ಶಿಬಿರಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅಜಿತ್ ವೈದ್ಯರಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡದ್ದು ಹೀಗೆ.

ಚಿಕಿತ್ಸಾಕ್ರಮವಾಗಿ (Therapy) ಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡಬಾರದೇ? ಡಾ|| ಹೆಚ್.ಆರ್. ನಾಗೇಂದ್ರ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಯೋಗಾಸನ ಹಾಗೂ ಆ ಕುರಿತು ಚರ್ಚೆ ನಡೆದಾಗ ಈ ವಿಷಯ ಬಂದುದು. ಸರಿ, ವಿಚಾರ ಹೊಳೆದುದೇ ತಡ, ಶರೀರಶಾಸ್ತ್ರದ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿದರು. ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯ ಬಿದ್ದಂತೆಲ್ಲ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನ, ಲೆಕ್ಕಪತ್ರ ಮುಂತಾದುವನ್ನೆಲ್ಲ ಕಲಿತರು. ತಮಗಾಗಿ ಕಲಿಯಲಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ ಸಂಘಟನೆಗಾಗಿ, ಲೋಕ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ, ಲೋಕ ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಪರಿಣತಿ. ತಾವು ಕಲಿತದ್ದನ್ನು ಇತರರಿಗೂ ಕಲಿಸುವಾಸೆ. ಹಾಗೆ ಬಂದುವು- ಶರೀರ, ಲವಲವಿಕೆ, ವ್ಯಾಯಾಮ, ಕ್ರೀಡೆ ಇವುಗಳ ಕುರಿತು ಅವರ ಲೇಖನಗಳು. 'ಉತ್ಥಾನ' ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಣೆ. ಅವುಗಳ ಸಂಕಲನ "ಶರೀರ ಶಿಲ್ಪ" ಪುಸ್ತಕ.

ಕಾರಾಗೃಹದಲ್ಲಿ

1975. ದೇಶದಲ್ಲಿ ತುರ್ತುಸ್ಥಿತಿ ಘೋಷಣೆ. ಸಂಘದ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಬಂಧ. ಆಗ ಸಹಜವಾಗಿ ಅಜಿತ್ ಅನ್ಯಾಯ, ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಗಳ ವಿರುದ್ಧ ನಡೆದ ಜನಾಂದೋಲನದಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯ. ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಭೂಗತ ಚಳುವಳಿಯ ಮುಖ್ಯಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದ್ದ ಅವರು 1975 ನವೆಂಬರ್‌ನಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾಗಬೇಕಿದ್ದ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದ ತಯಾರಿಯ ರಭಸದಲ್ಲಿದ್ದರು. ಅಂಥವರಲ್ಲರೂ ಯಾರಿಗೂ ಗುರುತು ಸಿಗದಂತೆ ವೇಷ - ಹೆಸರು ಬದಲಿಸಿಕೊಂಡು ಓಡಾಡಬೇಕಿತ್ತು. ಆದರೆ ಕೆಲಸ ನಿಲ್ಲುವಂತಿಲ್ಲ. ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದ ಮೊದಲ ದಿನ ಮೊದಲ ತಂಡದ ಯಶಸ್ವೀ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಖುದ್ದಾಗಿ ವೀಕ್ಷಿಸಲು ಅಜಿತ್ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋದರು. ಅತ್ತ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿಗಳ ಬಂಧನವಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ, ಇತ್ತ ದೂರದಲ್ಲಿ ಅವಿತುಕೊಂಡು ಗಮನಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅಜಿತರನ್ನು ಗುಪ್ತಚರ ಪೋಲೀಸರು ಗುರುತಿಸಿ ಹಿಡಿದೇ ಬಿಟ್ಟರು. ಭೂಗತ ಕಾರ್ಯಕರ್ತ ಈಗ ಕಾರಾವಾಸದಲ್ಲಿ ಬಂದಿತ. ಸೆರೆಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗಲೂ (ನವೆಂ. 14, 1975 - 21) ಮಾರ್ಚ್ 1977) ಅವರ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಿನ ಬದುಕಿನ ಶೈಲಿ ಬದಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲೇ ತಮ್ಮ ಸಾಧನೆಗೆ ತೊಡಗಿದರು. ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಜೂನ್ 1976 ರವರೆಗೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದ ಅವರನ್ನು ಅನಂತರ ಗುಲಬರ್ಗಕ್ಕೆ ರವಾನಿಸಲಾಯಿತು.

ಸಹಬಂಧಿಗಳಿಗಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಇವರಿಂದ ಯೋಗ ತರಗತಿಗಳು ನಡೆದವು. ಅವರ ಶಿಷ್ಯರಾದ ವರನೇಕರು ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಮುಖ ಸಾಮಾಜಿಕ - ರಾಜಕೀಯ ನಾಯಕರು. ಸೆರೆಮನೆಯನ್ನು ಗುರುಮನೆಯನ್ನಾಗಿಸಿದರು ಅಜಿತ್. ದಿನಗಳೆದಂತೆ ಮೂಡಿತು, ಯೋಗ ಕುರಿತ ಗ್ರಂಥ ರಚನೆಯ ಕಲ್ಪನೆ. ಅಲ್ಲಿಯೇ - ಗುಲಬರ್ಗ ಕಾರಾವಾಸದಲ್ಲೇ ಅದು ಸಾಕಾರಗೊಂಡಿತು. 'ಯೋಗಪ್ರವೇಶ' ಒಂದು ಅಮೂಲ್ಯ ಗ್ರಂಥವಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೋತ್ಥಾನ ಪರಿಷತ್‌ನಿಂದ ಹೊರಬಂದಿತು (1984). ಸೆರೆಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಯೋಗ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೋತ್ಥಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ಶ್ರೀ ಮೈ.ಚ. ಜಯದೇವ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಜಿತರೇ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವಂತೆ "ಲೇಖಕ - ಪ್ರಕಾಶಕ ಒಟ್ಟಿಗೇ ಕಾರಾಗೃಹದಲ್ಲಿ ಕಲಿತು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದ ಭಾಗ್ಯ ಈ ಗ್ರಂಥಕ್ಕಿದೆ!" ಮುಂದೆ ಎರಡು ಬಾರಿ (1987, 90) ಮರುಮುದ್ರಣ ಕಂಡ ಈ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಗಳಿಸಿದ ಜನಪ್ರಿಯತೆ ಅಪಾರ. ಅನೇಕ 'ಏಕಲವ್ಯ'ರಿಗೆ ಇದು ದಾರಿದೀಪ. ಅಜಿತರೇ ದ್ಯೋನುರು.

'ಲೋಕಹಿತಂ ಮನು ಕರಣೀಯಂ'

ಸಂಘದಲ್ಲಿ ಸೇವಾಕಾರ್ಯದ ಹೊಸ ಮುಖ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಶಾಖಾ ಕೆಲಸದೊಂದಿಗೆ ಸೇವೆಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳೂ ವಿಸ್ತಾರಗೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ನಿರ್ಧಾರ. ಈ ನೂತನ ಕ್ಷೇತ್ರ ಯಾರ ಹೆಗಲಿಗೆ? ಅಜಿತ್ ಅವರ ಮೇಲೇ ಇದರ ಹೊಣೆ ಏರಿತು. ಯಾವುದೇ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಬಂದರೂ ಅದನ್ನು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಮಾಡುವ ಛಲ, ಪ್ರತಿಭೆ ಅಜಿತರದ್ದು. ಹೊಸತನವಂತೂ ಅವರ ಜಾಯಮಾನ. ಸೇವಾಕ್ಷೇತ್ರದ ಬಗ್ಗೆ ಅವರ ಗಮನ ಕೇಂದ್ರಿತವಾಯಿತು. ಸದಾ ಅದರದೇ ಗುಂಗು.

ಇಸವಿ 1980. ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಂಘಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೊಸ ಮಜಲು. ಪ್ರತಿಫಲ ಬಯಸದೇ ದುಡಿಯುವ ಹೃದಯಗಳು, ಇಂಥದಕ್ಕಾಗಿ ಧಾರಾಳ ಧನ ನೀಡಬಲ್ಲವರು, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸೇವೆಗಾಗಿ

ಸಾಕಷ್ಟು ಅವಕಾಶ ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ಜೋಡಿಸಿದ ವೇದಿಕೆ 'ಹಿಂದು ಸೇವಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ' ಹುಟ್ಟಿದ ವರ್ಷ ಇದು. ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ ಸೇವೆಗೆ ಹೊಸ ಆಯಾಮ ನೀಡಿತು. ಈ ತಿರುವಿನ ಹಿಂದಿನ ಮಿದುಳು ಅಜಿತರೇ ಎಂದು ಬೇರೆ ಹೇಳಬೇಕಿಲ್ಲ.

ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ಸ್ಥಾಪಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು ಅವರು. ಶ್ರೀ ಪೇಜಾವರ ಮಠಾದೀಶ ಪೂಜ್ಯ ವಿಶ್ವೇಶ ತೀರ್ಥರೇ ಕುಲಪತಿಯಾಗಿ ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದರು. ಸಮಾಜದ ಕೊರತೆ ತುಂಬಲು ಸಂತನ ಹಂಬಲಕ್ಕೆ ಸನ್ಯಾಸಿಯ ಬೆಂಬಲ. ಇದೇ ವೇಳೆಗೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ನಿರ್ದೇಶಕತ್ವದೊಡನೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸ್ವಯಂಸೇವಕ ಸಂಘದ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಹಪ್ರಾಂತ ಪ್ರಚಾರಕರಾಗಿ ಹೊಣೆಯ ಪೋಷಣೆ. ಅಜಿತರ ಎರಡು ಭುಜಗಳ ಮೇಲೂ ಗುರುತರ ಜವಾಬ್ದಾರಿ. ಪ್ರಾಂತದ ತುಂಬಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ, ಸಂಘಗಳ ವತಿಯಿಂದ ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಲ್ಪಗಳು ಹೊಸದಾಗಿ ಎದ್ದುನಿಂತವು. ಸೇವಾವ್ರತಿಗಳ ತಂಡ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿ ಕೊರತೆ ತುಂಬಿತು. ನೂರಾರು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಯುವತಿಯರೂ ಸೇವಾವ್ರತಿಯರಾಗಿ ಬಂದುದನ್ನು ಕಂಡು ಅನೇಕರು ಸಹಜವಾಗಿ ಅಚ್ಚರಿಗೊಂಡರಾದರೂ ಅವರೆಲ್ಲರ ಹೃದಯಗಳು ತುಂಬಿ ಬಂದವು.

ಆಗಸದ ಹೆಕ್ಕಿ

1980ರ ದಶಕ ಅಜಿತರ ಅವಿರತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಪ್ರಧಾನ ಪರ್ವ. ಪ್ರಾಂತದ ಉದ್ದಗಲಕ್ಕೂ ನಿರಂತರ ಪ್ರವಾಸ. ಪ್ರಾಂತದ ಹೊರಗೂ ಹಲವೆಡೆ ಓಡಾಟ. ಸೇವಾಕ್ಷೇತ್ರ, ಅದರ ವಿಭಿನ್ನ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳ ಕುರಿತು ಎಡೆಬಿಡದ ಚಿಂತನ, ಚರ್ಚೆ, ಪ್ರಯೋಗ. ಯೋಗದ ಬಾಳಿನ ಆಳಿಗೆ ಸೇವೆಯ ಗೀಳು. ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲ ಸಜ್ಜನರನ್ನೂ ಜೋಡಿಸಿ ಸೇವಾರಂಗವನ್ನು ಅಮೋಘಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂಬ ಪ್ರಚಂಡ ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ಅವರದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಎಲ್ಲ ವಿಧ ಯೋಚನೆ - ಯೋಜನೆಗಳ ಆಗರ ಅವರಾದರು. ಅಂತಹುದನ್ನು ಬೇರೆಯವರಲ್ಲಿ ಕಂಡರೆ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡರು.

ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಹತ್ತು ವರ್ಷ ತುಂಬುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸೇವಾಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಜಿತರದ್ದೇ 'ಬಾಪು' ಬೆಳೆದು ನಿಂತಿತು. ಹಲವು ಮುಖ ಕರ್ತೃತ್ವಗಳ ಮೇರುಮೂರ್ತಿ ಅಜಿತ್ ದಶಮಾನೋತ್ಸವ ಆಚರಣೆಗೆ ಉದ್ಘಾಟರಾದರು. ಪ್ರಾಂತದಾದ್ಯಂತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಡೆಸುವ ಬಗೆಬಗೆಯ ಯೋಜನೆಗಳು ಸಿದ್ಧವಾದವು. ಸಾವಿರಾರು ಸೇವಾವ್ರತಿ "ಶಕುಂತಲೆ"ಯರಿಗೆ 'ಕಣ್ಣ'ರಾಗಿದ್ದ, 'ಲವ-ಕುಶ'ರಿಗೆ 'ವಾಲ್ಮೀಕಿ'ಯಂತಿದ್ದ ಅಜಿತ್ ಸಂಘದ ಪ್ರಾಂತ ಪ್ರಚಾರಕರಾಗಿ ನಿಯುಕ್ತಿಗೊಂಡರು (1990 ಜುಲೈ).

ಈ ಮುನ್ನ ರಾಷ್ಟ್ರೋತ್ಥಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಸಹಭಾಗಿ. ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ಶ್ರೀ ಅರವಿಂದಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅವರು ಕಂಡಿದ್ದ ವ್ಯಾಯಾಮ ಶಾಲೆಯ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ರಾಷ್ಟ್ರೋತ್ಥಾನ ಶಾರೀರಿಕ ಶಿಕ್ಷಾ ಕೇಂದ್ರ ತಲೆ ಎತ್ತುವಂತಾಯಿತು. ಅದಕ್ಕೂ ಅಜಿತರೇ ಸ್ಪೂರ್ತಿ. ರಾಷ್ಟ್ರೋತ್ಥಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಮುಖ್ಯ ಕೇಂದ್ರ ಕೇಶವ ಶಿಲ್ಪದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಯೋಗಾಸನ ತರಗತಿಗಳಿಗೂ ಅವರೇ ಸಲಹೆಗಾರರು. ರಾಷ್ಟ್ರೋತ್ಥಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಕಾರ್ಯ ವಿಸ್ತರಿಸಿದಂತೆ ಅದಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಬಂದಾಗ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸಂಘಟನಾ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಲೂ ಅವರೊಪ್ಪಿದರು. ಆ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲೂ ಇದ್ದು ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿದರು.

ಹೀಗೆ 'ನಿರಂತರ ಚಟುವಟಿಕೆ, ನಿನ್ನ ಹೆಸರೇ ಅಜಿತ್ !' ಎನ್ನುವಂತೆ ಅವರಾದರು. ಅವರು ಇಷ್ಟಲ್ಲ ಕಡೆ ಬೆಳಗಿದರೂ 'ನಾನು' ಎನ್ನುವುದು ಅವರ ಬಳಿ ಸುಳಿಯಿಲ್ಲ. ರಾಮನೆದುರಿನ ಅಂಜನೇಯನಂತೆ ಸಂಘಡೆದುರು ಅವರು. 'ಸಂಘಕಾರ್ಯ ವೃಕ್ಷ; ಉಳಿದೆಲ್ಲವೂ ಅದನ್ನು ನೆಮ್ಮಿದ ಬಳ್ಳಿ' - ಇದು ನಮ್ಮತೆಯಿಂದ ಅವರು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ಹೋಲಿಕೆ. ನಿಜ, ತುಂಬಿದ ಕೊಡ ತುಳುಕದು !

ಅನಂತದೆಡೆಗೆ

1990ರ ಡಿಸೆಂಬರ್ ಕೊನೆಯ ವಾರ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲೊಂದು ಸ್ಮರಣೀಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಯೋಜನೆ. ಸಾಗರೋತ್ತರ ಬೆಳೆದ ಸಂಘ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಭಾರತದಲ್ಲಿರುವವರಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸಲು ಹಾಗೂ ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಧೃಢಪಡಿಸಲು 'ವಿಶ್ವಸಂಘ ಶಿಬಿರ' ನಡೆಸಲು ನಿರ್ಧಾರ. ಅದರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ರೂಪಾಂತರ ಅಜಿತರೆಂದು ನಿಶ್ಚಯ. ಅವರ ಯೋಜನಾ ಶೈಲಿ, ಪ್ರತಿಭೆ, ಕರ್ತೃತ್ವ, ಸ್ನೇಹಪರತೆಗಳು ವಿಶಾಲ ವಿಶ್ವಕುಟುಂಬದೆದುರು ಮೈತಳೆಯುವ ಹೊನ್ನಿನ ಗಳಿಗೆ. ಶಿಬಿರದ ತಯಾರಿಯಲ್ಲಿ, ಸಂಘ, ಹಿಂದು ಸೇವಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನಗಳ ನಿತ್ಯಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ, ದಶಮಾನೋತ್ಸವದ ಸಡಗರದಲ್ಲಿ ಅಜಿತ್ ಮುಳುಗಿಹೋಗಿದ್ದರು. ಕ್ಷಣಕ್ಷಣವೂ ಬಂಗಾರ. ವಿಶ್ರಾಂತಿಯಿಲ್ಲದ ದಿನಗಳು. ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಮೊದಲಷ್ಟೇ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಅಯೋಧ್ಯಾ ಶ್ರೀರಾಮ ಮಂದಿರ ನಿರ್ಮಾಣ ಆಂದೋಳನದಲ್ಲಿ ಬಿಡುವಿಲ್ಲದ ಓಡಾಟ. ಈಗ ವಿಶ್ವನಕ್ಷೆಯೆಡೆಗೆ ನೋಟ.

ಆದರೆ..... ಆಗಲೇ.....

ಬೆಳೆದು ನಿಂತ ಮಗುವನ್ನು ಕಂಡ ತಾಯಿಗೆ ಅದನ್ನು ಹತ್ತಿರ ಸೆಳೆದುಕೊಂಡು ಅಪ್ಪವಾಸೆ! ಭಗವಂತನಿಗೂ ಅಜಿತರನ್ನು ಕಂಡು ಹಾಗೆಯೇ ಅನ್ನಿಸಿರಬೇಕು. ತನ್ನೆಡೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡ! ಅಜಿತರು ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಹೋಗಲೊಲ್ಲದವರು. ಸದಾ ಸಂಗಡಿಗಿರಬೇಕು. ಸಾವಿನಲ್ಲೂ ಅವರಿಗೆ ಸಂಗಾತಿಗಳಾಗಿದ್ದವರು ತುಮಕೂರು ವಿಭಾಗ ಪ್ರಚಾರಕ ಶ್ರೀ ನರೇಂದ್ರ (ವಾಸುದೇವ ಹೆಗಡೆ). ತುಮಕೂರು ವಿಭಾಗ ಕಾರ್ಯವಾಹರಾಗಿದ್ದ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಇಂಜಿನಿಯರ್ - ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರ್ ಶ್ರೀ ವಿಜಯೇಂದ್ರ ನರಹರಿ ಮತ್ತು ಕೇಶವಕೃಪಾದ ಪ್ರಚಾರಕ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ ನೀರಕಜೆ.

ಈ ನಾಲ್ವರೂ 1990 ಡಿಸೆಂಬರ್ 3ರ ರಾತ್ರಿ 11ಕ್ಕೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಕೇಶವಕೃಪಾದಿಂದ ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ತುಮಕೂರಿಗೆ ಹೊರಟರು. ಆಗ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ - ಮತ್ತೆ ಬಾರದಂತೆ ಎತ್ತಲೋ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು. ಡಿಸೆಂ. 4ರ ಮುಂಜಾನೆ ಈ ನಾಲ್ವರು ದೈಯ ಜೀವಿಗಳ ದಾರುಣ ಮರಣದ ಸುದ್ದಿ ಅಪ್ಪಳಿಸಿತು. ಹಿಂದಿನ ರಾತ್ರಿ ಹೆದ್ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರು ಲಾರಿಗೆ ಡಿಕ್ಕಿ ಹೊಡೆದ ಅಪಘಾತದಲ್ಲಿ ನೆಲಮಂಗಲದ ಬಳಿ ಅವರೆಲ್ಲ ಈ ನೆಲಕ್ಕೆ ವಿದಾಯ ಹೇಳಿದ್ದರು.

ದಾವಂತದ ಸಂತ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯಗೈಯುತ್ತಲೇ ಸಂಗಾತಿಗಳೊಡನೆ ಸನ್ನಿಧಾನ ಸೇರಿದ್ದ !

* * * * *

ಅಜಿತರ ಬದುಕಿನ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಘಟನೆಗಳು ಸಂಭವಿಸಿದ್ದು ತುಮಕೂರಿನ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಎನ್ನುವುದೊಂದು ಆಕಸ್ಮಿಕ ಅಥವಾ ಯೋಗಾಯೋಗ.

ಜನ್ಮ ಕೊರಟಗೆರೆ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ವಡ್ಡಗೆರೆಯಲ್ಲಿ. ತಾರುಣ್ಯದ ನವಕಾಂತಿ ಸೂಸುತ್ತಿದ್ದ ಜೀವನಧಾರೆಗೆ ಶಿವಗಂಗೆಯಲ್ಲೇ ಹೊಸ ದಿಕ್ಕು ದೊರೆಯುವ ನಿರ್ಧಾರ ರೂಪುಗೊಂಡಿದ್ದು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ಗೆಲೆಯರೊಂದಿಗೆ ಹೊರಸಂಚಾರ ಹೋದಾಗಲೇ ತಾನು ಪ್ರಚಾರಕನಾಗುವ ಬಯಕೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದರು. ಮುಂದೆ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ತರುವಾಯ 'ಕೊನೆಯುಸಿರಿನವರೆಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವೆ' ನೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದು ಸಿದ್ಧಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ. ಕೊನೆಗೆ ಆ ಕೊನೆಯುಸಿರೆಳೆದದ್ದೂ ತುಮಕೂರಿಗೆ ಹೋಗುವ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲೇ.

* * * * *

ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಸಂಪಾದನೆಗೆ ತೊಡಗಿ ಸುಖದ ಐಹಿಕ ಜೀವನ ನಡೆಸಬಹುದಾಗಿದ್ದರೂ ಅಜಿತ್ ಲೋಕರೂಢಿಯಂತೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರಜೀವನದ ಪುನರ್ವೈಭವದ ಮಹತ್ವದ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವರು ಮುಂದಾದರು. ಆ ಈಶ್ವರೀಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನೇ ಜೀವನವ್ರತವೆಂದು ನಂಬಿ, ಅದಕ್ಕೇ ತಮ್ಮನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿಕೊಂಡ ನಾಡಿನ ನೂರಾರು, ಸಾವಿರಾರು ದೈಯವಾದೀ ಪುಣ್ಯವಂತರ ಉದಾಹರಣೆ ಅವರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿತು. ಆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಹಾಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಅವರೂ ತಮ್ಮನ್ನು ಇತರ ಅಸಂಖ್ಯ ಸಮಿಧೆಗಳಂತೆ ಆಹುತಿಯಾಗಿಸಿಕೊಂಡರು; ಹಿಂದುರಾಷ್ಟ್ರದ ಪುನರೋದಯದ ಮಂಗಲ ಸಂಗೀತವಾಗಿ ಹೊಮ್ಮಿದ ರಾಗಮಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಸ್ವತಃ ದುಡಿತದ ಬಿಸಿಯುಸಿರಿನ ದನಿಯೂ ಸೇರಿ ಹೋಯಿತು.

ದೈಯದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಅವರ ಪ್ರತಿಹೆಜ್ಜೆಯೂ 'ಪರಿಪೂರ್ಣತೆ'ಯೆಡೆಗೆ ಇಟ್ಟ ಭದ್ರ ಹೆಜ್ಜೆ. ಹಾಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಅಪೂರ್ಣ ಬದುಕಿನಲ್ಲೇ ಈ ಲೋಕದಿಂದ ದೂರವಾದರು.

ವ್ಯಕ್ತಿ - ವಿಚಾರ

ಅಜಿತ್ ಹೇಗಿದ್ದರು?

ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಖಚಿತ :

‘ಕಡೆದಿಟ್ಟ ಮೂರ್ತಿ’

ನಡೆ-ನುಡಿ ಎಲ್ಲವೂ ಪ್ರಮಾಣಬದ್ಧ. ಎಲ್ಲದರಲ್ಲೂ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು. ಒಂದೇ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೊರನೋಟಕ್ಕೆ ಶಿಸ್ತಿನ ಸಿಪಾಯಿ. ನಡೆ ಧೀರ, ನುಡಿ ಗಂಭೀರ. ಮಾತು ಕಠಿಣವೆನಿಸಿದರೂ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ತನ್ನತ್ತ ಸೆಳೆದುಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲ ಮೋಡಿ ಅದರಲ್ಲಿತ್ತು.

ಅವರದು ಆಕರ್ಷಕ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ. ಇದನ್ನು ಕುರಿತು ಹಿರಿಯ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ಪ್ರೊ|| ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ ಶಾಸ್ತ್ರಿಯವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ : “‘ಮೃಚ್ಛಕಟಿಕ’ದಲ್ಲಿ ವಸಂತ ಸೇನೆ ಚಾರುದತ್ತನನ್ನು ಕಂಡಾಗ ‘ಕ್ರೀಡಾಸ್ಥಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದಂತೆ ನಾನೂ ಅಜಿತರಿಗೆ ಮಾರಿಹೋಗಿದ್ದೇನೆ” (ಕ್ರೀತೋಽಸ್ಮಿ)”. “ಅವರ ಗಂಭೀರ ಮುಖ ಮುದ್ರೆ ತೀಕ್ಷ್ಣ ನೋಟ ಮೊದಲು ಭಯವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದರೂ ಅನಂತರ ಅವರ ಆತ್ಮೀಯತೆ ಮಾತುಕತೆಗಳಿಂದಾಗಿ ನಮಗೆ ಅವರು ತುಂಬಾ ಹತ್ತಿರದವರಾಗಿಬಿಟ್ಟರು” - ಇದು ಸೇವಾವ್ರತಿಗಳೆಲ್ಲ ಅನುಭವ.

‘ಅವರ ಬಳಿ ರಕ್ಷಣೆಯ ಅನುಭವ ನನಗಾಯಿತು’ ಎಂದು ಯೋಗಶಿಕ್ಷಕ ವನಿತಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದ ಮಂಗಳ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಭೈರಪ್ಪನವರ ಅನಿಸಿಕೆ ಹೀಗೆ : “ಅಜಿತರೊಂದಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಮಾತಾಡಲು ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ; ಅವರದು ಅಂಥ ಪ್ರಖರತೆ. ತಪಸ್ವೀ ಬದುಕು. ಆದರೆ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವರ ಜೊತೆಗಿನ ಅನುಭವ ಮಾತ್ರ ಸ್ಮರಣೀಯ. ಸದಾ ಸುದೃಢಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಒತ್ತಾಯ; ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಅವರದು”.

ಆರೋಗ್ಯ ವಿಕಾಸ ಪ್ರಕಲ್ಪದ ಡಾ|| ಶ್ರೀಧರ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರನ್ನು ಸೆಳೆದುದು” ಅವರ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿನ ಮಿಂಚು”. -ಹೀಗೆ ಪಂಡಿತರು, ಪಾಮರರು, ಸಾಧಕರು, ಕಾರ್ಯಕರ್ತರೆಲ್ಲರಿಗೆ ಅಜಿತ್ ಬೇಕು; ಅಜಿತ್ ಎಂದು ಏನೋ ವಿಶೇಷ ಅನಿಸಿಕೆ; ಆಕರ್ಷಣೆ. ಅಜಿತ್ ಸೈನಿಕ ಅನುಶಾಸನದ ಪ್ರತಿರೂಪ ಎನ್ನಿಸಿದರೂ ಸಮೀಪದವರಿಗೆ ಸ್ನೇಹಜೀವಿ. ಎಂದೂ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡವರಲ್ಲ; ಆದರೂ ಸಾವಿರಾರು ಕುಟುಂಬಗಳ ಆಪ್ತ.

ಚಿಪ್ಪಿನೊಳಗಿನ ಮುತ್ತು

ಯೋಗಿಯ ತೇಜಸ್ಸು ತುಂಬಿದ ಗಂಭೀರ ಮುಖಮುದ್ರೆ, ಕಾಂತಿಸೂಸುವ ಕಣ್ಣುಗಳು, ಖಚಿತ ಎದ್ದುಕಾಣುವ, ನಿಷ್ಕರ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯ ಗಟ್ಟಿನಡಿಗೆ ಅವರದು. ಕಂಡಾಗ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಭಯ ಮಿಶ್ರಿತ ಭಕ್ತಿ ತನ್ನಿತಾನೇ ಹುಟ್ಟುವುದು. ಹಾಗೆಂದೇ ಸಂಘದ ಸರಕಾರ್ಯವಾಹ ಮಾನ್ಯ ಹೊ.ವೆ. ಶೇಷಾದ್ರಿಯವರು ಸಿರಸಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಹಿಂದು ಸೇವಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ದಶಮಾನೋತ್ಸವ ಉದ್ಘಾಟನಾ

ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಭಾಷಣ ಆರಂಭಿಸುತ್ತಾ ಹೇಳಿದರು: "ಸೇವಾವ್ರತಿಗಳ ಭಯ ಮತ್ತು ಭಕ್ತಿಗಳೆರಡಕ್ಕೂ ಪಾತ್ರರಾದ ಶ್ರೀ ಅಜಿತ ಕುಮಾರರೇ, ..." ಅಜಿತರನ್ನು ಹಲವಾರು ಸಲ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಅವರ ಆತ್ಮೀಯತೆಯ ಅನುಭವವಿತ್ತು. ಹೊರಗೆ ಕಠೋರ ವನಿಸಿದರೂ ಒಳಗೆ ಸಿಹಿನೀರಿನ ರುರಿ. ಬಳಿ ಸಾರಿದವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ತಿಳಿದಿತ್ತು ತಿಳಿಹಾಸ್ಯದ ಹೊನಲು ಇದು ಎಂದು. ಸ್ವಯಂಸೇವಕರು, ಸೇವಾವ್ರತಿಗಳೆಲ್ಲರ ಒಮ್ಮತದ ಮಾತು - ಅಜಿತರೆಂದರೆ ಹೊರನೋಟಕ್ಕೆ ಭಯ; ಒಡನಾಟಕ್ಕೆ ಹಿತ.

ಅವರ ಕೆಲಸ, ಹೊಣೆ, ಸ್ಥಾನ, ಹೆಸರು ಕೇಳಿದವರಿಗೆ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಏನೇನೋ ಕಲ್ಪನೆಗಳು. ಸೇವಾವ್ರತಿಗಳಿಗೆ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಕಂಡಿರದಾಗ "ಅಜಿತಕುಮಾರ್, ನಿರ್ದೇಶಕ" ಎಂದರೆ ಭರ್ಜರಿ ಸೂಟು-ಬೂಟುಧಾರಿಯ ಕಲ್ಪನೆ; ಗಡಸುದನಿಯ, ಬಿಗಿಮೊಗದ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಚಿತ್ರ. ಆದರೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಕಂಡಾಗ, ಮಾತಾಡಿದಾಗ "ಆ ಇವರೇನಾ?" ಎಂದು ಅಚ್ಚರಿ.

ಸರಳತೆಯ ಮೂರ್ತಿ

ಚಿಂತಾಮಣಿಯ ಪ್ರಖ್ಯಾತ 'ಮಗುವಿನ ಮನೆ' ಯ ಪ್ರವರ್ತಕಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಮೀನಾಕ್ಷಿ ಶಿವರಾಮಕೃಷ್ಣನ್ ಅಜಿತಕುಮಾರರ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದಿದ್ದರು. ಭೇಟಿ ಮಾಡಲೆಂದು ಪತ್ರ ಬರೆದಿದ್ದರು. ಒಪ್ಪಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಪ್ರಚಾರ ಬಯಸುವ ಇಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಪದವಿ, ಹುದ್ದೆ, ಮನೆ, ಕಛೇರಿ, ಕೊನೆಗೆ ಆದ್ವಕ್ಷರಗಳೂ (initials) ಇಲ್ಲದ ಕೇವಲ ಹೆಸರಿನ ಪ್ರತಿ ಕಂಡು ಅಚ್ಚರಿ.

'ಕೇಶವಕೃಷ್ಣಾ' ಹೊಸಿಲಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಮೀನಾಕ್ಷಿಯವರು ತಮಗೆ ಎದುರಾದ ಬಿಳಿಯುಡುಗೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ "ನಾನು ಅಜಿತಕುಮಾರರನ್ನು ನೋಡಲು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ" ಎಂದರು.

ಅವರೆಂದರು : "ದಯವಿಟ್ಟು ಒಳಗೆ ಬನ್ನಿ". ಒಳಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದು ಕುಳಿಸಿದರು. ಆಗಲೂ ಅಜಿತರು ಹೇಗಿದ್ದಾರೆಂದು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಅವರಿಗೆ ಅಚ್ಚರಿ ಕಾದಿತ್ತು.

"ನಾನೇ ಅಜಿತಕುಮಾರ" ಅವರೆಂದರು. ಸಾವಿರಾರು ಜನರನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸುವ ಬಲಿಷ್ಠ ಸಂಘಟನೆಯ ನೇತಾರ ಇವರೇ! ಇಷ್ಟು ಸರಳರೇ? ಅವರ ವಿಸ್ಮಯಕ್ಕೆ ಪಾರವಿರಲಿಲ್ಲ.

'ರಾ.ಸ್ವ. ಸಂಘದ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಮುಖರೆಂದು ಅವರು ನಿಧನರಾದ ಮೇಲೆ ತಿಳಿದದ್ದು' ಎನ್ನುವ ನರರೋಗ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಡಾ|| ಮಾಲವಿಕಾ ಕಪೂರ್ ಅವರಿಗೆ ಅಜಿತ ಎಂದರೆ ತಮ್ಮೊಬ್ಬ ಒಳ್ಳೆಯ ಸ್ನೇಹಿತ.

ಹೀಗೆ ಸರಳತೆಯ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿದ್ದರೂ ಸದಾ ಸರ್ವದಾ ಚಟುವಟಿಕೆ. ಎಂದೂ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಂಗತಿಯಲ್ಲೂ ಕಟ್ಟಿಚ್ಚರ. 'ಹೇಗಾದರೂ ಆಗಲಿ' ಎಂಬ ಮನೋಭಾವ ಇಲ್ಲ. 'ಅದು ಹೀಗೆಯೇ ಆಗಬೇಕು' ಎಂಬ ದೃಢ ಆಗ್ರಹ. ತಾನೇ ತನ್ನ ಜೀವನ ಶಿಲ್ಪ ಕಡೆದುಕೊಂಡ ಏಕಲವ್ಯ ಅವರು.

ಶಿಸ್ತಿನ ಗತ್ತು

ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು, ಅನುಶಾಸನ, ಶಿಸ್ತು, ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವರದು ಒತ್ತಾಯ. ಎಲ್ಲೂ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಸಡಿಲತೆ ಕಂಡರಾಗದು. ಬಟ್ಟೆ ಒಣಹಾಕುವುದೇ ಒಂದು 'ಕಲೆ'. ಸುಕ್ಕಿಲ್ಲದಂತೆ ಕೊಡಹಿ, ನೀಟಾಗಿ ಕಾಣುವಂತೆ ಇರಿಸುವರು. ತಟ್ಟನೆ ನೋಡಿದರೆ ಇಷ್ಟು ಹಾಕಿದಂತೆ ಕಾಣಬೇಕು. ಬಟ್ಟೆ-ಬರೆ

ಜೋಡಿಸುವುದು, ಪೆನ್ನು-ಪುಸ್ತಕ ಇರಿಸುವುದು, ಕೊಠಡಿಯ ಶುದ್ಧತೆ-ಶಿಸ್ತು ಎಲ್ಲದರಲ್ಲೂ ಇದೇ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಹಾಗಿಲ್ಲದೇ ಉತ್ತಮ ಗಣವೇಷ ಅವರದ್ದಾಗುವುದೆಂತು?

ಅವ್ಯವಸ್ಥೆ ಎಲ್ಲಿರಬಹುದೆಂದೂ ಅಜಿತರಿಗೆ ಗೊತ್ತು. ಸಂಸ್ಕೃತ ವಿಭಾಗದ ಕಾರ್ಯಾಲಯ 'ಅಕ್ಷರಮ' ಗೆ ಒಮ್ಮೆ ಬಂದರು. ಕಾರ್ಯಾಲಯದ ಒಪ್ಪ-ಓರಣ ವೀಕ್ಷಿಸಲೆಂದೇ ಬರುವರೆಂದು ಶ್ರೀ ಜನಾರ್ದನ ಹೆಗಡೆ ಮತ್ತಿತರರಿಗೆ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಅವರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿ ಪುಸ್ತಕ, ಪೈಲು, ಇನ್ನಿತರ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ 'ಬೇಷ್' ಅನ್ನುವಂತೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದರು. ಅವೆಲ್ಲದರ ಕಡೆ ಕಣ್ಣು ಹಾಯಿಸಿದ ಅಜಿತ್ ಮೇಜಿನ ಅಡಿಯಲ್ಲಿನ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆಸಿದರು. ಈಗ ಕಾರ್ಯಾಲಯದ ಬಂಧುಗಳ ಹೂರಣ ಹೊರಬಿತ್ತು! 'ಇವನ್ನು ಜೋಡಿಸಿಡಬೇಕಪ್ಪಾ' ಎಂದರು ಅಜಿತ್. "ಬೀರು, ಕಪಾಟುಗಳನ್ನು ತೆರೆದು ನೋಡುವರೆಂದು ಯಾರಿಗೆ ಅನಿಸಿತು? ಅಲ್ಲೆಲ್ಲ ಕಾಗದ, ಪತ್ರ, ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತವಾಗಿ ತುರುಕಿ ಕೊಂಡಿದ್ದೆವು" ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಜನಾರ್ದನ ಹೆಗಡೆ.

ಇಂಥ ಶಿಸ್ತಿನ ಅವರಿಗೆ ಈ ಗುಣ ತಂದೆಯಿಂದ ಬಂದ ಬಳುವಳಿ. ಅವರ ತಂದೆ ಬ್ರಹ್ಮಸೂರಯ್ಯನವರೂ ಕಡುಶಿಸ್ತಿನ, ಶೀವಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಸರಕಾರೀ ಹುದ್ದೆಯಿಂದ ನಿವೃತ್ತರಾದ ಮೇಲೆ ಅವರು ಹುಮಚದಲ್ಲಿನ ಜೈನ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಏಜೆಂಟ್ ಆಗಿದ್ದರು. ಆಗೊಂದು ದಿನ ದೋಬಿ ಅವರ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಮಡಿ ಮಾಡಿ ತಂದ. ಅದನ್ನು ಬಾಗಿಲಲ್ಲೇ ನಿಂತ ಇವರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ಮೇಲೆಯೇ ಇದ್ದ ಪರಟಿನ ಕಾಲರ್ ನೋಡಿದರು. ಇಸ್ತು ನೀಟಾಗಿರದೆ ಹೊಲಿಗೆಯ ಬಳಿ ನೆರಿಗೆ ಬಂದಿತ್ತು. ಕೂಡಲೇ ಪರಟನ್ನೆತ್ತಿ ಕೆಳಗೆ ಎಸೆದರು. ಕಕ್ಕಾಬಿಕ್ಕಿಯಾದ ದೋಬಿ ಅದನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಪುನಃ ಒಗೆದು, ಒಣಗಿಸಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಇಸ್ತು ಮಾಡಿ ತಂದ. ಎರಡು ಬಾರಿ ಒಗೆದುದಕ್ಕೂ ಸೇರಿಸಿ ಹಣ ಕೊಡಲು ಅವರು ಮರೆಯಲ್ಲಿ. ಹೀಗಿತ್ತು ಅವರ ಶಿಸ್ತಿನ ಗತ್ತು.

ಅಜಿತರದು ಊಟ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲೂ ಒಂದು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು. ಒಪ್ಪವಾಗಿ, ಓರಣವಾಗಿ ಕರಿಬೇವಿನ ಸೊಪ್ಪನ್ನು ಬದಿಗಿಟ್ಟು ಒಂದಗುಳೂ ಅತ್ತಿತ್ತ ಚೆಲ್ಲದಂತೆ, ಬಾಳೆಲೆ ಒರಸಿಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಊಟ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಕಂಡರೆ ಅದೂ ಒಂದು 'ಕಲೆ' ಎನಿಸಿದರು. ಯೋಗ ಎಂದರೆ ಇದೇ ಇರಬಹುದೇ - ಗೀತೆ ಹೇಳುವಂತೆ 'ಕರ್ಮಸು ಕೌಶಲಂ'.

ಶಾರೀರಿಕ ವ್ಯಾಯಾಮ, ಕಸರತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಸದಾ ಮುಂದು. ಬಸ್ತಿಪ್ರತಾಪ, ನೀರೆಳೆಯುವ ಸಾಹಸ ಇವುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಯಾಗಿದೆ. ಸಂಘಶಿಕ್ಷಾವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳಲ್ಲೂ ಅವರದು ಎತ್ತಿದ ಕೈ. ವಿ. ಭಾವೂರಾವ್ ದೇಶಪಾಂಡೆ, ಶ್ರೀ ಚಾಮು (ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಕೃಷ್ಣಯ್ಯಂಗಾರ್) ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ಅವರೊಡನೆ ಅಜಿತ್ ನಡೆಸಿದ ಸಮದ್ವಂದ್ವಿ, ವಿಷಮದ್ವಂದ್ವಿ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಕಂಡವರು ಇಂದಿಗೂ ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಯೋಗಾಸನ ಪ್ರದರ್ಶನವಂತೂ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ.

ಸಮಯಪ್ರಜ್ಞೆ ಅಜಿತರ ಮತ್ತೊಂದು ಗುಣ. ಕರಾರುವಕ್ಕಾಗಿ ಹೇಳಿದ ಗಳಿಗೆಗೆ ಯೋಜಿಸಿದ ಕೆಲಸ ಆಗಲೇಬೇಕು. ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಅವರ ವೇಳಾಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ತಪ್ಪದು. ಅದು ಅವರಿಗೆ ಮುಂದಿನ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಅವಶ್ಯಕವೂ ಆಗಿತ್ತು. ಕುಂದಾಪುರದಲ್ಲಿ ಹಿಂದು ಸೇವಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ಒಂದು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ. ಅಂದು ಅವರು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ನಂತರ 2 ಗಂಟೆಗೆ ಗೋಷ್ಠಿಯೊಂದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅಜಿತ್

ಬಂದು, ಊಟ ಮುಗಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಉಳಿದ ಸಮಯ ತೀರಾ ಕಡಿಮೆ. ಆದರೂ ಹತ್ತು ನಿಮಿಷ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಪಡೆದು ಬರುವುದಾಗಿ ಅವರು ಹೇಳಿ ಹೋದರು. ಸೇವಾವ್ರತಿ ಮತ್ತಿತರರಿಗೆ ಅಳುಕು. ತಡವಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತದೇನೋ ಎಂಬ ಭಯ. ಆದರೆ ಸರಿಯಾಗಿ 10 ನಿಮಿಷದ ನಂತರ ಅಜಿತ್ ಹಾಜರು! ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಕ್ಷಣಮಾತ್ರವೂ ತಡವಾಗಲಿಲ್ಲ. ವಿಶ್ರಾಂತಿಯ ಲವಲವಿಕೆಯೂ ಇತ್ತು. ತನ್ನ ನಿಧ್ನ ಸಮಯಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಯಂತ್ರಣ ಹೊಂದಿದ್ದ ಅವರಿಗೆ ಇದೇನೂ ಕಷ್ಟವಾಗಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.

ನಿತ್ಯ ಕಲಿಯುವ ಕಲಿ

ಹೊಸ ಹೊಸ ಹೊಣೆ ಹೆಗಲೇರಿದಂತೆಲ್ಲಾ ಅವರಲ್ಲಿ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸವೂ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿತ್ತು. ಹೆಚ್ಚಿನ ಹೊಣೆಯನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಲು ಬೇಕಾದ ಗುಣಗಳನ್ನೂ ತನ್ನಲ್ಲಿ ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಯೋಗ, ಹೋಮಿಯೋಪಥಿ, ಶರೀರವಿಜ್ಞಾನ, ಲೆಕ್ಕಪತ್ರ ಹೀಗೆ ಹಲವು ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಸ್ವಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಕಲಿತರು. ಕಲಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಕೈ ಹಾಕಿದ ಮೇಲೆ ಪೂರ್ಣ ಮನಸ್ಸು ಹಾಕಿ ಕಲಿಯಬೇಕು. ಇಸ್ಲಾಂ, ಕ್ರೈಸ್ತ ಮತಗಳ ಬಗೆಗೂ ಆಯಾ ಮತಾವಲಂಬಿಗಳಂತೆಯೇ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಓದಬೇಕು. ಅದರ ಬಗೆಗೆ ಪೂರ್ತಿ ಗೌರವದಿಂದಲೇ ಜ್ಞಾನ ಸಂಪಾದಿಸಬೇಕು - ಇದು ಅವರ ಧೋರಣೆ. 'ಹೇಗೋ' ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲ ಅದರಲ್ಲೂ ಅಜಿತರದೇ ಖಾಸ್‌ಫಾಪು. ಒಂದೊಂದರ ಒಳಹೊರಗು, ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಅರಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಕಲಿಸಿಕೊಡಬಲ್ಲಂತೆ ಕಲಿಯುವುದು.

ಸೇವಾವ್ರತಿ ಕಾ.ಗು. ಶ್ರೀಪಾದ ನೆನಪಿನಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ: ಶಿವಮೊಗ್ಗಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯ ವಿಕಾಸ ಪ್ರಕಲ್ಪದ ಕಾರ್ಯನಿಮಿತ್ತ ಅಜಿತ್ ಬಂದಾಗ ಆರೋಗ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣದ ತಜ್ಞರುಗಳ ಸಭೆ ಕರೆಯಲಾಗಿತ್ತು. ಆ ಮಂಡಳಿ ಎದುರು ಅಜಿತ್ ಶರೀರಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮುದಾಯ ಆರೋಗ್ಯ ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡಿದ್ದು ಕೇಳಿ ಬಂದವರೆಲ್ಲ 'ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಆದರೂ ಆರೋಗ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದ ಬಗ್ಗೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದಾರಲ್ಲ' ಎಂದು ಅಚ್ಚರಿ - ಆನಂದಪಟ್ಟರು.

ಅವರ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣವೂ ಯೋಜಿತ; ಪ್ರತಿಯೊಂದಕ್ಕೂ ಯೋಜನೆ. ಅದಕ್ಕೊಂದು ಕ್ರಮ. ಕೊಠಡಿಯ ಕಸ ಪೇರಿಸುವುದರಲ್ಲೂ ಶಿಸ್ತುಂಟು. ಅಂತರಂಗ ಬಹಿರಂಗಗಳೆರಡೂ ಸ್ವಚ್ಛ, ಶುದ್ಧ.

ಮಾತುಗಳೂ ಹಾಗೆಯೇ. ನೇರ, ಕಳಕಳಿ - ಆಗ್ರಹಪೂರಿತ. ಸಂಸ್ಕೃತ ವಿದ್ವಾಂಸ ಶ್ರೀ ಎನ್. ರಂಗನಾಥಶರ್ಮಾ ಅವರ ಪ್ರಕಾರ 'ಅಜಿತರಿಗೆ ಸ್ವಚ್ಛತೆ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತಿ, ಆಗ್ರಹ, ಕಲ್ಪಶ ಸಹಿಸದವರು. ಭಾಷಣ, ವಾಗ್ಮಿತೆ ಅವರಿಗೆ ಸಿದ್ಧಿಸಿತ್ತು. ಅವರ ಮಾತುಗಳು ಉತ್ಸಾಹ ಉಕ್ಕಿಸುವಂಥವು. ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ನಯ - ವಿನಯ ಸಂಪನ್ನರು'.

ಮೇಲ್ಪಂಕ್ತಿ

ಮಾತು ಮಿತ. ಆಡಿದ್ದಲ್ಲ 'ಮಂತ್ರ' ವಾಗಬೇಕೆನ್ನುವಂಥದ್ದು. ಕೆಲಸದ ಕನಸಿದ್ದವರಿಗೆ ಕಸುವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದ ಅವರು ಆಡಿದ್ದಕ್ಕಿಂತ ಮಾಡಿದ್ದೇ ಹೆಚ್ಚು. ಮಾಡಿದ್ದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಆಡಿದವರಲ್ಲ. ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ನಿಂತರು. ಆದರ್ಶದ ಪ್ರಯೋಗ ತನ್ನಿಂದಲೇ ಎನ್ನುವ ಧೋರಣೆ. "Practice is better than preception - ಇದಕ್ಕೆ ಅಜಿತ್ ಉದಾಹರಣೆ", ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಡಾ|| ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ ಶಾಸ್ತ್ರಿ.

ಕಪ್ಪ - ಕೋಟಲೆಗಳಿಗೆ ಅಂಜಿದವರಲ್ಲ ಅವರು. ಅವುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಬಾಳಬೇಕೆಂಬುದು ಅವರ ಛಲ. ಯೋಗಾಸನ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಮಾತು - 'enjoy the pain' (ನೋವನ್ನು ಸವಿಯಿರಿ) ಬದುಕಿಗೂ ಅನ್ವಯ. ಆದರೆ ತಾನು ಮಾತ್ರ ಇತರರಿಗೆ ನೋವಾಗದಂತೆ ವರ್ತಿಸುವ ಕಾಳಜಿ. ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹಿರಿಯರಿಗೆ ತಿಳಿಸುವಾಗಲೂ ಅವರ ಗೌರವಕ್ಕೆ ತಕ್ಕದಾಗಿಯೇ ಹೇಳುವ ಕಲೆಗಾರಿಕೆ.

ಅಂಥದೊಂದು ಪ್ರಸಂಗ: ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ಶಿಬಿರವೊಂದರಲ್ಲಿ ಖ್ಯಾತ ವಿದ್ವಾಂಸರೊಬ್ಬರ ಉಪನ್ಯಾಸ. ಧರ್ಮದ ವ್ಯಾಖ್ಯೆ ವಿವರಿಸುತ್ತಾ ಅವರು ಹೇಳಿದ ವಿಚಾರ - 'ಆತ್ಮೋದ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಮಾಡುವ ಆಚರಣೆ ಧರ್ಮ'. ಅಜಿತರಿಗೆ ಈ ವಿವರಣೆ ಸರಿ ಎನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ವಿಚಾರಸರಣಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಬಿನ್ನ. ಆದರೆ ಬಂದಿದ್ದ ಹಿರಿಯರಿಗೆ ಹೇಳುವುದೆಂತು? ತಾನು ಚಿಕ್ಕವನು ಎನ್ನುವ ಸಂಕೋಚ. ಆದರೂ ಅವರ ಮನನೋಯಿಸದಂತೆ, ವಾದಕ್ಕೆ ಇಳಿಯದ ದನಿಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು ಕೇಳಿದರು: "ಲೋಕೋದ್ಧಾರಕ್ಕೇಂದು ಮಾಡುವುದು ಧರ್ಮ - ಎಂದು ಎಲ್ಲೋ ಕೇಳಿದ, ಓದಿದ ನೆನಪು. ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು?" ಆ ಹಿರಿಯರಿಗೂ ಇವರ ಸಂದಿಗ್ಧ ಅರ್ಥವಾಗಿ ಮುಗುಳ್ಳಕರು.

ಅವರು ನಿರಂತರ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ನಿತಾಂತ ನಂಬಿಗೆ ಇಟ್ಟವರು. ಅದೇ ಜೀವನದ ಸ್ವಾರಸ್ಯ ಅವರ ಪಾಲಿಗೆ. 'ಸದಾ ಮುಂದೆ ಹೋಗಬೇಕು, ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬೆಳೆಯಬೇಕು' ಇದು ಅವರ ಮಂತ್ರ. ತಾನೂ ಅದೇ ರೀತಿ ನಡೆದರು. ಅವರಿಗೆ ಆಕಾಶವೊಂದೇ ಪರಿಮಿತಿ (Sky is the only limit). ಎಳವೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಈಜು - ಆಟಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ. ಮುಂದೆ ಯೋಗದ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ ಮೇಲಂತೂ ಶರೀರ, ಮನಗಳು ದೃಢಗೊಂಡವು. ಅವರೆಂದೂ ಆಸನ - ಯೋಗ ತಪ್ಪಿಸಿದವರಲ್ಲ. ನಿದ್ರೆಯನ್ನು ಬೇಕಾದರೆ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿಯಾರು! ನಿತ್ಯ ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ವ್ಯಾಯಾಮ, ಯೋಗ ಮಾಡಿಯೇ ಸಿದ್ಧ! ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಸರಿ: ಸ್ವರೂಪ ಬದಲಾದರೂ ಸರಿ. ರೈಲಿನಲ್ಲೂ ಬಿಡುವಂತಿಲ್ಲ; ಜೈಲಿನಲ್ಲೂ ಇದೇ ಜೀವನ. ನಿತ್ಯನಿಯಮದಲ್ಲಿ ರಾಜಿ ಇಲ್ಲ. ಕೇಶವಕೃಪಾದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಪ್ರಾತಃಸ್ಮರಣೆಗೆ ಎಂದೂ ತಪ್ಪಿಸಿದವರಲ್ಲ. ಆರಂಭದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ 5ಕ್ಕೆ ಅವರೇ ಗಂಟೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಗಲೂ ಅದೇ ರೀತಿ. ಎಂದೂ ಇದಕ್ಕೆ ತಡವಾಗಿ ಗಂಟೆ ಬಾರಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ.

ಹೊಸತಿನ ಹೆಂಬಲ

ಅಜಿತರ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಶೇಷತೆ ಅವರ ಪ್ರಯೋಗ ಶೀಲ ಮನಸ್ಸು. ಅವರು ಸದಾ ಹೊಸ ಹೊಸ ಕಲ್ಪನೆಗಳ ಹರಿಕಾರ. ಅಜಿತರೊಡನೆ ದೀರ್ಘಕಾಲದ ಆತ್ಮೀಯ ಸಂಬಂಧವಿರುವ ಪ್ರಾಂತ ಸಹಕಾರ್ಯವಾಹ, ಶಾಸಕ ಶ್ರೀ ಕೃ. ನರಹರಿಯವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ: "ಅಜಿತರದು ತೆರೆದ ಹೃದಯ, ತೆರೆದ ಮನಸ್ಸು. ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು - ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ (traditional ಆಗಿ) ಯೋಚಿಸಬೇಡಿ; ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಅಜಿತರ ಸಲಹೆಗಳೂ ಅಂಥವೇ ಆಗಿರುತ್ತಿದ್ದವು". ಹೊಸ ಪ್ರಯೋಗಗಳಿಗೆ ಮುಕ್ತ ಅವಕಾಶ. ಬಂದ ಸಲಹೆ ಸೂಚನೆಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಮನ್ನಣೆ. ಅಜಿತರ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಹಿರಿಯ ಸಹಕಾರಿ, ಸಂಘದ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಾಂತ ಸೇವಾ ಪ್ರಮುಖ ಡಾ|| ಉಪೇಂದ್ರ ಶೆಣೈ ಅವರೂ

ಅಜಿತರಲ್ಲಿ ಕಂಡದ್ದು ಇದೇ: 'ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಉತ್ತಮ, ಅನುಕರಣೀಯ ಅಂಶಗಳನ್ನವರು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲೂ ಅವನ್ನು ತರಬೇಕೆನ್ನುವ ಆಗ್ರಹವಿತ್ತು'. ಹಾಗೆಯೇ ಸಂಪರ್ಕ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಹೊಸ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ದಾಖಲೆ ವಿಧಾನ (documentation) ಮುಂತಾದ ಹಲವು ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ.

ಲೋನಾವಳಾದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ರಾ.ಸ್ವ.ಸಂಘದ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಭೈರಕ್ ಒಂದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಲಹೆ ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು. ಸಂಘದ ಪ್ರಾಂತ, ವಿಭಾಗಸ್ತರದ ಭೈರಕ್‌ಗಳು ನಡೆದಾಗ ಸಂಘಟನೆ, ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ಕಾರ್ಯಕರ್ತ ಇವೇ ಸಂಗತಿಗಳು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೇ ವೈಚಾರಿಕ, ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ವಿಷಯದ ಮಂಥನದ ಬಗೆಗೂ ಅವಕಾಶವಿರಬೇಕು; ಆ ರೀತಿ ಯೋಜನೆ ಮಾಡಬೇಕು - ಇದೇ ಆ ನಿರ್ಧಾರ. ಇದನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ ನಂತರ ಮುಂದಿನ ಪ್ರಾಂತ ಭೈರಕ್‌ನಲ್ಲೇ ಅಜಿತ್ ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಆಗ್ರಹಪಡಿಸಿದರು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಡಾ|| ಉಪೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ಜಾಗರಣ ಪ್ರಕಾಶನದ ಪ್ರಮುಖ ಶ್ರೀ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಭಂಡಾರಿಯವರೊಂದಿಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿ, ಎರಡು ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಂಡನೆ, ಚರ್ಚೆ ನಡೆಸಿಯೇ ಬಿಟ್ಟರು.

ಹೀಗೆ ಹೊಸದರ ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೆ ಸದಾ ಸಿದ್ಧ. ಅದನ್ನು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯಿಂದ ಮಾಡುವ ಶ್ರದ್ಧೆ; ಪರಿಣಾಮದ ಅಂಜಿಕೆಯಿಂದ ಹಿಂದೆ ಸರಿವ ಜಾಯಮಾನ ಅವರದಲ್ಲ. ಮನದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ ಭಾವನೆಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲೇ ಕರಗಿ ಹೋಗುವುದು ದುರ್ಬಲರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ. ಆದರೆ ಅಜಿತ್ ಆ ಗುಂಪಿನವರಲ್ಲ. 'ಬಲಮುಪಾಸ್ತ' ಎಂಬಂತೆ ಬಲದ ಉಪಾಸನೆ ಗೈದವರು.

ಹೊಸತನ್ನು ಕಲಿಯುವಲ್ಲಿ ಅಮಿತ ಆಸಕ್ತಿ. ಪ್ರಸನ್ನ ಮುದ್ರೆಯ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಹುಮ್ಮಸ್ಸು. ಅವರು ಸೇವಾವ್ರತಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಂತೆ ಕುಳಿತು ತಾವೂ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಆನಂತರ ಅಧ್ಯಯನ ಮನನ ಮಾಡುವರು. ತಿಳಿಯದಾಗ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಕೇಳುವರು. ಕೇಳಲು, ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಂಕೋಚವಿಲ್ಲ.

ಸೇವಾವ್ರತಿಗಳೊಮ್ಮೆ ಅವರನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿಯೇ ಬಿಟ್ಟರು : "ನೀವು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಕೇಳುತ್ತೀರಿ. ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಕುಳಿತು ಆಲಿಸಲು, ಬರೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಬೇಸರವಾಗದೇ?" ಅದಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಉತ್ತರ ಅವರ ಸಾತ್ಯ, ಅಭ್ಯಾಸಗಳಿಗೆ ನಿದರ್ಶನ. ಅವರೆಂದರು - "ನಾನು ಪ್ರಚಾರಕನಾದಾಗಿನಿಂದ ಈವರೆಗೂ ಪ್ರತಿವರ್ಷವೂ ಕೇಳಿದ್ದೇ ಕೇಳಿದರೂ ಬೇಸರವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲಿ ಹೊಸತೇನಾದರೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಪುನಃ ಪುನಃ ಕೇಳಿದಷ್ಟೂ ವಿಷಯ ಮನದಟ್ಟಾಗುತ್ತದೆ". ಕಲಿಯುವ ಕುರಿತೇ ಅವರು ಇತರರಿಗೆ ಹೀಗೆ ಆಚರಣೆಯಿಂದ ಕಲಿಸಿದರು !

ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಸೇವಾವ್ರತಿ ಶಿಬಿರ ನಡೆದ ಮೇಲೆ ಮೂರು ದಿನಗಳ 'ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ - ವಿಕಸನ ಶಿಬಿರ' ಇತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಂತೂ ಅಜಿತ್ ಉಳಿದವರಂತೆ ತಾವೂ ಶಿಕ್ಷಾರ್ಥಿಯಾಗಿಬಿಟ್ಟರು ಮತ್ತು ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೆ ಹೇಳಿದರು - 'ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಕ್ಲಾಸ್‌ಮೇಟ್'. ಅವರೊಬ್ಬ ಸದಾಕಾಲದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ.

ಬೆಂಗಳೂರು ಕಾರಾಗೃಹದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಯೋಗಾಸನದ ವಿವಿಧ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ, 'ಯೋಗಪ್ರವೇಶ' ಪುಸ್ತಕದ ಸಿದ್ಧತೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರಷ್ಟೆ. ಆಗ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಮಂಗಳೂರಿನ ಡಾ॥ ಮಾಧವ ಭಂಡಾರಿಯವರಿಂದ ಶರೀರ ಕ್ರಿಯಾಶಾಸ್ತ್ರ, ಅಂಗರಚನಾಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಕುರಿತು ಪಾಠ ಹೇಳಿಸಿಕೊಂಡರು.

ಮಗುವಿನ ಮನಸ್ಸು

'ತನಗೆಷ್ಟು ಗೊತ್ತು' ಎಂಬುದು ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. 'ತನಗೇನು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ' ಎಂಬುದೂ ಖಚಿತವಿತ್ತು. ಹಾಗೆಂದೇ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದ್ದನ್ನು ಕಲಿಯುವ ಕುತೂಹಲ. ಅವಶ್ಯಕತೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ, ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಬಂದಂತೆಲ್ಲ ಅವರು ಹೆಚ್ಚಿಷ್ಟು ಕಲಿಯುತ್ತಲೇ ಹೋದರು. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾ.ಸ್ವ.ಸಂ. ಪ್ರಾಂತಕಾರ್ಯವಾಹ, ಅಜಿತರ ಬಹುಕಾಲದ ಒಡನಾಡಿ ಶ್ರೀ ಅರಕಲಿನಾರಾಯಣ ಅವರು ತಮ್ಮ ಪರಮಮಿತ್ರನ ಬಗ್ಗೆ ಅಬಿಮಾನದಿಂದ ನುಡಿಯುತ್ತಾರೆ: 'ಅಜಿತ್ ಗುಣವಂತಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ, ಶಿಸ್ತು - ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಿನೊಂದಿಗೆ ಎಂದೂ ರಾಜಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡವರಲ್ಲ. ಅವರು ನಿರಂತರವಾಗಿ ತಮ್ಮ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ ಹೋದರು. ಹೊಸದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಅರಗಿಸಿಕೊಂಡರು. ಸಂಘಟನಾ ಕೌಶಲ್ಯ, ವ್ಯವಸ್ಥಾತ್ಮಕ ವಿಷಯಗಳು, ಶಾರೀರಿಕ ನೈಪುಣ್ಯ ಹಾಗೂ ಬೌದ್ಧಿಕ ವಿಚಾರ - ಈ ನಾಲ್ಕೂ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಅವರು ಯೋಜಿತವಾಗಿ, ಪರಿಶ್ರಮ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡರು. ಇದೇ ಅವರ ಯಶಸ್ಸು'.

ಮುಗ್ಧ ಮನದ ಅಜಿತರು ಮಗುವಿನಂತೆ. ಮಾನ್ಯ ಯಾದವರಾವ್‌ಜೀ ಪ್ರಕಾರ 'ಉಸಕಾ ಧಿಮಾಗ್ ಬಡಾ ಸೀಧಾ ಥಾ' (ಅವರ ಬುದ್ಧಿ ತುಂಬಾ ಸರಳವಾಗಿತ್ತು.) ಸೀದಾ - ಸಾದಾ ಮನುಷ್ಯ. ತೋಚಿದ್ದನ್ನು ಕೊಂಕಿಲ್ಲದೇ ಬಿಗುಮಾನವಿಲ್ಲದೇ ನುಡಿಯುವ ಹಸುಳಿಯಂತೆ. ನೀವದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸದಿದ್ದರೂ ಬೇಸರವಿಲ್ಲ. ನಕ್ಕರೂ ಸಂತೋಷವೇ. ಇದರಿಂದ ಅವರ ಹಿರಿತನಕ್ಕೇನೂ ಕುಂದುಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. "ಅವರು ವನರಾಜನಂತೆ ಸಹಜ ನಾಯಕನಾಗಿದ್ದರೂ ಅದರ ಛಾಯೆ ಇರಲಿಲ್ಲ - ಬದಲಿಗೆ ಬಾಲಕನ ಮುಗ್ಧತೆಯೇ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು" ಹೀಗೆಂದವರು ಒಬ್ಬ ಹಿರಿಯ ಮೇಧಾವಿಗಳು.

'ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾ ಹೋಗುವುದು ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ. ಪ್ರತಿಫಲಕ್ಕೆ ತಲೆಕೆಡಿಸಿಕೊಂಡು ಕಾರ್ಯ ಮರೆಯುವುದು ಸಲ್ಲ' ಇದು ಅಜಿತರ ಜೀವನ ವಿಧಾನ. ಅಕ್ಷರಶಃ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯ "ಕರ್ಮಣ್ಯೇವಾಧಿಕಾರಸ್ತೇ ಮಾ ಪಲೇಷು ಕದಾಚನ....." ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ.

ಅವರದು ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ, ಪರಿಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಆಗ್ರಹ. 'ಯತ್ನ ತೋ ದೇವ ಜಾಣಾವಾ' ಎಂಬಂತೆ. ಅಜಿತರೇ ಆಗಾಗ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಮಾತೊಂದುಂಟು: ಪ್ರಯತ್ನ ಹೀ ಪರಮೇಶ್ವರ್ (ಪ್ರಯತ್ನವೇ ದೇವರು). ತನ್ನ ಬದುಕನ್ನು ಅದರಂತೆ ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡವರು ಅವರು.

ಅನುಶಾಸನದ ಆಗ್ರಹ

ಒಳಿತಿನತ್ತ ಆಗ್ರಹ ಇರುವಂತೆಯೇ ತನ್ನಿಂದ ತಪ್ಪಾದರೆ ಅದು ಅರಿವಾದ ತಕ್ಷಣ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು, ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ವಭಾವ. ವೃಥಾ ತನ್ನನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಚಪಲ ಇಲ್ಲ. ಈ ಕುರಿತು ಸಂಸ್ಕೃತ ಸೇವಾವ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಅನುಭವ ಹೀಗಿದೆ: ಒಮ್ಮೆ ಯಾವುದೋ ಮುಖ್ಯ ಪತ್ರ ಮತ್ತು ದಾಖಲೆಯೊಂದನ್ನು

ಅಜಿತ್ ಇವರಿಗೆ ನೋಡಲು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಅವರು ಅದನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿಸಿಯೂ ಆಗಿತ್ತು. ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಆ ಕಾಗದ ಬೇಕಾಯಿತು. ಅಜಿತ್ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹುಡುಕಿ, ಈ ಸೇವಾವ್ರತಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ನೆನಪಾಗಿ, ತರುವಂತೆ ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿದೆ? ತಾನಾಗಲೇ ಅದನ್ನು ಮರಳಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದಾಗಿ ಅವರ ಹುಟ್ಟು. ಇವರದನ್ನೊಪ್ಪರು. ಅದಂತೋ ಆಗಿ ಕೆಲವು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಪತ್ರ ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಸಿಕ್ಕಿಬಿಟ್ಟಿತು. ಆಗ ಅಜಿತ್ ಇವರನ್ನು ಕರೆದು ತನ್ನ ಕೈತಪ್ಪಿನಿಂದಲೇ ಹೀಗಾಗಿತ್ತೆಂದು ತಿಳಿಸಿ, ಅವರನ್ನು ಗದರಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ವಿಷಾದ ಸೂಚಿಸಿದರು.

ಬೈರಕ್, ಸಮಾಲೋಚನೆ, ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅಜಿತರ ಶೈಲಿ ಹಾಗೆಯೇ. ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ ಪರಿಹಾರ ತಾವು ನೀಡುವರು. ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಬರಬಹುದು. ಆದರೆ ನಿರ್ಣಯ ಮಾತ್ರ ಒಂದೇ. ಅದಕ್ಕೆ ಇವರು ಬದ್ಧರು. ತನಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಇಲ್ಲವೆನ್ನಿದ್ದನ್ನೂ ಹಿರಿಯರ ಆದೇಶ, ಬೈರಕ್‌ನ ನಿರ್ಣಯ ಎಂದಾದರೆ ಅದನ್ನು ಚಾಚೂ ತಪ್ಪದಂತೆ ಪಾಲಿಸುವಲ್ಲಿ ಸದಾ ಮುಂದು. ಅಂಥ ಸಂಘಟನಾ ಅನುಶಾಸನದ ಸಿಪಾಯಿ.

ಸಂಘಟನೆಯ ಅನುಶಾಸನ - ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಅವರು ತಲೆಬಾಗುವರೆಂಬ ಕುರಿತು ಸೇವಾವ್ರತಿ ಭಗಿನಿಯೋರ್ವರು ಒಂದು ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ: ಆಕೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ರಾಷ್ಟ್ರಸೇವಿಕಾ ಸಮಿತಿ ಕಾರ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಇದ್ದರು. ಅಜಿತ್ ಸೇವಾವ್ರತಿಗಳನ್ನು ಬೇಟಿ ಮಾಡಲು ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಅವರಿರುವೆಡೆಯೆಲ್ಲಾ ಪ್ರವಾಸ ಹೋಗುವುದನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿ ಒಮ್ಮೆ ಆಕೆ ಕೇಳಿದರು - 'ನೀವೇಕೆ ನನ್ನನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಲು ನಾನಿರುವ ಕಾರ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಬರುವುದಿಲ್ಲ?' ಅದಕ್ಕೆ ಅಜಿತ್ ಉತ್ತರಿಸಿದರು : "ಇದು ಸೇವಿಕಾ ಸಮಿತಿಯ ಕಾರ್ಯಾಲಯ, ಪುರುಷರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬರಬಾರದೆನ್ನುವ ನಿಯಮವಿದೆ. ನಾನು ಅದನ್ನು ಪಾಲಿಸಬೇಕಲ್ಲವೇ? ನಿನಗೆ ಮಾತಾಡಲೇಬೇಕಾದ ವಿಷಯವಿದ್ದರೆ ಕೇಶವಕೃಪಾಕೆ ಬಾ. ಇಲ್ಲವೇ ಫೋನ್ ಮಾಡಿ ತಿಳಿಸು".

ಯಾವ ಕೆಲಸವೂ ಕೀಳಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಮಾಡುವ ವಿಧಾನ ಕೀಳಾಗಬಾರದು; ಕೆಲಸ ಚಿಕ್ಕದಿರಲಿ ದೊಡ್ಡದಿರಲಿ, ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಆಗಬೇಕೆಂಬುದು ಅವರ ನಿಲುವು.

ಸಂಘ ಶಿಕ್ಷಾವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಶಿಕ್ಷಾರ್ಥಿಗಳು ಬಂದಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಧುನಿಕ ರೀತಿಯ ಶೌಚಗೃಹ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದು ಹೇಗೆ ಎಂದೂ ಅಜಿತರು ಒಂದು ಮಾದರಿಯ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು! ತಮ್ಮ ಕೊಠಡಿ ಗುಡಿಸಿಡುವಲ್ಲಿ, ವಾಸಿಸುವ ಆವರಣ, ಶಿಬಿರದ ಪರಿಸರ ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿಡುವಲ್ಲಿ ಅವರೇ ಮುಂದಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಕುಳಿತ ಜಮಖಾನದ ಮೇಲೆ ಚಹಾದ ಹನಿಯೊಂದು ಬಿದ್ದರೂ ಅವರದನ್ನು ಸಹಿಸರು.

ಪ್ರವೃತ್ತಿಯ ಪರಿವರ್ತನೆ

ಸಂಘಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಂತೆ ತಮ್ಮನ್ನು ತಿದ್ದಿ, ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡರು ಅವರು. ಶುಭ್ರದೋತಿ (ಪಂಚೆ) ಸಾಧಾರಣ ಜುಬ್ಬಾ - ಅಂಗಿ ತೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಅಜಿತ್ ಪ್ರಚಾರಕರಾಗುವ ಮುನ್ನ ತಾಕು - ರೀಕಾಗಿ, ಗರಿಗರಿಯಾದ ಬಟ್ಟೆ ತೊಡುತ್ತಿದ್ದವರು! ಅಜಿತರ ತಮ್ಮ, ಪಶುವೈದ್ಯ ಕಾಲೇಜಿನ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ

ಡಾ|| ಪುಟ್ಟಣ್ಣಯ್ಯ 'ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಮಡಿಮಾಡಿದ, ಶಿಸ್ತಾದ, ಸೊಗಸಾದ ಉಡುಪಿನ ಬಗೆಗೇ ಹಠವಿತ್ತು' ಎಂದು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕಾಪಿಯ ಬಗೆಗೂ ಅಜಿತರದ್ದು ಭಾರೀ ಚಟ. ಥರ್ಮಾಸ್ ಫ್ಲಾಸ್ಕ್‌ನಲ್ಲಿ ಕಾಪಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಿಸಿಬಿಸಿಯಾಗಿ ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರವರು! ಉದ್ದ ಲೋಟದ ಅಂಚಿನವರೆಗೂ ತುಂಬಿಸಿ, ಅದನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಲಾಗದೇ ಕೆಳಗಿಟ್ಟು ಕೈಹಚ್ಚದೇ ಮೊದಲ ಗುಟುಕನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಬಾಯಿಯಿಂದಲೇ ಸವಿಯುತ್ತಿದ್ದರೆಂದರೆ ಯಾರಾದರೂ ನಂಬಿಯಾರೇ? ಆದರೆ ಈ ಮೋಹ ಚಟಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಿಡಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ ನಂತರ ಆ ಜೀವನ ಅದರಡೆ ಕಣ್ಣೆತ್ತಿಯೂ ನೋಡದ ಸಂಯಮಿ ಅವರು; ಅಲ್ಲ, ತನ್ನ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನೇ ಬದಲಿಸಿಕೊಂಡ ಸ್ವಯಂ ಶಿಲ್ಪಿ ಅವರು.

ಸಂಘ ಬೆಳೆದಂತೆಲ್ಲ ಸಂಘಸ್ಥಾಪಕ ಪೂಜ್ಯ ಡಾಕ್ಟರ್‌ಜೀ ಲೋಕಸಂಗ್ರಹಕ್ಕಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸ್ವಭಾವ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿಕೊಂಡರು. ಸಂಘಟನೆಗೆ ಹಿತವಾಗುವ ಹೊಸತನ್ನು ಕಲಿತರು; ಅನಗತ್ಯ, ಅಹಿತಕರ ಅನಿಸಿದ್ದನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟರು. ಡಾಕ್ಟರ್‌ಜೀ ಸ್ವಯಂಸೇವಕರೆದುರು ಇಟ್ಟ ಉಚ್ಚ ಆದರ್ಶ ಇದು. ಅಜಿತ ಸಹಾ ಅದೇ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದವರು. ಹೊಸಬರೊಡನೆ ಸಲುಗೆಯಿಂದ ಮಾತಾಡದಿದ್ದ ಅವರು ಸೇವಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ ಆರಂಭವಾಗಿ ಸೇವಾವ್ರತಿಗಳ ತಂಡ ಎದ್ದು ನಿಂತಾಗ ಬೇರೆಯೇ ಆಗಿ ಕಾಣತೊಡಗಿದರು. ಕಾರ್ಯಕರ್ತರೊಂದಿಗೆ ಸಡಗರ, ಹಾಸ್ಯಗಳಿಂದ ಮಾತಾಡುವ, ಎಲ್ಲರೊಡನೆ ಪ್ರೀತಿ - ಆತ್ಮೀಯತೆಗಳ ರಸಗಂಗೆ ಹರಿಸುವ ಹೊಸ ರೂಪ ತಳೆದರು. ತಾಯಿ ಮಮತೆಯ ತವರೆನಿಸಿದರು!

1980ರಲ್ಲಿ ಹಿಂದು ಸೇವಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ಸೇವಾವ್ರತಿಗಳ ಮೊದಲ ತಂಡವನ್ನು ಶಿಬಿರದ ಸಮಾರೋಪದ ನಂತರ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿಕೊಡುವಾಗ ಅವರು ಭಾವುಕರಾಗಿ ಬಿಟ್ಟರು. ಅವರ ಕಂಗಳಲ್ಲಿ ಹನಿಗೂಡಿತು.

ಅಜಿತರಲ್ಲಿ ಮೃದು ಭಾವನೆಗಳೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದವರು ಹಲವರು. ಅವರು ಎಂಥ ಶುಷ್ಕರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಹೃದಯವಿದೆಯೋ ಅವನಾ ಯಂತ್ರವೋ ಎಂದೂ ಕೇಳಿದವರಿದ್ದರಂತೆ! ಅಂಥ ಬಿಗಿತನದ, ಕಠೋರವೃತ್ತಿಯ ಅಜಿತಕುಮಾರರಾಗಿದ್ದರವರು. ದೂರದಿಂದ ಕಂಡು ಅವರನ್ನು ನಿರ್ಭಾವ ವ್ಯಕ್ತಿ; ಅಸಹಜ ಶೈಲಿಯವರು ಎಂದೂ ತಿಳಿದವರಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಅದೆಲ್ಲ ಹೇಗೆ ಬದಲಾಗಿಬಿಟ್ಟಿತು! ಆ ರೀತಿ ತಿಳಿದವರೆಲ್ಲರೂ ಸೇವಾವ್ರತಿಗಳ ಮೊದಲ ತಂಡ ಹೊರಟಾಗಲೇ ಅಜಿತರ ಭಾವುಕತೆ, ಕೋಮಲ ಹೃದಯವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ್ದು!

ಅನ್ಯಾಯ ವಿರೋಧಿ

ಎಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೂ, ಎಂಥವರಿಗೂ ಧೈರ್ಯ ತುಂಬುವ ಶಕ್ತಿಸ್ತೋತ ಅವರು. ಅವರ ಮಾತೂ ಅಂಥದೇ. ಹಿಡಿದ ಕೆಲಸ ಆಗಲೇಬೇಕೆಂದು ಹಟದಿಂದ ಮಾಡಿಸುವರು; ಹೆಚ್ಚೆ ತಪ್ಪಿದಾಗ ಕಟುವಾಗುವ ಅವರು ಹತ್ತಿರ ಬಂದ ಹೊಸಬರಿಗೆ ಅಷ್ಟೇ ಉದಾರತೆ ತೋರುವ ಸಂಯಮಿ. ಸ್ವಂತಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಕಠೋರತೆ. ಚೌಕಸಿಯಿಲ್ಲ.

ದರ್ಪ, ಅನ್ಯಾಯವನ್ನೆಂದೂ ಸಹಿಸದ ಸ್ವಭಾವ. ಬಿಹಾರದಲ್ಲಿ ಪಾರಸನಾಥ್‌ಗೆ ಬಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ನ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ಮತ್ತು ಇವರು ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಬಸ್ಸಿನ ಕಂಡಕ್ಟರ್ ಪ್ರಯಾಣಿಕರಿಗೆ ಚಿಲ್ಲರೆ ಹಣ ಹಿಂದಿರುಗಿಸುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇವರ ನೂರು ರೂ.ಗಳಿಗೂ ಆತ ಹಾಗೇ ಮಾಡಿದ. ಇವರ ಕೋಪ ಕಿಡಿಕಾರಿತು. ಕಂಡಕ್ಟರ್‌ನೊಂದಿಗೆ ವಾಗ್ವಾದ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಜಗಳ ತಾರಕಕ್ಕೇರಿ ಕಂಟಕ್ಟರ್‌ನಿಗೆ ಇವರಿಂದ ಕಪಾಳಮೋಕ್ಷವಾಯಿತು! ಹಾಗೆಯೇ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಕೇಶವಕೃಪಾ ಎದುರು ಕಾರ್ಯಕರ್ತರೊಬ್ಬರು ಆಟೋರಿಕ್ಷಾದಿಂದ ಇಳಿದಾಗಲೂ ಚಾಲಕನ ಅನುಚಿತ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದರು; ಅವನ ದುರಹಂಕಾರ ಕಡಿಮೆಯಾಗದಾಗ ಪ್ರೋಲೀಸ್‌ರಾಣಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದು ಕ್ಷಮೆ ಕೇಳಿಸಿಯೇ ಬಿಟ್ಟರು.

ದುಷ್ಟರ ವಿರುದ್ಧ ಅವರ ಕಣ್ಣು ಕೆಂಪಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಸೇವಾವ್ರತಿ ತಿಬಿರದ ಸಂದರ್ಭ. ದಸರಾ ಉತ್ಸವ ಬಂತು. ಆಗ ಅರಮನೆ ಮತ್ತಿತರ ಕಡೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮಹಿಳಾ ಸೇವಾವ್ರತಿಗಳು ಗುಂಪಾಗಿ ವಸತಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಕೆಲವು ಬೀದಿರೌಡಿಗಳು ಇವರೊಡನೆ ಸರಿದು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಯುವತಿಯರಿಗೆ ಭಯವಾಗತೊಡಗಿತು. ಆಗ ಅಜಿತ್ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ನಿಂತು ಒಂದು ಟೆಲಿಫೋನ್ ಕಂಬಕ್ಕೆ ಕೈಯಾನಿಸಿ, ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿದರು. ಆ ದುಷ್ಟರೂ ತಮ್ಮ ಚಪಲಕ್ಕೆ ಕಡಿವಾಣ ಹಾಕಿ ಬೇರೆ ಹಾದಿ ಹಿಡಿದರು.

ನಿರ್ಮೋಹಿ

ಹೀಗೆ ಹತ್ತು ಹಲವು ಗುಣಗಳ ಗಣಿ ಅವರು. ಮಾಡಿದ್ದಾವದೂ ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಪ್ರತಿಮೆ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಲೆಂದಲ್ಲ. ತನಗಾಗಿಯೂ ಅಲ್ಲ. ಎಲ್ಲವೂ ಸಂಘಟನೆಯ ಹಿತ, ಸಮಾಜದ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಎನ್ನುವ ನೈಜ ಸ್ವಯಂಸೇವಕನ ಸಮರ್ಪಿತ ದೃಷ್ಟಿ; ಅವರು ಎಲ್ಲ ವಿಧ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೂ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಮಾಡುವ ಕಾತುರವಿದ್ದವರು. ಅವರೇನೂ ನಿರ್ಲಿಪ್ತರಲ್ಲ; ಆದರೆ ತನ್ನ ಸ್ವಂತದ್ದೇನೂ ಇಲ್ಲದ ನಿರ್ಮೋಹಿ ಅವರು. ನಿರೋಳಗಿದ್ದೂ ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳದ ಕಮಲದಂತೆ.

‘ಸಮಾಜದ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಸಮಾಜ ಮಾಡಿಸಿದಷ್ಟು ದಿನ ನಡೆಯುತ್ತದೆ; ಭಗವಂತನ ಕೃಪೆ ಇದ್ದಂತಾಗುತ್ತದೆ’ ಎಂಬ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಭಾವವೂ ಎಲ್ಲೋ ತಳದಲ್ಲಿತ್ತು. ಒಂದು ಯಶಸ್ವೀ ಪ್ರಕಲ್ಪ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ಬೆಂಬಲದಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಹಲವು ಯೋಗ್ಯ ಮೂಲಗಳಿಂದ ದನಸಹಾಯ ಸಿಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಆಸರೆ ನಿಂತು ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟರೆ ಏನು ಮಾಡುವಿರೆಂದು ಒಮ್ಮೆ ಅವರನ್ನೊಬ್ಬರು ಕೇಳಿದರು - “ನಡೆಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೇ ಹೋದರೆ ಅದನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಬಿಡುತ್ತೇವೆ, ಅಷ್ಟೆ” - ಅಜಿತ್ ಯಾವುದೇ ಮಮಕಾರ, ಸಂಕೋಚವಿಲ್ಲದೇ ಹೇಳಿದರು.

ಹಿರಿಯರು, ವಿದ್ವಾಂಸರು, ಸಂತರ ಬಗ್ಗೆ ಅಜಿತ್‌ಗೆ ಅಪಾರ ಗೌರವ. ಅಂಥವರು ಸಮಾಜದ ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಿಯೆಂಬ ನಂಬಿಕೆ; ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರತೀಕಗಳವರೆಂದು ಶ್ರದ್ಧೆ. ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ ಕಾಲು ಮುಟ್ಟಿ ನಮಸ್ಕರಿಸುವುದು ಅವರ ಪರಿಪಾಠ. ಪೂಜೆ, ಹವನ ಮಾಡಿಸಿದ ಪುರೋಹಿತರು ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕಿರಿಯರಾದರೂ ಅವರಿಗೆ ತಾವೇ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರಾಗಿದ್ದರೂ ನಮಸ್ಕರಿಸುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಅವರ ಶ್ರದ್ಧೆ - ಗೌರವ ಕುರಿತು ರಾಮಕೃಷ್ಣಾಶ್ರಮದ ಸ್ವಾಮೀ ಹರ್ಷಾನಂದರೇ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ: 'ನಾನು ಪ್ರಯಾಗದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಒಂದು ರಾತ್ರಿ 10.30ರ ವೇಳೆ. ಅವರು ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾಗಿ ನನ್ನ ಕೋಣೆಯ ಬಾಗಿಲ ಬಳಿ ನಿಂತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಅಚ್ಚರಿಗೊಂಡೆ! ವಿಚಾರಿಸಿದಾಗ ಕೆಲಸದ ನಿಮಿತ್ತ ಪ್ರಯಾಗಕ್ಕೆ ಬಂದುದಾಗಿಯೂ ಮರುದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ವಾರಣಾಸಿಗೆ ಹೋಗುವುದಾಗಿಯೂ, ಅದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ನನ್ನನ್ನು ಕಾಣಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾಗಿಯೂ ತಿಳಿಸಿದರು'.

ಎಲ್ಲರ ಕಣ್ಣಿನ

ಅಜಿತರ ಹಿರಿತನ, ಹಲವು ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಆಳ ಪರಿಜ್ಞಾನ ಇದ್ದದ್ದು ಸರ್ವವಿದಿತ. ಅವರ ಸಂಪರ್ಕವೂ ಅಂಥ ಅನೇಕ ಗಣ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಇತ್ತು. ಅವರುಗಳೂ ಅಜಿತರ ಬಗ್ಗೆ ಗೌರವ ಅಭಿಮಾನ ತಳೆದವರೇ. ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ನರರೋಗ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಸ್ಥೆ [NIMHANS]ಯ ಒಬ್ಬ ಹಿರಿಯ ವೈದ್ಯರು ಅವರ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಖ್ಯಾತನಾಮರು. ಅವರೊಂದಿಗೆ ಪರಿಚಯ, ಮಾತುಕತೆಗಳಾಗಿ ಕೆಲವು ಸಮಯದ ನಂತರ, ಅಜಿತ್ ಅವರಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಆ ವೈದ್ಯರು ಕೂಡಲೇ ತಮ್ಮ ಆಸನದಿಂದಿದ್ದು, ಅಜಿತರನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಆಗ್ರಹಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು! ಅಜಿತರ ಬಗೆಗೆ ಅವರ ಗೌರವ ಎಂಥದೊಂದರೆ ಆ ವೈದ್ಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ: "ನನಗೆ ತಿರುಪತಿಯ ದೇವರು ವೆಂಕಟೇಶ್ವರ ಮತ್ತು ಅಜಿತರು ಈ ಇಬ್ಬರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತ್ರ ಗೌರವ". ಅವರ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರನ್ನು ನೌಕರಿಗೆ ಸೇರಿಸಬೇಕಿತ್ತು. ಅಜಿತರು ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯನ್ನು ಕಳಿಸುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿ, ಪ್ರಶಸ್ತಿಪತ್ರ ಇತ್ಯಾದಿ ಸಹಾ ಕಳಿಸುವೆನೆಂದರು. ಆಗ ಆ ವೈದ್ಯರು "When you are certifying I don't need any other certificate" (ನೀವೇ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಬೇರಾವ ಶಿಫಾರಸು ಪತ್ರವೂ ನನಗೆ ಬೇಕಿಲ್ಲ) ಎಂದರು.

ಅವರ ಬಗೆಗಿನ ನಂಬಿಕೆ, ವಿಶ್ವಾಸ ಇಂಥವರಿಗಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಬೇರೆ ಬೇರೆಯವರಿಗೂ ಇತ್ತು. ಸೇವಾವ್ರತಿಗಳ ತಂದೆ - ತಾಯಿಯರಿಗಂತೂ ಇವರಡೆಗೆ ಅಸೀಮ ಶ್ರದ್ಧೆ - ಅಪಾರ ನಂಬಿಕೆ. ಸೇವಾವ್ರತಿಗಳಿಗೂ ಅಷ್ಟೆ. ತಮ್ಮ ಬಗ್ಗೆ ಸದಾ ಗಮನ ನೀಡುವ ಭದ್ರ ಆಸರೆಯೊಂದಿದೆ ಎನ್ನುವ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ. ಲಾಲ್‌ಬಾಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತೋತ್ಸವ, ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಗೀತಗೋವಿಂದ ಪ್ರದರ್ಶನ ಇವುಗಳ ಆಯೋಜನೆಯಾದಾಗ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಿಗೆ ತಾವೇನೋ ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಏನಾಗುವುದೋ ಏನೋ ಎಂಬ ಅಳುಕು ಒಂದೆಡೆ ಇದ್ದರೂ "ಅಜಿತರಿದ್ದಾರೆ ನಾವು ಕುಸಿಯದಂತೆ ಅವರು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ" ಎನ್ನುವ ವಿಶ್ವಾಸ.

ಸಂಘದ ಕುಟುಂಬದವರಿಗೂ, ಗೃಹಿಣಿಯರಿಗೂ ಇದೇ ಭಾವನೆ. ಅವರು ಮನೆಯ ಆಪ್ತರನ್ನವಷ್ಟು ನಂಬಿಕೆ. ಸ್ವಯಂಸೇವಕರೊಬ್ಬರ ಪತ್ನಿ ಆಸ್ತತೆಯೊಂದರಲ್ಲಿದ್ದ ಸೇವಾವ್ರತಿಯ ಆರೈಕೆಗಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದರು. ಆ ರಾತ್ರಿ ಅಲ್ಲೇ ಇರಬೇಕಾಯಿತು. ಆಗ ಆ ಗೃಹಿಣಿ 'ಕೇಶವಕೃಷ್ಣಾ'ಕ್ಕೆ ಫೋನ್ ಮಾಡಿದರು. ಅಜಿತರೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡಿ ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿನ ಇಂಥಾ ಅಲಮಾರಿನಲ್ಲಿರುವ ಇಂಥ ಸೀರೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರುವಂತೆ ವಿನಂತಿಸಿದರು. ಅಜಿತ್ ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಅಕ್ಕ ಹೇಳಿದ ಮಾಡುವಂತೆ ಆ ಸೀರೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದು ಕೊಟ್ಟರು!

ಸೇವಾ-ಇನ್-ಆಕ್ಷನ್ ಪ್ರಕಲ್ಪದ ಸಂಯೋಜಕಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಇಂದುಮತಿರಾವ್ ಹೇಳುವಂತೆ ಅಜಿತ್ ಇದ್ದರೆ ಮಹಿಳಾ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಯರಿಗೆ ಸಂಕೋಚವೆಂದೇನೂ ಅನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಮನೆಯ ಸೋದರನಿದ್ದಂತೆಯೇ.

ಮಾನವ ಸೇವೆ - ಮಾಧವ ಸೇವೆ

ಅಜಿತ್ ಒಬ್ಬ great listner (ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದ ಆಲಿಸುವವರು) ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಅವರ ತಮ್ಮ. ಯಾವುದೇ ವಿಷಯ, ಸಮಸ್ಯೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದರೂ ಆ ಕುರಿತು ಸಹನೆಯಿಂದ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಅವರು, ತಮ್ಮ ಬಳಿ ಬಂದವರ ಕಷ್ಟಕ್ಕೆಲ್ಲ ಕರಗಿದರು: ಆಧಾರ ಎನಿಸಿದರು. ಕೈಹಿಡಿದು ದಾರಿ ತೋರಿದರು. ನೋವುಂಡು ಬಂದ ಬೆಂದ ಹೃದಯಗಳಿಗೆ ತಂಪನ್ನೆರೆದರು! ಅಜಿತ್ ನಿಧನರಾದಾಗ ಜಯನಗರದಲ್ಲಿ ಮನೆಯೊಂದರ ಕೆಲಸದಾಕೆ ಕಣ್ಣೀರಿಟ್ಟು ಏನೇನಾಯಿತೆಂದು ವಿಚಾರಿಸಿದಳು. ಆಕೆಗೆ ಅಜಿತರ ಪರಿಚಯ ಹೇಗೆ? 'ನನ್ನ ಬಾಳಿಗೆ ದಾರಿ ತೋರಿದವರು ಅವರು' ಎಂದಳಾಕೆ! ಅಜಿತ್ ಅದ್ಯಾರರಿಗೋ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಸಿದ್ದರು; ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಹಣ ಕೊಡಿಸಿದ್ದರು. ಕೆಲಸ ಕೊಡಿಸಿದ್ದರು. ಅನಾರೋಗ್ಯದವರಿಗೆ ಔಷಧ - ಚಿಕಿತ್ಸೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲ ವಯಸ್ಸಿನ, ಎಲ್ಲಸ್ತರದ ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರಿಗೆ ಯೋಗ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು.

ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಹಿರಿಯ ಸ್ವಯಂಸೇವಕರೊಬ್ಬರ ಮಗಳು ರಸ್ತೆ ಅಪಘಾತದಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಗೆ ತೀವ್ರ ಪೆಟ್ಟುಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಅಜಿತ್ ಆಗ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಪ್ರಚಾರಕ. ಆ ಹುಡುಗಿಗೆ ಪ್ಲಾಸ್ಟರ್ ಬಿಚ್ಚಿದ ಮೇಲೂ ಕಾಲು ಕುಂಟುತ್ತಿತ್ತು; ನೋವೂ ಇತ್ತು. ಅಜಿತ್ ಆಗ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಸೈಕಲ್ ಏರಿ ಅವರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಶಾಸ್ತ್ರೀತ್ಯಾ ಕಾಲಿಗೆ ಮಸಾಜ್ ಮಾಡಿದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ಆಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯುವಂತಾಯಿತು.

ಸಮಾಜದಲ್ಲಿದ್ದ ಹಲವು ಕೆಡುಕುಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಅವರು ಅಸ್ವಸ್ಥರಾದರು; ಮರುಗಿದರು. ಅದನ್ನು ತೊಡೆದು ಹಾಕಲು ಅವರ ಬಳಿ ಏನೆಲ್ಲ ಯೋಜನೆಗಳು! ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಜನಬಲ, ಧನಬಲ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಜೋಡಿಸಬೇಕು - ಇದು ಅವರ ಪ್ರಬಲ ಇಚ್ಛೆ.

ಹಾಸ್ಯಯೋಗ

ಜೊತೆಗೇ ನವಿರಾದ ಹಾಸ್ಯಚಟಾಕಿ ಹಾರಿಸುವುದರಲ್ಲೂ ಅವರದ್ದೇ ವಿಶೇಷ. ವಿನೋದಪ್ರಿಯತೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಾಣದಂತಿದ್ದರೂ ಅವರ ಆ ಸ್ವಭಾವ ಅನೇಕರಿಗೆ ಪರಿಚಿತ. ಗಂಭೀರವಾಗಿದ್ದು ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುವುದು ಅವರ ಕಲೆ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಂಭಾಷಣೆಯ ಕಾರ್ಯದ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ಬಗ್ಗೆ ಎಲ್ಲರ ಅಭಿಮಾನ - ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಕಂಡು ಅವರು ಹೇಳುವರು : "ಹಾಂ, 'ಸಂಸ್ಕೃತ' ತಡವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಶಿಶು; ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಎಲ್ಲರ ಪ್ರೀತಿ ಇಷ್ಟೊಂದು". (ಸಂಘಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಯೋಜನೆ ತಡವಾಗಿ ಆರಂಭವಾದುದು).

ಸೇವಾವ್ರತಿ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣ ಶಿಬಿರವೊಂದರಲ್ಲಿ ಅವರ ತಮ್ಮ ಮತ್ತು ಅಕ್ಕನನ್ನು ಕರೆತಂದು ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಸಿದರು. ಅವರ ಅಕ್ಕ ಮಹಿಳಾ ಸೇವಾವ್ರತಿಯರೊಡನೆ ಮಾತಾಡುತ್ತಾ, "ನಮ್ಮ ಅಜಿತನಿಗೆ ನಾವಷ್ಟೇ ಸೇವಾದರಿಯರಲ್ಲ; ನಿಮ್ಮಂತಹ ಸಾವಿರಾರು ತಂಗಿಯರಿದ್ದಾರೆ" ಎಂದಾಗ ಅಜಿತರು ತಮ್ಮ ಚಟಾಕಿ ಹಾರಿಸಿದರು - "ನಾನು ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಇಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಸೇವಾವ್ರತಿಗಳನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡಿದರೆ ನನ್ನ ತಮ್ಮನ ಕೋಳಿ ಪೌಲ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಅದಷ್ಟೋ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಕೋಳಿಮರಿ ಆಗುತ್ತವೆ". ಅವರ ತಮ್ಮ ವೆಟರ್ನರಿ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿದ್ದರು.

ಒಮ್ಮೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಬಳಿ ಎಸ್ಪೆಟ್ ಒಂದರಲ್ಲಿ ಸಂಘದ ಶಿಬಿರ. ಅಲ್ಲಿ ಹಾವುಗಳಿವೆ ಎಂದು ಸುದ್ದಿ ಹರಡಿ ಬಂದಿದ್ದ ಸ್ವಯಂಸೇವಕರಲ್ಲಿ ಅಂಜಿಕೆಯಿಂದ ಚಡಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ರಾತ್ರಿ ಮಲಗಲಂತೂ ಭಯವೇ. ಆಗ ಅಜಿತರು ಧ್ವನಿವರ್ಧಕದ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ಒಂದು ಸೂಚನೆ ಕೊಟ್ಟರು: 'ಇಲ್ಲಿ ಹಾವುಗಳಿವೆ ಎಂದು ತಿಳಿದು, ಅವುಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿದೆವು. ಇಡೀ ಪರಿಸರ ಜಾಲಾಡಿಬಿಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಒಂದೇ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಹಾವು ಇಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಅದನ್ನೂ ಕೊಂದುಹಾಕಲಾಗಿದೆ'. ಅವರ ಗಂಭೀರಸ್ವರದ ಈ ಮಾತಿನಿಂದ ಬಂದವರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸ, ಧೈರ್ಯ ಮೂಡಿತು. ಶಿಬಿರ ಸಾಂಗವಾಗಿ ನಡೆಯಿತು !

ಅಜಿತರ ಬಗೆಗೆ ಹೇಳುವಾಗ 'ಸಂಘಗೀತೆ'ಯ ಈ ಶ್ಲೋಕ ಅವರಿಗೆ ಅನ್ವರ್ಥವಾಗಿದೆ ಎನಿಸುತ್ತದೆ:

ಸತ್ಯೇನ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೇಣ ವ್ಯಾಯಾಮೇನ ಚ ವಿದ್ಯಯಾ
ದೇಶಭಕ್ತ್ಯಾತ್ಮ ತ್ಯಾಗೇನ ಸಮ್ಮಾನಾರ್ಹಃ ಸದಾಭವ ||

(ಸತ್ಯ, ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೆಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸಿ, ವ್ಯಾಯಾಮ ಪಟುಗಳಾಗಿ; ವಿದ್ಯಾವಂತರಾಗಿ; ದೇಶಭಕ್ತರಾಗಿ; ಸ್ವಾರ್ಥತ್ಯಾಗಿಗಳಾಗಿ. ಈ ಸದ್ಗುಣಗಳ ಉಪಾಸನೆಯಿಂದಾಗಿ ಸಮ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರಾಗಿ ಬಾಳಿರಿ)

ಅಜಿತ್ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಅರ್ಹರಾಗಿ ಬದುಕಿದರು.

ಮಾಲಿಯ ಆರೈಕೆ

ಮಾನ್ಯ ಹೊ.ವೆ. ಶೇಷಾದ್ರಿಯವರು ಅಜಿತರ ಕುರಿತು ಆಡಿರುವ ಮಾತುಗಳು ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಕೇಂದ್ರ ಹಾಗೂ ವೈಶಾಲ್ಯದ ಚಿತ್ರ ನೀಡುತ್ತವೆ:

"ಒಂದು ಸೇವಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನವು ಇಷ್ಟು ವೇಗದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ಮುಖಗಳಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬಿ ಬೆಳೆದಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡವರು, ಕೇಳಿದವರು ಎಲ್ಲರೂ ಇದರ ಮೂಲಪುರುಷ ಯಾರು ಎಂದು ಕೇಳುವುದು ಸಹಜ. ಅಜಿತಕುಮಾರರ ಬೆಟ್ಟದಂತಹ ಕಾರ್ಯ ಪ್ರತಿಭೆ - ಕಾರ್ಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಅರಿವಾಗಿ ಬೆರಗಾಗುವರು. ಆದರೆ ಸಂಘದ ಆಂತರ್ಯ ತಿಳಿದವರು ಇಷ್ಟರಿಂದಲೇ ತೃಪ್ತರಾಗರು. ಇದೇನು ಒಂಟಿ ಕಂಬದ ಭವನವೇ? ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗೇ ಕೇಳುವರು. ಸಂಘದ ಕಾರ್ಯಕರ್ತನ ಯಶಸ್ಸಿನ ನಿಜವಾದ ಒರೆಗಲ್ಲು ಯಾವುದು, ಎಂದು ಅವರು ಬಲ್ಲರು. ತನ್ನಂತೆಯೇ ಜೀವಿಸುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವರನ್ನು ಅವನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ್ದಾನೆಯೇ? ಅವನು ಕಣ್ಮರೆಯಾದ ನಂತರವೂ ಅವನ

ಕನಸನ್ನು ನನಸಾಗಿಸುವಂತಹ ಹೆತ್ತರು - ನೂರಾರು ಮಂದಿ ಇದ್ದಾರೆಯೇ? ಕಾರ್ಯವೃತ್ತದ ಎಲೆ ಚಿಗುರು - ರೆಂಬೆಕೊಂಬೆ, ಹೂವುಹಣ್ಣುಗಳ ವೈಭವವನ್ನು ಕಂಡಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಭ್ರಮಪಡುವವರು ಅನೇಕರು. ಆದರೆ ಮಾಲಿ ಅಷ್ಟರಿಂದಲೇ ತೃಪ್ತನಾಗ, ಅವನ ದೃಷ್ಟಿಯೇ ಬೇರೆ ಕಡೆ. ಗಿಡದ ಬುಡದತ್ತ. ಅದರ ನಿರಂತರ ಆರೈಕೆಯತ್ತ. ಅದರ ಪಾತಿಯತ್ತ. ಅದಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯಕ ನೀರುಗೊಬ್ಬರಗಳ ಪೂರೈಕೆಯತ್ತ. ಅವನ ಮುಖ್ಯ ಚಿಂತೆ ಬೇರು. ಅದು ಸದಾ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಆಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದೆಯೇ? ತಾಯಿ ಭೂಮಿಯ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತಾ ಅವಳ ಎದೆ ಹಾಲನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಹೀರಲು ಸಮರ್ಥವಾಗುತ್ತಿದೆಯೇ? ಎನ್ನುವತ್ತ. ಅಂತಹ ಮಾಲಿಯ ಪಾತ್ರ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸುವಂತಹನೇ ನಿಜವಾದ ಸಂಘದ ಕಾರ್ಯಕರ್ತ. ಸಂಘದ ಸ್ಥಾಪಕ ಪೂಜ್ಯ ಡಾ|| ಹೆಡಗೇವಾರರು ಸ್ವತಃ ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟ ಮೇಲ್ವಿಂಕ್ತಿಯೇ ಅದು. ಸಂಘದ ಇದುವರೆಗಿನ ಯಶಸ್ಸಿನ ರಹಸ್ಯವೇ ಅದು. ಅಜಿತಕುಮಾರರ ಜೀವನ ಸಾಧನೆಯ ತಿರುಳೂ ಅದೇ. ಸಂಘದಲ್ಲಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಹಿಂದು ಸೇವಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದಲ್ಲೂ ಸೇವಾವ್ರತಿಯರ ತರಬೇತಿಗೇ ಸರ್ವಾಧಿಕ ಮಹತ್ವ ಅವರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ. ಸೇವಾವ್ರತಿಯರಿಗೆ ಮೂರು ವರ್ಷದಷ್ಟೇ ಬಂದನ. ಅನಂತರವೂ ಮುಂದುವರೆಯುವುದು, ಬಿಡುವುದು ಅವರವರಿಗೆ ಬಿಟ್ಟದ್ದು. ಆದರೆ ಮುಂದುವರೆಯಬಲ್ಲಂತಹರು ಎನಿಸುವಂತಹರ ಮೇಲೆ ಅಜಿತರ ವಿಶೇಷ ಕಣ್ಣು. ಅಂತಹರ ಮನೋಧರ್ಮ - ಸ್ವಭಾವ - ನಡೆನುಡಿ, ಕಾರ್ಯಶೈಲಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಸಂಗತಿಯ ಕಡೆಗೂ ಅಜಿತರ ಕಟಾಕ್ಷ. ಅವರವರು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು, ಅಲ್ಲಿನ ಪರಿಸರವನ್ನು, ಗಮನದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಅವಶ್ಯಕ ಸೂಚನೆಗಳು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೂ ಸೇವಾವ್ರತಿಯರಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘಕಾಲ ಮುಂದುವರೆಯುವಂತಹ ಸಂಕಲ್ಪಶಕ್ತಿ, ಕಠೋರವಾಗುವತ್ತ ಗಮನ. ಯಾವುದೇ ಸಣ್ಣ ಕೆಲಸವಿರಲಿ ಅದು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿಯೇ ಆಗಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒತ್ತು. ಸ್ವಂತದ ಬಗೆಗೆ ಎಳ್ಳಷ್ಟು ಶೈದಿಲ್ಯ - ರಿಯಾಯಿತಿಗೆ ಅವಕಾಶವೀಯದ ವಜ್ರಕಠೋರ ವೃತ್ತಿ. ಇತರರ ಬಗೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಔದಾರ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಅವರನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವತ್ತ ನಿತ್ಯಗಮನ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನವಿರಾದ ವ್ಯಂಗ್ಯ, ಹಾಸ್ಯ, ಆತ್ಮ ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಕಿರಳಿಸುವ ಸೂಚ್ಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಕೊರತೆಬಿದ್ದಲ್ಲಿ ಸ್ವತಃ ಅದನ್ನು ನೀಗಿಸುವ ಮೇಲ್ವಿಂಕ್ತಿ. ಇವೆಲ್ಲದರ ಸುಂದರ ಫಲವಾಗಿ ದೀರ್ಘಾವಧಿ ಸಿದ್ಧತೆಯೊಂದಿಗೆ ಕಾರ್ಯರಂಗದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವಂತಹ ಸಹಕಾರಿಗಳ ಕೇಂದ್ರೀಯ ತಂಡದ ನಿರ್ಮಿತಿ. ಇದೀಗ ಅಜಿತಕುಮಾರ್ ಶಾರೀರಿಕವಾಗಿ ಕಣ್ಣೆದುರು ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವರ ಒಂದೊಂದು ಕಲ್ಪನೆ - ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನೂ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವ ಭಲ ತೊಟ್ಟು ಹೊರಟಿರುವಂತಹ ತಂಡ ಅದು. ಅಜಿತಕುಮಾರರ ನಿಜವಾದ ಮಾನಸ ಪುತ್ರಿಯರು - ಪುತ್ರರು ಅವರು. ಹಿಂದು ಸೇವಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ ಅಜಿತಕುಮಾರ್ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿರುವ ನಿಜವಾದ ಆಸ್ತಿಯೇ ಅವರು.

ಹೀಗೆ ಕಲ್ಪನೆಯ ಉಡ್ಡಾಣಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಕರ್ತೃತ್ವದ ಗುಡಾಣ, ಪ್ರತಿಭೆಯ ಪಂಚಿಗೆ ಪರಿಶ್ರಮದ ತೈಲ. ಹೊಸಹೊಸ ಕಲ್ಪನೆ - ಯೋಜನೆಗಳ ಸರಮಾಲೆ, ಅವನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ಇಳಿಸಬಲ್ಲಂತಹರ ನಿತ್ಯತೋಷನೆ, ನಿರಂತರ ಜೋಡಣೆ. ಎಂದೂ ವಿರಾಮವರಿಯದ ಮೆದುಳು - ಮೈ. ಕಾರ್ಯ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕರ್ತ ಇವೆರಡನ್ನೂ ಮೇಳೈಸುವುದರಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧ ಹಸ್ತ. ಸಂಘದ್ದೇ ಪ್ರೇರಣೆ, ಸಂಘಕ್ಕೇ ಸಮರ್ಪಣೆ. ತಾನೊಬ್ಬ ಮಾಧ್ಯಮ ಅಷ್ಟೆ - ಎನ್ನುವ ಸ್ವಚ್ಛ ಸಂಘದೃಷ್ಟಿ. ಇವೆಲ್ಲವೂ ಸಂಗಮಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವೇ ಅಜಿತಕುಮಾರ್, ಆ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ್ದೇ ಸಾಮಾಜಿಕರೂಪ ಹಿಂದು ಸೇವಾಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ".

ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ನಿಲುಕದ 'ಅಜಿತ'

ಪ್ರತಿಕ್ಷಣವೂ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಅಜಿತ ಅನೇಕರಿಗೆ ಆದರ್ಶದ 'ಅಣ್ಣ'ನಾದರು! ಸಂಘದ ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧರಾದ ಆದರ್ಶ ಸ್ವಯಂಸೇವಕರಾದರು. ಇಂಥ ಭೂಮಿ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಪಡೆದರೂ ಅದರ ತೋರಿಕೆ ಇಲ್ಲ. ನಿತ್ಯಸಿದ್ಧ ಶಕ್ತಿಯ ನಿರ್ಮಾಣದ ಗುರಿಯಿದ್ದ ಅವರೆಂದೂ ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಅಂಜಲಿಲ್ಲ. ಸಂಕಟದ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ದೃಢವಾಗಿ ನಿಂತು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಗೆದ್ದರು. ನಿಜ, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸುಖ, ಊಟ, ನಿದ್ರೆ, ಮೋಹ, ಮಮತೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಜಯಿಸಿ 'ಅಜಿತ'ರೇ ಆದರು.

ದೈಯದ ದಾರಿಯಿಂದ ಒಂದಿನಿತೂ ಸರಿಯಲಿಲ್ಲ. ತಾನು ಕಟ್ಟಿ ಬೆಳೆಸಿದ ಸೇವಾಕಾರ್ಯದ ವಿಶಾಲ ಬಳ್ಳಿಗೆ ಸಂಘವ್ಯಕ್ತವೇ ಆಧಾರ ಎನ್ನುವ ನಮ್ರತೆ ಅವರದು. ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಕೆಲವೇ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದೇ ದುಸ್ತರ. ಇದು ಅನೇಕರ ಅಭಿಮತ. ಅವರೊಬ್ಬ ಯೋಗಿಯೇ, ಸಂತನೇ, ಸಮಾಜಸುಧಾರಕನೇ, ಕರ್ಮವೀರನೇ, ಸೇವಾದುರಂದರನೇ, ಮಿತ್ರನೇ ಯಾವುದು? ಸ್ವಯಂಸೇವಕನೇ, ಸ್ಥಿತಪ್ರಜ್ಞನೇ, ಪರೋಪಕಾರಿಯೇ, ಸಿಪಾಯಿಯೇ, ನೇತಾರನೇ, ಯಾವುದು? ಅವರು ಯಾವುದೊಂದೂ ಅಲ್ಲ; ಎಲ್ಲವೂ ಹೌದು. ಅವರು 'ಅಜಿತ'ರು ಅಷ್ಟೆ, ಅದೇ ಸ್ವಯಂಪೂರ್ಣ.

ಶ್ರೀ ಗೋಪಾಲಕಣ್ಣನ್ 'ಪ್ರಜಾವಾಣಿ' ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಸಂಪಾದಕರಾಗಿದ್ದವರು. ಅವರು ಹಲವು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಅದೆಷ್ಟೋ ಮಹಾಪುರುಷರು, ಖ್ಯಾತಿವಂತರು, ಗಣ್ಯವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ನಿಧನರಾದಾಗ ಅವರೆಲ್ಲರ ಬಗ್ಗೆ ಸಂತಾಪ ಸಂಪಾದಕೀಯ ಬರೆದ ಸಿದ್ಧ ಹಸ್ತರು. ಶ್ರದ್ಧಾಂಜಲಿ ಪರಿಣತರು! ಆದರೆ ಅಜಿತ ನಿಧನರಾದಾಗ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದಕ್ಷರ ಬರೆಯಲೂ ಅವರಿಂದಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅಜಿತರನ್ನು ಹತ್ತಿರದಿಂದ ಕಂಡಿದ್ದರಿಂದಲೇ ಇರಬಹುದು - ಅವರನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಿಂಬಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ.

ಹಲಸು ಹೊರಗೆ ದೊರಗು ಮುಳ್ಳುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ದಪ್ಪಸಿಪ್ಪೆಯ ಹಣ್ಣು. ಆದರೆ ಒಳಗಿನ ಒಂದೊಂದು ತೋಳಿಯೂ ಅದೆಷ್ಟು ಸಿಹಿ, ರುಚಿ! ಯಾರಿಗೆ ತಾನೇ ಬೇಡವೆನಿಸಿತು? ತೋಳಿಗಳೆಲ್ಲವೂ 'ದೈಯದಂಡ'ವೊಂದಕ್ಕೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡು ನಿಂತಿವೆ. ಪ್ರತಿ ತೋಳಿವೂ ಮತ್ತೊಂದು 'ಮರದ ಮೂಲವನ್ನೇ ತನ್ನೊಳಗೆ ಹುದುಗಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಹೊರನೋಟಕ್ಕೆ ಅದು ಕಾಣಿಸದು; ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಹೀಗಿದೆ ಎಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯೂ ಬಾರದು! ಆದರೆ ಬಿಡಿಬಿಡಿಸಿದಂತೆಲ್ಲ ಇದು ಕಾಣತೊಡಗುತ್ತದೆ; ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಅಜಿತರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವೂ ಅಂಥದೇ. ದೈಯದಂಡಕ್ಕೆ ಆತ್ಮೀಯತೆಯ ಮೇಣದಿಂದ ಅಂಟಿದ ಕರ್ತೃತ್ವದ ತೋಳಿಗಳ ಭಾರ. ಅವರಿಗೆ ಹಲಸಿನಹಣ್ಣು ಪ್ರಿಯವಾಗಿತ್ತೆಂಬುದೂ ಹಲವರಿಗೆ ತಿಳಿದದ್ದೇ.

ಆಧ್ಯಾತ್ಮ 'ನೆಲ್ಲಿ'ಕಾಯಿಯಂತೆ. ನೆಲ್ಲಿಯನ್ನು ಬಾಯಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡಾಗ ಒಗರು, ಸಪ್ಪೆ, ಹುಳಿ. ಆದರೆ ಬಾಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಅಗಿದಂತೆಲ್ಲ ಸಿಹಿರಸ ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಅಜಿತ ಹೊರನೋಟಕ್ಕೆ ಹಾಗೆ. ಆದರೆ ಒಡನಾಡಿದಂತೆಲ್ಲ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು ಅವರ ಮಧುರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಅನುಭೂತಿ.

ಯೋಗ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಅಚಲ ನಂಬಿಕೆಯಿರಿಸಿದ್ದ ಅಜಿತ ಲೌಕಿಕಕ್ಕೊಂದೂ ಬೆನ್ನು ತೋರಿದವರಲ್ಲ. 'ಈಸಬೇಕು, ಇದ್ದು ಜೈಸಬೇಕು' ಎಂಬಂತಿದ್ದರು. ಇಲ್ಲಿ ಇದ್ದೂ 'ಇಲ್ಲ'ದಂತೆ, ಲೌಕಿಕವನ್ನು

ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸಿ, ಯೋಗದಾಸರೆಯಲ್ಲಿ ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ ಸುಖವನ್ನೂ ತೋರಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲದ 'ಯೋಗಿ'ಯಂತೆ! ಸ್ವಂತ ಇಹ - ಪರ ಯೋಚಿಸದೇ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಧೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಬೆಸೆದ ಸಮನ್ವಯಕಾರ ಅವರು.

ಕರ್ಮಯೋಗಿ

ಸಂಘಟನೆ ಆರಂಭಿಸಿದ ಹಲವಾರು ಪ್ರಕಲ್ಪಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ಪೂರ್ಣ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡರು. ಸಂಸ್ಕೃತ ಮತ್ತು ವಾದ್ಯ ತಮಗೆ ಬರದಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಶಿಷ್ಟವಾಗಿ ಕಲಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ರೂಪಾರಿ ಅವರಾದರು. ಯೋಗ, ಸಂಸ್ಕೃತಗಳು ಇಷ್ಟು ಜನಜನಿತವಾಗಲು ಅವರ ಕೊಡುಗೆ ಅಪಾರ. ಬಹುಶಃ ಅವರೇ ಕಾರಣ.

ಸೇವಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತೊಡಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಅವರಿಗೆ ಕೆಲಸದ ಒತ್ತಡ. ಆದರೂ ನಿಯಮಿತ ಸಂಪರ್ಕ, ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ ಮುಂತಾದುವುಗಳಿಗೆಂದೂ ಚ್ಯುತಿ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸೇವಾವ್ರತಿ ಮನೆಯನ್ನೂ ಅವರು ಭೇಟಿ ಮಾಡಿದ್ದರೆಂದರೆ ಅವರ ಸಂಪರ್ಕದ ಅಗಾಧಶಕ್ತಿಯ ಅರಿವಾದೀತು.

ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಹೇಳುವ, ಕೇಳುವ, ಬರೆಯುವ, ಬೆಳೆಸುವ ಗುಣ ಅಜಿತರದು. ಅಂಥ ನಿಯಮಿತತನ, ಶಿಸ್ತು ಅವರಲ್ಲಿ. ಒಂದೇ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ - ಅಜಿತ್ ಎಂದರೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಶಿಸ್ತು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಪರ್ಯಾಯ! ಅಜಿತ್ ಎಂದರೆ ಸಾಧನೆ, ಸೇವೆ. ಅವುಗಳದ್ದೇ ಮೂರ್ತರೂಪ!

'ಸತತಂ ಕುರು ಕರ್ಮ' ಇದು ಭಗವದ್ಗೀತೆಯ ಮಾತು. ಅಂತೆಯೇ ಅಜಿತರ ಬದುಕು. ನಿತ್ಯ ನಿರಂತರ ಒಂದಿಲ್ಲೊಂದು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ನಡುವೆಯೇ ಬಾಳಿದರು. ಪ್ರಾಯಶಃ ಅವರಿಗೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಎಂದರೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾತ್ರ. ಮಾನ್ಯ ಶೇಷಾದ್ರಿಯವರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ "ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲೇ ಹೂವರಳಿಸುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಅವರದು". ಅಸೀಮ ಕರ್ತೃತ್ವವಿದ್ದ ಅಹಂಕಾರ ಶೂನ್ಯತೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಜಿತ್ ಗೀತಾಚಾರ್ಯ ಹೇಳುವ ಸ್ಥಿತಿಪ್ರಜ್ಞನಂತೆ.

ಹಿಂದು ಸೇವಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ಕುಲಪತಿ ಪೂಜ್ಯ ಪೇಜಾವರ ಶ್ರೀಗಳು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದಂತೆ "ಗಗನಂ ಗಗನಾಕಾರಂ ಸಾಗರಂ ಸಾಗರೋಪಮಂ.... ಹಾಗೆಯೇ ಅಜಿತಕುಮಾರರು ಅಜಿತಕುಮಾರರಂತೆ".

ಅಭಿನವ ಲಕ್ಷಣ!

ಇಂಥ ಭವ್ಯ ಬದುಕಿಗೆ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರೇರಣೆ ಏನು? ಎಲ್ಲಿಂದ! ಮೈಮರೆತು ಮಲಗಿದ್ದ ಹಿಂದು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಗುಣವಿಶೇಷಗಳಿಂದ ವಿದ್ಯುತ್ ಸಂಚಾರ ಗೈದ ಪೂಜ್ಯ ಡಾಕ್ಟರ್‌ಜೀ ವಿಚಾರ. ಕರ್ತೃತ್ವ, ಚಾರಿತ್ರ್ಯ, ಶಕ್ತಿಸಂಪನ್ನ, ವ್ಯಕ್ತಿನಿರ್ಮಾಣದಿಂದ ಬಲಿಷ್ಠ ಸಮಾಜ ನಿರ್ಮಾಣ ಇದು ಗುರಿ. ಅದೇ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದವರು ಅಜಿತ್. ತನ್ನ ಬದುಕಿನ ಮೇಲ್ಪಂಕ್ತಿಯಿಂದಲೇ ಸಹಸ್ರಾರು ಜನರಿಗೆ ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡುತ್ತಾ ಅಣ್ಣ, ತಂದೆ, ಗುರು, ಹಿಕ್ಕಿಷಿ, ಮಿತ್ರ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ ಹೀಗೆ ಅವರವರ ಭಾವಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡವರು ಅವರು. ಶ್ರೀ ಪೇಜಾವರ ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಅವರೇ ಹೇಳಿದಂತೆ 'ತ್ಯಾಗ, ಸೇವೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿನವ ಲಕ್ಷಣ!'.

ಅವರು ಶ್ರದ್ಧೆಗೆ ಪಾತ್ರರು; ಬಳಿಬಂದವರಿಗೆ ಆಶ್ರಯದಾತರು. ಸಮುದ್ರದಂತೆ ವಿಶಾಲ, ಗಂಭೀರ ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ. ಒಳಗೇನಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ಗೊತ್ತಾಗದು; ಆದರೆ ಅದು ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ರತ್ನಗಳನ್ನೇ ತುಂಬಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಾ ಹಿರಿಯರೊಬ್ಬರ ಉದ್ಗಾರ ಇದು -

ಬೀಮಕಾಂತ್ಯಃ ನೃಪಗುಣೈಃ ಸಬಭೂವೋಪಜೀವಿನಾಮ್

ಅದೃಶ್ಯಶ್ಚಾದಿಗಮ್ಯಶ್ಚ ಯಾದೋ ರತ್ನೈಃ ರಿವಾರ್ಣವಃ ||

(ಸಾಗರವು ಹೇಗೆ ಕ್ರೂರಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ಕೊಟ್ಟು ನಾವು ಹತ್ತಿರ ಹೋಗದಂತೆ ಭಯವುಂಟು ಮಾಡಿದರೂ ರತ್ನಗಳಿಗೆ ಆಕರವಾಗಿ ಆಕರ್ಷಿಸುವುದೋ ಹಾಗೆ (ದಿಲೀಪನು) ತನ್ನ ಪ್ರತಾಪ - ಶೌರ್ಯಗಳಿಂದ ಹೊರನೋಟಕ್ಕೆ ಬೀತಿ ಹುಟ್ಟಿಸುವಂತಿದ್ದರೂ ಸದ್ಗುಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಜನರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದ).

ಅಜಿತ ವಿಚಾರ ಸಂಪದ

ಅಜಿತ್ ಆಲೋಚನೆಗಳು ಅಸಂಖ್ಯ. ಪ್ರತಿಯೊಂದೂ ಒಂದೊಂದು ತೆರ. ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಒಂದು ಭದ್ರ ಬುನಾದಿ. ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೊಂದು ಹಿರಿಯ ಆದರ್ಶ. ಅವರ ಅಭಿರುಚಿಗಳೂ ಹಲವು. ಆಟ, ಈಜು, ಕಸರತ್ತು ಆರಂಭದಲ್ಲಿ. ಮುಂದೆ ಯೋಗ, ಪಾಣಾಯಾಮ, ಶಿಸ್ತು - ಅನುಶಾಸನ, ಸಂಘ, ಸೇವೆ, ಹೋಮಿಯೋಪತಿ, ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವಿಕಾಸ ಹೀಗೆ ಹಲವು ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು. ಸಮಾಜದೇವನ ಅರ್ಚನೆಗೆ ನೂರೊಂಟು ಉಪಕರಣಗಳಿದ್ದವು ಅವರಲ್ಲಿ. ಪ್ರತೀ ಕ್ಷೇತ್ರವೂ ಒಂದೇ ಗುರಿ ತಲಪುವ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಮಾರ್ಗಗಳು ಎಂದವರ ನಂಬಿಕೆ.

ಅವರ ಬದುಕು ದೈಯಸಮರ್ಪಿತ. ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಚಿಂತನಾಶೈಲಿ ಅವರದು. ಒಂದು ಉದಾತ್ತ ವಿಚಾರದ ಅನುಯಾಯಿ. ತನ್ನ ಸುತ್ತಲಿನ ಜಗತ್ತನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾ ಅದರೊಂದಿಗೆ ಅವಿರತವಾಗಿ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತಾ ಅವರು ತಮ್ಮ ಬಾಳದೋಣಿಯನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸಿದರು. ಆ ಯಾತ್ರೆಗೊಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಗುರಿ ಇತ್ತು. ಅದರದ್ದೊಂದು ಕ್ರಮವಿತ್ತು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಅದಕ್ಕೊಂದು ಜೀವನಾಧಾರವಾದ ವಿಚಾರದ ತಳಪಾಯವಿತ್ತು. ಅಜಿತ್ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯದ ನಡುವೆ ಎಲ್ಲ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅಂತರಂಗದ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಹಂಚಿದ್ದಾರೆ. ಭೈರಕ್, ಭಾಷಣಗಳಲ್ಲಿ, ಪ್ರತ, ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ, ಮಾತುಕತೆ - ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಚರ್ಚೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಹೊರಚೆಲ್ಲಿದ ಆ ವಿಚಾರಬಿಂದುಗಳು ಸಾಧಕನಿಗೆ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ದಿಕ್ಸೂಚಿ; ಅವನಿಗೆ ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡುವ ಮಂತ್ರ ಅವು. ದಣಿದವರಿಗೆ ಆಸರೆ; ನಡೆವವರಿಗೆ ಬುತ್ತಿ. ನಿರಾಶರಾದವರಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದ ಸ್ಫೂರ್ತಿ - ಈ ವಿಚಾರ ಸಂಪದ.

ಸೇವೆ : ಏಕೆ? ಹೇಗೆ?

'ಸೇವೆ ಕೇವಲ ಪುಣ್ಯ ಸಂಪಾದನೆಗಾಗಿ ಅಲ್ಲ, ಬದುಲು ಅದು ಕರ್ತವ್ಯ. ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೆದ್ದಾರಿ. ತನ್ನ ಶಕ್ತಿ - ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಸಮಾಜಕ್ಕಾಗಿ ಸಮರ್ಪಿಸುವುದರಿಂದಲೇ ವ್ಯಕ್ತಿ ತಾನು ಬೆಳೆಯಬಲ್ಲ. ಇತರರನ್ನೂ ಬೆಳೆಸಬಲ್ಲ.

“ಸೇವೆ” ಪ್ಯಾಷನ್ ಆಗುತ್ತಿರುವ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವರ ಸೇವೆಯ ಪ್ಯಾಶ್ಚಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ.

‘ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಆ ಕೊರತೆಯುಳ್ಳವರೇ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡುವುದೇ ನಿಜವಾದ ಸೇವೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಿದ್ದರೆ ಸಮಾಜ ಜೀವನ ಉತ್ತಮವಾಗಿರಲು ಬೇಕಾದ ಗುಣಗಳ ಶಿಕ್ಷಣವೇ ಸೇವೆ’. ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಉತ್ತಮ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯವೇ ಸೇವೆ. ಸೇವಾ ಪ್ರಕಲ್ಪಗಳಿಂದ ಭೌತಿಕ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳ ಪೂರೈಕೆಯಾದರೆ ಸಾಲದು; ಉತ್ತಮ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೂ ಸಿದ್ಧರಾಗಬೇಕು.

ಸೇವೆ ಕುರಿತು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯ ಮಾತು - “ಸೇವೆ ಮಾಡುವವರು ಸದಾ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇರುವುದು; ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರು ಹಾಗೆಯೇ ಇರುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಕೊರತೆ ಇರುವಲ್ಲಿಂದಲೇ ಸೇವೆ ಮಾಡುವವರೂ ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದು ಸಮಾಜ ಸ್ವಯಂಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಬೇಕು”.

ಮಾನವ ಬನ ಸಕತಾ ಹೈ, ಬನಾ ಸಕತಾ ಹೈ (ಮಾನವ ತಾನಾಗಬಲ್ಲ; ತಾ ಮಾಡಲೂ ಬಲ್ಲ.)’ ಇದು ಅವರು ಸದಾ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಮಾತು.

“ನಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಚಳವಳಿಯ ಕೆಲಸ, ಚಳವಳಿಗೆ ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಒಂದು ಸುಸ್ಪಷ್ಟ ದೈಯವಿರಬೇಕು; ಲಕ್ಷ್ಯವಿರಬೇಕು. ಅದರ ಚಿತ್ರ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದಷ್ಟೂ ನಮಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರೇರಣೆ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ” - ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಅಜಿತ.

‘ಸಾಮೂಹಿಕ ಸಕ್ರಿಯತೆ’ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ತಂಡದಲ್ಲಿರಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯ ಗುಣ ಎನ್ನುವ ಅಜಿತರು ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ಗುಣವನ್ನು ಹೀಗೆ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ - ಮಧುರವಾಣಿ, ವಿಶುದ್ಧ ಚಾರಿತ್ರ್ಯ, ಸಮೂಹದೊಂದಿಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಮನೋಭಾವ ಹಾಗೂ ಅಖಂಡ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ.

‘ಬದ್ಧತೆ’ (ಯಾವುದಕ್ಕೇ ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವುದು) ಸರಿಯಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಈ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅಜಿತರು ಮಾತೊಂದು ಮಾರ್ಮಿಕ: ‘ನಮ್ಮ ಚಿಂತನ - ಜ್ಞಾನಶೀಲ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿರಬೇಕು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಬದ್ಧತೆ ಮತ್ತು ನಿಷ್ಠೆ ಇವೆರಡೂ ಇರಲೇಬೇಕು’.

ಸಂಸ್ಕೃತ ಸ್ವರೂಪ

ಸಂಸ್ಕೃತ ಸತ್ಯಭಾಷೆ ಎಂದು ಮೂದಲಿಸುವವರನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸುತ್ತದೆ ಅಜಿತರ ಈ ವಿಚಾರ ಸರಣಿ: “ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯೆ ಜೀವನೋಪಾಯದ್ದಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನೆರವು ನೀಡುವುದು. ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆ ವೇದ-ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಮೂಲಕ ಭಯರಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ತ್ಯಾಗದ ಸಂದೇಶ ನೀಡುತ್ತವೆ. ಇದರ ಪುನರುಜ್ಜೀವನವೆಂದರೆ ಈ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಪುನರುಜ್ಜೀವನವೂ ಹೌದು”. “ಸಂಸ್ಕೃತ ಏಕೆ ಕಲಿಯಬೇಕೆನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಹಲವು ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಕೊಡಬಹುದು. ಆದರೂ ಈ ವಿಷಯ ಕುರಿತು ಹೇಳಬೇಕೆಂದಾದರೆ ಇದೊಂದು ತರ್ಕಾತೀತ, ಪ್ರಶ್ನಾತೀತ ಸಂಗತಿ. ತಾಯಿ-ಮಗುವಿನ ಸಂಬಂಧದಂತೆ ಅದು ಭಾವನಾತ್ಮಕ ವಿಷಯವೇ ವಿನಾ ತರ್ಕಕ್ಕೆ ಒಳಪಡದು”.

ಸಂಸ್ಕೃತ ಕುರಿತು ಅವರ ಸಾಮಾಜಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯೂ ಉಂಟು : “ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದಲೇ ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿ; ಜ್ಞಾನ ಭಂಡಾರ, ಅನುಭವಗಳ ಗಣಿ ಅದು. ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಸಮಾನತೆ ಸಾಧಿಸಬಹುದು; ಸಮಾಜದ ಸ್ವರ ಮೇಲೆತ್ತಬಹುದು. ಹಿಂದು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಬಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರೂ ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದಲೇ ದೊರಕುತ್ತಾರೆ”.

ಯೋಗ - ಸಾಧನೆ

ಅಜಿತ್ ಮತ್ತು ವಿವೇಕಾನಂದ ಕೇಂದ್ರದ ಡಾ|| ಹೆಚ್.ಆರ್. ನಾಗೇಂದ್ರ ಇವರು ಯೋಗದ ಸಹಯೋಗಿಗಳು. ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸದ ಹಲವು ಪ್ರಯೋಗಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿಚಾರಮಂಥನ ಅವರ ಶೈಲಿ. ಆಗ ಹರಿದು ಬಂದ ಚಿಂತನೆ :

ಯೋಗ ಶರೀರದ ಲವಲವಿಕೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಇರುವುದಲ್ಲ; ಅದು ಮನಶ್ಶಾಂತಿಗೂ ಸೋಪಾನ. ಅದಕ್ಕೂ ಮೀರಿ ಅದೊಂದು ವ್ಯಾಪಕ ವಿಜ್ಞಾನ. ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಪೂರ್ಣವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ಅದು ಹೆದ್ದಾರಿ.

ಆಗಲೇ ಅನಿಸಿದ್ದು - ‘ಯೋಗ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೂ ಸಹಕಾರಿ’.

“ಯಾವುದೇ ಸಾಧನೆ ಮಾಡುವವನು ಮೇಲೇರಿದಂತೆ ಉಳಿದವರಿಂದ ದೂರವಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅವನಲ್ಲಿ ಅಹಂಕಾರವೂ ಬೆಳೆಯಬಹುದು. ಆಗ ಆತ ಒಂಟಿಯಾಗಿಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಇದನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದೆಂತು? ಸಾಧನೆಯ ಸೋಪಾನ ಏರುವವನಲ್ಲಿ ತ್ಯಾಗಮನೋಭಾವ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳೂ ಬೆಳೆಯಬೇಕು - ಅದೇ ಪರಿಹಾರ”.

“ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ಮತ್ತು ಯೋಗ ಇವುಗಳು ಆಧಾರವಾಗಿರುವ ಶಿಕ್ಷಣ ನಮಗಿಂದು ಬೇಕು; ಅದರಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ವಿಕಾಸ ಸಾಧ್ಯ. ಆಗಲೇ ಸಮಾಜದ ಏಳಿಗೆಯೂ ಕೈಗೊಡುವುದು. ಸೇವೆ ಇಂಥ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವಂತಾಗಬೇಕು.”

ಬಾಧಕಗಳಿಲ್ಲದ ಸಾಧಕ

ತನ್ನ ಅವಿರತ ಪರಿಶ್ರಮದ ಸಾಧನೆಯಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಿದ್ಧಿಸಿಕೊಂಡು ಅದರಲ್ಲೇ ಆನಂದ ಅನುಭವಿಸಿದ ಅಜಿತರು ಸಾಧನೆ, ಸಾಧಕ ಹಾಗೂ ಸಿದ್ಧತೆಗಳ ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ: “ಕಾರ್ಯದ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ನಾವು ಬಹಿರಂಗದ ಮತ್ತು ಅಂತರಂಗದ ಸಿದ್ಧತೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ವಸ್ತುತಃ ಸಾಧನೆಗಿಂತ ಪ್ರಧಾನವಾದುದು ಸಾಧಕನೇ. ಸಾಧಕನಿಂದಲೇ ಸಾಧನೆಗೆ ಶಕ್ತಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಸಾಧಕನ ಜೀವನವೇ ಸಾಧನೆಯ ಒಂದು ಉನ್ನತ ಪ್ರತೀಕ. ಬರೀ ಬಾಯಿ ಮಾತು ಇತರರ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವುದಿಲ್ಲ. ಸ್ವಂತಜೀವನದ ಉದಾಹರಣೆಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ಆ ಪ್ರಭಾವ ಸಾಧ್ಯ. ಶ್ರೀ ರಮಣಮಹರ್ಷಿ ಒಂದು ಗ್ರಂಥವನ್ನೂ ಬರೆದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸಹಸ್ರಾರು ಜನರು ಅವರಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಅವರ ತಪಸ್ವಿ ಜೀವನ.

“ಈ ರೀತಿಯ ಜೀವನ ವಿಧಾನವನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅಂತರಂಗದ ಸಿದ್ಧತೆ ಬೇಕು. ಕನಕದಾಸರು ‘ದೇವರು ನೋಡದಂತೆ ಬಾಳೆಹಣ್ಣು ತಿನ್ನಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ’ ಎಂದರು. ಹಾಗೆಯೇ

ಸಮಾಜದೇವನ ಕಣ್ಣು ತಪ್ಪಿಸಿ ಏನನ್ನೂ ಮಾಡಬಾರದು. ನಮ್ಮ ಜೀವನ ಸಮಾಜದೊಂದು ತೆರೆದಿಟ್ಟ ವೃತ್ತಕವಾಗಿರಬೇಕು. ಕ್ಷ-ಕಿರಣಗಳಿಂದ ನೋಡಿದರೂ ನಮ್ಮ ಸಂಭಾಷಣೆ, ಲೇಖನ, ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ದೋಷವೂ ಕಾಣಿಸಬಾರದು. ಇಷ್ಟಾದರೂ ಕೆಲವೊಂದು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಆಪಾದನೆ ಬರಬಹುದು. ಆಗ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಸಮರ್ಥಿಸಬಹುದಾದಂತಹ ಕಾರಣ ನಮ್ಮಲ್ಲಿರಬೇಕು. ಇದರ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಆರಂಭದಿಂದಲೇ ಮಾಡಬೇಕು.”

ಅಂಥ ಸಿದ್ಧತೆಗೇ ಇನ್ನೊಂದು ಸಲಹೆ ಅವರದು -

“ಸಂಘಟನೆ, ಸಮಾಜದ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುವವರು ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಮೋಹಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಗುರಿಯೆಡೆಗಿನ ಆಸೆ ಪ್ರಬಲವಾಗಿದ್ದರೆ ಇದು ಸಾಧ್ಯ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ನಾವು ಮುಂಜಾನೆ 5 ಗಂಟೆ ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಬೇರೆ ಊರಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಿದೆ. ಆಗ ಸಹಜವಾಗಿ ಅಥವಾ ಪ್ರಯತ್ನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ 5 ಗಂಟೆಗೆ ಮುನ್ನವೇ ಬಸ್ ನಿಲ್ದಾಣ ಸೇರಲು ಸಿದ್ಧರಾಗುತ್ತೇವೆ. ಬೇಗ ಏಳುತ್ತೇವೆ. ಹೆಚ್ಚು ನಿದ್ರೆ, ಆಹಾರ, ಮನರಂಜನೆ ಇವೆಲ್ಲಾ ಗೌಣವಾಗಿ ಗುರಿ ಸೇರುವುದೊಂದೇ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಸಮಾಜ, ಸಂಘಟನೆಗಳ ಕೆಲಸದ ಬಗೆಗೂ ಅದೇ ಅನಿಸಿಕೆ ಇದ್ದಾಗ ಮನೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು, ಆಕರ್ಷಣೆಗಳು, ವ್ಯಾಮೋಹಗಳು ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮೀರಿ ನಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯ. ಅವೆಲ್ಲವೂ ಕೈ ಬಿಡಿ ಕರೆಯುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ನಾವು ಅವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಲೂ ಬಾರದು; ಅವುಗಳ ಬಲೆಗೂ ಬೀಳಬಾರದು.”

ಸ್ವಪ್ನ ಗುರಿ - ದಿಟ್ಟ ದಾರಿ

‘ನಾವು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ’ ಕೆಲಸದಿಂದ ಮುಂದೆ ಏನು ಬದಲಾವಣೆ ಬರಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ತಿಳಿದಿರಬೇಕು. ಇದನ್ನು ವಿವರಿಸಲು ಅವರು ನೀಡಿದ ನಿದರ್ಶನ: ಯಾತ್ರಿಕನೊಬ್ಬ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲು ಕಡಿಯುತ್ತಿದ್ದವನೊಬ್ಬನನ್ನು ಕಂಡು ಕೇಳಿದ: ‘ನೀನೇನು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಿ?’ ಅವನಿಂದ - “ಇಡೀ ದಿನ ಕಲ್ಲು ಒಡೆಯುವುದೇ ಆಗಿದೆ, ತುಂಬ ಕಷ್ಟದ ಕೆಲಸ. ಸಂಬಳವೂ ಕಡಿಮೆ”.

ಯಾತ್ರಿಕ ಮುಂದೆ ಹೋದ. ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಕಲ್ಲು ಒಡೆಯುವವನನ್ನು ಕಂಡ. ಅವನದೂ ಇದೇ ಕೆಲಸ, ಇದೇ ಸಂಬಳ. ಮೊದಲನೆಯವನಿಗೆ ಕೇಳಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಗೇ ಇವನ ಉತ್ತರ: “ನಾನೊಂದು ಶಿಲೆಗೆ ಆಕಾರ ಕೊಡುತ್ತಿರುವೆ”

ಯಾತ್ರಿಕ ಮುಂದುವರಿದಂತೆ ಮೂರನೆಯ ಕಲ್ಲು ಕಡಿಯುವವನನ್ನೂ ವಿಚಾರಿಸಿದ: ಅವನು ತಲೆ ಎತ್ತಿ ಹೇಳಿದ: “ನಾನೊಂದು ಸುಂದರವಾದ ದೇವಾಲಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆ”. ಈ ಕೊನೆಯವನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ತನ್ನ ಕೆಲಸದ ಉದ್ದೇಶ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು. ಅದರಂತೆ ನಮಗೂ ನಮ್ಮ ಕೆಲಸದಿಂದ ಆಗಬೇಕಾದ ಬದಲಾವಣೆ ಏನು, ಹೇಗಿರಬೇಕು ಎಂದು ಗೊತ್ತಿರಬೇಕು. ಇದು ಅಜಿತರ ಸಾಧನೆಯ ಮರ್ಮ:

* ‘ಅತ್ಯಂತ ಪವಿತ್ರವಾದ, ಸುಂದರವಾದ ಧೈಯವೊಂದು ನಮ್ಮೆದುರಿಗಿದೆ. ಆ ಗುರಿಯತ್ತ ವೇಗವಾಗಿ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕೋಣ. ಇತರರಿಗೂ ಈ ಕುರಿತು ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ನೀಡೋಣ. ಕಾರ್ಯದ ವೇಗ ಕಡಿಮೆ ಇದೆ ಎಂದು ಬೇಸರಿಸುವುದು ಬೇಡ. ಎಲ್ಲರೂ ಧೈಯಪಡಿಕರೇ. ಕೆಲವರು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಹೆಜ್ಜೆ

ಇರಿಸಬಹುದು; ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ವೇಗವಾಗಿ ನಡೆಯಬಹುದು. ದೇವರು ಕೂರುವ ಅಥವಾ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಸರಿಯುವ ವಿಚಾರವೇ ಮನದಲ್ಲಿ ಸುಳಿಯದಿರಲಿ. ಸೂಚನೆ, ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಂದ ಇದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಪರಿಶ್ರಮವೊಂದಿದ್ದರೆ ಸಾಕು, ಉಜ್ವಲ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಕಾಣುವ ಬಾಗ್ಯ ನಮ್ಮದಾದೀತು'.

“ಗುರಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಸಾಧನೆ ಇರಲಿ; ಅದರಿಂದಲೇ ಅಪೇಕ್ಷಿತ ಸಿದ್ಧಿ. ಗುರಿ ಹಾಗೂ ದಾರಿಗಳೆರಡೂ ಪರಿಶುದ್ಧವಾಗಿರಲಿ.” - ಇದು ಅಜಿತ್ ನೀಡಿದ ಕೈದೀವಿಗ.

ಸತತ ಪ್ರಯತ್ನವೇ ಸೋಪಾನ

ಅನೇಕರಿಗೆ ಎಲ್ಲವೂ 'ದಿಡಿಲಿ' ಎಂದಾಗಬೇಕು. ಈ ಯುಗವೇ ವೇಗದ ಯುಗ. ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾ ತಮಗರಿವಿಲ್ಲದಂತೆ ನಿರುತ್ಸಾಹ ತಲೆದೋರಿ, ಸುಸ್ತಾಗಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತುಬಿಡುವ ಅಂಥವರಿಗೆ ಇಲ್ಲಿದೆ ಅಜಿತರ ಕಿವಿಮಾತು -

“ಒಂದು ಮಹತ್ವಾದ ಕಲ್ಪನೆ; ಆ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಸಾಕಾರಗೊಳಿಸಿಯೇ ತೀರುತ್ತೇನೆ ಎಂಬ ಧೃಢ ನಿಶ್ಚಯ ಮತ್ತು ಛಲ ಇವು ಅಗತ್ಯ. ದಿನದ ಇಪ್ಪತ್ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಗಳೂ ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಉಪಯೋಗವಾಗುವ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡ ಕಾರ್ಯಪದ್ಧತಿ. ಇದು ಇದ್ದಾಗ ಮತ್ತೆ ಒಂದು ಕ್ಷಣವೂ ವ್ಯರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾವಾಗಲೂ ಸುಸ್ತಾಗದೇ ಉಲ್ಲಾಸದಿಂದಲೇ ಇರುವುದು. ಸದಾ ಹೊಸಹೊಸ ಕಲ್ಪನೆ, ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಈ ದಿನೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಹೆಜ್ಜೆ.”

ಸಂಘಟನೆಯಲ್ಲಿ ವರ್ಷಗಟ್ಟಲೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಏಕತಾನತೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಎನ್ನುವವರಿಗೆ ಅಜಿತರ ಮದ್ದು ಇಲ್ಲಿದೆ:

“ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಒಂದೇ ವಿಧವಾದ ಕಾರ್ಯಮಾಡುತ್ತಾ ಒಂದು ಬಗೆಯ ನಿರಾಸಕ್ತಿ ಮೂಡಬಹುದು. ಇದಾಗದಂತಿರಲು ಸದಾ ಕಾರ್ಯದ ಹಸಿವು ಇರಬೇಕು. ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಅದೇ ಬಗೆಯ ಅನ್ನ, ಅದೇ ಬಗೆಯ ಸಾರು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದರೂ ಎಂದೂ ನಮಗೆ ಊಟ ಬೇಡ ಅನ್ನಿಸದು; ನಿರಾಸಕ್ತಿ ಹುಟ್ಟದು. ಕಾರಣ ದಿನವೂ ಹಸಿವು ನಮಗೆ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಕಾರ್ಯದ ಹಸಿವು ನಮಗಿದ್ದಾಗ ಪ್ರತಿದಿನ ಮಾಡುವ ಒಂದೇ ಬಗೆಯ ಕೆಲಸವೂ ನಿತ್ಯನೂತನವಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ.”

“ಇದರೊಡನೆ ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಚಲ ನಂಬುಗೆ ಸಹಾ ಇರಬೇಕು. ಇಷ್ಟಪೂರ್ತಿ ಆಗುವುದೆಂಬ ವಿಶ್ವಾಸ ಇರಬೇಕು. ಯೋಗಿಗಳು 'ಓಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯ' ಎಂದೋ 'ಓಂ ನಮೋ ನಾರಾಯಣಾಯ' ಎಂದೋ ಒಂದೇ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಕೋಟಿ ಸಲ ಜಪಿಸುತ್ತಾರೆ, ಅವರಿಗೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಧೃಢ ವಿಶ್ವಾಸವಿರುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಆಳ ನಂಬಿಕೆ ನಮಗಿರಬೇಕು.”

ದೀಪದಿಂದ ದೀಪ ಬೆಳಗಿ

“ಒಬ್ಬನು ಸೌದೆ ಒಡೆಯುವಾಗ 15ನೇ ಏಟಿಗೆ ಸೌದೆ ಒಡೆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಹೊಡೆದ 14 ಏಟುಗಳು ವ್ಯರ್ಥವೆಂದಲ್ಲ. ಅಪೂರ್ವವಾದ, ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಕೆಲಸವೊಂದನ್ನು ಮಾಡಲು ಜೀವದ

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕ್ಷಣವನ್ನೂ, ಅದರ ಕೆಲಸವನ್ನು ತೊಡಗಿಸುವ ಪಾತ್ರ ನಮ್ಮ ಬಾಗಿರಬೇಕು. ನಿರಂತರ ಯತ್ನಕ್ಕೆ ಯಶವಿದ್ದೇ ಇದೆ." ಕೆಲಸವನ್ನು ಸುಮ್ಮನೆ ತಲೆತಗ್ಗಿಸಿ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರ ಪರಿಣಾಮ ಹೇಗಿರಬೇಕೆಂದು ಅಜಿತ್ ಸೂಚಿಸುತ್ತಾರೆ: "ನಮ್ಮ ಕೆಲಸದಿಂದ ಇತರರಿಗೂ ಪ್ರೇರಣೆ ಸಿಗುವಂತಿರಬೇಕು. ಅವರೂ ಈ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಂತೆ ಆಗಬೇಕು. ನಮಗೆ ಬೇಕಾಗಿರುವವರು ಕೇವಲ ಸಮರ್ಥ (efficient) ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಲ್ಲ; ಪ್ರಭಾವೀ (effective) ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಬೇಕು."

ವೃಥಾ ಕಾಲಹರಣವನ್ನು ಅಜಿತರು ಸಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ:

"ನಮ್ಮ ಸಮಯವೆಲ್ಲ ಆತ್ಮವಿಕಾಸಕ್ಕಾಗಿಯೋ, ಕಾರ್ಯ ಚಿಂತನೆಗಾಗಿಯೋ ಅಥವಾ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿಯೋ ವ್ಯಯವಾಗಬೇಕು. ಅದರಂತೆಯೇ ನಮ್ಮ ದಿನಚರಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು."

ಆತ್ಮನೀಕ್ಷಣೆಯಿರಲಿ

ಸಮಸ್ಯೆ ಬಂದಾಗ ಬೇರೆಯವರನ್ನು ದೂರುವುದು ಮನುಷ್ಯ ಸ್ವಭಾವ. ಅದನ್ನು ಮೀರುವುದು ಕಾರ್ಯಕರ್ತನ ಮನೋಧರ್ಮವಾಗಬೇಕು; ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅಜಿತರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ: "ಯಾವುದೇ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ನಾವು ಎಷ್ಟು ಕಾರಣರು? ಇದನ್ನು ಮೊದಲು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಸದಾ ಇನ್ನೊಬ್ಬರೇ ಕಾರಣ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ".

"ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಮನುಷ್ಯರು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯೂ ದೋಷಗಳಿರುತ್ತದೆ. ಯಾರೂ ಪರಿಪೂರ್ಣರಲ್ಲ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ದೋಷಗಳಿವೆಯೆಂದೂ ನಮಗೆ ತಿಳಿದಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೂ ನಮ್ಮನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಪ್ರೀತಿಸಬೇಕೆಂದು ನಾವು ಬಯಸುತ್ತೇವೆ. ಅದೇ ರೀತಿಯ ದೋಷಗಳ ಉಳಿದವರ ಬಗೆಗೂ ನಮಗಿರಬೇಕು. ದೋಷಗಳಷ್ಟನ್ನೇ ನೋಡದೇ ಅವರಲ್ಲಿರುವ ಗುಣಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಗೌರವಿಸಬೇಕು".

ಗಲವಿನಗುಟ್ಟು - ಪರಿಶ್ರಮ

ಅಜಿತ್ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಅಗ್ರಪಟ್ಟ. ಸಾಧನೆಗೇ ಕಿರೀಟ! ಅವರ ಯಶಸ್ಸಿನ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಸೂತ್ರ ಅದೇ: 'ಯಶಸ್ಸಿನ ಕಾರಣಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾ ಒಂದು ಪಾಲು ಸ್ಪೂರ್ತಿ, ಪ್ರೇರಣೆಯಾದಾದರೆ, ಉಳಿದ 99 ಪಾಲು ಪರಿಶ್ರಮದ್ದೇ' ಎನ್ನುವ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ವಿಶ್ವಾಸ. ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದುದೂ ಅದೇ.

"ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಯಶ ಸಂಪಾದಿಸಬೇಕು. ದಾರಿಗೆ ಕೈಮರವನ್ನು ತೊರಿಸಬಹುದು. ಬುತ್ತಿಯನ್ನೂ ಕಟ್ಟಿಕೊಡಬಹುದು. ಆದರೆ ನಡೆಯುವುದಂತೂ ಸ್ವಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ನಾವೇ ತಾನೇ! ಅದನ್ನು ನಾವೇ ಮಾಡಬೇಕೇ ಎನಾ ಬೇರೆಯವರು ಮಾಡಿಕೊಡಬರುವುದಿಲ್ಲ".

* * *

"ನಾವು ಎತ್ತರತ್ತರಕ್ಕೆ ಬೆಳೆಯಬೇಕೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಪ್ರಯತ್ನ ಇರಬೇಕು. ಸುಪ್ತವಾಗಿರುವ ಚಿತ್ತ ಚೈತನ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅದರ ಹೊಳೆ ಹರಿಸಬೇಕು. ರಾಷ್ಟ್ರದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ತನ್ನ ಜೀವನದ

ಗುರಿಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದರ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಉಪದೇಶ ಗುರಿಯನ್ನು ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಆಗಬೇಕು. ಒಬ್ಬಬ್ಬರಿಂದ ಆಗುವ ಕೆಲಸವಿದ್ದಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ಈ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಬೇಕು. ಆಗ ಅಪೂರ್ವವಾದ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗುತ್ತದೆ.”

“ನನ್ನ ಕೆಲಸ ಇನ್ನಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಮನಸ್ಸಿನ ಹಸಿವು ಸದಾ ಇರಬೇಕು. ಆಗ ನಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತೇವೆ. ಮನಸ್ಸನ್ನು ತೊಡಗಿಸುತ್ತೇವೆ. ಮನಸ್ಸು ಎಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವುದೋ ಆ ವಿಷಯವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಹೊರಟಾಗ ಎದುರಾಗುವ ಕಷ್ಟಗಳೂ ಸುಖಗಳೇ ಆಗುತ್ತವೆ.”

ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ವಿಕಾಸ

“ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಿಗೆ ಯೋಗ್ಯ ತರಬೇತಿ ನೀಡಿಯೇ ಕಾರ್ಯದ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ವಹಿಸಬೇಕು. ಪ್ರಶಿಕ್ಷಣವಿಲ್ಲದೇ ಹೊಣೆ ವಹಿಸಿದರೆ ಅದೊಂದು ನಿರರ್ಥಕ ಪ್ರಯಾಸ ಅಷ್ಟೆ.”

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಂಘಟನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ತಾವು ಪರದೆಯ ಹಿಂದಿದ್ದು, ಉಳಿದವರ ವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ಯತ್ನಿಸುವ, ಸಂಘಟನೆಯ ಹಿರಿಮೆ - ಗರಿಮೆಗಳನ್ನು ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದೇ ಅರಿಯುವ ಮೌನ ತಪಸ್ವಿಗಳು ಇರಬೇಕು. ಅವರೇ ಸಂಘಟನೆಗೆ ಸರಿಯಾದ ದಾರಿ ತೋರಬಲ್ಲರು.”

ಇಂದು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಸಿಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಮಾತು ಇದೆ. ಆದರೆ ಸಹಸ್ರಾರು ಹೃದಯಗಳನ್ನು ಸೇವೆಯ ಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಪೋಷಿಸಿ, ಸಮಾಜಸೇವೆಯ ಆಂದೋಲನವನ್ನೇ ಆರಂಭಿಸಿದ ಅಜಿತ್ ಈ ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದುದೇ ಬೇರೆ - “ಹಾಗನ್ನುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಅವರನ್ನು ಹುಡುಕಿ, ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿ, ತರಬೇತಿ ನೀಡಿ ಅವರನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯದ ವಿವಿಧ ರಂಗಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ ಅಷ್ಟೇ. ಹಿಂದು ಸೇವಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದೂ ಇದನ್ನೇ.”

“ಸಮಾಜದಿಂದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಹಣಸಹಾಯ ಕೇಳುವುದು ತಪ್ಪೇನಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಕೋಚ ಪಡಬೇಕಿಲ್ಲ. ನಾವೇನೂ ಮದುವೆಗೋ, ಮನೆಗೆಂದೋ ಕೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಬೇಡುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ದೀನತೆಯಿಂದ ಕೇಳಬಾರದು. ಸಮಾಜದ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಎಂಬ ಸಾತ್ವಿಕ ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಹಣ ಕೇಳಬೇಕು.” - ಹಣ ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಹಿಂದೇಟು ಹಾಕುವವರಿಗೆ ಇದು ಅಜಿತರ ಸ್ಪಷ್ಟನೆ.

ಮನೆ - ಶಾಲೆ

ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಜಗತ್ತಿಗೆ ನೀಡಿದ ಅದ್ಭುತ ಕೊಡುಗೆಗಳಲ್ಲೊಂದು ‘ಕುಟುಂಬ’. ‘ಆದರ್ಶ ಹಿಂದು ಕುಟುಂಬ’ದ ಬಗ್ಗೆ ಅಜಿತರ ವಿವರಣೆ “ಕುಟುಂಬ ಜೀವನ ಶಿಕ್ಷಣ ಶಾಲೆ. ಇಲ್ಲಿ ಜೀವನದಲ್ಲಿರಬೇಕಾದ ಅನೇಕ ಉತ್ತಮ ಗುಣಗಳು ತನ್ನಿತಾನೇ ಅಭ್ಯಾಸವಾಗುತ್ತವೆ. ಇಂಥ ವಾತಾವರಣ ಸದಾ ಜೀವಂತ ವಾಗಿರುವಂತೆ ಎಚ್ಚರವಹಿಸಬೇಕು.”

“ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಶಿಲ್ಪಿ ಶಿಕ್ಷಕನಾದರೆ ಆತನ ಉಪಕರಣ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ. ಉಪಕರಣವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹೇಗೆ ಎಂತಹ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಶಿಲ್ಪಿಯೂ ಏನನ್ನೂ ಮಾಡಲಾರನೋ ಹಾಗೆಯೇ ಯೋಗ್ಯ

ಪಠ್ಯಕ್ರಮವು ಶಿಕ್ಷಕನ ಕಣ್ಣಿನಿಂದಲೇ ಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸರಕಾರದ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದೊಂದಿಗೆ ನಮ್ಮದೇ ಆದಂತಹ ಸೂಕ್ತ ಪಠ್ಯಕ್ರಮವೊಂದನ್ನು ರೂಪಿಸಿ, ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವುದು ಅವಶ್ಯಕ. ಈ ಪಠ್ಯಕ್ರಮವು ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹಾಗೂ ಸಭ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುವ, ನಮ್ಮ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಅಭಿಮಾನ ತಾಳುವಂತೆ ಮಾಡುವ, ಶಿಸ್ತು - ಅನುಶಾಸನಗಳನ್ನು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ರೂಢಿಸುವ, ಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ವಿಜ್ಞಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಮಕ್ಕಳ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೆರಳಿಸುವ, ನಮ್ಮ ಜನಾಂಗದ ಜೀವಾವೇನಿಸಿದ ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮದ ಕಡೆಗೆ ಅವರನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ಯುವ ಮಾಧ್ಯಮ ವಾಗಬೇಕು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ನಮ್ಮ ಕಲ್ಪನೆಯ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪೂರಕವೂ, ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯೂ ಆಗಿರಬೇಕು.”

ಕೃತಿವೀರರು ಬೇಕು

“ಸಮಾಜದ ದೋಷ ಕೊರತೆಗಳನ್ನೇ ಕೆಲವರು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ - ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಪ್ರಜ್ಞೆ ಇಲ್ಲ, ನಾವು ಸಂಘಟಿತರಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವೇನಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಆ ದೋಷವನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಲು ತಾನೇ ಮುಂದಾಗಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿದು, ನಿರ್ದರಿಸಿ ಸಂಘಟಿತ ಸಮಾಜ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವುದೇ ವಿಶೇಷ; ಅದೇ ಮಹತ್ವದ್ದು.”

ಜನರನ್ನು ಮೂರು ವರ್ಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿದ್ದಾರೆ: ಒಂದು, ಯಾವ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯೂ ಇಲ್ಲದವರು, ಯಾರ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲೂ ಇಲ್ಲದವರು (unaccountable) ಎರಡನೆಯವರು, ಸ್ವಕೇಂದ್ರಿತರು (self conscious) ಮೂರನೇ ಒಂದು ಗುಂಪು ಇದೆ. ಅವರು ಸಾಮಾಜಿಕ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಇರುವವರು (accountable) ಅವರೇ ನಿಜವಾದ ಮಣ್ಣಿನ ಮಕ್ಕಳು. ಇದನ್ನು ವಿವರಿಸಿದ ಅಜಿತ “ತಮ್ಮ ಬಗ್ಗೆ ಕಡಿಮೆ, ಸಮಾಜದ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಚಿಂತಿಸುವ ಈ ಮೂರನೇ ವರ್ಗವನ್ನು ದೊಡ್ಡದು ಮಾಡಬೇಕು” ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಯಾವುದೇ ಸಂಗತಿ ಸಾಧಿಸಲೂ ಅಜಿತರು ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಪದ್ಧತಿ. ಕೇಳುಗರಿಗೆ ಅದು ಸುಲಭವೆನಿಸಿ, ಹುಮ್ಮಸ್ಸು ತುಂಬುತ್ತಿತ್ತು. ‘ಸಂಸ್ಕಾರ’ ಇದನ್ನು ಅಜಿತ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿದ ವೈಖರಿ ಹೀಗೆ: ರೇಖೆಗಳಿಗೆ ಆಕಾರ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅಕ್ಷರವಾಗುತ್ತದೆ, ಚಿತ್ತು ಚಿತ್ರವಾಗುತ್ತದೆ; ಒಣಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಕ್ರಮವರಿತು ಹೇಳಿದಾಗ ಮಧುರ ಸಂಗೀತವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನೂ ತಿದ್ದಿ, ತೀಡಿ ಒಂದು ಸೂತ್ರಕ್ಕೆ ತರುವುದೇ ‘ಸಂಸ್ಕಾರ’.

ಮಾನವ ಕಲ್ಯಾಣದಡೆಗೆ

ಜಗತ್ತಿನ ಕಲ್ಯಾಣ ಸಾಧಿಸಿದವರ ಜೀವನವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ಅವರೆಲ್ಲರ ಬದುಕಿನ ಸೂತ್ರವನ್ನು ಅಜಿತ ಮುಂದಿಡುತ್ತಾರೆ. ಅದೆಂದರೆ - ‘ಪ್ರೀತಿ, ತ್ಯಾಗ, ಸಂಯಮ’.

“ಸ್ಥಿತಪ್ರಜ್ಞ ಸಂಸ್ಕಾಸಿಗೆ ಹೊನ್ನು -ಮಣ್ಣುಗಳು ಸಮಾನ. ಆದರೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಕರ್ತ ಯೋಚಿಸಬೇಕಾದ್ದು - ಹೊನ್ನು ಪರರಿಗೆ, ಮಣ್ಣು ತನಗೆ ಎಂದು”.

“ಆತ್ಮನೋ ಮೋಕ್ಷಾರ್ಥಂ ಬ್ರಹ್ಮವಿಜ್ಞಾನಮಾಶ್ರಯತು” ಎಂಬುದು ಯೋಗಿಗಳು, ಸನ್ಯಾಸಿಗಳಿಗೆ ಮೊದಲನೇ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭ. ನಮಗಾದರೋ ಜಗದ್‌ಹಿತಾಯ, ಲೋಕಕಲ್ಯಾಣವೇ ಪ್ರಧಾನ”.

ಹೀಗೆ ವಿಚಾರದ ಲಹರಿ ಹರಿಸಿದ ಅಜಿತ್ ಮುಟ್ಟಿದ್ದಲ್ಲ ಚಿನ್ನ! ಅದಕ್ಕಿಂತ ಒಂದು ಕೈಮೇಲೆ. ಮತ್ತೊಂದು ಸ್ಪರ್ಶಮಣಿ. ಅಜಿತ್ ಕೇವಲ ಚಿನ್ನವಾಗಿಸುವುದಲ್ಲ, ಬದಲಾಗಿ ತನ್ನಂತಹ ಸ್ಪರ್ಶಮಣಿಯನ್ನೇ ಸೃಷ್ಟಿಸಬಯಸಿದರು. ಅವರದೇ ಉದ್ಗಾರ -

A missionary can inspire another missionary

(ಒಬ್ಬ ಧೈಯವಾದಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಧೈಯವಾದಿಗೆ ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡಬಲ್ಲ!)



ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ.....

ಅಜಿತರ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರ ಬಹು ವಿಸ್ತಾರ. ಬಾನಂಗಳದಲ್ಲಿ ಗರಿಗೆದರಿ ಹಾರಿದ ಹಕ್ಕಿಯಂತೆ! ಸೂರ್ಯ ತನ್ನ ಪಯಣದಲ್ಲಿ ಬೆಟ್ಟ, ಗುಡ್ಡ, ತೆವರು ತಿಟ್ಟು, ಮನೆ, ಊರು, ಕಾನು ಕಿಬ್ಬಿ ಎಲ್ಲೆಡೆ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲುವನಷ್ಟೇ. ಅಜಿತ್ ಸಹಾ ಹಾಗೆಯೇ.

ಅವರು ಯಾವುದೇ ಸವಾಲಿಗೂ ಸಿದ್ಧ. ಯಾವುದೇ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೂ ಯೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರನ್ನು ಕಳಿಸಿಯೇವು ಎಂಬುದು ಅವರ ಛಲ. ಹಿಂದು ಸೇವಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದು, ಇಂದು ಯೋಗ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಸಂಸ್ಕೃತ, ಆರೋಗ್ಯ, ಪರಿಸರ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಾಮರಸ್ಯ ಹೀಗೆ ಹತ್ತು ಹಲವು ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಸೇವಾವ್ರತಿಗಳ ತಂಡ ಅವರ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಸಾಕಾರಗೊಳಿಸಿದೆ.

ಜನ ಸಂಪರ್ಕ

ಅಜಿತರ ಸಂಪರ್ಕದ ರೀತಿಯೇ ವಿನೂತನ. ಅದಕ್ಕೆ ಅದರದೇ ಆದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ. ತಮ್ಮ ಬಳಿ ಬಂದವರನ್ನೆಂದೂ ಬಿಟ್ಟವರಲ್ಲ ಅವರು.

ಖ್ಯಾತ ಕವಿ ಪ್ರೊ|| ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಅಡಿಗರು 1971ರಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಲೋಕಸಭಾ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಭಾರತೀಯ ಜನಸಂಘದ ಅಭ್ಯರ್ಥಿ. ಕೆಂಗಲ್ ಹನುಮಂತಯ್ಯನವರ ಎದುರಾಳಿ! ಆಗ ಅಡಿಗರ ಕ್ಷೇತ್ರ ಸಂಪರ್ಕದ ಹೊಣೆ ಅಜಿತರದು. ಅವರಾಗ ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪ್ರಚಾರಕರು. ಚುನಾವಣೆ ಪ್ರಚಾರ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯೊಡನೆ ಓಡಾಡಿದಾಗ ಸಂಪರ್ಕಕ್ಕೆ ಬಂದವರು ನೂರಾರು. ಅಜಿತ್ ಅವರನ್ನೆಲ್ಲ ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಚುನಾವಣೆ ಮುಗಿಯಿತು. ಆದರೆ ಅಜಿತರ ಸಂಪರ್ಕ ಅಲ್ಲಿಂದ ಆರಂಭ. ಆಗ ದೊರೆತವರನ್ನೆಲ್ಲ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಬಂದಿಲ್ಲೊಂದು ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿದ ಜಾಣ್ಮೆ ಅವರದು. ಸಂಘ ಮತ್ತು ಮುಂದೆ ಸೇವಾ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಇದರಿಂದಾದ ಲಾಭ ಅಪಾರ.

ಪ್ರತಿವರ್ಷ 'ಯುಗಾದಿ' ಯಂದು ಅವರು ಮಾನ್ಯ ಯಾದವರಾವ್‌ಜೀ ಅವರಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಹೊಸವರ್ಷಕ್ಕೆ ಏನಾದರೂ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಗುರಿ ಕೊಡುವಂತೆ ಕೇಳುವರು. ಒಮ್ಮೆ ಹೀಗೆ ಕೇಳಿದಾಗ ಶ್ರೀ ಯಾದವರಾವ್‌ಜೀ ಪ್ರತೀ ತಿಂಗಳು ಕನಿಷ್ಠ ಐವರು ಹೊಸಬರನ್ನು ಸಂಪರ್ಕ ಮಾಡಲು ಹೇಳಿದರು. ಅಜಿತ್ ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದರು. ಆ ರೀತಿ ಜನರನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ, ಸಂಘಕ್ಕೆ ಅವರನ್ನು ಕರೆತಂದರು.

ಹಿಂದುಸೇವಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ ಆರಂಭವಾದಾಗ ನೂರಾರು ಸೇವಾವ್ರತಿಗಳನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದ ತಂತ್ರವಂತೂ ವಿನೂತನ. ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಜಾಹಿರಾತು ಮೂಲಕ ಸಮಾಜಸೇವೆಗೆ ಅಕ್ಷಾನ್. ಮೊದಲ ತಂಡದಲ್ಲೇ 23 ಸೇವಾವ್ರತಿಗಳು ಸಿದ್ಧರಾದರು. ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಈ ಸಂಖ್ಯೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಹೋಯಿತು.

ಮಹಿಳೆಯರಿಗಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಅವರಿಗೆ ಸರಕಾರಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು. ಅಲ್ಲಿ ಸಮಾಜದ ಹಲವು ಗಣ್ಯರ ಸಂಪರ್ಕ, ಪೂಜ್ಯ ಮಠಾಧಿಪತಿಗಳು ಬಂದು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದರು. ಮುಂದೆ ಆ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಅವರೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಆಧಾರವಾಗಿ ನಿಂತರು!

ಸರಕಾರಿ ವರಿಷ್ಠ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಶಾಸಕರು, ಮಂತ್ರಿಗಳು, ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು, ವೈದ್ಯರು, ವಕೀಲರು, ಗಣ್ಯ ಮಹಿಳೆಯರು, ಸಮಾಜಸೇವಕರು, ಪತ್ರಕರ್ತರು, ಅಧ್ಯಾಪಕರು ಹೀಗೆ ಸಂಪರ್ಕಕ್ಕೆ ಬಂದವರು ಅದಷ್ಟೋ ಜನ. ಅಜಿತ್ ಅವರೆಲ್ಲರಲ್ಲೂ ಸಮಾಜ ಸೇವೆಯ ಹಂಬಲ ಮೂಡಿಸಿದರು; ಇಮ್ಮಡಿಗೊಳಿಸಿದರು. 'ಸಬ್ ಸಮಾಜ ಕೋ ಲಿಯೇ ಸಾಥ ಮೇ ಆಗೇ ಹೈ ಬಡತೇ ಜಾನಾ' (ಸಮಾಜದಲ್ಲರ ಜೊತೆಯಲಿ ಮುನ್ನಡೆಯಬೇಕು) - ಇದರ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಆಚರಣೆ.

ಅಜಿತರ ಸಂಪರ್ಕದ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಎಂದರೆ ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಸೇವಾವ್ರತಿಗಳ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವ ಅವರ ಪದ್ಧತಿ. ಅಜಿತರೆಂದರೆ ಅವರಿಗಲ್ಲ ಅಣ್ಣ, ಆತ್ತಿಯ ಬಂದು, ಹಿರಿಯ, ಹಿತ್ತೈ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ! ತಮ್ಮ ಬಿಡುವಿಲ್ಲದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ನಡುವೆಯೂ ಅವರು ಈ 'ಧರ್ಮದರ್ಶನ' ವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಬೇಟೆ ಕುರಿತು ಮಾನ್ಯ ಹೊ.ವೆ. ಶೇಷಾದ್ರಿ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. "ದೂರದೂರದ ಊರು - ಕೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶ್ರೀರಕ್ಷೆಯಾಗಿ ನಿಂತಿರುವ ಅಜಿತರನ್ನು ಕಂಡು ಭರವಸೆ, ನಿಶ್ಚಿಂತೆ. ಸೇವಾವ್ರತಿಗಳ ಸರಮಾಲೆ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವೇ ಇದು."

ಅವರು ಮನೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಸೇವಾವ್ರತಿಗೂ ಅದೇನೋ ಆನಂದ, ಸಡಗರ. ಒಮ್ಮೆ ಅವರು ಮಹಿಳಾ ಸೇವಾವ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಮನೆಗೆ ಹೋದಾಗ ಆಕೆ ಹೊರಗೆಲ್ಲೋ ಹೋಗಿದ್ದರು. ಅಜಿತ್ ತಂದೆ ತಾಯಿ ಬಳಿ ಮಾತುಕತೆಗಾರಂಭಿಸಿದರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಸೇವಾವ್ರತಿ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಬರುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡಿತು. ಅಜಿತರು ತಕ್ಷಣವೇ ಎದ್ದು ಮರೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತರು. ತಾನು ಬಂದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿ ಎಂದು ಹಿರಿಯರಿಗೆ ಸೂಚನೆ ಅವರಿಂದ! ಮನೆಯೊಳಗೆ ಬಂದ ಮಗಳಿಗೆ ತಾಯಿ ಹೇಳಿದಳು: 'ಅಜಿತ್ ಬಂದಿಲ್ಲ!' ಬರುವರೆಂದು ಕಾದಿದ್ದ ಆಕೆಯ ಉತ್ಸಾಹದ ಬಲೂನು ಒಡೆಯಿತು. ದುಃಖ, ಸಿಟ್ಟು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಉಮ್ಮಳಿಸಿದವು. ಅದಂತೋ ಮರೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಅಜಿತ್ ಕಾಣಬೇಕೆ? ಆಗ ಆಕೆಗಾದ ಆನಂದ ಅವರ್ಣನೀಯ, ಮಗು ತಾಯನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಸಂತಸಪಡುವಂತೆ!

ಕರ್ನಾಟಕದ ಮೂಲೆಮೂಲೆಯಿಂದ ಸೇವಾವ್ರತಿಗಳು ಹೊರಟುಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ದೂರದ ವಿಜಯವಾಡಾ (ಆಂಧ್ರ), ಅಸ್ಸಾಮ ಮತ್ತಿತರ ಈಶಾನ್ಯ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೂ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರೆಲ್ಲರ ಮನೆಗೆ ಅಜಿತರ ಭೇಟಿ. ಆ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳ ದರ್ಶನ. ಅವರ ಮನದಲ್ಲಿ ಭರವಸೆ ಮೊಳೆಯಿತು. ಕಾಣದೂರಿನಲ್ಲಿ ಹೇಗೋ ಎನ್ನುವಂತಿದ್ದ ಅವರ ದುಗುಡಕ್ಕೆ ತೆರೆ! ಕೆಲವು ಬಾರಿಯಂತೂ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಧನೆಯ ಕತೆಯನ್ನು ಅಜಿತರ ಬಾಯಿಯಿಂದ ಕೇಳಿದಾಗ ಅವರಲ್ಲಿ ತೃಪ್ತಿಯ ಬುಗ್ಗೆ!

ಕೆಲವರು ಒಂದೆರಡು ವರ್ಷ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿ ಮರಳಿದವರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಮನೆಗಳಿಗೂ ಅಜಿತರ ಭೇಟಿ ಇತ್ತು. ಸ್ಥಾನೀಯ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಕೈಜೋಡಿಸುವಂತೆ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರೇರಣೆ. ಸಂಘದ

ಪ್ರಚಾರಕರಾಗಿದ್ದು, ಆನಂತರ ಇವರನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ, ಅವರ ಕಷ್ಟ-ಸುಖ ವಿಚಾರಿಸುವುದನ್ನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಪುನಃ ಉತ್ಸಾಹ ತುಂಬಿ, ಅಲ್ಲೇ ಯಾವುದಾದರೂ ಕಾರ್ಯದ ಹೊಣೆ ವಹಿಸಲೂ ಯತ್ನ. ಇದಲ್ಲದೇ ಸೇವಾವ್ರತಿಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕಂತೂ ವರ್ಷದಲ್ಲೆರಡು ಬಾರಿ ಬೇಟಿ. ಅಲ್ಲಿನ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ವೀಕ್ಷಣೆ.

ಸಂಘ ಪ್ರಚಾರಕರು ಮಹಿಳೆಯರನ್ನಂತೂ ಸಂಘಕ್ಕೆ ತರುವವರಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮನೆಗಳ ಬೇಟೆಯಿಂದಾಗಿ ಅವರ ಪರಿಚಯ, ಆತ್ಮೀಯತೆ ತಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲ! ಅಜಿತ್ ಹೀಗೆ ಪರಿಚಯವಾದ ಸೋದರಿಯರನ್ನೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿಸಿದರು. ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಶಾಂತಕ್ಕ ರಾಷ್ಟ್ರ ಸೇವಿಕಾ ಸಮಿತಿಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಯಾದುದು ಅಜಿತರು ಮೊದಲಿಗೆ ಸಮಿತಿಗೆ ಹೋಗುವಂತೆ ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದಲೇ! ಪ್ರಸನ್ನ ಆಪ್ತ ಸಲಹಾ ಕೇಂದ್ರದ ಪಂಕಜಕ್ಕ ಅಜಿತರ ಬಗೆಗೆ ಅಪಾರ ಶ್ರದ್ಧೆ ಇರುವವರು. ಅವರು ಸಹಾ ಅಜಿತರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಳಕಳಿ, ಎಲ್ಲರ ಸದ್ಗುಣಗಳನ್ನು ಸೇವೆಗಾಗಿ ತೊಡಗಿಸುವ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ಕಂಡು ಸಲಹಾ ಕೇಂದ್ರದ ಹೊಣೆ ಹೊತ್ತವರು.

ಹೀಗೆ ಇನ್ನೂ ಅದೆಷ್ಟೋ ಜನ. ಸಾವಿರಾರು ಮನೆಗಳವರಿಗೆ ಅಜಿತ್ ಮನೆಯ ಮಗುವಿನಂತೆ. ಹೀಗಿತ್ತು ಅವರ ಸಂಪರ್ಕದ ಗಾಢ ಬೆಸುಗೆ. ಉಳ್ಳವರು, ಇಲ್ಲದವರು ಎಲ್ಲರೂ ಈ ಸಂಪರ್ಕದ ತೆಕ್ಕೆಯಲ್ಲಿ. ಅವರವರಿಗೆ ಸರಿ ಹೊಂದುವ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸದ ಅವಕಾಶ.

ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಹಿಂದು ಸಂಗಮ - ಬೃಹತ್ ಶಿಬಿರದ ಸಂದರ್ಭ. ಆಗ ಪದ ಸಂಚಲನದ ಮಾರ್ಗ ಕುರಿತು ಪೋಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಚರ್ಚೆ. ಕಾನೂನು - ಶಾಂತಿ ಸಂಭಾಳಿಸುವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಮಾರ್ಗ ಬದಲಿಸಬೇಕೆಂದು ಪೋಲೀಸರ ಪಟ್ಟು. "ನಮ್ಮಿಂದೇನೂ ಲಾ ಅಂಡ್ ಆರ್ಡರ್ (ಕಾನೂನು - ವ್ಯವಸ್ಥೆ) ಸಮಸ್ಯೆ ಇಲ್ಲ" ಅಜಿತರ ಖಚಿತ ನಿಲುವು. ಕೊನೆಗೂ ಸೋಲೊಪ್ಪಿದ್ದು ಪೋಲೀಸರೇ! ಪೋಲೀಸ್ ವರಿಷ್ಠ ಅಧಿಕಾರಿಯೊಂದಿಗೆ ಈ ಚರ್ಚೆ ಮುಗಿದ ನಂತರ ಅವರು ಹೈದರಾಬಾದ್‌ನಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಪೋಲೀಸ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಪೋಲೀಸ್ ಬ್ಯಾಂಡ್ ತಜ್ಞರಾಗಿದ್ದನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತಾ, ಅಜಿತ್ ಸಂಘದ ಫೋಷ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಕುರಿತು ಸಲಹೆ ಕೇಳಿದರು. ಅಧಿಕಾರಿಗೋ ತನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿರುವ ಅಜಿತ್ ಬಗ್ಗೆ ಮೆಚ್ಚುಗೆ - ಗೌರವ. ಆನಂತರ ಅವರು- ಶ್ರೀ ನಿಜಾಮುದ್ದೀನ್ - ಶಿಬಿರ ಸಂದರ್ಶಿಸಲೂ ಬಂದಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಆನಂದಪಟ್ಟರು.

ಅಜಿತ್ ಸೂತ್ರ

ಭೃತ್ಯಗಳು (ಸಮಾಲೋಚನಾ ಸಭೆ) ಸಂಘ ಕಾರ್ಯದ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಪದ್ಧತಿ. ಇದು ಚೆನ್ನಾಗಿ. ಲವಲವಿಕೆಯಿಂದ, ವಿವರವಾಗಿ, ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಡೆದಷ್ಟೂ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಬಲ. ಭೃತ್ಯನಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಬರುವುದೇ ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ. ಅದೇ ಅಲ್ಲಿನ ಜೀವಾಳ. ಎಲ್ಲರಿಂದ ವಿಷಯ ಚರ್ಚೆಯಾಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಅಜಿತ್ ಸುಮ್ಮನೇ ಆಲಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಹಂತದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮದೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಯಾವ ಮತದ ಪರ ಹೇಳಿದರು ಅಥವಾ ಯಾವ ಸಲಹೆಯ ವಿರೋಧವಾಗಿದ್ದಾರೆಯೆಂಬುದು ನಿಗೂಢ. ಅವರದ್ದೇ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ನವಿರು ಹಾಸ್ಯದಿಂದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಹೇಳಿ. ಆನಂತರ ಒಟ್ಟಿನ

ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ತಲುಪಿಸುತ್ತಾರೆ. 1. ಸೂಚನಾತ್ಮಕ ಬೈರಕ್ (to inform) - ಕಾರ್ಯ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಸೂಚನೆ ಕೊಡಲು ಇದು. 2. ನಿರ್ಣಯ ಬೈರಕ್ (to elicit) - ಉಳಿದವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಬರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಇದು. 3. ಪ್ರೇರಣಾತ್ಮಕ ಬೈರಕ್ (to inspire) - ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಿಗೆ, ಇತರರಿಗೆ ಕಾರ್ಯ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಕುರಿತು ಮಾಹಿತಿ ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡಲು ಅವರನ್ನು ಕಾರ್ಯರಂಗಕ್ಕೆ ದುಮುಕಿಸಲು ಇದರ ಉಪಯೋಗ. ಹೀಗೆ ಅವರ ಸೂತ್ರ.

ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕುರಿತೂ ಅವರದು ಅಮಿತ ಆಗ್ರಹ; ಅಪಾರ ಕಾಳಜಿ. ಶಿಬಿರ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಯಾವುದೇ ಇರಲಿ. ಅದು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಆಗಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ಅವಿರತ ಯತ್ನ.

ಇಲ್ಲೂ ಅವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕ ಸೂತ್ರಗಳು ಸಿದ್ಧ! "ಶಿಬಿರ ಎಂದಾದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಆರಿಸುವ ಜಾಗ ಹೇಗಿರಬೇಕು? ಏನೇನು ಗಮನ ಅಗತ್ಯ? ಅಜಿತ್ ಉತ್ತರ: "ದೂರ, ದಾರಿ, ದೀಪ - ನೀರು, ನೆಲ, ನೆಳಲು ಇವಿಷ್ಟು ಸರಿಯಾಗಿರಬೇಕು". ಚಿಕ್ಕ, ಚೊಕ್ಕ ವ್ಯಾಖ್ಯೆ! ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧತೆ ಹೇಗಾಗಬೇಕು? "ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಮುನ್ನ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆವರು ಸುರಿಸಿದರೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುವುದು ತಪ್ಪುತ್ತದೆ".

ದೈಯದೇಗುಲ

ವ್ಯವಸ್ಥೆ ದೋಷವಿಲ್ಲದೇ ಆಗಬೇಕು. ನೋಡಿದ ಹತ್ತು ಜನ ಮೆಚ್ಚಬೇಕು. ಕೇಶವಕೃಪಾದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಸ್ತುವನ್ನೂ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಅವರದು ಪ್ರಬಲ ಒತ್ತಾಯ. ಏನಾದರೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಯಾದರೆ ಅವರ ಪರೀಕ್ಷಕ ಹದ್ದುಗಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಬೀಳದೇ ಹೋಗದು. "ಸಾನಂದಾ, ಇದೇನು ಹೀಗಾಗಿದೆ?" ಎಂದು ಕೇಶವಕೃಪಾದ ನಾಡಿಬಡಿತ ಸಾನಂದ ಗಣೇಶರನ್ನು ಕರೆದು ಕೇಳಿಯೇ ಸಿದ್ಧ.

'ಕೇಶವಕೃಪಾ' ಎಂದರೆ ದೇವಾಲಯವಿದ್ದಂತೆ. ದೈಯ ಪೂಜೆಯ ಪ್ರೇರಣಾ ಸ್ಥಳ ಅದು. ಸಾಧನೆಯ ಸ್ಪೂರ್ತಿ ಕೇಂದ್ರ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಅಜಿತರಿಗೆ ಸಂಘದ ಎಲ್ಲರಂತೆ ವಿಶೇಷ ಪ್ರೀತಿ, ಮಮತೆ. ಅವರಂತೂ ಅದನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಸಮಯದಿಂದಲೂ ಆ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾದವರು. ಅದರ ಒಂದೊಂದು ಗೋಡೆ, ಕಂಬ, ಬಾಗಿಲು, ಕೋಣೆಯ ಬಗೆಗೂ ಕಾಳಜಿ, ಎಚ್ಚರ! ಅದು ಸರಳವೂ ಆದರೆ ಗುಣದಿಂದ, ನೋಟದಿಂದ ಉತ್ತಮವೂ ಆಗಿರಬೇಕೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿ. ಅದನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ತಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರು, ಸಂಬಂಧಿಗಳನ್ನು ಕರೆತಂದು ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ!

ಅದು ಸಂಘದ ಕಾರ್ಯಾಲಯ; ಎಲ್ಲರ ತಾಣ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ 'ಯುಗಾದಿ'ಗೆ ಮುನ್ನ ಸಂಘದ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರೆಲ್ಲ ಬಂದು ಕಾರ್ಯಾಲಯವನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಆರಂಭಿಸಿದ ಪದ್ಧತಿ ಬಗ್ಗೆ ಅಜಿತರದ್ದೇ ವಿಶೇಷ ಆಗ್ರಹ. ಕಾರ್ಯಾಲಯದೊಳಗಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಬಗೆಗೂ ಅದೇ ದೃಷ್ಟಿ.

ಇಂಥ ಗಮನ, ಕಾಳಜಿ, ಪರಿಶ್ರಮದಿಂದಾಗಿಯೇ 'ಕೇಶವಕೃಪಾ' ನಾಡಿನ ಉತ್ತಮ ಕಾರ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲೊಂದು ಎನಿಸಿದೆ.

ಕಾರ್ಯಾಲಯದ ಗಣೇಶ ಪೂಜೆ ಸಮಾರಂಭವಿರಲಿ, ವಿಜಯದಶಮಿ ಪಥ ಸಂಚಲನವಿರಲಿ
ಅಲಂಕಾರ ಹೇಗಾಗಿದೆಯೆಂದು ಅಂತಿಮವಾಗಿ ನೋಡಿ ಒಪ್ಪಿಗೆ ನೀಡುವವರು ಅಜಿತರೇ.

ಅಜಿತರ ಈ ಗುಣಾಗ್ರಹ ಕುರಿತು ಒಂದು ಪ್ರಸಂಗ: ಹಿಂದು ಸೇವಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ
ದಶಮಾನೋತ್ಸವ ಆರಂಭದ ತಯಾರಿ ನಡೆದಿತ್ತು. ಧನಸಂಗ್ರಹಕ್ಕಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಿದ ಕೂಪನ್‌ಗಳನ್ನು
ಕಂಡವರಲ್ಲಿ ಹಲವರಿಗೆ ಅದು ಚೆನ್ನಾಗಿಲ್ಲ, ದೋಷಪೂರಿತ ಅನ್ನಿಸಿತು. ಅಜಿತರದ್ದೂ ಅದೇ ಮತ. ಅವರು
ಹೇಳಿಯೇ ಬಿಟ್ಟರು: 'ಇದನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಡಿ, ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೆ ಇಡಲೂ ಬೇಡಿ. ಸುಟ್ಟು ಬಿಡಿ. ಬೇರೆ
ಮುದ್ರಿಸಿ'.

ಬೃಹತ್ ಸಾಧನೆಗಳು

1982ರಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಚರಿತ್ರಾರ್ಹ ಹಿಂದು ಸಂಗಮ ಅಜಿತ್ ಮತ್ತು ಸಂಗಡಿಗರ
ಸಂಘಟನಾ ಕೌಶಲ್ಯ, ವ್ಯವಸ್ಥಾ ನೈಪುಣ್ಯಗಳ ಮೇರು ದಾಖಲೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದೂ ಸುಸೂತ್ರವಾಗಿ,
ಸುಸಂಬದ್ಧವಾಗಿರಬೇಕೆಂಬ ಕಾಳಜಿ. ಅತ್ಯಂತ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಶಿಬಿರ ಎಂಬ ಕೀರ್ತಿ ಅದರದು.

ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳದ ಬಾಹುಬಲಿ ಸ್ವಾಮಿಗೆ ಸಾವಿರ ವರ್ಷ ತುಂಬಿದಾಗ ನಡೆದ
ಮಹಾಮಸ್ತಕಾಭಿಷೇಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಂತೂ ಅಜಿತರ ವ್ಯವಸ್ಥಾ ಕೌಶಲ್ಯ ಎಲ್ಲರ ಕಣ್ಣೆಳೆಯಿತು. ಅಲ್ಲಂತೂ
ಪ್ರಬಂಧಕರಾಗಿ ಬಂದವರು ಅನೇಕ ಸಂಘಸಂಸ್ಥೆಗಳವರು, ಕಾರ್ಯೇಜು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು, ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು -
ಹೀಗೆ ಹಲವರು. ಒಂದೇ ಸಂಘಟನೆಗೆ ಸೇರಿದವರೇನಲ್ಲ. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಚಾರಧಾರೆಯವರೂ ಇದ್ದರು.
ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಸೇನಾಪತಿ ಅಜಿತರೇ.

ಆಗ ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳದಲ್ಲಿ 10 ಉಪನಗರಗಳು ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಎದ್ದು ನಿಂತಿದ್ದವು. ಎಲ್ಲಯೂ
ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿತ. ಯಾವುದೇ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಬಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಅಜಿತರು ಹಾಜರು. ತಕ್ಷಣ ಕೊರತೆ ನೀಗುತ್ತಿತ್ತು.
ಬಂದಿದ್ದ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಯಾತ್ರಿಕರ ಚಪ್ಪಲಿ, ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಕಾಯಲೂ ವ್ಯವಸ್ಥೆ. ಯಾರೂ ಏನನ್ನೂ
ಕಳೆಕೊಂಡ ಉದಾಹರಣೆ ಇಲ್ಲ! ಯಾತ್ರಿಕರ ಚಿಕ್ಕ ಹಸುಳೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಆರೈಕೆ ಮಾಡಲೂ
ಮಗುವಿನ ಆರೈಕೆ ಕೇಂದ್ರ - ಶಿಶುವಿಹಾರ. ಹೀಗೆ ಆಗಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸ್ಮರಣೀಯ. ಅಜಿತರ ಚಮತ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲರ
ಪ್ರಶಂಸೆ.

ಆಗಿನ ಒಂದು ಸಂದರ್ಭ. ಪ್ರಬಂಧಕರಾಗಿ ಬಂದ ಕೆಲವು ಕಾಲೇಜು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ
ಊಟಕ್ಕೆ ಚಪಾತಿಯೇ ಬೇಕೆಂದರು. ಭೋಜನ ಪ್ರಮುಖವಿಂದ ಅದನ್ನು ಕೊಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದ ಬಗ್ಗೆ
ಕಾರಣ ವಿವರಣೆ. ಆದರೂ ಅವರು ಒಪ್ಪಲೊಲ್ಲರು. ಅಜಿತರಿಗೆ ಸುದ್ದಿ ಹೋಯಿತು. ಅವರು ಬಂದು
ಸೂಕ್ತ ಸಲಹೆ-ಸಮಜಾಯಿಷಿ ನೀಡಿದರು. ಸಮಸ್ಯೆ ಬಗೆಹರಿಯಿತು. ಊರಿಗೆ ಹೊರಡುವಾಗ ಆ
ಪ್ರಬಂಧಕರ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ಸುರಿಯಿತು! ಬಂದು ಕ್ಷಮೆ ಕೇಳಿದರು.

ಅಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದ ಯಾತ್ರಿಕರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರಿಗೆ ಸೂರ್ಯಾಸ್ತದೊಳಗೇ ಊಟ ಬೇಕೆಂದಾಯಿತು. ಸರಿ.
ಬೇರೆಯವರು ಗೊಣಗುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಅಜಿತ್ ಯಾತ್ರಿಕರ ಅನುಕೂಲ; ಅವರ ಆಚಾರಗಳನ್ನು ನಾವು
ಗೌರವಿಸಲೇಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ಅದೇ ರೀತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿಸಿದರು.

ಗಂಗೆಗೆ ಭೇದವಿಲ್ಲ

ಉಜಿರೆಯಲ್ಲಿ 1983ರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವ ಹಿಂದು ಪರಿಷತ್ತಿನ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸಮ್ಮೇಳನ. ಆಗಲೇ ಪವಿತ್ರ ಗಂಗಾಜಲದೊಡನೆ ಏಕಾತ್ಮತಾ ಯಜ್ಞ ರಥ ಸಹಾ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿತ್ತು. ಅದು ಸಹಸ್ರಾರು ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಚರಿತ್ರಾರ್ಹ ಸಮಾವೇಶ. ಶ್ರೀ ಸದಾನಂದ ಕಾಕಡೆಯವರೊಂದಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಜೀವನಾಡಿ ಸ್ವಯಂ ಅಜಿತರೇ. ಸತತ ದುಡಿಮೆಯಿಂದ ಸಮ್ಮೇಳನವನ್ನು ಸ್ಮರಣೀಯ ಮಾಡಿದರು.

ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಂಧಕರಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದವರಿಗೆಲ್ಲ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಮರುದಿನ ಗಂಗಾಜಲದ ಶಿವ ಕೊಡುವ ಸಂದರ್ಭ. ಧರ್ಮಸ್ಥಳದ ಧರ್ಮಾಧಿಕಾರಿ ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಹೆಗಡೆಯವರೇ ಸ್ವತಃ ಅದನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಅಜಿತರ ಅಪೇಕ್ಷೆ. ಆದರೆ ಧರ್ಮಾಧಿಕಾರಿ ಶ್ರೀ ಹೆಗಡೆಯವರೆಂದರು: “ಮೂರು ದಿನಗಳ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೂ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅಪಸ್ವರ ಇಲ್ಲ. ಇಂಥ ಅದ್ಭುತ ಕೆಲಸ ಸಂಘಟಿಸಿದ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿಯೇ ಅವರಿಗೆ ಭಕ್ತಿ. ನೀವೇ ಕೊಡಿ. ಅದೇ ಸರಿ”. ಪವಿತ್ರ ಗಂಗಾ ಜಲ ಕೊಡಲು ಪ್ರಬಂಧಕರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಓದಲಾಯಿತು. ಬಂದವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಾಕೆ ಕು|| ಫಿಲೋಮಿನಾ. ಗಂಗೆ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಆಕೆಯ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಹನಿಗೂಡಿದವು. “ನನಗೆ ನೀವು ಗಂಗೆ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲವೇನೋ ಎಂದು ಶಂಕಿಸಿದ್ದೆ” ಆಕೆಯ ಬಾಯಿಂದ ಮಾತು ಹೊರಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಅಜಿತರೆಂದರು: “ನೀನೂ ಈ ಪುಣ್ಯ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿದ ತಂಗಿ ತಾನೇ!”

“ಸಮಾವೇಶದಲ್ಲಿ ನಮಗೂ ಕೆಲಸ ಕೊಡಿ; ಮಾಡುತ್ತೇವೆ” ಎಂದು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಪುಟ್ಟ ಹುಡುಗರು ಗುಂಪು ಅಜಿತರಿಗೆ ದುಂಬಾಲು ಬಿದ್ದಿತು. ‘ಸರಿ’ ಎಂದು ಅವರಿಗೂ ಅಜಿತ ಕೆಲಸ ಕೊಟ್ಟರು. ಸಭಾಗೃಹದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತವರಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕುಡಿಯಲು ತಂಪಾದ ನೀರು ಹಂಚುವ ಕೆಲಸ. ಬಾಲಕರು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಮಾಡಿದರು. ಧಗೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತವರ ದಾಹ ಹಿಂಗಿತು. ಕಿರಿಯರಿಗೂ ತೃಪ್ತಿ ಎನಿಸಿತು. ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಎಲ್ಲರಿಂದ ಮೆಚ್ಚುಗೆ.

ಉತ್ತುಂಗ ಉಡ್ಘಾಣ

ಅಜಿತರು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಸಂಘದ ಮಹಾನಗರ ಪ್ರಚಾರಕರಾಗಿ ಆನಂತರದ ಪ್ರಾಂತೀಯ ಹೊಣೆ ಹೊತ್ತು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದವರು. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಗರದ, ಪ್ರಾಂತದ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲೂ ಅವರ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ಇದ್ದದ್ದೇ. 1962ರಲ್ಲಿ ಸುಭಾಷ್ ನಗರದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಪ್ರಾಂತೀಯ ಶಿಬಿರವಿರಲಿ 1982ರ ಹಿಂದು ಸಂಗಮವಿರಲಿ, ತುರ್ತುಸ್ಥಿತಿ ಇರಲಿ, ಅಥವಾ ಇನ್ನಾವುದೇ ಚಟುವಟಿಕೆ ಇರಲಿ ಅವರ ಓಡಾಟ, ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಪ್ರಮುಖ. ಕಾರ್ಯದ ಹೊಣೆ ಹೆಚ್ಚಿದಂತೆಲ್ಲ ಅವರ ವಿಭಿನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳೂ ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂದವು. ಅವರ ಚಿಂತನೆ, ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆ, ಪ್ರತಿಭೆಗಳೂ ಹಿಗ್ಗಿದವು. ವಿಶ್ವಹಿಂದು ಪರಿಷತ್‌ನ ಸಂಘಟನಾ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ, ಅಜಿತರನ್ನು ದಶಕಗಳಿಂದ ಕಂಡ ಹಿರಿಯ ಪ್ರಚಾರಕ ಶ್ರೀ ಬಾಬೂರಾವ್ ದೇಸಾಯಿ ಹೇಳುವಂತೆ “ಉತ್ತುಂಗ ಉಡ್ಘಾಣದಲ್ಲಿ ಅಜಿತರಿಗೆ ರುಚಿ”. ತಾವೂ ಅದನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆಳಿಸುತ್ತ ಮಿಕ್ಕವರಿಂದಲೂ ಮಾಡಿಸುವ ಚಾತುರ್ಯ ಅವರದು.

ಉಜಿರೆಯ ವಿ.ಹಿಂ.ಪ. ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ 4500 ಪ್ರಬಂಧಕ, ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ನೇತೃತ್ವ ಅವರದು. ಅಜಿತರ ನಾಯಕತ್ವದಿಂದಾಗಿ ಈ ಪಡೆ ಎಲ್ಲರ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಗಳಿಸಿತು. ಸಮ್ಮೇಳನದ ನಂತರ ಅಜಿತ ಅವರೆಲ್ಲರ ಉರುಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲೇ ಬೇಟೆಯಾದರು. ತಮ್ಮ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಸೂಚಿಸಿದರು. ಇಷ್ಟೊಂದು ದೊಡ್ಡ ದಳದೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು, ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು, ಅವರ ವಿಭಾಗಗಳ ಸಮನ್ವಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿದ್ದವರಂತೂ ಮಾಡಲಾಗದ್ದೇ. ಅಜಿತರಿಗೋ ಅಂಥದರಲ್ಲೇ ರಮಿಸುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ.

ಅವರು ಯಾವುದೇ ಹೊಣೆ ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿ; ಅಲ್ಲಿ ಏನೋ ಒಂದು ವಿಶೇಷ, ಹೊಸ ಪ್ರಯೋಗ ಇದ್ದೇ ಇದೆ ಎಂಬುದು ಖಾತ್ರಿ. ಅವರದು ತೀವ್ರ ಅನ್ವೇಷಕ ಸ್ವಭಾವ. ನವನವೋನ್ನೇಷ ಶಾಲಿನೀ ಪ್ರತಿಭೆ. ಶಾರೀರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಯೋಗಾಸನವಲ್ಲದೇ, ಸಮತಾ, ಸಂಚಲನ, ಚಿತ್ರಮಯ ಸಂಯೋಜನೆ, ವಿವಿಧ ಆಟಗಳು ಮುಂತಾದುವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಬಿತ್ತಿ ಕೃತಿಗಿಳಿಸಿದರು.

ಹಲವು ರಂಗಗಳಲ್ಲಿ

ಕೇವಲ ಸಂಘ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ; ಅವರ ಬಳಿ ಬಂದ ಯಾವುದೇ ಸಂಘಟನೆಯವರಿಗೂ ಹೊಸದನ್ನು ಸಲಹೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಅವರು ಸದಾ ಮುಂದು. ಬಂದವರಿಗೆ ಉತ್ಸಾಹ ತುಂಬಿ ಅವರು ಕೈಗೊಂಡ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಇಮ್ಮಡಿ ಬಲ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಜಾಣ್ಮೆ.

ಸಂಘ ಕ್ಷೇತ್ರವಲ್ಲದೇ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಾಂತದ ಸಾಹಿತ್ಯ - ಗ್ರಾಮಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಗಣ ಸಂಸ್ಥೆ ರಾಷ್ಟ್ರೋತ್ಥಾನ ಪರಿಷತ್‌ನಲ್ಲೂ ಅವರು ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿದರು. ಪರಿಷತ್ತಿನ ಅಂಗಸಂಸ್ಥೆ ಶಾರೀರಿಕ ಶಿಕ್ಷಾ ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ಇವರೇ ಸಲಹೆಗಾರರು. ಮುಂದೆ ರಾಷ್ಟ್ರೋತ್ಥಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸಂಘಟನಾ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯ ಹೊಣೆ. ಪರಿಷತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಟನೆಯ ಜೊತೆಗೆ ರುಗ್ಗನೇವಾ, ಗ್ರಾಮಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲದೇ 50 ಹಿಂದುಳಿದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಶುವಿಹಾರಗಳನ್ನೂ ನಡೆಸುತ್ತಿದೆ.

ಈ ನಡುವೆ ಕಿರಿಯರ ವಿಶ್ವಕೋಶ 'ಜ್ಞಾನ ಗಂಗೋತ್ರಿ'ಯ 'ಕ್ರೀಡೆ - ಮನೋಲ್ಲಾಸ' ಸಂಪುಟದ ಸಮಾಲೋಚಕರಲ್ಲೊಬ್ಬರಾಗಿ ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು, ಅನುಭವವನ್ನು ಹಂಚಿದರು. ಅವರ ಸಂಪರ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಮತ್ತೊಂದು ಸಂಸ್ಥೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಅನಾಥಾಲಯ. ಹೀಗೆ ಅದೆಷ್ಟೋ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು, ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಅವರು ಆಪ್ತರು.

ಅಕ್ಟೋಬರ್ 1990. ಅಯೋಧ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ರಾಮ ಮಂದಿರ ನಿರ್ಮಾಣ ಕುರಿತು ದೇಶಾದ್ಯಂತ ನಡೆದ ತೀವ್ರ ಆಂದೋಳನದ ದಿನಗಳು. ಕರ್ನಾಟಕದ ಪಾಲು ಹಿರಿದಾಗಬೇಕೆಂದು, ಪ್ರಭಾವಿಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಅವರ ಕಳಕಳಿ, ಒತ್ತಾಯ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಿರಂತರ ಪ್ರೇರಣೆ, ಯೋಜನೆ ಅವರಿಂದ. ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ನಿತ್ಯ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಭೈರಕ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಅಜಿತರು ಸ್ವತಃ ಇದ್ದು, ಎಲ್ಲ ವಿವರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಯಾವ ಅಂಶವೂ ಬಿಡದಂತೆ ಗಮನ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಎದ್ದಿರುವ ರಾಮಭಕ್ತಿಯ ಸದ್ಭಾವನೆಯನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರಭಕ್ತಿಯ ಸದಾ ಜಾಗೃತ ಸ್ಥಿತಿಯಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಅವರ ಹಂಬಲ; ಹಾಗೆಯೇ ವಿರೋಧಿ ಅಲೆಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಎದುರಿಸುವ ಕುರಿತೂ ಚಿಂತನೆ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ. ಅಜಿತರು ಅದೆಲ್ಲದರಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡರು.

ಹಿಂದು ಗೃಹ - ಹಿಂದು ಶಿಕ್ಷಣ

'ವಿಶ್ವ ಸಂಘ ಶಿಬಿರ'ದ ಕಾರ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಅವರು ತೀವ್ರವಾಗಿ ತೊಡಗಿದ್ದರು. ಆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ 1990 ಡಿಸೆಂಬರ್ ಕೊನೆಯ ವಾರ ನಡೆದುದು. ಅದಕ್ಕೆ 20 ದಿನಗಳ ಮೊದಲೇ ಅವರು ಈ ವಿಶ್ವದಿಂದ ನಡೆದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು!

ಹಿಂದು ಸಮಾಜದ ಸಂಘಟನೆ, ಸಂವರ್ಧನೆಯಲ್ಲಿ 'ಕುಟುಂಬ'ದ ಸ್ಥಾನ ವಿಶಿಷ್ಟ. ಕುಟುಂಬ, ಮನ ಇವು ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ, ಸಮಾಜ ಜೀವನದ ಉತ್ತಮ ಸಂಕೇತಗಳು. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಮಾಜದ ಈ ಕೇಂದ್ರ ಬಲಗೊಳ್ಳಬೇಕು; ಉತ್ತಮವಾಗಬೇಕು; ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಭದ್ರ ಕೋಟೆಗಳಾಗಬೇಕು - ಸಂಘದಲ್ಲಿನ ಈ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಅಜಿತರದ್ದೊಂದು ಹೊಸ ಯೋಜನೆ. ಕುಟುಂಬದ ಪತಿ-ಪತ್ನಿ-ಬೆಳೆದ ಮಕ್ಕಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿಸಿ ಅವರೆದುರು 'ಆದರ್ಶ ಹಿಂದು ಗೃಹ'ದ ಕಲ್ಪನೆ ಇಡಬೇಕು. ಆ ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಬೇಕು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಶಿಕ್ಷಣಗಳ ರಕ್ಷಣೆ-ಪೋಷಣೆ, ಅಂತಃಕರಣ, ಒಡನಾಟಗಳ ವಿಕಾಸ, ಸಮಾಜ, ರಾಷ್ಟ್ರಪ್ರಜ್ಞೆ ಜಾಗೃತಿ ಇದನ್ನು ಮಾಡುವ ಬಗೆ - ಇವೆಲ್ಲ ಕುಟುಂಬದವರಿಗೆ ಮನದಟ್ಟಾಗಬೇಕು. ಈ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಅಜಿತರು ನಡೆಸಿದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ "ಆದರ್ಶ ಹಿಂದು ಗೃಹ"ದ ಸಮಾವೇಶಗಳು ಜನಪ್ರಿಯವಾದವು. ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಅಜಿತರು ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಕುಟುಂಬದ ಕಲ್ಪನೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದುದು ಸ್ವಾರಸ್ಯವೆನಿಸಿದರೂ ಉಪಯುಕ್ತವೂ ಆಗಿತ್ತು.

ಅದರಂತೆಯೇ ಆಸಕ್ತರಿಗೆ ಹಿಂದು ಜೀವನ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಅಂಚೆ ಮೂಲಕ ಕೊಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ಅವರ ಆಗ್ರಹ. ಹಿಂದು ಧರ್ಮ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಜೀವನ, ತತ್ವದರ್ಶನ, ಮತ, ಪಂಥ, ಉಪಾಸನಾ ಪದ್ಧತಿ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪಾಠಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಅಂಚೆ ಮೂಲಕ ಕಳಿಸಿಕೊಡಬೇಕು; ಆಮೇಲೆ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ನಡೆಸುವುದು. ಈ ಕಲ್ಪನೆಯಿಂದಲೇ ಆರಂಭವಾದುದು "ಹಿಂದು ಜೀವನ ದೀಪಿಕಾ" ಪ್ರಕಲ್ಪದ ಕೆಲಸ. ಆದರೆ ಅವರು ಬದುಕಿರುವಾಗ ಹಲವಾರು ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಈ ಕಾರ್ಯದ ಆರಂಭ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಕೇವಲ ಯೋಜನೆ, ಸಿದ್ಧತೆ ನಡೆದಿತ್ತು. ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಖ್ಯಾತ ವಿದ್ವಾಂಸ, ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕ ಶ್ರೀ ಸಿ.ಆರ್. ಗುರುರಾಜಾರಾವ್ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಹಲವಾರು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಅಜಿತರೆದುರು ಮುಂದಿಟ್ಟರು. ಅದು ನಡೆದುದು 1990 ನವೆಂಬರ್‌ನ ಒಂದು ರಾತ್ರಿ ಚೆನ್ನೈನ ಹಳ್ಳಿಯ ಜನಸೇವಾ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ. ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಏಪ್ರಿಲ್ 1991ರಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಹಿಂದು ಸೇವಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ದಶಮಾನೋತ್ಸವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆ ಪ್ರಕಟವಾಗಬೇಕೆಂದು ಅಜಿತರ ಆಸೆ. ಸಂಪಾದಕರಿಗೂ ಅವರ ಕಷ್ಟಗಳು. ಆದರೆ ವಿಧಿಯ ಲೀಲೆ! ಈ ಬೇಟೆಯ ಒಂದು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಅಜಿತರು ಕಾರ್ ಆಕಸ್ಮಿಕದಲ್ಲಿ ನಿಧನರಾದರು. ಸಂಪಾದಕರು ಈಗ ಛಲ ಹೊತ್ತರು. ಅಜಿತರ ಆಸೆಯನ್ನು ಈಡೇರಿಸುವ ಹಂಬಲ. ಅದರಂತೆ ಯೋಜನೆ ಏಪ್ರಿಲ್ 1991ರಲ್ಲಿ ದಶಮಾನೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ಘೋಷಿತವಾಗಲಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ 'ಹಿಂದು ಜೀವನ ದೀಪಿಕಾ' ಸಿದ್ಧಗೊಂಡಿದೆ.

ನಾಮಕರಣ

ಅವರ ವಿಶೇಷತೆಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಯೋಜನೆ. ಕಾರ್ಯಾಲಯ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮುಂತಾದುವುಗಳಿಗೆ ಹೆಸರಿಡುವುದು.

‘ಸಾಗರ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಸೇವೆಗೆ ತೊಡಗಿರುವ ಸಂಸ್ಥೆ’ - ಸೇವಾಸಾಗರ; ಇದೇ ಜಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸೇವಾ ಸಂಗಮ, ಸೇವಾ ಸೌರಭ ಇತ್ಯಾದಿ; ಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ, ಅದರ ಕಾರ್ಯಾಲಯಕ್ಕಾಗಿ ಇರುವ ಕಟ್ಟಡ ‘ಯೋಗಶ್ರೀ’, ‘ವೃಕ್ಷ ಲಕ್ಷ ಆಂದೋಳನ’ - ಇವೆಲ್ಲ ಅವರದೇ ಸಲಹೆಗಳು. ಹಾಗೆಯೇ ಆರೋಗ್ಯ ವಿಕಾಸ, ‘ಸೇವಾ ಸೂರ್ಯ (ದಶಮಾನೋತ್ಸವದ ಒಂದು ಸಂಕೇತ), ಮಹಿಳಾ ಸೇವಾವ್ರತಿಗಳಿಗೆ ವಸತಿ - ‘ಅಭಯಂ’, ಸ್ವಂತ ಕಾಲ ಮೇಲೆ ನಿಲ್ಲುವ ಉದ್ದೇಶದ ಯೋಜನೆ ‘ಸ್ವಾವಲಂಬನ’ ಇವೇ ಮುಂತಾದುವು ಅವರ ಪ್ರತಿಭೆಯಿಂದಲೇ ಹೊಮ್ಮಿದವು. ಮನುಷ್ಯರ ಹೆಸರುಗಳೂ ಹೇಗೆ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿ, ಸುಂದರವಾಗಿ ಇರಬೇಕು ಎನ್ನುವಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಆಸಕ್ತಿ. ಅಂಥ ಹೆಸರುಗಳ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಮಿತ್ರರಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದು ತಂದೆ-ತಾಯಿಯರಿಗೆ ಉಪಯುಕ್ತ ಎಂದವರ ವಿಚಾರ.

ನಾಡಿಗೆ ಕೊಡುಗೆ - ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ

ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರಹಗಾರನ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕೊಡುಗೆಗೆ ‘ಮೇರುಕೃತಿ’ (magnum opus) ಎನ್ನುವುದಿದೆ.

ಸಂಘಟನಾ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಜಿತರ ಮೇರುಕೃತಿ - ಹಿಂದು ಸೇವಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ. ಬಹುಶಃ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಅವರು ಹುಟ್ಟಿದ್ದರೇನೋ ಎಂದು ಹಲವರಿಗೆ ಅನ್ನಿಸುವಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅವರು ಈ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ತಮ್ಮದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸುರಿದರು. ಅವರದು ಬಾನಂಗಳದಲ್ಲಿ ಅತಿ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಗರಿ ಬಿಚ್ಚಿ ಹಾರುವ ಹಕ್ಕಿಯಂಥ ಹಾರಾಟ. ‘ಬೃಹತ್ ದೃಷ್ಟಿ’ (grand vision) ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಿಯ. ಹಾಗೆಂದು ಯೋಜನೆ ಇಲ್ಲದೆ ಸುಮ್ಮನೇ ಇದ್ದುಬಿದ್ದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವವರಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಡಿಯನ್ನೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಕಾಲ ಯೋಚಿಸಿ, ಇತರರೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ, ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ ವಹಿಸಿಯೇ ಇಡಬೇಕು. ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ ಕುರಿತೂ ಅವರು ಮಾಡಿದ್ದು ಹಾಗೆಯೇ.

ಹಿಂದು ಸೇವಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ ಅವರ ಪ್ರತಿಭೆಯ ಕೂಸು, ಅನುಭವದ ಪಾಕ ಎಂದೇ ಅನೇಕರ ಮತ. ಅದರ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಮುಖಗಳು ಹಲವು. ಸಮಾಜದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅವಶ್ಯಕತೆಗೂ, ಒಂದೊಂದು ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೂ ಸೇವೆಯ ಕವಚ ತೊಡಿಸುವ ಹಂಬಲ ಅಜಿತರಿಗೆ. ಯಾವುದೇ ವಿಷಯವೂ ಕೇವಲ ಚಿಂತನೆಯ ಮಟ್ಟಕ್ಕಿರಲಿ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಹಂತಕ್ಕೂ ನಿಲ್ಲಬಾರದು. ಅದು ನಿರಂತರ ನಡೆಯುವ ಪ್ರಕಲ್ಪವಾಗಬೇಕು; ಆಂದೋಳನವಾಗಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಜನ, ಧನಬಲ, ಯೋಜನೆ, ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಚಟುವಟಿಕೆ, ಪರಿಣತರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಅವರು ಟೊಂಕ ಕಟ್ಟಿ ತಯಾರು.

ಹೀಗಾಗಿಯೇ ಸೇವಾ ಪ್ರಕಲ್ಪಗಳ ಮಾಲಿಕೆ ಸಿದ್ಧವಾದುದು. ಅವುಗಳ ಸಾಧನೆಯೂ ಹೆಮ್ಮೆಪಡುವಷ್ಟು ಅನುಪಮ.

ಸಾಗರದಿಂದ ಸಾಗರೋತ್ತರಕ್ಕೆ

ಸಾಗರದ ಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆ ಸೇವಾಸಾಗರ, ಆರೋಗ್ಯ ವಿಕಾಸ ಪ್ರಕಲ್ಪದ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಕೂಡಿ ಯಶಸ್ವಿಗೊಳಿಸಿದ ‘ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟ ಉಳಿಸಿ ಯಾತ್ರೆ’ ಪರಿಸರ ರಕ್ಷಣೆಯ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲೇ ಒಂದು ಮೈಲುಗಲ್ಲು. ಅದರಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದವರು ಅದೆಷ್ಟು ಜನ! ಸಮಾಜದ ವಿಭಿನ್ನ ರಂಗಗಳ, ವೈವಿಧ್ಯಮಯ

ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ನೂರಾರು ಜನ ಅದರಲ್ಲಿದ್ದರು. ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ ಆರಂಭದ ವರ್ಷ; ಮೊದಲ ತಂಡದ ಸೇವಾವ್ರತಿಗಳಿಂದಲೇ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ 'ಸೇವಾಸಾಗರ' ಸಂಸ್ಥೆ ಆರಂಭ. ಅದು ಇಂದು ಪ್ರಾಂತಾದ್ಯಂತ ಹೆಸರಿರುವ ಜನಾಂದೋಳನ. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಅವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ 'ಸಿ' ಮತ್ತು 'ಡಿ' ಭೂಮಿಗಳ ಮರುಸರ್ವೇಕ್ಷಣೆ, ಊರೂಟ್ಟಿನ ಭೂಮಿ ಊರಿಗೇ ಮುಂತಾದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹೋರಾಟ ಸಂಘಟಿಸಿ ಸರಕಾರವನ್ನೇ ಬಗ್ಗಿಸಿದ ಸೇವಾಸಂಸ್ಥೆ ಎಂಬ ಖ್ಯಾತಿ ಅದರದು. ಅಜಿತರೊಂದು ದಿನ ಅರಣ್ಯ ಬೆಳೆಸುವ ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಸಹಜವಾಗಿ ಹೇಳಿದ ಮಾತು "ಲಕ್ಷ ವೃಕ್ಷಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಯೋಜನೆ ಮಾಡಬೇಕು." 'ವೃಕ್ಷ ಲಕ್ಷ ಆಂದೋಳನ' ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಹೀಗೆ. ಅದು ಸಮರ್ಥ ಆಂದೋಳನವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತು. ಸಹಸ್ರಾರು ಜನರು ಕೈ ಜೋಡಿಸಿದರು. ಹಳ್ಳಿ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ವೃಕ್ಷ ಸಂರಕ್ಷಿಸಿ ವೇದಿಕೆ, ಪರಿಸರ ವೇದಿಕೆಗಳು ಎದ್ದು ನಿಂತವು.

ಆರೋಗ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅನುಪಮ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಶಿವಮೊಗ್ಗಯ ಆರೋಗ್ಯ ವಿಕಾಸ ಪ್ರಕಲ್ಪ, ನೊಂದ ಬಾಳಿಗೆ ತಂಪನ್ನೀಯವ ಕಾರ್ಯ ಕೈಗೊಂಡಿರುವ ಪ್ರಸನ್ನ ಆಪ್ತ ಸಲಹಾ ಕೇಂದ್ರ, ಬುದ್ಧಿ ಮಾಂದ್ಯ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬೆಳಕಾಗಿರುವ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಸೇವಾ - ಇನ್ - ಆಕ್ಷನ್, ದುರ್ಬಲರು ತಮ್ಮ ಕಾಲ ಮೇಲೆ ತಾವೇ ನಿಲ್ಲಬಲ್ಲಂತೆ 'ಸ್ವಾವಲಂಬನ', ಯೋಗ ಪ್ರಸಾರಕ್ಕೆ ಮುಡಿಪಾಗಿದ್ದು, ಯೋಗ ಆಂದೋಳನ ಆರಂಭಿಸಿರುವ ಪತಂಜಲಿ ಯೋಗ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೇಂದ್ರ, ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ವಿಕಾಸನ, ಹಿಂದು ಜೀವನ ದೀಪಿಕಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಾಲಗೋಕುಲ, ಮಂಗಳಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆ, ಬೊಂಬೆಮನೆ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಾಮರಸ್ಯ ನಿರ್ಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕುಂದಾಪುರದ ಸೇವಾಸಂಗಮ, ಸೇವಾಭಾರತಿ, ಸೇವಾ ಸೌರಭ, ಸೇವಾ ಸಿಂಧು, ವರದ ಸೇವಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ, - ಹೀಗೆ ಅಜಿತರ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಸಂಘಟನೆ - ವೇದಿಕೆಗಳು, ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಹಲವಾರು. ಅವೆಲ್ಲ ಈಗ ಒಂದು ಬೃಹತ್ ಆಂದೋಳನವೇ ಆಗಿವೆ. ಈ ಸೇವಾ ಆಂದೋಳನವನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಿದ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಅಜಿತಕುಮಾರರದು. ಒಂದೊಂದು ಒಂದು ಸರ್ಕಸ್; ಅದಲ್ಲದರ ಸೂಪರ್ ಮ್ಯಾನೇಜರ್ ಅಜಿತ ಆಗಿದ್ದರು. ಒಂದೊಂದು ಆರಂಭವಾದ ಕಥೆಯೂ ಬಿನ್ನ; ರೋಚಕ. ಇದಲ್ಲದೇ ಸಂಘವೇ ಕೈಗೊಂಡ ಕೇಶವ ಶಿಶುಮಂದಿರ, ಯೋಗಾಸನ ಕೇಂದ್ರಗಳು, ರಾಷ್ಟ್ರೋತ್ಥಾನ ಶಾರೀರಿಕ ಶಿಕ್ಷಾ ಕೇಂದ್ರ ಇವೆಲ್ಲದರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಯೂ ಅವರೇ.

ಸೇವಾ - ಇನ್ - ಆಕ್ಷನ್ - ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿನ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಖ್ಯಾತಿಯ ಸಂಸ್ಥೆ. ಅದರ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಗಳೂ ಹಲವು. ಪ್ರಸನ್ನ ಆಪ್ತ ಸಲಹೆ ಇನ್ನೊಂದು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಮಯ ಕೇಂದ್ರ. ಮಾನಸಿಕ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯ ಕುರಿತ ಈ ಪ್ರಕಲ್ಪಗಳ ಸಂಚಾಲಕಿಯರು ಅವರವರ ಕಾರ್ಯರಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಧನೆ, ಯಶಸ್ಸಿನ ಕೀರ್ತಿ ಪಡೆದವರು. ಇವುಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಂಭಾಷಣೆಯೂ ಆ ಪಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರುತ್ತದೆ. ಈ ಮೂವರೂ ಸಂಚಾಲಕರು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವೇದಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಕುರಿತ ವಿಭಿನ್ನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡವರು; ಕೀರ್ತಿಧ್ವಜ ಹಾರಿಸಿದವರು.

‘ವದತು ಸಂಸ್ಕೃತಮ್’

ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಂಭಾಷಣೆ ಒಂದು ಆಂದೋಲನವಾದುದು ಈಗ ಹಳೆಯ ಸುದ್ದಿ. ಆದರೆ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಹೀಗೆ ಜನಸಾಧಾರಣರ ಬಾಯಲ್ಲಿ ನಲಿದಾಡಬಲ್ಲದೆಂದು ಯಾರಿಗೆ ವಿಶ್ವಾಸ ಇತ್ತು? ಇಂದು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ಸಂಸ್ಕೃತ ವಿಭಾಗದಿಂದ ಈ ವಿಶ್ವಾಸ ಬಲಿತಿದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತದ ಕೆಲಸ ಬೆಳೆದಿದೆ.

ಪಾಂಡಿಚೆರಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಂಭಾಷಣೆ ಕುರಿತ ಒಂದು ಸಭೆ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಅಜಿತ್ ಕೂಡಾ ಹೋಗಿದ್ದರು. “ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಲು ಏನು ತೊಂದರೆಗಳಿವೆ?” ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ನಡೆದಿತ್ತು. ಅಜಿತ್ ಹೇಳಿದರು: “ಸಂಸ್ಕೃತ ಮಾತನಾಡಲು ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಲಿತವರೇ ಅಡ್ಡಿ!” ಕೇಳಿದ ಎಲ್ಲರೂ ಅಚ್ಚರಿಗೊಂಡರು. ಅಜಿತ್ ವಿವರಿಸಿದರು: ನೋಡಿ, ಇಲ್ಲಿ ಕಲಾಪಗಳ ವರದಿ ಕೊಡುವಾಗ ಎಲ್ಲ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲೇ ಕೊಡುತ್ತೀರಿ; ಸಂಸ್ಕೃತ ಬರುವವರಾದರೂ ಆ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಡಬಹುದಲ್ಲ? ಹಾಗೆಯೇ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಲು ಯಾರಾದರೂ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೆ ಆತ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದರೆ ಸಾಕು; ನೀವು ಸಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ; ಟೀಕೆ ಮಾಡುತ್ತೀರಿ. ಭಾಷೆ ಕಲಿಯುತ್ತಿರುವಾಗ ತಪ್ಪಾದರೂ ಸಂತೋಷ ಪಟ್ಟು, ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬೇಕು.” ಅವರ ಈ ಮಾತುಗಳು ಕುಳಿತವರಿಗೆ ಹೊಸ ಬೆಳಕು ನೀಡಿತು.

ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಂಭಾಷಣಾ ಶಿಬಿರ ಕುರಿತು ಹೇಳಿದಾಗ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ‘ಇದು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ’ ಎಂದಿದ್ದ ಖ್ಯಾತ ಸಂಸ್ಕೃತ ವಿದ್ವಾಂಸರೋರ್ವರು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ ಅದನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದು ಕಂಡು ವಿಸ್ಮಯಗೊಂಡರು; ತಲೆ ಬಾಗಿದರು. ಪ್ರಶಿಕ್ಷಣ ವರ್ಗವೊಂದರಲ್ಲಿ ಸ್ವತಃ ಅವರೇ ಇದನ್ನು ಹೃದಯದಿಂದ ಹೇಳಿದರು.

ಊರೂರು, ಹಳ್ಳಿ ಹಳ್ಳಿ, ಕೇರಿ ಕೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಸಂಸತ್ ಭವನದಲ್ಲೂ ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಂಭಾಷಣಾ ಶಿಬಿರಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ದೂರದ ಲಂಡನ್‌ಲ್ಲೂ ಇಂಥ ಶಿಬಿರ ನಡೆದು ಜನರ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಗಳಿಸಿದೆ.

ಸಂಸ್ಕೃತ ವಾತಾವರಣ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಂಗಮ (ಕುಂದಾಪುರ), ಸಂಸ್ಕೃತ ಕ್ರೀಡೋತ್ಸವ (ಬೆಂಗಳೂರು), ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುವ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ ‘ಚಂದಮಾಮಾ’ - ಹೀಗೆ ಸಾಧನೆಗಳ ಪಟ್ಟಿ ಅಗಣಿತ. ಇವೆಲ್ಲದರ ಪ್ರೇರಣಾ ಸ್ತೋತ ಅಜಿತ್. ಅವರಿಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ! ಅದಕ್ಕವರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದುದು ಹೀಗೆ: “ನಾನು ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಮತ್ತು ಸಂಗೀತ ಕಲಿಯುವೆ”. ಇಷ್ಟಾಗಿಯೂ ಅವರು ‘ಸರ್ಕಸ್ ಮ್ಯಾನೇಜರ್’. ಮ್ಯಾನೇಜರ್ ಎಲ್ಲಾ ಕಸರತ್ತುಗಳನ್ನೂ ಸ್ವಯಂ ಕಲಿತಿರಬೇಕಾಗಿಲ್ಲವಲ್ಲ!

ಒಂದೊಂದು ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲೂ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ, ಗತಿಶೀಲ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ, ಪರಿಶ್ರಮಪ್ರೇಮಿ ಶಿಲ್ಪಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರಿಂದ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಆ ಎಲ್ಲ ಶಿಲ್ಪಿಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸಿ, ನೀಲಿನಕಾಶೆ ಒದಗಿಸಿದ ಮುಖ್ಯ ಸ್ಥಪತಿ ಅಜಿತ್.

ಸೇವಾ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಹೊಣೆ ತಮಗೆ ಬಂದ ಕೂಡಲೇ ಅಜಿತ್ ಎಲ್ಲರೊಡನೆ ಚರ್ಚಿಸಿ, ಕೇಳಿದರು: “ಹಣವಿಲ್ಲದೇ, ಸುಲಭವಾಗಿ ಏನೆಲ್ಲ ಸೇವೆ ಮಾಡಬಹುದು?” ನೂರಾರು ಸಲಹೆಗಳು ಬಂದವು. ಹೊಸ ಹೊಸ ಕಲ್ಪನೆಗಳು ಗರಿಗೆದರಿದವು. ಹೀಗೆ ದೇಶವೇ ತನ್ನತ್ತ ಬೆರಗುಗಣ್ಣುಗಳಿಂದ ನೋಡುವಂತೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸೇವಾ ಆಂದೋಳನ ಮೈದಳೆಯಿತು. ಇವೆಲ್ಲದರ ಸ್ಪೂರ್ತಿ ಕೇಂದ್ರ ಸಂಘವಾದರೆ, ಅವನ್ನು ನಿತ್ಯ ಹಸಿರಾಗಿಟ್ಟವರು ಅಜಿತ್ ಎಂಬುದನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಸದಾ ಕಾಲ ಬೆಂಬಲ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ, ಒತ್ತಾಸೆ ದೊರೆತುದೂ ಸಂಘದ ಹಿರಿಯರಾದ ಮಾನ್ಯ ಯಾದವರಾವ್ ಜೋಶಿ, ಮಾನ್ಯ ಹೊ.ವೆ. ಶೇಷಾದ್ರಿ, ಶ್ರೀ ಕೃ. ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣರಾವ್, ಶ್ರೀ ನ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ, ಶ್ರೀ ಅರಕಲಿ ನಾರಾಯಣ್, ಶ್ರೀ ಜಯದೇವ್, ಶ್ರೀ ನರಹರಿ ಮುಂತಾದವರಿಂದ. ಇವರೆಲ್ಲರ ಜೊತೆಗೆ ಇಡೀ ಸಂಘ ಬಳಗವೇ ಅಜಿತರ ಅದ್ಭುತ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಸದಾ ಸಹಕರಿಸಲು ಮುಂದಾಗಿತ್ತು.

ದಶಮಾನೋತ್ಸವ

ಇಂಥ ವ್ಯಾಪಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯದ ಕೇಂದ್ರ ಶಕ್ತಿ, ಸೇವೆಗೆ ಆಂದೋಳನದ ಹೊಸ ಆಯಾಮ ನೀಡಿದ ಹಿಂದು ಸೇವಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಇದೀಗ ಹತ್ತು ವರ್ಷ ತುಂಬುತ್ತಿದೆ. ಕಳೆದ 1990 ಏಪ್ರಿಲ್ 22ರಂದು ಸಿರಸಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ದಶಮಾನೋತ್ಸವ ಸಮಾರಂಭಗಳ ಶುಭಾರಂಭವಾಯಿತು. ಆನಂತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲೆಡೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಆಯೋಜನೆ.

ಸಿರಸಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ‘ದಶಮಾನೋತ್ಸವ’ ಅಪೂರ್ವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ. ಈಗಿನ, ಮುಂಚಿನ ಸೇವಾವ್ರತಿಗಳಿದ್ದೇ ದೊಡ್ಡ ಪಡೆ. ಅವರ ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳು, ಪಾಲಕರು, ಹಿತೈಷಿಗಳು ಹೀಗೆ ಸಾವಿರಾರು ಜನ. ಸಿರಸಿ ಹಾಗೂ ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜನತೆಗೆ ಸಂಭ್ರಮದ ದಿನಗಳು ಅವು. ಪೂಜ್ಯ ಪೇಜಾವರ ಶ್ರೀಗಳು, ಮಾ. ಹೊ.ವೆ. ಶೇಷಾದ್ರಿ, ಹಿರಿಯರಾದ ರಾಜಮಾತೆ ವಿಜಯರಾಜೇ ಸಿಂಧಿಯಾ ಮುಂತಾದ ಮಹಾಮಹಿಮರು ಆಗಮಿಸಿದ್ದ ಸಮ್ಮೇಳನ ಅದು. ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ಒಂದು ಮಹತ್ವದ ಮೈಲಿಗಲ್ಲು.

ಧ್ವಜಸ್ತಂಭ

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಪೂಜ್ಯ ವಿಶ್ವೇಶತೀರ್ಥರು ಅನುಗ್ರಹ ಭಾಷಣ ಮಾಡುತ್ತಾ ಹಿಂದು ಸೇವಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ವಿವರಿಸಿ, ಈ ಎಲ್ಲ ಕೀರ್ತಿಗಳ ಕುರಿತು ಅವರು ನುಡಿದರು: “ಹಿಂದು ಸೇವಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ಕುಲಪತಿಗಳು ನಾವು. ನಾವು ಬಾವುಟವಿದ್ದಂತೆ ಎಲ್ಲರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತೇವೆ. ಪತಾಕೆ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಹಾರುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಆ ಧ್ವಜ ಹಾಗೆ ಹಾರಾಡುವಂತೆ ಅದನ್ನು ಎತ್ತಿ, ಭದ್ರವಾಗಿ ಹಿಡಿದ ಎತ್ತರದ ಧ್ವಜಸ್ತಂಭವೊಂದಿದೆ. ಆ ಸ್ತಂಭವೇ ಅಜಿತಕುಮಾರ್” - ಶ್ರೀ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಇಷ್ಟು ನುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಅಜಿತ್ ಕುಳಿತಲ್ಲಿಂದ ಎದ್ದು ಬಂದು ಯತಿವರ್ಯರಿಗೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದರು. ಆಗ ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಪುಷ್ಪಮಾಲೆಯೊಂದನ್ನು ಅವರ ಕೊರಳಿಗೆ ಹಾಕಿ ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದರು! ಅದೊಂದು ಅಪೂರ್ವ ಗಳಿಗೆಯಾಗಿತ್ತು. ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ಕುಲಪತಿಗಳು ನಿರ್ದೇಶಕರಿಗೆ ಅಭಿನಂದನೆಯ ಆಶೀರ್ವಾದ ಹೇಳಿದ್ದರು; ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಸಾಧಕನನ್ನು ಸನ್ಮಾನಿಸಿದ್ದರು!

ಅಜಿತ್ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರೊಂದಿಗೂ ಆಯಾ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬಹುದಾದ ಹೊಸ ಯೋಜನೆ, ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸಮಾಲೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದುದು ಎಲ್ಲರ ಅನುಭವ.

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಪರಿಷತ್ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ವಿಕಾಸ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ, ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಇರುವವರನ್ನು ಸೇರಿಸಿದರು. ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ - ವಿಕಾಸ ಆಂದೋಳನ ಆಗಬೇಕೆಂಬ ಯೋಜನೆ ಮೂಡಿಸಿದರು. ಅದನ್ನೊಂದು ವ್ಯಾಪಕ ಚಳವಳಿ ಮಾಡುವ ಹಂಬಲವಿತ್ತು ಅವರಿಗೆ.

ವೃದ್ಧರನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವರ ಯೋಗ - ಕ್ಷೇಮ, ಆರೈಕೆಗೇ ಮೀಸಲಾದ ಸೇವಾವ್ರತಿ ತಂಡ ತಯಾರಾಗಬೇಕೆಂಬ ಕನಸು ಅವರದ್ದು.

ಸಂಸ್ಕೃತ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೂ ಅವರ ಸಲಹೆಗಳಿದ್ದವು: ಪ್ರತೀ ತಿಂಗಳು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ 10-15 ದಿನಗಳಂದು ನಗರದ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸಂಭಾಷಣಾ ಶಿಬಿರ ನಡೆಯಬೇಕು. ಯಾರು ಬೇಕಾದರೂ ಬಂದು ಕಲಿಯುವಂತಾಗಬೇಕು. ಒಂದು ಸಾವಿರ ಪಾಠ ಬಿಂದುಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಹೈದರಾಬಾದಿನ ಕೇಂದ್ರ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಂಸ್ಥೆಯ ವಿಧಾನದಂತೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಲಿಸಬೇಕು. ಈವರೆಗೆ ಕಲಿತವರಿಗೆ ಮುಂದಿನ ಹಂತ ಕಲಿಸಬೇಕು. 'ಮುಂದಿನ 10 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ನಗರದ ಶ್ವಾಸೋಚ್ಚ್ವಾಸದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತವೇ ಇರಬೇಕು' ಎಂದು ಹುರಿದುಂಬಿಸುವುದೂ ಉಂಟು!

ಭಾರತವನ್ನು ವೇದ - ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳ, ಇತಿಹಾಸದ ಏಳು-ಬೀಳುಗಳ, ಭವ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕಿರಣಗಳ ವಿವರಗಳೊಂದಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸುವ "ಭಾರತ ದರ್ಶನ"ದ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಟಿಸಬೇಕೆಂಬುದೂ ಅವರ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಾಗಿತ್ತು.

ಉತ್ಕೃಷ್ಟತೆಗೆ ಆಗ್ರಹ

ಅಜಿತರು ಪರಂಪರೆಯ ಶ್ರದ್ಧಾಳು; ಜೊತೆಗೇ ಪರಿವರ್ತನವಾದಿ, ಪರಿಪೂರ್ಣವಾದಿ. ಹೊಸತನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು, ಹಳೆಯದರ ಭದ್ರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ. ಏನನ್ನೇ ಮಾಡಿದರೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ, ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು - ಇದಂತೂ ಅವರ ಕಾರ್ಯಶೈಲಿಯೇ ಆಗಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಇತರರನ್ನೂ ಆ ರೀತಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ಕಳಕಳಿ, ಆಗ್ರಹ.

ಒಬ್ಬ ಕಾರ್ಯಕರ್ತ ಕಾರ್ಯಾಲಯದ ಕೊಠಡಿಯ ಕಸಗುಡಿಸಿ ಸ್ವಚ್ಛ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನು ಕಸ ಗುಡಿಸುವ ವಿಧಾನ ಅಷ್ಟು ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲ ಎನಿಸಿತು ಅಜಿತ್‌ಗೆ. ತಾವೇ ಪೊರಕೆ ಕೈಯ್ಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದರು. "ಹೀಗೆ ಗುಡಿಸಬೇಕು" ಎಂದು ಶಿಸ್ತಾಗಿ, ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ ಗುಡಿಸಿ ತೋರಿಸಿದರು. ಕೋಣೆಯ ನೆಲ ಸ್ವಚ್ಛವಾದರೆ ಸಾಲದು. ಗೋಡೆಗಳ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಬಲೆ ತೆಗೆಯಬೇಕು; ವಸ್ತುಗಳ ಮೇಲಿರುವ ಧೂಳು ಒರೆಸಬೇಕು. ಒಂದು ಬದಿಯಿಂದ ಕಸವನ್ನು ಗುಡಿಸುತ್ತಾ ಬಾಗಿಲ ಹತ್ತಿರ ತಂದು, ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ತೆಗೆದು ಬಿಸಾಡಬೇಕು. ಹಾ, ಇದಿಷ್ಟೂ ಮಾಡುವಾಗ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಹಾನಿಯಾಗಬಾರದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಪೊರಕೆಗೂ ಕಡಿಮೆ ಜುಖಂ ಆಗಿರಬೇಕು; ಅದರ ಆಯುಸ್ಸೂ ಹೆಚ್ಚಬೇಕು!

ಸೇವಾವ್ರತಿಯೊಡ್ಡತೆಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಶುಭಾಶಯ ಪತ್ರವನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲು ಹೇಳಿದರು. ಆಕೆ ಬರೆದು ತಂದುದನ್ನು ನೋಡಿದ ಮೇಲೆ ಹಲವು ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳ ಸೂಚನೆ. ಪುನಃ ಬರವಣಿಗೆ, ಅಕ್ಷರ, ಕಾಗುಣಿತ, ವಿನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ತಿದ್ದುವುದು. ಹೀಗೆ ಹನ್ನೊಂದನೇ ಬಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅಜಿತ "ಈಗ ಸರಿಯಾಗಿದೆ" ಎಂದರು! ಆ ಬಡಪಾಯಿ ಸೇವಾವ್ರತಿಯಂತೂ ಸುಸ್ತಾಗಿ ಕುಸಿದು ಹೋಗಿದ್ದರಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಸ್ವಲ್ಪ ಸಿಟ್ಟು ಆವರಿಸಿತ್ತು. ಒಂದು ತಪ್ಪಿದ್ದರೇನಂತೆ ಮಹಾ! ಎಂದೂ ಅನಿಸಿತ್ತು. ಅಜಿತ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಊಟದ ವೇಳೆಗೆ ಕೇಳಿದರು: "ಏನು, ಕೈ ನೋಯುತ್ತಿದೆಯಾ?" ಅವರೇ ನುಡಿದರು: ನಮ್ಮ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ಕಾರ್ಯ ಅಪೂರ್ವವಾದುದು. ಹತ್ತು ಜನ ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲಸ ಆಯಿತು ಎಂಬುದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಹೇಗಾಯಿತು ಎಂಬುದೂ ಮುಖ್ಯ. ಇದಾದ ನಂತರ ಆ ಸೇವಾವ್ರತಿಯ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಏನು ಗೊತ್ತೆ? 'ನನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲೇ ಮಹತ್ವದ ಪಾಠ ಅದು. ಕಿರಿಯರಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಗುಣವನ್ನು ಬೆಳೆಸಲೂ ಅಜಿತರು ತೋರುತ್ತಿದ್ದ ತಾಳ್ಮೆ ಅಗಾಧವಾದದ್ದು. ಇದರಿಂದಾಗಿಯೇ ಅವರು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಆಪ್ತರಾಗಿದ್ದರು'.

ಕಣ್ಣಿನ ಭಯ - ಆರ್ಥ ಹೈದಯ

ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಿಗೆ ಹೀಗೆ ಅಜಿತರ ಬಗ್ಗೆ ಅನ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದುದೇನು? ಒಬ್ಬರ ಅನ್ನಿಸಿಕೆ - "ಅವರು ನಮ್ಮ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು ಅನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಹೇಳಿದ ಪರಿಹಾರವೂ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು".

ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ: "ಅವರು ನಮ್ಮನ್ನು ಸದಾ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಎಂದೂ ವೃಥಾ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನಮಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೂ ಇತ್ತು. ಅಜಿತರು ನಮ್ಮ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಇದ್ದಾರೆಂಬ ಭರವಸೆಯೂ ಇತ್ತು".

"ಅವರ ಯೋಚನಾ ಶೈಲಿ ವಿನೂತನ; ಬಿನ್ನ ಪ್ರಕಾರದ್ದು. ಏನೋ ಹೊಸ ಚಿಂತನೆ, ಸಲಹೆ ಪಳಕೆಂದು ಅವರಿಗೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಸಲಹೆಯಾಗಿ ಹೇಳಿದಾಗ ನಮಗೆ ಹೊಸತೇನೋ ಸಿಕ್ಕಿದ ತೃಪ್ತಿ", ಇದು ಒಬ್ಬ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ಅನುಭವ.

ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಹೀಗೆ: "ಅವರದು ನಿರಂತರ ಅನ್ವೇಷಕ ಬುದ್ಧಿ. ಹೊಸದನ್ನು, ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿ".

ಬಹುಪಾಲು ಜನರ ಒಂದು ಅನುಭವ - "ಅಜಿತ ಎಂದರೆ ನಮಗೆ ಮೊದಲು ಭಯ ಹುಟ್ಟುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರ ಕಣ್ಣುಗಳು ಭಯ-ಭಕ್ತಿ ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವರು ಉಗ್ರ ಸ್ವಭಾವದವರೆಂಬುದೂ ನಿಜ. ಹಾಗಾಗಿ ನಾವು ಸನಿಯ ಹೋಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವರದು ನಿರ್ವ್ಯಾಜ ಪ್ರೇಮ; ಆತ್ಮೀಯತೆಯ ರುರಿ ಒಳಗಿದೆ ಎಂದು ಹತ್ತಿರ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿತ್ತು".

ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಿಗೆ ನಿರಂತರ ಉತ್ಸಾಹ ತುಂಬಬೇಕಾದುದು ಹಿರಿಯರ ಕಾರ್ಯ. ನಿರಾಶೆ ಕವಿದಾಗಲಂತೂ ಇದು ಇನ್ನಷ್ಟು ಅಗತ್ಯ. ಸಣ್ಣ ಕಾರಣವೂ ಉತ್ಸಾಹಕ್ಕೆ ನೀರೆರೆಚಬಹುದು. ಅಜಿತ್ ಆಗಿಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಿಗೆ ಹುಮ್ಮಸ್ಸು ತುಂಬಲು ಮುಂದಾಗುತ್ತಿದ್ದುದು ಸಹಜ.

ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ವಾರ್ಷಿಕ ಭೇರಕ್ ಉ.ಕ.ದ ನೀರ್ನಳಿಯಲ್ಲಿತ್ತು. ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಸೇವಾವ್ರತಿಯೊಬ್ಬರು ನಿವೃತ್ತರಾಗುವ ತಮ್ಮ ಬಯಕೆ ವ್ಯಕ್ತ ಪಡಿಸಿದರು. ಒಬ್ಬರಾದಿದ ಕೆಟ್ಟ ಹಗುರ ಮಾತೊಂದು ಅವರಲ್ಲಿ ಈ ನಿರ್ಧಾರ ಮೂಡಿಸಿತ್ತು. ಇದು ತಿಳಿದ ಅಜಿತರು "ಯಾರೋ ತಿಳಿಯದೇ ಹೇಳಿದ ಮಾತಿನಿಂದ ಮುದುಡಬಾರದು. ಇಡೀ ಹಿಂದು ಸಮಾಜ ನಮಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಅವಕಾಶ ನೀಡಿದೆ. ಒಬ್ಬರ ಮಾತಿಗಿಂತ ಈ ಕಾರ್ಯ ಹಿರಿದು". ಮುದುಡಿದ ಮನಸ್ಸು ಅರಳಿತ್ತು. ಯೋಚನೆ ಬದಲಾಯಿತು.

ಉತ್ಸಾಹ ಕುಗ್ಗಿದಾಗ, ಕೈಗೊಂಡ ಕೆಲಸಕ್ಕೂ ವಿದಾಯ ಹೇಳುವ ಮನಸ್ಸಿತಿ ಬರಬಹುದು. ಅಂಥ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಧೈರ್ಯ ನೀಡುವ, ವಿವೇಕದ ಮಾತು, ಅಭಯ ನೀಡಿಕೆ, ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಲ್ಲಿ ತೋರುವ ಅಖಂಡ ವಿಶ್ವಾಸ, ಅವರಿಂದ ಮಹತ್ವದ ಕಾರ್ಯ ಆಗಬೇಕೆಂದು ಎನ್ನುವ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವುದು ಅತೀ ಅವಶ್ಯಕ; ಗಳಿಸುವುದರಷ್ಟೇ ಉಳಿಸುವುದೂ ಮುಖ್ಯ ತಾನೇ?

ಸೇವಾವ್ರತಿಯೊಬ್ಬರನ್ನು ಒಂದು ವಿಭಾಗದ ಸಹಾಯಕಿಯನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಲಾಯಿತು. ಆಗ ಆಕೆ 'ನನ್ನಲ್ಲಿ ಅಂಥ ಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲ. ಈ ಹೊಣೆ ನನಗೆ ಬೇಡ' ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಅಜಿತರು ಮಾನ್ಯರಾದರು: "ನಿನ್ನ ಶಕ್ತಿ ಅಳಿಯುವವಳು ನೀನಲ್ಲ. ಶಕ್ತಿ ಇದೆ ಎಂದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತು. ನೀನೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ, ನೀನೇ ನಿರ್ದೇಶಕಿ ಎಂದು ಭಾವಿಸು. ಶಕ್ತಿ, ಯೋಗ್ಯತೆ ತಾನಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತವೆ".

ಮೊದಲು ಅಳುಕಿದ ಆಕೆ ಮುಂದೆ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿದರೆಂದು ಬೇರೆ ಹೇಳಬೇಕಿಲ್ಲ.

ಭ್ರಮೆಯನ್ನು ಕೊಡವಿಕೊ ಕಣ್ಣೆರೆದರಿತುಕೋ ಮಾನವ ಜೀವನದನಂತ ಮಹಿಮೆ
ಬಿಸಿಯಾರುವ ಮೊದಲೇ ಜಗವರಿಯಲಿ ನಿನ್ನಯ ಪವಿತ್ರ ರಕ್ತದ ಹಿರಿಮೆ

ಚಿಂತೆಗೆ ಪರಿಹಾರ

ಭೈರಕ್ ಇರಲಿ, ಸಭೆ ಇರಲಿ, ಮಾತುಕತೆ ಅಥವಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ತಯಾರಿ ಇರಲಿ. ಅಲ್ಲೆಲ್ಲ ಇರುವ ಸಮಸ್ಯೆ, ಗೊಂದಲ, ಅಂಜಿಕೆ, ಅನುಮಾನಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಅವರದು ನಿರಂತರ ಯತ್ನ. ಸಂಘಟನೆಯ ಹಿರಿಯರ ಪಾತ್ರ ಎಂದಿಗೂ ಅದೇ. ಅಜಿತ್ ಸಹಾ ಅದರಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿ ಪುರುಷ.

ಸೇವಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವುದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು. ಸೇವಾ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಿಂದ ಉಂಟಾದ ಸಮಸ್ಯೆ ಒಂದು ಹಂತದಲ್ಲಿ ಪರಿಹಾರ ಕಾಣದಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. “ಬೇಡಪ್ಪಾ ಸಾಕು ಈ ಕೆಲಸ” ಎಂಬುದು ಮುಂದಿನ ಅನಿವಾರ್ಯ ಹಂತ ಆಗಿಬಿಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಆಗ ಪರಿಹಾರ ಸೂಚಿಸಿದರು ಅಜಿತ್ :

“ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕರಿಸುವುದು, ಸಾಧಾರಣೀಕರಿಸುವುದು ಅನುಚಿತ. ಬದಲು ಸೇವೆಯಿಂದ ಉಂಟಾದ ಒಳಿತನ್ನು ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿ. ತಪ್ಪು ನಡೆಯುವುದು ಸಹಜ. ಅದನ್ನು ಹೇಗೋ ತಿದ್ದೋಣ”. ಗುಣ ಗುರುತಿಸುವ ಅವರ ಈ ವೈಖರಿಯಿಂದ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಿಗೆ ಹೊಸ ಬೆಳಕು ಸಿಕ್ಕಿತು.

ಶ್ರೀರಾಮ ಕಾರಸೇವಕರನ್ನು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹೋರಾಟಕ್ಕಾಗಿ ಅಯೋಧ್ಯೆಗೆ ಕಳಿಸುವ ಸಿದ್ಧತಾ ಸಭೆ. ಅಜಿತರಿಂದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ. ಅದು ಅವರ ಆಶುಭಾಷಣ. ಕೇಳಿದವರಿಗೆಲ್ಲ ಈ ಹಿಂದೆ ಅಜಿತರು ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಕಾರಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡು, ಪಟ್ಟ ಪಾಡು ಬವಣೆಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವಂತೆ ಕಾರಸೇವಕರು ಎದುರಿಸಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ಎಳೆಎಳೆಯಾಗಿ ಬಿಡಿಸಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸಿ, ಅವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಎದುರಿಸಲು ಎದೆಗುಂದಿಗೆಯನ್ನು ಗಟ್ಟಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅಯೋಧ್ಯಾ ಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೊರಡುವಂತೆ ಕರೆಕೊಟ್ಟರು. ಕಡಿಮೆ ಮಾತಿನ ಅವರು ಆಡುವ ಮಾತು ಎಷ್ಟು ಪ್ರಖರ, ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಅಂದು ನಿರ್ದರ್ಶನ ದೊರೆತಿತ್ತು.

ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ

ಕೆಲಸವನ್ನು ಮುಂದೂಡುವುದು ಅಜಿತರ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧ. “ಇಂದು ಆಗಬೇಕಾದುದು ಇಂದೇ ಆಗಬೇಕೆಂಬುದು ಸರಿ. ನಾಳೆ ಆಗಬೇಕಾದುದೂ ಇಂದೇ ಆದರೆ ಹೆಚ್ಚು ಸರಿ. ಇನ್ನು 20-30 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲೇನಾಗಬೇಕೋ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ದೂರಗಾಮಿಯಾದ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಕಾರ್ಯ ಇಂದೇ ಆಗಬೇಕೆಂಬುದು ಅವರ ಪಟ್ಟು” ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ಒಡನಾಡಿಯಾಗಿದ್ದ ಈಗಿನ ನಿರ್ದೇಶಕ ಶ್ರೀ ಸೀತಾರಾಮ ಕೆದಿಲಾಯ.

ಅಂದೊಂದಿನ ಕೆಲಸದ ಬಗೆಗಂತೂ ಅವರ ಆಗ್ರಹ ಉಹಾತೀತ. ಒಮ್ಮೆ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದ ಸಂಘ ಕಾರ್ಯದ ಭೈರಕ್ ನಡೆದಿತ್ತು. ಇವರೇ ಮಹಾನಗರ ಪ್ರಚಾರಕ್. ಭೈರಕ್‌ನಲ್ಲಿ ಜಾಲಹಳ್ಳಿ ಬಾಗದಿಂದ ತರಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯವರದಿಯನ್ನು ಕಾರ್ಯಕರ್ತ ತಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ‘ಅದಿಲ್ಲದೇ ಭೈರಕ್ ಮುಂದುವರೆಯದು’ ಎಂದು ಅಜಿತ್ ಘೋಷಿಸಿಬಿಟ್ಟರು. “ಅಂದೇ ರಾತ್ರಿ ಆ ವರದಿ ತರಲೇಬೇಕು. ಪುನಃ ರಾತ್ರಿ 1 ಗಂಟೆಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಸೇರಬೇಕು” ಎಂದೂ ನಿಶ್ಚಯವಾಯಿತು! ಹಾಗೇ ನಡೆಯಿತೆಂಬುದು ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಒತ್ತಾಯದ ಪರಿಣಾಮ.

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂಘದ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರುಗಳು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಸಂಸ್ಥೆ, ಟ್ರಸ್ಟ್‌ಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆಗೆಂದು ಅವರು ಪ್ರವಾಸ ಹೊರಟರು. ನೂರಾರು ಇಂಥ ಟ್ರಸ್ಟ್‌ಗಳ ಲೆಕ್ಕ-ಪತ್ರ, ಹಣಕಾಸು ವ್ಯವಹಾರ, ಕಾರ್ಯಾಲಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಹೇಗಿವೆ? ಸಂಘಕ್ಕೆ ಗೌರವ, ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಸೇವೆ ಉಂಟಾಗುವಂತೆ ಇವೆಯೇ? ಎಂದು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು, ಅಗತ್ಯ ಬಿದ್ದಲ್ಲಿ ನೇರ್ಪಡಿಸುವುದು ಅದರ

ಉದ್ದೇಶ. ಅಪೂರ್ವ ಆಸಕ್ತಿ. ಮುಂದೆ ಬಿಗಿತನ ಉದ್ಧಾರ ಸಲಹೆಗಳ ಸಿದ್ಧತೆಯಿಂದಲೇ ಹೊರಟಿದ್ದರು. ಆ ಎಲ್ಲ ಟ್ರಸ್ಟ್‌ಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬಹುಪಾಲು ಸುಗಮಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಈ ಬೇಟೆ ಸಫಲವಾಯಿತು. ಒಂದು ಸೇವಾಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಹಣಕಾಸಿನ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಸರಿಯಾಗಿ ಇಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ. ಯಾರದೂ ಅವ್ಯವಹಾರವಿರಲಿಲ್ಲವಾದರೂ ಆಯ-ವ್ಯಯ, ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಗಳೇ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಂದೆರಡು ಬಾರಿ ಹೇಳಿದರೂ ಅದು ನೆಟ್ಟಗಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಅಜಿತರು ತಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರೆದುರೇ ಗುಡುಗಿದರು: “ನೋಡಿ, ಲೆಕ್ಕಪತ್ರ ಸರಿ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ನಾನು ನಿಮ್ಮೊರಿಸ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ಮುಷ್ಕರ ಕುಳಿತು, ಪ್ರತಿಭಟಿಸುತ್ತೇನೆ”. ಸಂಬಂಧಿಸಿದವರು ಈ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಕೂಡಲೇ ಎದ್ದು, ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳನ್ನು ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ತಂದರು.

ಮಹಿಳಾ ಸೇವಾವ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೆ ಅವರು ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸಂಸ್ಥೆಯಿಂದ ಗೌರವ ಸಂಭಾವನೆ ಕೊಡುವಲ್ಲಿ ತೀರಾ ವಿಳಂಬ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದರಿಂದ ಆಕೆಗೆ ತುಂಬಾ ತೊಂದರೆ. 2-3 ತಿಂಗಳಾದ ಮೇಲೆ ಅಜಿತ ಒಂದು ದಿನ ಸೇವಾವ್ರತಿಗೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ಕಾರ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗುವಂತೆ ತಿಳಿಸಿ, ಆ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಪ್ರಮುಖರಿಗೂ ‘ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಈಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ’ ಎಂದು ಹೇಳಿಕಳಿಸಿಬಿಟ್ಟರು. ಅವರು ಓಡುತ್ತಾ ಬಂದು ವಿಚಾರಿಸಿದಾಗ, ಎಲ್ಲ ವಿವರಿಸಿದ ನಂತರ ಅಜಿತ ಹೇಳಿದರು: ‘ನನ್ನ ಸ್ವಂತ ತಂಗಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ನಾನೇನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ? ಅದನ್ನೇ ಈಗ ಮಾಡಿದೆ. ಆಕೆಯ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ನನ್ನ ಹೊಣೆ’ ಎಂದರು!

ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ಜೊತೆಗಾರ

ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ಬಗೆಗೆ ಸದಾ ಅವರ ಕಾಳಜಿ. ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿರುವವರ ಸುಖ - ದುಃಖ ಗಮನಿಸಬೇಕೆಂಬ ಪರಿವೆ. ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು, ಸೇವಾವ್ರತಿಗಳು ಅನಾರೋಗ್ಯದಿಂದ ಮಲಗಿದರೆ ಅವರಿಗೆ ಔಷಧಿ ಸೇವೆ; ಆರೋಗ್ಯವಾಗಿದ್ದರೆ ಯೋಗದ ಸೇವೆ! ಹುಮ್ಮಸ್ಸು ಇದ್ದರೆ ಮುನ್ನುಗ್ಗಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ; ಕುಸಿದರೆ ಮೇಲೆತ್ತುವ ಭರವಸೆ!

ಸೇವಾವ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ತಂದೆ ನಿಧನರಾಗಿದ್ದರು. ‘ನಿನ್ನ ತಂದೆಯಂತೆ ನಾನಿದ್ದೇನೆ, ಚಿಂತೆ ಬೇಡ’ ಎಂದು ಭರವಸೆ ನೀಡಿದರು! ಅವರಿಗೆ ಜ್ವರ ಬಂದು ಮಲಗಿದಾಗ ಹತ್ತಾರು ಬಾರಿ ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಆರೈಕೆ ಮಾಡಿದರು. ಸೇವಾವ್ರತಿಗಳ ಪ್ರವಾಸ, ಬಸ್ ಪ್ರಯಾಣ, ಆಗಮನ, ನಿರ್ಗಮನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷ ಗಮನ ಅವರದು.

ಹಿರಿಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರೂ ಆ ರೀತಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಅವರ ಇಚ್ಛೆ. ಸೇವಾವ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೊರತೆಗಳು ಇರಬಹುದು; ಅನುಭವ ಕಡಿಮೆ, ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಇಲ್ಲ; ಹೀಗೆ ಏನೇ ಇರಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದ ಆ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಿಗೆ ಬೆಂಬಲ ನೀಡಿ, ಅವರ ವೈಯಕ್ತಿಕ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ, ಪರಿಹರಿಸಬೇಕು; ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮನೆಯ ಬಂಧುವೇ ತನ್ನ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎನಿಸಬೇಕು. ಆಗ ‘ಉತ್ಸಾಹ’, ‘ಲವಲವಿಕೆ’ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿಗಳ ಬಂಡವಾಳವಿರುವ ಸೇವಾವ್ರತಿಯರು ಅದ್ಭುತವನ್ನೂ ಸಾಧಿಸಬಲ್ಲರು - ಇದು ಅಜಿತರ ಮನದಲ್ಲಿದ್ದು.

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸಂಗತಿ ಎನಿಸುವುದು ಅಷ್ಟೆ. ಅವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ, ಧೈರ್ಯ ಇದ್ದುದೇ. ಸಂಸ್ಕೃತ ವಿಭಾಗದ ಸೇವಾವ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ವಿವಾಹದ ವಿಷಯ ಬಂತು. ಅವರು ಸಂಸ್ಕೃತ ಬಲ್ಲ ಮಹಿಳಾ ಸೇವಾವ್ರತಿಯೊಬ್ಬರನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಅಜಿತ್ ಮಾತನಾಡಿ ಒಪ್ಪಿಸಿದರು. ಇದರಿಂದ ಆ ಮನ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾರ್ಯದ ತಾಣವಾಗುವುದೆಂದೂ ಅವರ ಅಭಿಮತ. ಆದರೆ ಸೇವಾವ್ರತಿಗೇಕೋ ಸಂಕೋಚ. ಸುಮ್ಮನೆ ಇತರರ ಬಾಯಿಮಾತಿಗೆ ತಾನು ಅನವಶ್ಯಕ ಗುರಿಯಾದೇನು ಎನ್ನುವ ಅಂಜಿಕೆ. ಆಗ ಅಜಿತ್ "ನಾನು ಇಬ್ಬರಿಗೂ ತಂದೆಯಂತೆ ಇದ್ದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನೀವು ಹೆದರಬೇಡಿ" ಎಂದರು. ಇವರಿಗೆ ಇದು ಸಮಾಧಾನ ತರುವಂಥದು, ಅವರ ಸಂಪೂರ್ಣ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಇದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಮೇಲೆ ಆ ಸೇವಾವ್ರತಿಯೂ ಸಮ್ಮತಿಸಿದರು.

ಅಜಿತರ ಜೊತೆಗೇ ಇಹಲೋಕದಿಂದ ನಡೆದ ಶ್ರೀ ವಿಜಯೇಂದ್ರ ನರಹರಿ ಅವರ ಮದುವೆ ಮಾತುಕತೆ ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿಸಿದ್ದು ಅಜಿತರೇ ಎನ್ನುವುದಂತೂ ಅನೇಕರಿಗೆ ಗೊತ್ತು.

ನಿರಂತರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ

ಅಜಿತರು ತಮ್ಮ ನಿರಂತರ ಪ್ರವಾಸದಲ್ಲೂ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು, ಸೇವಾವ್ರತಿಗಳ ಬಗೆಗೆ ಗಮನ. ಅವರೊಂದಿಗೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮಾತುಕತೆ ಬಿಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಿಗೂ ತಾವು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಾತಾಡಬೇಕೆಂಬ ವಿಷಯವಿದ್ದರೆ ಮೊದಲೇ ತಿಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಅವರ ಸೂಚನೆ. ಆಗ ಸಮಯ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಗೆ ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಒತ್ತಡದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಯೋಜನೆ ಆಗದೇ ಹೋಗಬಹುದು ಎನ್ನುವ ಆತಂಕ.

ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ಪತ್ರಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಬರೆಯದೇ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಅವರು. ನೂರಾರು ಪತ್ರಗಳಿಗೆ ಸ್ವಬರಹದಿಂದಲೇ ಉತ್ತರ. ಒಂದೊಂದೂ ಒಂದೊಂದು ವಿಧ. ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದ ವಿಚಾರ - ಸಮಸ್ಯೆ; ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಯೋಜನೆ; ಹೊಸ ಸಂಗತಿಗಳು; ವೈಚಾರಿಕ ಚಿಂತನೆ - ಹೀಗೆ ಹಲವು ಪ್ರಕಾರ. ಒಮ್ಮೆಯಂತೂ ಮೂರು ದಿನಗಳ ಭೈರಕ್ ಇದ್ದಾಗ ತಮ್ಮ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಪತ್ರಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಭೈರಕ್‌ಗಳ ನಡುವೆ ಸಿಕ್ಕ ಸಮಯಾವಕಾಶದಲ್ಲೇ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು!

ಅಜಿತರೆದುರು ಇದೆಷ್ಟೋ ಜನ ತಮ್ಮ ಮನದಲ್ಲವನ್ನೂ ಬರಿದು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರೊಂದಿಗೆ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಮಾತಾಡಿರದ ಒಬ್ಬ ಸೇವಾವ್ರತಿಗೆ ತಾನೂ ಅಜಿತರೆದುರು ಕುಳಿತು ಮಾತಾಡಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆ. ಆದರೆ ಸಂಕೋಚ. ಅಜಿತರೇ ಮಾತಾಡಿಸಬಹುದೆನ್ನುವ ನಿರೀಕ್ಷೆ. ತನ್ನಿಚ್ಛೆಯನ್ನು ಆತ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಮಿತ್ರನಿಗೆ ಹೇಳಿದರು. ಅವರು ಅಜಿತರಿಗೆ ಈ ಕುರಿತು ಸುಳಿವು ನೀಡಿದರು. ಕೂಡಲೇ ಅಜಿತ್ ಆ ಸೇವಾವ್ರತಿಯನ್ನು ಕರೆದು ಎರಡು ತಾಸು ಮಾತಾಡಿದರು. ಆತನ "ಮಾನಸ ಸರೋವರ" ಬರಿದಾಯಿತು! ತೃಪ್ತರಾಗಿ ಹೋದರು.

ಬಿದ್ದವರನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿ, ಮುನ್ನಡೆಸಿ

ಅಜಿತ್ ಇತರರ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ತನ್ನದೇ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ತೊಡಕುವರು. ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಅಂಥವರು ಕ್ಷುದ್ರರಾಗಿ ವರ್ತಿಸಿದಾಗ, ದೂರಾದಾಗ ತಮ್ಮ ಸಮಸ್ತಿತಿ ಕಳೆಕೊಳ್ಳರು. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಉದಾರತೆ ತೋರಿ ಮರೆತುಬಿಡುವರು.

ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದವರ ಬಗ್ಗೆಗೂ ಅವರನ್ನು ಅನುಕಂಪದ ದೃಷ್ಟಿ ಒಬ್ಬ ಸರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದಾದರೆ ಅವನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ತಿದ್ದಿರಿ. ಉದಾಸೀನತೆಯಿಂದ ನೋಡಬೇಡಿ. ಅಂಥವನೂ ಯಾವುದೋ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾನೆ; ಆತನಲ್ಲೂ ಏನೋ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಗುಣ ಇರುತ್ತದೆ.

ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದವನನ್ನು ಅವರು ಕ್ಷಮಿಸಿದ್ದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ; ತಪ್ಪನ್ನು ಮರೆತೂ ಬಿಡುವರು. ಅಪಪಾತ ಮಾಡಿದನೆಂದು ಮುಂದೆ ವಾಹನ ಕೊಡುವುದನ್ನೇ ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತೇವೆನು? ಇದು ಅವರ ದೃಷ್ಟಿ.

ಮಗು ಓಡಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಕೆಳಗೆ ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಮಗು ಬಿತ್ತೆಂದು ನಾವು ಹಾಗೆಯೇ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ಎತ್ತಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಮುಂದೆ ಬರಲು ಕಲಿಸುತ್ತೇವೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಎಡವಿದ ಕಾರ್ಯಕರ್ತನನ್ನು ಎತ್ತಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ. ತಿದ್ದಿರಿ. ಮುನ್ನಡೆಯುಂತೆ ಮಾಡಿ - ಎನ್ನುವ ಸಂಘ ಕಾರ್ಯದ ಈ ಭಾಗವನ್ನು ಅಜಿತರು ಸದಾ ನೆನಪಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಪ್ರಚಾರಕರ ಸಹಯಾತ್ರಿ

ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರಕರಿಗಾಗಿ, ಅವರ ಶಿಕ್ಷಣ, ಯೋಗಕ್ಷೇಮಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಲವು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಅಜಿತರದ್ದೂ ವಿಶೇಷ ಪಾತ್ರ. ಪ್ರಚಾರಕರು ಇರುವಲ್ಲಿ ನೀರು, ಕೋಣೆ, ಸ್ನಾನ - ಶೌಚದ ಸಮರ್ಪಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇರಬೇಕೆಂದು ಅವರ ಒತ್ತಾಯ. ಹಾಗೆಯೇ ಅವರ ದೈಹಿಕ - ಮಾನಸಿಕ ದೃಢತೆ ಇರಲು, ಆ ಕುರಿತು ಮುಕ್ತವಾಗಿ, ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಲು ಸಂಘದ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರೇ ಆಗಿರುವ ಡಾಕ್ಟರ್ ಒಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಹೊಸ ಪ್ರಚಾರಕರೂ ಹೋಗುವಂತೆ ಅಜಿತ್ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿದ್ದರು.

ಪ್ರಚಾರಕರಿಗೆ 1990 ಜನವರಿಯಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಯಾತ್ರೆ ಏರ್ಪಾಡಾಯಿತು. ಸಂಘದ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಚಾರಕರೂ ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಈ ಯಾತ್ರೆ ತೀರ್ಥ ಯಾತ್ರೆ ಅಥವಾ ಮನರಂಜನೆಗಾಗಿ ಆಗಬಾರದೆಂದು ಅಜಿತರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಅದನ್ನು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಯಾತ್ರೆಯಾಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಅವರ ಪ್ರಯತ್ನ. ಈ ಪರ್ಯಟನದಲ್ಲೇ ಅವರು ಬಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಾಗ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಪ್ರಚಾರಕರನ್ನೂ ಕರೆದು ಅವರೊಂದಿಗೆ ವ್ಯಕ್ತಿಗತವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದರು.

ಸಂಘ ಶರಣ

ಸಂಘದ ಸಹಪ್ರಾಂತ ಪ್ರಚಾರಕ, ಹಿಂದು ಸೇವಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ನಿರ್ದೇಶಕ - ಹೀಗೆ ಎರಡು ಮಹತ್ವದ ಹೊಣೆಗಳನ್ನು ಜೊತೆಜೊತೆಯಲ್ಲೇ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿ, ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಅಜಿತಕುಮಾರ್ ಎರಡೂ ಮುಖಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿ ಬೆಳಗಿದ್ದಾರೆ. ಸಂಘದ ಮೂಲ ಸೆಲೆ, ಭದ್ರಕಾಂಡದ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ - ಕರ್ತೃತ್ವಗಳ ಹಿಂದು ಸೇವಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ ಟೊಂಗಿಯೊಡೆದಿರುವುದನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ನಂಬಿದವರು ಅವರು.

“ಸಂಘವಿಲ್ಲದೇ ಬೇರೆ ಕಾರ್ಯವನ್ನಷ್ಟೇ ಮಾಡುವುದೆಂದರೆ ತಾಯಿಬೇರು ತೆಗೆದ ಬೊನ್ನಾಯ್ ಕೃಷಿ ಮಾಡಿದಂತೆ” - ಇದು ಅವರದೇ ಉದ್ಗಾರ. ಶಾಖಾ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಲಭಿಸುವ ಆನಂದದ ಸೊಗಸೇ

ಬೇರೆ. ಅದರೊಂದಿಗೆ ಸೇವಾ ಮತ್ತಿತರ ಕಾರ್ಯವೆಂದರೆ ಹಾಲಿನ ಜೊತೆಗೆ ಸಕ್ಕರೆ! ಈ ಸವಿಯನ್ನು
 CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri
 ಅನುಭವಿಸಿದ ಅದ್ಭುತ ಜೀವಿ, ಅಜಿತ್!

ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೂ ಮೂಲ 'ಸಂಸ್ಕಾರ'ದ ಕಾರ್ಯ. ಶಾಖೆ ಅದರ ಕೇಂದ್ರ. ಅದು ಮಹತ್ವವನ್ನೊದೂ ಅವರು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿ ಪ್ರವಾಸದಲ್ಲೂ ಸಂಘಕ್ಷೇತ್ರದ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ಬೈರಕ್, ಗೋಷ್ಠಿಗಳು ಇದ್ದದ್ದೇ. ಅಲ್ಲದೇ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮಾತುಕತೆಗಳಲ್ಲೂ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ. 'ಸೇವಾ ಚಟುವಟಿಕೆ ಸಂಘಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಬೇಕೇ ವಿನಾ ಅದಕ್ಕೆ ಮಾರಕ, ಭಾರ ಎನಿಸುವಂತಾಗಬಾರದು' ಎಂಬುದೇ ಅವರ ಗಮನ.

ಸಮಾಜ ಜೀವನದ ಎಲ್ಲ ಕ್ಷೇತ್ರ, ಎಲ್ಲ ರಂಗಗಳಿಗೆ ಯೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು, ಸಲಹೆ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೊಡುವ ಶಕ್ತಿ ನಮ್ಮದಾಗಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೇ ಸಂಘ ವ್ಯಕ್ತಿ ನಿರ್ಮಾಣದ ಕಾರ್ಯ ಕೈಗೊಂಡಿದೆ - ಇದು ಅವರು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ವ್ಯಾಖ್ಯೆ.

ಎಲ್ಲ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳೂ ಪರಿಪುಷ್ಟವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಅಲ್ಲಿಂದ ಸಂಘಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಹರಿದು ಬರುವಂತಾಗ ಬೇಕೆಂಬುದು ಅವರ ಮನದಾಸೆ. ತಾಯಿಬೇರು, ಕಾಂಡಗಳಿಂದ ಜೀವ ಜಲ ಪಡೆದ ಟೊಂಗೇ, ಎಲೆ, ಚಿಗುರುಗಳು ಬೆಳಕಿನಿಂದ ಇಂಗಾಲಾಮ್ಲವನ್ನು ಹೀರಿ ಮರದ ಬುಡಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿ ಅದನ್ನು ಜೀವಂತವಾಗಿಡುವಂತೆ.

ಹಿಂದು ಸೇವಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ, ಸೇವಾವ್ರತಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಇಂದು ಸಮಾಜ ಗುರುತಿಸುವುದು ಸಂಘದವರೆಂದೇ. ಸೇವಾವ್ರತಿಗಳು ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತಂದ ಪರಿವರ್ತನೆ ನಿಜಕ್ಕೂ ಹೆಮ್ಮೆ ಪಡುವಂಥದ್ದು; ಬೆರಗುಗೊಳಿಸುವಂಥದ್ದು; ಮೆಚ್ಚುವಂಥದ್ದು.

ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸ್ವಯಂಸೇವಕ

ಹೀಗೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಯುವಕರನ್ನು, ವೃದ್ಧರನ್ನು ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರನ್ನು ಕಾರ್ಯರಂಗಕ್ಕೆ ಅಣಿಗೊಳಿಸುತ್ತಾ, ಹೊಸ ಹೊಸ ಯೋಜನೆಗಳ ಆಗಸದಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸುತ್ತಾ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮದ ಆನಂದ ಪಡೆದವರು ಅಜಿತ್!

ಬಾಳೆಲ್ಲವ ಮುಡಿಪಾಗಿಡು ವೀರನೆ ದಿನ ದಿನವೂ ಹೊಸ ಹೊಸ ಸಾಹಸಕ್ಕೆ
 ದೈಯದ ಆ ಆನಂದದಿ ವಿಹರಿಸು ಹರಡಲಿ ಚಿರಕೀರ್ತಿಯು ಯುಗ ಯುಗಕ್ಕೆ ||

ಈ ಕವಿವಾಣಿಯನ್ನು ಅಜಿತ್ ಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ಅಜಿತರ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ, ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ರೀತಿ ಬಗ್ಗೆ ಮಾ|| ಯಾದವರಾವ್‌ಜಿ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವಂತೆ "ಅಜಿತರಿಗೆ ಯಾವ ಕಾರ್ಯ ಒಪ್ಪಿಸಿದರೂ ನಿಶ್ಚಿತ. ಕಾರಣ, ಅವರದನ್ನು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಮಾಡಿಯೇ ಮಾಡುವರೆಂಬ ಭರವಸೆ".

ಕಾರ್ಯರಂಗದಲ್ಲಿ ಅವರೊಬ್ಬ ಜಾಗೃತ ಸಿಪಾಯಿಯಂತೆ. ಯಾದವರಾವ್‌ಜೀ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ
 “He was a soldier of the Mother” (ಅವರು ಮಾತೆಯ ಸೈನಿಕ). ಸದಾ ಜಾಗೃತಿ,
 ಅನುಶಾಸನ, ಸಮರ್ಪಣೆಗಳಿರುವ ಸಿಪಾಯಿಯೇ ನಾಯಕನಾಗಬಲ್ಲ. ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಪದವಿ,
 ಹುದ್ದೆಗಳಿದ್ದರೂ ಒಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುವಾಗ ಅವನೊಬ್ಬ ‘ಉತ್ತಮ ಸೈನಿಕ’ (best
 soldier) ಎಂದೇ ಹೇಳುವ ರೂಢಿ. ಹಾಗೆ ನಮ್ಮ ಅಜಿತ್. ನಾಯಕತ್ವದ ಗುಣ ಸಹಜವಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೇಷ್ಠ
 ಸೈನಿಕ; ಒಬ್ಬ ಆದರ್ಶ ಸ್ವಯಂಸೇವಕ.

* * * * *

ನಿತ್ಯ ಹೊಸ ಆಲೋಚನೆ; ನಿರಂತರ ಕಾರ್ಯ. ಸತತ ಓಡಾಟ. ಸದಾ ಅವಸರ. ಸೇವೆಯ
 ಗುಂಗು. ಯೋಗದ ಗಸ್ತು. ಸುಸ್ತಿಲ್ಲದ ಶಿಸ್ತು. ಅಜಿತರ ಚಟುವಟಿಕೆ ಇವುಗಳಿಗೇ ಮೀಸಲಾಗಿತ್ತು.
 ದಣಿವಿರಿಯದವರಾದ್ದರಿಂದ ವಿಶ್ರಾಂತಿಗೆ ಕೊನೇ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ. ಆಹಾರ - ಬಟ್ಟೆ. ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಬಹಳ
 ಗಮನವೇನಿಲ್ಲ. ಇದ್ದರಾಯಿತು ಎನ್ನುವ, ಆದರೆ ಉದಾಸೀನವಲ್ಲದ ನಿರ್ಮೋಹ. ರಾತ್ರಿ ಊಟವಿಲ್ಲ.
 ಹಗಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಬೇಕಿಲ್ಲ. ಚಹಾ - ಕಾಫಿಗಳಿಗೆ ಇವರ ಬಳಿ ಬರುವ ಧೈರ್ಯವಿಲ್ಲ! ವಸ್ತ್ರ
 ಗರಿಗರಿಯಾಗಿರಬೇಕಿಲ್ಲ; ಶುಭ್ರವಿದ್ದರಾಯಿತು. ಉಹುಂ, ಶುಭ್ರವಿರಲೇಬೇಕು. ತಪ್ಪಿದರೂ ಪರವಾಗಿಲ್ಲ.
 ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು. ಸೋಮಾರಿತನಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದವಿಲ್ಲ. “ನ ಧೈನ್ಯಂ ನ ಪಲಾಯನಂ”. ಟೊಂಕ ಬಗ್ಗಿ ‘ಜೀ’
 ಎಂದವರಲ್ಲ; ಭಯಪಟ್ಟು ಓಡಿದವರಲ್ಲ. ‘ಈಸಬೇಕು - ಇದ್ದು ಜೈಸಬೇಕು’ ಎನ್ನುವ ಯಥಾರ್ಥವಾದಿ.
 ಈಗಿದ್ದದ್ದು ಸಾಲದು; ಇನ್ನೂ ಬೆಳೆಯಬೇಕು; ಇನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಗಬೇಕು; ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾಗಬೇಕು ಎನ್ನುವ
 ಛಲವಾದಿ; ಕೆಡುಕೆಲ್ಲ ದೂರವಾಗಿ ಒಳಿತು ಅರಳಬೇಕೆನ್ನುವ ಪರಿವರ್ತನವಾದಿ. ‘ದೋಷವಿದ್ದರೂ ಇರಲಿ,
 ಈಗ ಸ್ವಾಗತಿಸೋಣ’ ಅನ್ನುವ ಉದಾರವಾದಿ.

ಸೇವೆಗೆ ಹೊಸ ಅರ್ಥ ನೀಡಿದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕಾರ; ಹೊಸ ಆಯಾಮ ನೀಡಿದ ಕನಸುಗಾರ. ಶುದ್ಧ
 ಮನಸ್ಸಿನ, ಮುಗ್ಧ ಯುವಕ - ಯುವತಿಯರನ್ನು ಸಮಾಜದ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಸೇವಾಧಾರ
 ಹರಿವಂತೆ ಮಾಡಿದ, ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ವೇಗ ನೀಡಿದ ಮೌನಕ್ರಾಂತಿಯ ಹರಿಕಾರ.

* * * * *

ರಾಷ್ಟ್ರಾಯ ಇದಂ ನ ಮಮು

1990 ನವೆಂಬರ್ 21 ರಂದು ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ ಹತ್ತಿರ ಹಾದಿಗಲ್ಲು ಎಂಬ ಸಣ್ಣ ಊರಿನಲ್ಲಿ
 ಪ್ರತಿವರ್ಷದಂತೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಧೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳ ಒಂದು ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ. ಅದರಲ್ಲಿ ಅಜಿತ್
 ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು. ಅದೇ ಅವರ ಕೊನೆಯ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಮಾರಂಭ. ಅಲ್ಲಿ ಅವರು
 ಜನತೆಯನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಮಾತನಾಡಿದಾಗ ಹೇಳಿದ್ದು:

“.....ಪೂಜೆ, ಜಪ, ಯಾಗ ಇವೆಲ್ಲ ಕೇವಲ ವ್ಯಕ್ತಿಹಿತ ಹೆಚ್ಚಿಂದರೆ ಕುಟುಂಬದ ಹಿತ ಸಾಧಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಮೂಲತಃ ಇದು ಇಷ್ಟಕ್ಕೇ ಸೀಮಿತ ಸಂಗತಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ವ್ಯಕ್ತಿ ಹಿತದ ಜತೆಗೆ ಸಮಾಜದ ಮೇಲ್ಮೈಯನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಪರಿಪಾಠ ಇಂದು ತಪ್ಪಿಹೋಗಿದೆ. ಆ ಉತ್ತಮ ಪರಿಪಾಠವನ್ನು ಮತ್ತೆ ರೂಢಿಸುವ ಕೆಲಸ ಈ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರುವುದು ಸಂತೋಷ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ, ಮೇಲು - ಕೀಳು ಮುಂತಾದ ಭಯಂಕರ ರೋಗ ನಮ್ಮ ಹಿಂದು ಸಮಾಜವನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಿರುವ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಯಾವ ತಾರತಮ್ಯವೂ ಇಲ್ಲದೇ ಎಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ಪವಿತ್ರ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಾಹುತಿ ಸಮರ್ಪಿಸುವ ಈ ಕಾರ್ಯ ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿಯೂ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದ ದುರ್ಗತಿಯನ್ನು ದೂರ ಮಾಡಬಲ್ಲದು. “ಇದಂ ನ ಮಮ” ಎಂದು ಹವಿಸ್ಸ ಅರ್ಪಿಸುತ್ತಾ ಹೇಳುವುದರ ಸಂಕೇತ ಎಂದರೆ ನಮ್ಮ ಈ ಜೀವನದ ಜೊತೆಗೆ ಸಕಲವೂ ಭಗವಂತನೇ ನೀಡಿದ್ದು, “ಅದಾವುದೂ ನನ್ನದಲ್ಲ, ನಿನ್ನದೇ” ಎಂದು ಭಗವಂತನ ಪದತಲದಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಿಸಿ ಧನ್ಯತೆ ಪಡೆಯುವುದೇ ಆಗಿದೆ.”

ವಿಚಿತ್ರ ವಿದಿ ವಿಲಾಸ ! ಅಂದಿಗೆ 15 ದಿನಗಳಿಗೆ ಅವರು ಭಗವಂತನ ಪದತಲ ಸೇರಿದ್ದರು. ಅಮರ ಜೀವನದ ಸಮರ್ಪಣೆಯಾಗಿತ್ತು.

ರಾಷ್ಟ್ರಾಯ ಸ್ವಾಹಾ । ರಾಷ್ಟ್ರಾಯ ಇದಂ ನ ಮಮ ।

೪

ಬರಹ

ಅಜಿತರು ಸಾಹಿತ್ಯ ಎನ್ನುವ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬರೆದದ್ದು ಕಡಿಮೆ. ಬರೆದಷ್ಟಂತೂ ಮೌಲಿಕ. ಆದರೆ ಬೈರಕ್, ಬೌದ್ಧಿಕ್, ಉಪನ್ಯಾಸ ಯಾವುದೇ ಇರಲಿ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ತಾವು ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಬೈರಕ್‌ಗಳ ವರದಿಯನ್ನೂ ಅವರು ಬರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅವರು ಬರೆದ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಎರಡೇ. 'ಶರೀರ ಶಿಲ್ಪ' ('ಉತ್ಥಾನ' ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಅವರದೇ ಲೇಖನಗಳ ಸಂಗ್ರಹ) ಮತ್ತು ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಕೈಗನ್ನಡಿಯಂತಿರುವ 'ಯೋಗಪ್ರವೇಶ'. ಮೂರು ಮುದ್ರಣ ಕಂಡಿರುವ 'ಯೋಗ ಪ್ರವೇಶ' ಸಿದ್ಧವಾದುದು ತುರ್ತುಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಗುಲಬರ್ಗಾ ಕೇಂದ್ರ ಕಾರಾಗೃಹದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ. ಈ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಶಾರೀರಿಕ ವ್ಯಾಯಾಮ, ಕ್ರೀಡೆ, ಯೋಗಾಸನಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿವೆ. ಈ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಆಳ ಪರಿಶ್ರಮ, ಪರಿಣತಿಗಳಿದ್ದ ಅಜಿತರು ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಕಲಿಸುವ ಹಂಬಲದಿಂದ ಸಹಜವಾಗಿ ಬರೆದವು ಅವು. 1980ರ ನಂತರ ಸೇವಾಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಾಧನೆಗೆ ತೊಡಗಿದ ಅವರು ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಗಳಿಸಿದ ಜ್ಞಾನ, ಮಾಹಿತಿಗಳು, ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯೋಗ, ಪರಿಶ್ರಮಗಳು ಅಪಾರ. ಸೇವೆಗೆ ಹೊಸ ಮೆರುಗು, ನವ ಆಯಾಮ ನೀಡಿದ ಅವರು ಬದುಕುಳಿದಿದ್ದರೆ ಆ ವಿಷಯ ಕುರಿತೂ ಗ್ರಂಥ ತರುತ್ತಿದ್ದರೇನೋ! ಜನತೆಗೆ ಆ ಭಾಗ್ಯವಿಲ್ಲ. ಈಗ ಅವರ ನೆನಪೇ ಒಂದು ಸದ್ಗ್ರಂಥ! ಅವರ ಎರಡು ಪುಸ್ತಕಗಳ ಆರಂಭದಲ್ಲಿನ ಲೇಖಕನ ನುಡಿಗಳು ಅವರ ಚಿಂತನೆಯ ಆಳ-ಹರವುಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ.

ಶರೀರ ಶಿಲ್ಪ (1973) ಪುಸ್ತಕದ 'ಲೇಖಕರ ಮಾತು'ಗಳಲ್ಲಿ ಅಜಿತ್ ಶಾರೀರಿಕ ವ್ಯಾಯಾಮ ಮಾಡಬಯಸುವವರಿಗೆ ನೀಡಿದ ದಿಕ್ಕೊಚ್ಚಿ ಹೀಗಿದೆ:

ಈ ಲೇಖನಗಳು ತಜ್ಞರಿಗಾಗಿ ಅಲ್ಲ; ಶಾರೀರಿಕ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೂ ಅಲ್ಲ; ತಮ್ಮ ಶರೀರದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರೀತಿ ಇದ್ದು, ಅದರ ಸುಪ್ತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಕಟಗೊಳಿಸಲು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬಲ್ಲವರಿಗೆ. ಜೊತೆಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ಪ್ರಯತ್ನ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಅಡ್ಡಿಗಳು ಅಡ್ಡ ಬಂದು ಅಸಹಾಯಕರಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನೇ ಕೈಬಿಟ್ಟಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೂ ಉಪಯುಕ್ತ.

ಈ ಪುಸ್ತಕ ಓದಿದ ನಂತರವೂ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕಾಡಬಹುದು. ವ್ಯಾಯಾಮದ ಪ್ರಾರಂಭ ಎಲ್ಲಿಂದ? ಜೊತೆಗೆ ಯಾವುದು ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು? ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಇಷ್ಟೇ: ಇಡೀ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಓದಿ ಆದ್ಯತೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಬಿನ್ನಿಬಿನ್ನಿ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಬರೆದುಕೊಂಡು, ಬರೆದ ದಿನದಿಂದಲೇ ಮೊದಲನೆಯದನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿ. ಇಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಲು ವ್ಯಾಯಾಮ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಗುರುವಿನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಅರಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

ಎಷ್ಟು ಸಮಯ ಮಾಡಬೇಕು? ಇದು ನಿಮಗೇ ಸೇರಿದ್ದು. ದಿನದ ಅನೇಕ ಚಟುವಟಿಕೆ, ಆಹಾರ ವಿಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಯಾಮದ ಪಾತ್ರ ಏನು? ಎಷ್ಟು ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ಸಮಯ ಸಂಪಾದಿಸಿ. ಹತ್ತು ನಿಮಿಷದಿಂದ ಆರಂಭ ಮಾಡಿ. ವಿಶೇಷ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ, ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಪರೀಕ್ಷೆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕಡೆಯ ಪಕ್ಷ ಒಂದು ಸೂರ್ಯ ನಮಸ್ಕಾರವಾದರೂ ಮಾಡಿ. ಆದರೆ ಹತಾಶರಾಗಿ ವ್ಯಾಯಾಮಕ್ಕೆ ಅರ್ಧಚಂದ್ರ ಮಾಡದಿರಿ.

ಪ್ರಬಲ ಆಸೆ, ನಿರಂತರ ಪ್ರಯತ್ನ ಇರುವವರಿಗೆ ಈ ಪುಸ್ತಕ ಕೈಮರ ಅಷ್ಟೇ. ಮುಂದಕ್ಕೆ ಆಯಾ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಇರಬಹುದಾದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರ ಆಶ್ರಯ ಪಡೆಯಬೇಕು. ಅಂಗಸೌಷ್ಟವ, ಭಾರ ಎತ್ತುವಿಕೆ, ಗರಡಿಸಾದನೆ, ಕ್ರೀಡೆಗಳು, ಯೋಗಾಸನಗಳು ಇವೆಲ್ಲವೂ ಹೆದ್ದಾರಿಗಳು.

ಇಂದಿಗೂ ನಮ್ಮ ಜನರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭ್ರಮೆ ಉಳಿದೇ ಇದೆ - ವ್ಯಾಯಾಮ ಕೇವಲ ಪುರುಷರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಮೀಸಲು ಎಂದು. ಇದು ತಪ್ಪಿ ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರಲ್ಲರಲ್ಲೂ ವ್ಯಾಯಾಮದ ಹವ್ಯಾಸ ಬೆಳೆಯಬೇಕು. ಶಿಶುಗಳಿಗೆ, ಬಾಲಕರಿಗೆ, ಕಿಶೋರಿಗೆ, ಯುವಕರಿಗೆ, ವಯಸ್ಕರಿಗೆ, ವೃದ್ಧರಿಗೆ ರೋಗಿಗಳಿಗೆ, ದುರ್ಬಲರಿಗೆ, ಆಹಾರದ ಹದ, ಪ್ರಮಾಣ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗುವಂತೆ ವ್ಯಾಯಾಮದ ವಿಧಾನ, ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದ್ದೀತು; ಆದರೆ ವ್ಯಾಯಾಮವೆಂತೂ ಅವಶ್ಯಕ ಎಂಬ ಸಂಗತಿ ಮನದಟ್ಟಾಗಬೇಕು. ಮೂರು ವರ್ಷದ ಶಿಶುಗಳಿಗೂ ವ್ಯಾಯಾಮ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬಹುದು (ಈಜೂ ಸಹ) ದಂಡ, ಕೂಡೇಳು ಕಿಶೋರಿಗೆ ಮತ್ತು ಯುವಕರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಉಪಯುಕ್ತ.

ವ್ಯಕ್ತಿ ದಿನವಿಡೀ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು, ಉತ್ಸಾಹದಿಂದಿರಲು ಅನ್ಯಾನ್ಯ ದುಶ್ಚಟಗಳಿಗೆ ಮೊರೆಹೋಗುವುದು ಅನಾವಶ್ಯಕ. ಅವು ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಹಾನಿಕಾರಕವೂ ಹೌದು. ಉಲ್ಲಾಸದ, ಚೈತನ್ಯದ ಮಾಧ್ಯಮ ಬಹಿರಂಗವಲ್ಲ. ಅದು ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯೇ ಉಂಟು. ಅದು ಪ್ರಕಟವಾಗಲು ಶರೀರವನ್ನು ಅಣಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ವ್ಯಾಯಾಮ ಎಲ್ಲ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲ ಋತುಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಮಳೆ, ಚಳಿ, ಗಾಳಿ, ಬಿಸಿಲು ಅದಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗಬಾರದು. ವ್ಯಾಯಾಮದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅದಲು ಬದಲು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಸೂರ್ಯ ಹುಟ್ಟದಿರುವ ದಿನ ಮಾತ್ರವೇ ವ್ಯಾಯಾಮಕ್ಕೆ ವಿರಾಮವಿರಲಿ. ಶರೀರ ಹದವಾಗಿರಲು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ವ್ಯಾಯಾಮ, ನಿಯಮಿತ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಹಿತವಾದ 'ಮಸಾಜ್' ಅನಿವಾರ್ಯ ಸಂಗತಿಗಳು. 'ಮಸಾಜ್' ಕಲೆ ಅರಿಯದವರು ಕಡೆಯಪಕ್ಷ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಶರೀರಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚಿ, ಹೃದಯದ ಕಡೆಗೆ ಚಲನೆ ಇರುವಂತೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಂಗಾಗಗಳನ್ನು ತಿಕ್ಕಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದು ಸೂಕ್ತ.

ಯೋಗ ಪ್ರವೇಶ

ಈ ಪುಸ್ತಕದ 'ಲೇಖಕರ ಮಾತು'ಗಳು ಇವು:

"ಯೋಗ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ವಿಕಾಸದ ಸಾಧನ, ಆರೋಗ್ಯ ಸುಧಾರಣೆಯ ತಂತ್ರ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಉಂಟು; ಯೋಗಕ್ಕೆ ನಿಜವಾದ ವಾರಸುದಾರರು ತಾವೆಂಬ ಅರಿವು ಉಂಟು. ಆದರೆ ಯೋಗಜೀವನ ಆರಂಭ ಮಾಡಲು ಅನೇಕ ಭಯ, ಭ್ರಮೆಗಳು ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಈ

ಭಯಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿ, ಪ್ರಮುಖಗಳನ್ನು ದೂರಿಸಿ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಭದ್ರವಾದ ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದಕ್ಕೆ, ಮೇಲಕ್ಕೆ ಇಡುವುದಕ್ಕೆ ನೆರವಾಗಲು ಈ ಗ್ರಂಥ ರಚನೆ ಆಗಿದೆ. ದೇಹದೇಗುಲದ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆದು ಮುಂದೆ ಹೋಗಲು, ಮನಮಂದಿರದ ಮೆಟ್ಟಿಲನ್ನೂ ಏರಿ ಹೋಗಲು ದಾರಿ ತೋರಿಸುವ ಕೈಮರ 'ಯೋಗ ಪ್ರವೇಶ'. ಇದರಲ್ಲಿ ಕರಣೀಯ ಕ್ರಮಗಳು ಉಂಟೇ ಹೊರತು ವ್ಯಾಕರಣದ ಅಂಶಗಳಿಲ್ಲ. ಅನುಭವದ ಅನಿಸಿಕೆಗಳು ಉಂಟು; ಭಾವವಿಲಾಸದ ಸೊಬಗು ಇಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಸಕಲರಿಗೆ ಹಿತವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇದು ಸಾಹಿತ್ಯ ಆಗಬಹುದು. ಇದೊಂದು ನಿರ್ಜೀವ ಗ್ರಂಥ ಅಲ್ಲ; ಜೀವಂತ ಶಿಕ್ಷಕ. ಹೆಜ್ಜೆ ಹೆಜ್ಜೆಗೂ ಎಚ್ಚರಿಸುವ, ಆಲಸ್ಯವನ್ನು ದೂರಮಾಡುವ, ಮುಂದಿನ ಏರುವಿಕೆಯನ್ನು ಸರಳಗೊಳಿಸುವ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ. ಈ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಯ ನೆರವು ಪಡೆದಾಗ ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸ ಪ್ರಯಾಸವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಿಯವಾಗುವುದು. ಇನ್ನಷ್ಟು ಸೊಗಸಾಗಿ ಮಾಡಲು ಪ್ರೇರಣೆ ದೊರೆಯುವುದು.

ಇದೊಂದು ಅಂತರಂಗದ ಕನ್ನಡಿ. 'ಕನ್ನಡಿ ತಾ ಕರೆವುದೇ ಬಂದು ನೋಡೆಂದು?' ಎಂದಿಗೂ ಇಲ್ಲ. ಅದರ ಬಳಿಗೆ ಅಭ್ಯಾಸಿ ಹೋಗಬೇಕು. ಮನಬಿಚ್ಚಿ ಒಳಹೊಕ್ಕು ಅರಿತು ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಬೇಕು. ಇದೊಂದು ಅಧ್ಯಯನದ ಗ್ರಂಥವಲ್ಲ; ಕೃತಿಯ ಕೈಪಿಡಿ. ಅನುಭವಕ್ಕೇ ಮೊದಲ ಪಟ್ಟ. ಆನಂದವೇ ಸವಿ!

ಶಾರೀರಿಕ ಮಾನಸಿಕ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯವೇ ಆರೋಗ್ಯ. ಶರೀರದ ಆಲಸ್ಯವನ್ನು ತೊರೆದು ಸುಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಮನಸ್ಸಿನ ಚಾಂಚಲ್ಯವನ್ನು ನಷ್ಟಮಾಡಿ ಶಾಂತಮನೋಭಾವವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದೇ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಪಾದನೆಯ ಪ್ರಯತ್ನದ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶ. ಈ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ 'ಯೋಗ ಪ್ರವೇಶ' ಪೋಷಕವಾಗಿರುವುದು.

ಇಂದಿನ ಪರಿಸರ ಇಂತಹ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ಪುಷ್ಟಿ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂದಿನ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಕೊಡುಗೆಗಳಾದ ಬದಲಾವಣೆಯ ವೇಗ, ನಾವೀನ್ಯ, ವೈವಿಧ್ಯಗಳು, ಸುಖವನ್ನು ಹುಡುಕಲು ಹೊರಟ ಮಾನವನನ್ನು ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಆತಂಕ, ಚಿಂತೆ, ಒತ್ತಡಗಳಿಗೆ ಈಡು ಮಾಡಿವೆ. ಇದರಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾದವರೆಲ್ಲರೂ ಶಾರೀರಿಕ, ಮಾನಸಿಕ ರೋಗಗಳಿಗೆ ತುತ್ತಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವುಗಳ ನಿವಾರಣೆ ವೈದ್ಯವಿಜ್ಞಾನಕ್ಕೂ ಬಿಡಿಸಲಾಗದ ಕಗ್ಗಂಟಾಗಿದೆ. ಈ ದುಷ್ಟಭಾವದಿಂದ ಪೀಡಿತರಾಗಿ ಅನೇಕ ಅನಿಷ್ಟ ಚಟಗಳ ಬಿಗಿ ಹಿಡಿತಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿರುವವರು ಹಲವು ಮಂದಿ. ಇವೆಲ್ಲ ದುಷ್ಟರಿಣಾಮಗಳಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಗೆ ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸವೊಂದೇ ಆಶಾದೀಪವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ಪರಿಸರದಲ್ಲೇ ಇದ್ದು ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ, ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ತೊಡಗಬೇವಾದರೆ ಸಂಕಲ್ಪಶಕ್ತಿ ಬೇಕು. ಈ ಸಂಕಲ್ಪ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಮೂಡಿಸಲು, ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ಪುಷ್ಟಿಕೊಡಲು ಪ್ರೇರಣೆಯನ್ನು ನೀಡುವುದೇ ಈ ಗ್ರಂಥದ ಉದ್ದೇಶ. ಈ ಸಂಕಲ್ಪ ಶಕ್ತಿಯ ಕೃಪಿ ಹೆಚ್ಚಲೆಂದೇ ನನ್ನ ಅಭಿಲಾಷೆ.

ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು, ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ವಿಕಾಸಗೊಳಿಸಲು, ಪ್ರತಿಭೆಗಳನ್ನು ಅರಳಿಸಲು ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸದ ಬಳಕೆಗೆ ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಪ್ರಯತ್ನ ಆಗಬೇಕಿತ್ತು. ಈ ಕೊರತೆಯನ್ನು ನೀಗಲು ಇದೊಂದು ಪುಟ್ಟ ಪ್ರಯತ್ನ. ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಓದಿದವರು ಅಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರೆದು ಯೋಗ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿ ಅಭ್ಯಾಸಿಗಳ ಬಳಗವನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಬೆಳೆಸುವರು ಎಂಬ ಹೆಬ್ಬಯಕೆ ನನ್ನದು. ನೂರಾರು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಇದೊಂದು ಕರದೀಪವಾಗುವುದೆಂದು ಆಶಯ.

* * * * *

ಈ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಸಾಧಕನಿಗೆ ಕೈದೀವಿಗೆ. ಅವರ ಮಾತುಗಳು ಓದಲು ಸೊಗಸು. ಚಿಕ್ಕ -ಚೊಕ್ಕ ವಾಕ್ಯ. ಪ್ರಾಸಬದ್ಧ ಜೋಡಣೆ. ಯೋಗಾಸನದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಬೇಕಾದರೂ ಅಂಗಾಂಗ ಬಗ್ಗಿಸಬಲ್ಲ ಅಜಿತರು ಬರಹದಲ್ಲೂ ಅಕ್ಷರಕ್ಷರ ಬಗ್ಗಿಸಬಲ್ಲ ಚಮತ್ಕಾರ ತೋರಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅದು ಸರ್ಕಸಲ್ಲ; ನೆನಪಿಡುವ ಸೂತ್ರಗಳು. ಅವರ ಪುಸ್ತಕಗಳಿಂದ ಆಯ್ದ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿವೆ. ಅಜಿತ್ ಮಾತಿನ ಮೋಡಿ ಹೀಗಿದೆ :

- * ಯೋಗ ಅಂತರಂಗದ ಕನ್ನಡಿ; ಬಹಿರಂಗದ ಶಿಕ್ಷಕ.
- * ವ್ಯಕ್ತಿವಿಕಾಸವೇ ಸಮಾಜ ವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ಹಾದಿ.
- * ಮನುಷ್ಯನ ಸಮಗ್ರ ವಿಕಾಸವೇ ಅವನ ಜೀವನದ ಪರಮಗುರಿ.
- * ಮೂಲತಃ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಧೈವತ್ವ ಅಡಗಿದೆ. ಈ ಧೈವತ್ವವನ್ನು ಪ್ರಕಟಮಾಡುವುದೇ ಜೀವನದ ಪರಮ ಉದ್ದೇಶ. ಅಂತರ್ಬಾಹ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಸಂಸ್ಕಾರಗೊಳಿಸಿದ ನಂತರವೇ ಈ ಧೈವತ್ವ ಪ್ರಕಟವಾಗುವುದು.
- * ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಉನ್ನತಿಯ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗಲು ಸಾಧನಗಳು ಎರಡೇ - ಶರೀರ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸು. ಶರೀರ ಸಬಲ, ಸುದೃಢ ಮತ್ತು ನಿರೋಗಿ ಆಗಿರಬೇಕು ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸು ಶಾಂತವಾಗಿರಬೇಕು.
- * ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರ ಪ್ರಕಾರ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ಪ್ರತಿ ಶಿಶುವೂ ಭೂಮಿಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಪಾಲುದಾರ, ಆಹಾರದ ಹಕ್ಕುದಾರ; ಪರಿಸರ ಮಾಲಿನ್ಯಕ್ಕೆ ಕೊಡುಗೆದಾರ ಎಂದೇ ಭಾವನೆ ಇರಬಹುದು. ಆದರೆ ಯೋಗದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪ್ರತಿ ಮಾನವನೂ ಅನಂತ ಶಕ್ತಿಯ ಭಂಡಾರವಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಸುತ್ತಮುತ್ತಲೂ ಇರುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಪರಿಹಾರ ಸೂಚಕನೂ ಹೌದು.
- * ವಿಜ್ಞಾನದಿಂದ ಬಹಿರಂಗ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು, ಯೋಗದಿಂದ ಅಂತರಂಗದ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನೂ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಬೆಳೆಸಿದರೆ ಹೊಸ ಜೀವನದ ನವ ಆಯಾಮ ನಿರ್ಮಾಣ ಆಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ 'ಯೋಗ ವಿಜ್ಞಾನ ಯುಗ' ಆರಂಭವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಲಕ್ಷ್ಯ.
- * ಭಾರತದ ಯೋಗಮಾರ್ಗ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಪೂರ್ಣವಾದುದು. ಇಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಪೂರ್ಣತೆಯ ಕಡೆಗೇ
- * ಮನುಷ್ಯನ ಜೀವನವನ್ನು ಇಡಿಯಾಗಿ ಕಾಣಬೇಕು. ಬಿಡಿ ಬಿಡಿ ಆಗಿ ಅಲ್ಲ.
- * ವಿಕಾಸವೆಂದರೆ ಇಡೀ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಪ್ರಮಾಣಬದ್ಧ ಬೆಳವಣಿಗೆ.
- * ಯೋಗದಿಂದ ಬಹಿರಂಗದ ಸೊಗಸು, ಅಂತರಂಗದ ಆನಂದ, ಮನಸ್ಸಿನ ಹರ್ಷ ಸಾಧ್ಯ.
- * ಯೋಗ - ಎಲ್ಲ ಖಂಡಗಳ, ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ, ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮ, ಮತ, ಪಂಥಗಳ, ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳ ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲ ವರ್ಗ, ಶ್ರೇಣಿ ಮತ್ತು ವಿಚಾರಗಳ ಸಮಾನವೇದಿ.
- * 'ಆರೋಗ್ಯ' ಎಂದರೆ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಗುಣಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಇರುವ ಸ್ಥಿತಿ.
- * 'ಆರೋಗ್ಯ ಭಾಗ್ಯ'ವನ್ನು ಇಂದು ಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆದಿದೆ. ಆದರೆ ಅದು ಸಿಗುವುದು ಗಣಕಿಯಿಂದ ಮಾತ್ರ, ಅದೂ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆದಾಗ. ಇದಕ್ಕೆ ಪಂಚಸೂತ್ರ ಹೀಗಿದೆ - ಶ್ರಮೀ ಶರೀರ. ಸಂಯಮೀ ಮನ, ದಯಾಳು ಹೃದಯ, ವಿವೇಕಪೂರ್ಣ ಬುದ್ಧಿ, ಸಮರ್ಪಿತ ಜೀವನ.

* ವಿದ್ಯೆಗಾಗಿ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿಯಬಲ್ಲವರು ಅಂತಿಮ ಘಟ್ಟ ಮುಟ್ಟಬಲ್ಲರು, ಮುಂದೆ ಹೋಗಬಲ್ಲರು, ವಿಕಾಸ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲರು. ಆದರೆ ಪರರ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿಯಬಲ್ಲವರು ಅದಕ್ಕೆ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಅಮಿತ ಆನಂದವನ್ನು ಪಡೆಯಬಲ್ಲರು.

* ನಮ್ಮ ಹಿಂದೆ ಆಗಿಹೋದವರ ಮತ್ತು ಮುಂದೆ ಬರಲಿರುವವರ ನಡುವಿನ 'ಕೊಂಡಿ'ಯಂತೆ ನಾವು. ಹಿಂದಿನವರು ಗಳಿಸಿದ ಜ್ಞಾನ ನಮಗೆ ಮೈಗೂಡಬೇಕು. ಆ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಬೆಳೆಸಿ ನಾವು ಮುಂದಿನವರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಮನಸ್ಸಿನ ಮತ್ತು ದೇಹದ ಶಕ್ತಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿರಬೇಕು. ಇದಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ 'ಕೊಂಡಿ'ಯಾಗಿ ನಾವು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲಾರವು. ಆಗ ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾವು ತಪ್ಪಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ.

* ಕನ್ನಡಿ ಕೇವಲ ಬಾಹ್ಯವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಸಜ್ಜಿತ ಶರೀರದ ಅಂದವನ್ನು ಅಳಿಯುವ ಸಾಧನವಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಶರೀರ ಸೌಷ್ಠವವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸಲು ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡುವ ಗುರುವೂ ಆಗಿದೆ.

* ಆಟ ಕದನದ ಕಣವಾದಾಗ್ಯೂ ಸ್ನೇಹದ ಸೇತುವೆ.

* ಆಟವಾಡದೇ ದೊಡ್ಡವರಾದವರು ಸ್ವಭಾವದಲ್ಲಿ ಸ್ಪರ್ಧಿಗಳಾಗಿ, ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಜೊತೆಗೆ ಸೇರದವರಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಹೊರೆಯಾಗುತ್ತಾರೆ.

* ಆಟ ಶ್ರೇಣಿಗಳನ್ನು ಮರೆತು, ಸೊಟ್ಟ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ನೆಟ್ಟಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಓರೆಕೋರೆಗಳನ್ನು ತಿದ್ದಿಕೊಂಡು ಉತ್ತಮ ನಾಗರಿಕರಾಗಲು ಸಹಾಯಕ.

* * * * *

ಅಜಿತ್ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು, ಸಂಗಾತಿಗಳಿಗೆ ಬರೆದ ಪತ್ರಗಳು ನೂರಾರು. ಅವುಗಳಿಂದ ಪ್ರೇರಣೆ ಪಡೆದವರು ಅನೇಕ. ಆ ಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಹೊಮ್ಮಿಸಿದ ವಿಚಾರ, ನೀಡಿದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕ. ಅಂಥ ಪತ್ರಗಳಿಂದ ಆರಿಸಿದ ವಾಕ್ಯಗಳಿಲ್ಲವೆ. ಅವರ ಮನದಾಳವನ್ನು ನಾವಿಲ್ಲಿ ಅರಿಯಬಹುದು.

* 'ಆಧ್ಯಾತ್ಮದ ಬಗ್ಗೆ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಆಸಕ್ತಿ ಕೆರಳಿದರೆ ನನಗೆ ತೃಪ್ತಿ, ಯಾರಾದರೂ ಉನ್ನತ ದೈಯಕ್ಕಾಗಿ, ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಮನೆಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟರೆ ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ಬೆಂಬಲ ಉಂಟು.....'

* ".....ಮನಸ್ಸು ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿದ್ದಾಗ ಯಾವುದೇ ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಗಾದೆ ಉಂಟು - ಒಂದು ಸಾರಿ ಸಿಟ್ಟು ಬಂದು ಬಾವಿಗೆ ಹಾರಿದರೆ - ಹತ್ತು ಸಾರಿ ಸಿಟ್ಟು ಬಂದರೂ ಮೇಲೆ ಬರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

- ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಮಾಧಾನ ಚಿತ್ತದಿಂದ ಯೋಚಿಸಿ ಚರ್ಚಿಸಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಉಚಿತ. ನಂತರ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದ ತಾಪ ಇರುವುದಿಲ್ಲ."

* 'ಉತ್ತಮವಾದ ಶಿಕ್ಷಣವಿಲ್ಲದೆ ಮನುಷ್ಯನು ಉತ್ತಮವಾದವನಾಗುವ ಯತ್ನ ನಾನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆ...'

* ".....ಮಿಕ್ಕವರು ನಿನ್ನ ಅಪೇಕ್ಷೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ದುಃಖಪಡುವುದು ಬೇಡ. ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವರನ್ನು ತಿದ್ದಲು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡೋಣ. ಅವರ ಶಕ್ತಿ ಇದ್ದಷ್ಟು ಕಲಿಯುವರು. ಆಸಕ್ತಿ ಇದ್ದಷ್ಟು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಅಷ್ಟಕ್ಕೇ ತೃಪ್ತಿಪಡೋಣ"

* ".....ನಾವೇನೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದೇ ಈ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವವರಲ್ಲ. ಕಷ್ಟ-ಸಂಕಟ, ದುಗುಡ-ದುಮ್ಮಾನಗಳ ದುರ್ಗಮ ದಾರಿ ಎಂದು ಗೊತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಸಂಕಟದ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆಗೆತ ಸಲ್ಲದು."

* * * * *

ಸಜ್ಜನರ ಸದ್ಭಾವನೆ ಮೇರು ಪರ್ವತವನ್ನು ಅಲ್ಲಾಡಿಸುವುದಂತೆ !

* * * * *

* ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸದಾಕಾಲವೂ ಅಷ್ಟ. ಅನೇಕ ಸಂದಿಕಾಲಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಹಿಂದಿನದರ ನೆನಪು ಮಾತ್ರ ಉಳಿದಿರುತ್ತದೆ. ಮುಂದಿನದು ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆಗ ಏನು ಮಾಡುವುದು ? ನಿಂತ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ, ಭದ್ರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವುದು. ಮುಂದಕ್ಕೆ ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ ನೋಡುವುದು. ದಿಟ್ಟ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಇಡುವುದು. ಮುಂದೆ ಸಾಗುವುದು.

* ನನ್ನ ಬಳಿ ಇದೇ ವಯಸ್ಸಿನ ಇನ್ನೂರು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿದ್ದಾರೆ.... ಅವರಿಗೆ ನಾನು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಉದಾತ್ತ ಧೈಯವನ್ನು ಕೊಡಬಲ್ಲೆ. ಸಾರ್ಥಕ ಬಾಳಿನ ದಾರಿ ತೋರಿಸಬಲ್ಲೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಸೇವೆ-ತ್ಯಾಗ ಬಲವಾಗಿ ಇರುವ ತನಕ ! ಅಪಾರ ವಾತ್ಸಲ್ಯ ನೀಡಬಲ್ಲೆ. ಇದಕ್ಕಿಂತ ನಾನು ಹೆಚ್ಚೇನು ನೀಡಬಲ್ಲೆ !

* ಕನಸಿನ ಲೋಕದಲ್ಲಿರಬೇಡ. ಸುತ್ತಲೂ ಜಗತ್ತು ಹೇಗಿದೆಯೋ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೋ. ಮತ್ತಷ್ಟು ಮುಂದಿನ ಉತ್ತಮ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಡುವೆಯಂತೆ. ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ತೊಡಗೋಣ. ದೇವಿಯ ಕೃಪೆ ಸದಾ ನಮ್ಮ ಮೇಲುಂಟು.

* ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ಪರಮಾತ್ಮ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಮ್ಮನ್ನು ಆತನ ಉಪಕರಣವಾಗಿ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿ ಎಂಬ ಭಾವದಿಂದ ಕರ್ತೃತ್ವವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಅಹಂಕಾರದ ಯಾವ ಛಾಯೆಯೂ ನಮ್ಮನ್ನು ಮುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ.

- * ಜಾಣರು, ಕುಶಲರು ಕಗ್ಗಂಟುಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಬೇಕು. ಪರಿಹಾರ ಹುಡುಕಬೇಕು. ಜಾರಬಾರದು, ಜರುಗಬಾರದು. ಮುಂದೆ ನಡೆ, ಮುಂದೆ ನಡೆ.
- * ನಮ್ಮ ಕೈಗೆ ಎಟುಕದ ಸಂಗತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಚಿಂತಿಸುವುದು ಅನಗತ್ಯ ಎಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಬಿಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಸಾಕು.
- * ಸಮಾನ ಭಾಷೆಯ ಸಮಾನ ವಿಚಾರದ ಒಂದೇ ಗಂತವ್ಯಸ್ಥಾನದ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮಿಲನ ಅಪೂರ್ವವನ್ನು, ಆನಂದವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಮಾರ್ಗಕ್ರಮಣದ ದಣಿವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುತ್ತದೆ.
- * ನನ್ನ ಅಬಿಲಾಷೆ ಇರುವುದು ಪುಸ್ತಕದ ರಾಶಿಯ ನಡುವೆ ಮಲಗುವುದರಲ್ಲಿ. ನನ್ನ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆ ಆ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿರುವ ಸಾರವನ್ನು ಹೀರುವ ಬಗ್ಗೆ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಯಾರೂ short cut ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಶಾಂತವಾಗಿ ಕುಳಿತು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ರಾಜಮಾರ್ಗ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ.
- * ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಹತ್ತಿರ ಆದಂತೆ ಜಾಸ್ತಿ ಆಗಬೇಕಾಗಿರುವುದು tension (ಬಿಗಿತ) ಅಲ್ಲ; attention (ಗಮನ). ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಕಲ್ಪನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡವರು ಅದಕ್ಕೆ ಬದ್ಧರಾಗಿರುವ ಕೆಲವರನ್ನು ಕರೆದು ಕಲ್ಪನೆ ಕೊಟ್ಟು ಆಗಬೇಕಾದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಬರೆದಿಟ್ಟು, ಅವರವರ ಶಕ್ತಿ, ಪ್ರತಿಭೆ, ಆಸಕ್ತಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಯಾವ ಯಾವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಕೆಲಸ ಆಗಬೇಕು ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಒಬ್ಬರು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಯುದ್ಧಕ್ಕಾಗಿ ಸಿದ್ಧತೆ ಮಾಡುವ ಸೈನಿಕರಿಗೆ ಸೂತ್ರ ಉಂಟು - ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆವರು ಸುರಿಸಿದರೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ರಕ್ತ ಕಡಿಮೆ ಸುರಿಸಬಹುದು ಎಂದು. ಅದೇ ರೀತಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಸೂತ್ರ ಉಂಟು. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಬೆವರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸುರಿಸಿದರೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು.
- * ಜೀವಂತ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಮೃತಕಗಳನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸುವಷ್ಟು ನಿರ್ಜೀವ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಮಾಡಲು ಅಸಾಧ್ಯ.
- * ಮಿಕ್ಕವರನ್ನು ಎತ್ತಲು ನಾವು ಬಗ್ಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಎತ್ತವವರು ಭದ್ರವಾಗಿರಬೇಕು. ಅವರೇ ಬೀಳಬಾರದು; ಜಾರಬಾರದು, ಸೋಲಬಾರದು.
- * ಒಂದು ಕಡೆ ಫಲಕ ಹಾಕಿದ್ದು ನೋಡಿದೆ : I never feel lonely, because I am never alone. ಸುತ್ತಲೂ ಇರುವ ಸೃಷ್ಟಿ, ಸಮಾಜ ನನ್ನದು ಎಂದು ತಿಳಿದರೆ ಸಮಸ್ಯೆ ಬಗೆ

CC-0. In Public Domain. Digitized by eGangotri
 ಹರಿದಂತೆ ಮಿಕ್ಕವರು ನನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ತಿಳಿದಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಬಿಗ್ಗಿ ಅಲೆಕೊಳ್ಳದೇ ನೀನು
 ಯಾವ ರೀತಿ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡು. ಸಮಸ್ಯೆ ಬಗೆ ಹರಿಯುವುದು.

* 1976ರಲ್ಲಿ ಗುಲಬರ್ಗ ಕೇಂದ್ರ ಕಾರಾಗೃಹದಲ್ಲಿ ಅಜಿತಕುಮಾರ್ ಇದ್ದಾಗ ತಮ್ಮ ಅಕ್ಕ ವಸಂತರಿಗೆ
 ಬರೆದ ಪತ್ರದ ಬಾಗ:

“ಇಲ್ಲಿ ಬೇಡಿ, ಬೀಗ, ಕಂಬಿ, ಗೋಡೆಗಳ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ. ಇಲ್ಲಿನ ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಬೇಡಿಗಳ ಬವಣೆ,
 ಬೀಗಗಳ ಬಿಗಿ, ಕಂಬಿಯ ಬಿಂಕ, ಗೋಡೆಗಳ ಗೋಳು ಸದಾ ಕಾಣ ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಈಗ
 ಪ್ರಾತಃಸ್ಮರಣೆ, ವೇದಪೋಷ, ಸೂರ್ಯಾರಾಧನೆ, ಮಾತೆಯ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ, ಚರ್ಚಾಗೋಷ್ಠಿ, ಆಸನ,
 ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ, ಮನೆಯಾಮ, ಆಟ, ಚಂಕ್ರಮಣ, ಪಾಠ, ಪ್ರವಚನ ಇತ್ಯಾದಿ ಕಾಣಬರುತ್ತವೆ. ಇದು
 ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರವೋ, ಋಷಿಯ ಆಶ್ರಮವೋ ಎಂದು ಅನುಮಾನ ಬರುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ!”

* ಅಜಿತರ ತಂದೆಯ ಮೂಲಸ್ಥಳ ಗುಡಿಬಂಡೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಆಸ್ತಿ-ಪಾಸ್ತಿ ಹಂಚಿಕೆ ಕುರಿತು 1979ರಲ್ಲಿ
 ಒಮ್ಮೆ ಮನೆತನದವರ ಸಮಾಲೋಚನೆ ಸೇರುವುದಿತ್ತು. ಆದರೆ ಆಗ ಅಜಿತರಿಗೆ ಅದರಲ್ಲಿ
 ಭಾಗವಹಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಅವರು ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಟಿಪ್ಪಣಿ ಮಾಡಿ ಕಳಿಸಿದರು:
 ಆ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಹೀಗಿತ್ತು:

1. ಈಗ ಉಳಿದಿರುವ ಭೂಮಿ ಅಖಂಡವಾಗಿರಲಿ.
2. ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇರುವ ಯಾರೇ ಆಗಲಿ ಅಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿ ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡಲಿ.
3. ಮಾ|| ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನ ಪಾಲಿನ ಭೂಮಿಗೆ ಒಪ್ಪುವ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಮಿಕ್ಕ ಭೂಮಿಯ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಿಂದ ಕೊಟ್ಟು
 ತೀರಿಸಿಬಿಡಬಹುದು.
4. ಗುಡಿಬಂಡೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡುವ ಇಚ್ಛೆ ಯಾರಿಗೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಅಲ್ಲಿನ
 ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮಾರುವ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪಾಲಿನದನ್ನುಸುಯೋಗ್ಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ
 ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಕ್ರಮ ನನ್ನ ಅಪೇಕ್ಷೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಆಗಬೇಕು.
5. ಯಾವುದೇ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿನ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಗುಡಿಯನ್ನು ಪುನಃರಚನೆ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯ ಎಲ್ಲಿ
 ಮಕ್ಕಳ, ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳ ಕೆಲಸ ಎಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.
6. ಎಲ್ಲ ಮಾತುಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಹಾರ್ದಿಕತೆ (ಇದ್ದು) ಒಟ್ಟು ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪದಿರುವ ಯಾವುದೇ
 ಅಹಿತಕರ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಯಾರೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದೆಂದು ವಿನಂತಿ.

ಅಜಿತಕುಮಾರ್
 31.8.79

ಶಬ್ದ ಚಿತ್ರ

ನೆನಪುಗಳಲ್ಲಿ ಅಜಿತ್

ರಾಯಚೂರಿನಲ್ಲಿ ಸಂಘದ ಪ್ರಾಂತೀಯ ಭೇರಕ್. ವಸತಿಯಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯರೋರ್ವರ ಸುತ್ತ ಕುಳಿತ ತರುಣ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ಹರಟೆ ಸಾಗಿತ್ತು. ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಅಜಿತ್ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರು. “ಏನು, ನಿಮ್ಮ ಸೊಂಟಕ್ಕೆ ಏನಾಗಿದೆ? ನೀವೋಬ್ಬರೇ ಹೀಗೆಕೆ ಬೆನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದೀರಿ?” ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಕೇಳಿದರು ಆ ಹಿರಿಯರನ್ನು. ಬೆನ್ನು ಬಾಗಿಸಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ತರುಣರು ನೆಟ್ಟಗಾದರು. ಗಹನ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸುವ ಅವರ ತಿಳಿಹಾಸ್ಯದ ಪರಿ ಹಾಗಿತ್ತು.

ಅಂಥದೇ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಸಂಗ: ಸಂಸ್ಕೃತದ ಸೇವಾವ್ರತಿಯೊಬ್ಬರು ವಿವಾಹವಾಗಿ ಸಂಸಾರ ಹೂಡಿದ ಕೆಲಸಮಯದ ನಂತರ ಅಜಿತ್ ಅವರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದರು. ಮನೆ ದೊಡ್ಡದೇನಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅಜಿತರ ಮನದಲ್ಲಿ ಬಂದ ವಿಚಾರ ಬೇರೆ. ಸೇವಾವ್ರತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದರು: “ಏನು, ಯಾವ ರೂಂನಲ್ಲಿ ನೀವು ಯೋಗಾಸನ ಮಾಡುತ್ತೀರಿ? ಇಲ್ಲೋ, ಅಲ್ಲೋ?” ಸೇವಾವ್ರತಿಗಳಿಬ್ಬರೂ ನಗತೊಡಗಿದರು. ಅಜಿತರಿಗೆ ಅನಿಸಿತ್ತು ಇವರಿಗೇ ಯೋಗಾಸನಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟರಬಹುದೆಂದು. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ನೆನಪಿಸಿದ್ದು ಅವರದೇ ಧಾಟಿಯಲ್ಲಿ.

* * * * *

ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ವಿಶ್ವ ಹಿಂದು ಪರಿಷತ್ತಿನ ಅಭ್ಯಾಸ ವರ್ಗದ ಸಂದರ್ಭ. ಅಜಿತ್ ಅಲ್ಲಿ ‘ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಧರ್ಮ’ ಕುರಿತು ಮಾತಾಡಬೇಕಿತ್ತು. ಆ ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನವಿರುವ ಅವರು ಅದಕ್ಕೊಪ್ಪಿದರು. ಆದರೂ ಹತ್ತೆಂಟು ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ಓದಿದರು. ತಮ್ಮ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪ್ರಸಕ್ತಕ್ಕೆ (update) ತರಲು ಇದು ಅಗತ್ಯ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು ಅವರು. ‘ಸಂತೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮೂರು ಮೊಳ ನೇಯುವ’ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಅವರದ್ದಲ್ಲ. ಅಂದೂ ಹಾಗೆಯೇ. ಕಾರ್ಯಕರ್ತರನ್ನು ಕರೆದು ಅಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಶಿಕ್ಷಾರ್ಥಿಗಳ ಜ್ಞಾನಮಟ್ಟ, ಹಿನ್ನೆಲೆ ಇತ್ಯಾದಿ ತಿಳಿದೇ ಮಾತನಾಡಿದರು. ಎಷ್ಟೇ ಪರಿಣತಿಯಿದ್ದರೂ ಹೊಸ ಅಭ್ಯಾಸದಿಂದಾಗಿ ಅವರ ಉಪನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಾರಿಯೂ ಹೊಸತನ ಇದ್ದೇ ಇತ್ತು.

* * * * *

ಸಂಘದ ಒಂದು ಪಥ ಸಂಚಲನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ. ಮಳೆರಾಯ ಮಂಚಿಯೇ ಬಂದ! ಸ್ವಯಂಸೇವಕರು ಗಣವೇಶ (ಸಮವಸ್ತ್ರ) ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೇಗೂ ಮಳೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆಯುವುದೆಂದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೆಕೆ ಅಷ್ಟು ನಿಗಾ ಎಂದು ಕೆಲವರ ಮನದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿತು. ಅಜಿತರ ಬಳಿ ಆಡಿಯೂ ಬಿಟ್ಟಿರು.

ಬೆಲೆಗೆಯ ಸಂಘ ಶಿಕ್ಷಾಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದುಂಥವು ಮೈಯನಾಡುಗಳೊಳಗಿರುವ ಸಾಗಿತ್ತು.

ಅದರ ಅವಧಿ ಮುಗಿಯುತ್ತಾ ಬಂದಿತ್ತು. ಆಗ ಅಜಿತರಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರುಗಳಿಗೆ ಸೂಚನೆ: “36 ಪ್ರಹಾರ್ ಹೊಡೆಯಬೇಕು” ಎಂದು ಹೇಳಿ, ‘ಪ್ರಹಾರ್’ ಎಂದು ಆಜ್ಞೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಇದೇಕೆಂದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅಚ್ಚರಿ. ಆದರೆ ಆಜ್ಞೆಯಾಗಿದೆ. 36 ಪ್ರಹಾರ್ ಹೊಡೆದು ನಿಂತರು. ಆಗ ಅಜಿತರು ನೀಡಿದ ವಿವರಣೆ: “ಇಂದು ನಮ್ಮ ಸಹಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕ ಚಾಮು (ಶ್ರೀ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಕೃಷ್ಣಯ್ಯಂಗಾರ್) ಅವರ 36ನೇ ಹುಟ್ಟು ಹಬ್ಬ. ಅವರಿಗೆ ಶುಭಾಶಯ ಹೇಳಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಪ್ರಹಾರ್ !” ಎಲ್ಲರೂ ‘ಹೋ’ ಎಂದು ಕೂಗಿದರು.

* * * * *

ಪುರುಷ ಸೇವಾವ್ರತಿಗಳಿಗೆ ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸ ತರಗತಿ ನಡೆದಿತ್ತು. ಅಜಿತರೇ ಶಿಕ್ಷಕರು. ಪತ್ತಿಮೋತ್ತಾನಾಸನ ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಬ್ಬ ಸಂಸ್ಕೃತ ವಿಭಾಗದ ಸೇವಾವ್ರತಿ ಬಗ್ಗಿ, ತಲೆಯನ್ನು ಮೋಣಕಾಲಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸಲಾರದೇ ಒದ್ದಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಜಿತರು ಅವರ ಬೆನ್ನೊತ್ತಿ ಅಡಿಗೆ ನೂಕುತ್ತಾ ಹೇಳಿದರು: “ನಿನ್ನ ಹೆಸರೇ ಹೇಳುತ್ತದೆ - ಅಡಿ ಗಚ್ಚತಿ ಇತಿ ಅಡಿಗೆ ಎಂದು. ನೀನು ಅಡಿಗೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದರೆ ಹೇಗೆ?” ಅಲ್ಲಿದ್ದವರೆಲ್ಲಾ ಗೊಳೆಂದು ನಕ್ಕರು. ಆ ಸೇವಾವ್ರತಿಯ ಹೆಸರು ‘ಅಡಿಗೆ’ ಎಂದು. ‘ಖೇ ಗಚ್ಚತಿ ಇತಿ ಖಿಗೆ’ (ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವುದು ಪಕ್ಷಿ) ಎಂಬ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಜಿತರು ವಿವರಣೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು!

* * * * *

ತುರ್ತುಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಜೈಲಿನಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಯೋಗಾಸನ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಕೈ - ಮೈ ಕಾಲು ಬಗ್ಗಿಸುವಾಗ ನೋವಾಗಿ ಆ, ಓ ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಜಿತರು ಆಗ ಪೊಲೀಸ್ ದನಿಯಲ್ಲಿ “ಮತ್ತೆ, ‘ಕಹಳೆ’ ಮಾರುತ್ತೀಯಾ? ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮಾಡುತ್ತೀಯಾ?” ಎಂದು ಚಟಾಕಿ ಹಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು! ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವೆಡೆ ಪೊಲೀಸರು ಠಾಣೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂಸೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಘಟನೆಗಳಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ‘ಕಹಳೆ’ - ಭೂಗತ ಪತ್ರಿಕೆ.

* * * * *

ಗೋಕಾಕದಲ್ಲಿ ಸಂಘ ಶಿಕ್ಷಾ ವರ್ಗ. ಶಿಕ್ಷಾರ್ಥಿಗಳಿಂದ ಮನರಂಜನೆ ಆಯೋಜಿತವಾಗಿತ್ತು. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮುಗಿಯಿತು ಎನ್ನುವಾಗ ಅಜಿತ್ ವೇದಿಕೆಗೆ ಬಂದು ಎಲ್ಲರನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಹೇಳಿದರು: “ಒಂದು ದುಃಖದ ಸಂಗತಿ ತಿಳಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನಮ್ಮ ಈ ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿ ಸ್ವಚ್ಛತಾ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಬಂಧಕರೊಬ್ಬರು ಇಂದು ಸಂಜೆ ತಾನೇ ಪಕ್ಕದ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಲಾರಿ ಹರಿದು ಸಾವಿಗೀಡಾದರು. ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ನಮ್ಮ ಗೌರವ ಸಹಜ. ನಾವೆಲ್ಲ ಒಂದು ನಿಮಿಷ ಮೌನ ಆಚರಿಸಿ, ಸಂತಾಪ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸೋಣ ಹಾಗೂ ಮೃತರಿಗೆ ಶ್ರದ್ಧಾಂಜಲಿ ಸಲ್ಲಿಸೋಣ”. ಇಡೀ ವಾತಾವರಣ ಗಂಭೀರವಾಯಿತು. ಯಾರು, ಯಾರು ಎಂದು ಗುಸುಗುಸು. ಮೌನ ಆಚರಣೆ ಆರಂಭವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿತು. ಹಿರಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೂ ನಿಂತಿದ್ದರು. ಅತಿತರ ಸೂಚನೆ ಪ್ರಕಾರ ಪೋಷ್ ಪ್ರಮುಖ ಶ್ರೀ ಸುಬ್ಬು ಶ್ರೀನಿವಾಸ್ ಶಂಖದಲ್ಲಿ ‘ರಿಟ್ರೀಟ್’ ನುಡಿಸಿದರು.

ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಂಧಕರ್ತೃವರೇನೆಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ಅಜಿತ್ ಹೇಳಿದರು : “ವರಾಹ ಪುತ್ರ ಎಂದು! ಇಲ್ಲಿಯವರೇ”.

ವರ್ಗದ ಬಳಿ ಇದ್ದ ಒಂದು ಹಂದಿ ಸತ್ತಿತ್ತು!

* * * * *

1972. ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಂಘದ ಶಿಬಿರ. ಸಮಾರೋಪ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅಜಿತರ ಭಾಷಣ. ಸ್ವಾಗತ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚಾಗಿಯೇ ಹೊಗಳಿದರೆಂದು ಅವರ ಭಾವನೆ.

ಭಾಷಣದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಅವರು ಅದನ್ನು ಲೇವಡಿ ಮಾಡಿದ್ದು ಹೀಗೆ : “ಯಾರಾದರೂ ಸತ್ಯಾ ಅವರನ್ನು ಹೊಳುವ ಮುನ್ನ ಹೊಗಳುವುದು ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ಸಂಪ್ರದಾಯ. ಒಮ್ಮೆ ಒಬ್ಬ ಸತ್ತ ಸಂಪ್ರದಾಯದಂತೆ ಹೊಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಒಂದೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಗುಣವಿಲ್ಲದ ಅವನನ್ನು ಅಂತೂ ಹೊಗಳಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಸತ್ತವನ ಹೆಂಡತಿ, ಮಗ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದರು. ಈ ಹೊಗಳಿಕೆ ಕೇಳಿದ ಆಕೆ ತನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು - ‘ಮಗೂ, ಹೊಳುತ್ತಿರುವುದು ನಿನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನೋ ಅಥವಾ ಮತ್ತಾರನ್ನೋ ನೋಡು!’

ಹಾಗೆಯೇ ಇಂದಿನ ಸ್ವಾಗತಕಾರರ ಹೊಗಳಿಕೆ” ಹೀಗೆ ಅವರೆಂದಾಗ ಇಡೀ ಸಭೆ ನಗೆಗಡಲಲ್ಲಿ ತೇಲಿತು.

* * * * *

ಅಜಿತರ ಆಗ್ರಹ ಸುಪರಿಚಿತ.

ಒಮ್ಮೆ ಕೇಶವಕೃಷ್ಣಾದಲ್ಲಿ ಒಂದಿಷ್ಟು ಕಟ್ಟಡ ರಿಪೇರಿ ಕೆಲಸ ನಡೆದಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಮಾಡಿದ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರ್ ತಮ್ಮ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಪೂರೈಸಿ ಹಣ ಪಡೆದಿರಲಿಲ್ಲ. ಹತ್ತಾರು ಬಾರಿ ಹೇಳಿದರೂ ‘ಕೇಶವಕೃಷ್ಣಾದಿಂದ ಬರಬೇಕಾದ ಹಣ ತಾನೇ’ ಎಂದುಕೊಂಡು ಅವರು ಅದನ್ನು ಮುಗಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ. ಅಜಿತ್ ಒಂದು ದಿನ ಮಲಗಲು ಹಾಸುವ ಜಮಖಾನ ಹಿಡಿದೇ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರ್ ಮನೆಗೆ ಹೋದರು. ಅವರನ್ನು ಕಂಡು ಲೆಕ್ಕ - ಬಿಲ್ ಕುರಿತು ಕೇಳಿದರು. ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರ್ ‘ಓ, ಆಗಲಿ, ನಾಳೆ ಬರುತ್ತೇನೆ’ ಎಂದರು. ಆಗ ಅಜಿತ್ ‘ಸರಿ, ನೀವು ಕೇಶವಕೃಷ್ಣಾಕ್ಕೆ ಹೊರಡುವವರೆಗೂ ಇಲ್ಲೇ ಮಲಗುತ್ತೇನೆ’ ಎಂದು ಜಮಖಾನ ಹಾಸಿಯೇ ಬಿಟ್ಟರು! ಆತ ತಬ್ಬಿಬ್ಬು! ಅವರನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಲೆತ್ತಿಸಿ, ತಾನು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿಯೂ ಬರುವೆನೆಂದು ಮಾತು ಕೊಟ್ಟರು. ಆಗಲೇ ಅಜಿತ್ ಹಿಂದೆ ಬಂದುದು.

* * * * *

ಕಾರ್ಯಾಲಯದ ನಿವಾಸಿಗಳ ಭೈರಕ್ ಒಂದು ದಿನ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ 3ಕ್ಕೆ ಸೇರಬೇಕಿತ್ತು. ಆದರೆ ಒಬ್ಬರು ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಿಗೆ ಆ ವೇಳೆಗೆ ಬರಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕೂಡಲೇ ಅಜಿತ್ ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡಿದರು : “ರಾತ್ರಿ 3 ಗಂಟೆಗೆ ಇದೇ ಭೈರಕ್ ನಡೆಯುವುದು!” ಒಬ್ಬರು ಬರದಿದ್ದರೂ ಎಲ್ಲರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಪರೋಕ್ಷ ತಿಳುವಳಿಕೆ. ರಾತ್ರಿಯೇ ಭೈರಕ್ ನಡೆಯಿತೆಂದು ಪುನಃ ಹೇಳಬೇಕಿಲ್ಲ.

ಓರ್ವ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರೇ ರಂಗಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ದೃಶ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಿಂಬಿಸುವುದು ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ವಿಷಯಗಳೂ ಇದ್ದವು. ಕಥೆ ಓದಿದ ಅಜಿತ "ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ. ಇದೇನು ಅನುಭವವೇ?" ಎಂದರು.

"ತುಸು ಅನುಭವ, ಉಳಿದುದು ಕಲ್ಪನೆ" ಆತನೆಂದ.

"ಸಂತೋಷ, ಮುಂದುವರಿಸು. ಲೇಖನ ಶಕ್ತಿ ಎಲ್ಲರಲ್ಲೂ ಇರದು".

"ನನ್ನ ಕಲ್ಪನೆ ಹಲವಾರು. ಅವೆಲ್ಲ ಬರೆದರೆ ಧೈಯವಾದಿಗಳು ತಪ್ಪು ತಿಳಿಯಬಹುದು" ಅವನ ಸಂಶಯ ಅದು.

"ಆರೋಗ್ಯಕರ ಲೇಖನ ಶಕ್ತಿ ಒಳಿತೇ. ನಿಜಕ್ಕೂ ಅದು ಬೇಕು. ತೋಚಿದ್ದು ಬರೆ. ಹಿರಿಯರಿಗೆ ತೋರಿಸು. ಸಂಕೋಚವೆನಿಸಿದರೆ ಕಾವ್ಯನಾಮ ಇಟ್ಟುಕೋ" ಎಂದರು ಅಜಿತ.

'ನಿನಗೆ ಗುಣವಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಬೆಂಬಲವಿದೆ' ಎಂಬುದು ಅವರ ಶೈಲಿ.

* * * * *

ಒಬ್ಬ ಮಹಿಳಾ ಸೇವಾವ್ರತಿ ಒಮ್ಮೆ ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಸುಟ್ಟ ಗಾಯಗಳಿಂದಾಗಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಸೇರಿದ್ದರು. ಅಜಿತ ಆಗ ಬೆಂಗಳೂರಲ್ಲೇ ಇರುವ ಯೋಜನೆಯಾಗಿತ್ತು. ಅವರಿದ್ದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ದಿನವೂ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಹೋಗಿ ಆಕೆಯನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿ, ಮಾತಾಡಿ ಧೈರ್ಯ ತುಂಬಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು.

* * * * *

ಅಜಿತ ನ್ಯೂನತೆಯನ್ನೆಂದೂ ಒಪ್ಪರು. ಅದನ್ನು ಅವರು ವಿವರಿಸುವ ಬಗೆ ಇದು: "ಮೊದಲ ಶ್ರೇಣಿ ಪಡೆಯಲು 100ಕ್ಕೆ 60 ಅಂಕ ಪಡೆದರೆ ಸಾಕು. ಆದರೆ ಒಂದು ಮೋರಿಯನ್ನು ದಾಟಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿ. ಆಗಲೂ 100ಕ್ಕೆ 60 ಭಾಗ ಹಾರಿದರೆ ಸಾಕೇ?" ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯಿಂದ 60 ಭಾಗ ಹಾರಿದವರ ಚಿತ್ರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಕೇಳುಗರ ಮುಖಗಳಲ್ಲಿ ನಗೆಯುಕ್ಕಿತು. ಅಜಿತರು ಮುಂದುವರಿದು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ: "ಹಾಗೆಯೇ ಅಗಸ ನಿಮ್ಮ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಹಿಂದೆ ತಂದಾಗ ಅಂಗಿಯ ಶೇ. 60 ತಂದರೆ, ಅಥವಾ ಶೇ. 60 ಇಸ್ತಿ ಮಾಡಿದರೆ ಸಾಕೆ?"

* * * * *

ಅವರು ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ಪಕ್ಷಪಾತಿ. ವಿ.ಹಿಂ. ಪರಿಷತ್ತಿನ ಉಚಿತ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ಸ್ವಯಂಸೇವಕರು, ಪ್ರಬಂಧಕರಿಗೆಲ್ಲ ಒಂದೊಂದು ಗಂಗಾಜಲ ಶೀಷೆ ಕೊಡುವ ವಿಚಾರ ಬಂದಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕಾಗುವ ಐವತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂ.ಗಳ ವೆಚ್ಚ ಯಾರು ಭರಿಸುವುದು? ಈ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ನಡೆದಿತ್ತು. ಕೊಡಲೇ ಅಜಿತರು ಹೇಳಿದರು: "ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ನಿರ್ಧಾರವಾದ ಮೇಲೆ ಕೊಟ್ಟು ಬಿಡಿ. ಖರ್ಚು ಯಾರು ವಹಿಸಬೇಕೆಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ನಂತರದ್ದು". ಕಾರ್ಯಕರ್ತರೆಲ್ಲ ಗಂಗಾಜಲ ಪಡೆದು ಧನ್ಯರಾದರು!

ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿಯೂ ೧೯೫೭-೫೮ನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿಯೂ ಸಿರಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ದಿನಗಳು. ಸಮಾರೋಪದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಸೇವಾವ್ರತಿಗಳಿಗೆ ಸೀರೆ ಕೊಡುವ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ತಂದ ಸೀರೆಗಳು ಸ್ವಲ್ಪ ಸಣ್ಣದಾಗಿವೆ ಎಂದೆನಿಸಿತು ಅಜಿತರಿಗೆ. ಅದು ನಿಜವೂ ಆಗಿತ್ತು. ಆ ದಿನ 'ಸೀರೆ' ಕೊಡುವುದು ಬೇಡ. ಬೇಕು ತರಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟರು ಅಜಿತ್.

* * * * *

ನೆನಪು - ಗೌರವ

ಶ್ರದ್ಧಾಂಜಲಿ -

ಪೂಜ್ಯ ಚಾರುಕೀರ್ತಿ ಭಟ್ಟಾರಕ ಸ್ವಾಮಿಜಿ (ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳ)

‘ಭಾರತೀಯಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಉನ್ನತಿಗಾಗಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ಸಮರ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಸಾವಿರ ವರ್ಷದ ಮಹಾಮಸ್ತಕಾಭಿಷೇಕದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂಸೇವಕರಾಗಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿ ಯಶಸ್ವಿಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಯುತರು ತಮ್ಮ ಜೀವಿತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದರ್ಮ ಪ್ರಭಾವನೆಗಾಗಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಶ್ರಮಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ನಿಧನ ತುಂಬಲಾರದ ನಷ್ಟ.’

ಮಾನ್ಯ ರಜ್ಜುಭಯ್ಯಾ (ರಾ.ಸ್ವಂ.ಸಂಘದ ಹಿರಿಯ ನಾಯಕರು)

“..... ಅವರು ಯಶಸ್ವಿ ಸಂಘಟಕ. ಅವರ ಸಾವಿನಿಂದ ಅಸೀಮ ದೇಶಭಕ್ತ, ಧೈಯ ಸಮರ್ಪಿತ ಕಾರ್ಯಕರ್ತ, ಅನುಪಮ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಸಹಕಾರಿ ಯೋರ್ವರನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಂತಾಗಿದೆ. ಇದೊಂದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಷ್ಟ. ತಮ್ಮ ಸ್ವಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಅತಿ ವಿಕಸಿತಗೊಂಡು (ಕರ್ನಾಟಕ) ಪ್ರಾಂತಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೇ ಸಮಗ್ರ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನಾಡ ನಿರ್ಮಾಣದ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ ಸಹಸ್ರಾರು ಮಂದಿಗೆ ಪ್ರೇರಣಾ ಸ್ರೋತವಾಗಿದ್ದರು ಅವರು.”

ಮಾನ್ಯ ಭಾವುರಾವ್ ದೇವರಸ್ (ರಾ.ಸ್ವಂ.ಸಂಘದ ಹಿರಿಯ ನಾಯಕರು)

... ಅವರು ಸಂತ ಸದೃಶ ಸೋದರ. ಹಿಂದು ಸಮಾಜ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಸದಾ ಧಾವಿಸುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಅವರದು.

... ಅವರ ಫಲವತ್ತಾದ ಮೆದುಳು (ಉನ್ನೇಷಶಾಲಿ) ಕಾರ್ಯ ಮುನ್ನಡೆಸುವ ಹೊಸ ಹೊಸ ಆಲೋಚನೆಗಳಿಂದ ತುಂಬಿತ್ತು. ಈ ಅನರ್ಘ್ಯ ರತ್ನ ಇಲ್ಲವಾದುದು ಭಾರತಕ್ಕೊಂದು ಸುಲಭದಲ್ಲಿ ತುಂಬಲಾರದ ನಷ್ಟ.

ಅನುಪಮ ಗುಣಗಳ ಸಮರ್ಪಿತ ಜೀವನದಿಂದ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಪಡೆಯೋಣ.

‘ಏನು ಬರೆಯುವುದೆಂದೇ ತೋಚುತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ದುಃಖದಾಯಿ ಸುದ್ದಿಯಿಂದ ಮಾನಸಿಕ ಸಂತುಲನ ಹದಗೆಟ್ಟಿದೆ.

‘ಅವರು ಕಾರ್ಯಕುಶಲತೆ, ಸಂಘಟನ ಚಾತುರ್ಯ ಮುಂತಾದ ಹಲವು ಗುಣವಂತರು. ಆದರೂ ನಿರಬಿಮಾನಿ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಅವರದು.’

ಮಾ|| ಅಶೋಕ ಸಿಂಘಲ್ (ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ, ವಿ.ಹಿಂ.ಪ)

..... ದುಃಖ ಸಂಗತಿ ತಿಳಿದು ಅತ್ಯಂತ ದುಃಖವಾಯಿತು. ಅವರು ವಿಶೇಷ ಪ್ರತಿಭಾವಂತರು. ಹಲವು ಗುಣಗಳಿದ್ದವು ಅವರಲ್ಲಿ. ಅಂಥವರು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬಹು ವಿರಳ.

ಸಾವು ಕೆಟ್ಟದ್ದು. ಆದರೂ ಅವರು ರಾಷ್ಟ್ರರೂಪಿ ಭಗವಂತನ ಪೂಜೆ ಗೈದು ಧನ್ಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಅವರು ಯಾವ ಕಾರ್ಯ ಗೈಯುತ್ತಲೇ ಪ್ರಾಣಾರ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದರೋ ಆ ಪ್ರಿಯವಾದ ಸಂಘಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿ ಬೆಳೆಸಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ಅವರ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿ.

ರಾ.ಕೆ. ದೇಶಪಾಂಡೆ (ಅಧ್ಯಕ್ಷ, ವನವಾಸಿ ಕಲ್ಯಾಣ ಆಶ್ರಮ)

“..... ಪ್ರಿಯ ಶ್ರೀ ಅಜಿತಕುಮಾರಜಿ ಅವರ ಸೇವಾಕಾರ್ಯ ಹಾಗೂ ಅವರ ಸಂಘ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಸದಾ ಅವರ ನೆನಪು ನೀಡುತ್ತಾ ನಮಗೆ ಪ್ರೇರಣೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ.”

ಮಾ|| ಹರಿ (ರಾ.ಸ್ವ.ಸಂಘ, ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಸಹ ಬೌದ್ಧಿಕ್ ಪ್ರಮುಖ)

..... ಅವರೊಟ್ಟಿಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಭಾಗ್ಯ ಪಡೆದವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅವರಿಲ್ಲದಿರುವಿಕೆಯ ಸ್ಪಷ್ಟ ಅರಿವಾಗಬಲ್ಲದು.

..... ಬಹುಮುಖ ಪ್ರತಿಭೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಅವರದು.

ಡಾ|| ಅವಿನಾಶ ಆಚಾರ್ಯ

“..... ಕರ್ತೃತ್ವಶಾಲಿ, ಆದರ್ಶ ಮಾನಸ ಪುತ್ರ. ಉತ್ತಮ ರತ್ನಗಳಲ್ಲೊಂದು ಮಾಯವಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಅವಿರತ ಶ್ರಮದ ಕಾರ್ಯದಿಂದ ಮಾತ್ರ ಈ ದುಃಖ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಕಡಿಮೆ ಆದೀತು.”

ಮದನದಾಸ್, ಅ.ಬಾ.ವಿ.ಪ. ಸಂಘಟನಾ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ

“..... ಉತ್ತಮ ಕರ್ತೃತ್ವಶಾಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಉಳ್ಳ ವಿರಳರಲ್ಲಿ ಅಜಿತ ಒಬ್ಬರು ಯುವಕರಿಗೆ ಸದಾ ಆದರ್ಶ ಅವರ ಜೀವನ.”

..... ಅವರು 'ಪುರುಸೊತ್ತು' ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. 'ನಿದ್ರೆ' ಎಂಬ ಗಣಿಯಿಂದ 'ಸಮಯ' ಎಂಬ ಚಿನ್ನವನ್ನು ತೆಗೆದು ಸಮಾಜ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ವಿನಿಯೋಗಿಸಬೇಕು - ಇದು ಅಜಿತರ ಮಾತು.

ಡಾ|| ಹಂಪನಾ, ಸಾಹಿತಿ

..... "ಆ ಬಗೆಯ ತ್ಯಾಗಜೀವಿಗಳು ತುಂಬಾ ಅಪರೂಪ".

ಚೌಡರೆಡ್ಡಿ, ಶಾಸಕರು, ಚಿಂತಾಮಣಿ

..... ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿ ಪರೋಪಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದರು.

ಗಂಜಾಂ ಎಸ್. ಭೀಮಾಜಿ, ವ್ಯಾಪಾರಿ, ಸಮಾಜಸೇವಕ

..... ಕೊನೆಯುಸಿರಿನವರೆಗೂ ಅವರು ಮಹಾ ಪುರುಷರಂತೆಯೇ ನಡೆದುಕೊಂಡರು.

ಧರ್ಮನಾರಾಯಣ್, ಜಬಲಪುರ

..... "ಅವರು ಕುಶಲ ಯೋಜಕ ಹಾಗೂ ಸಂಘಟಕ. ಕರ್ಮಣ್ಯತೆಯ ಸಾಕಾರ. 'ಮಾದರಿ' ಗಾಗಿ ಭಗವಂತ ಅವರನ್ನಿಲ್ಲಿ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದ.

ಭಗವಾನ್‌ದಾಸ್ ಗುಪ್ತ - ವಿದರ್ಭ ಪ್ರಾಂತ ಸಂಘಚಾಲಕರು

..... ಅವರ ಬದುಕೊಂದು ಆಸ್ತಿಯಾಗಿತ್ತು.

ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಮೂರ್ತಿ, ಅಮೃತಸರ (ಸಂಘ ಪ್ರಚಾರಕ)

'ವಿಶ್ವ ಭಾಷೆ ಸಂಸ್ಕೃತವನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೂ ಎಟುಕುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಭಾವೈಕ್ಯ ಸಾಧಿಸಿದರು.'

ಮದುವಾಯಿ ಕುಲಕರ್ಣಿ - ಗುಜರಾತ್ ಪ್ರಾಂತ ಪ್ರಚಾರಕ, ಆರ್.ಎಸ್.ಎಸ್.

ಸಂಘ ಕಾರ್ಯದ ಬಹುಮುಖ ವಿಕಾಸದಲ್ಲಿ ಅಜಿತರ ಪಾತ್ರ ಪ್ರಮುಖ.

“ಅವರು ತಾಯಿ ಭಾರತಿಯ ಒಬ್ಬ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಪುತ್ರ”.

ಮಾ|| ವಿ.ಬಿ. ಪಾರಕ್, ನಾಗಪುರ ಪ್ರಾಂತ ಸಂಘ ಚಾಲಕರು

“ಅವರೊಬ್ಬ ಆದರ್ಶ ಸ್ವಯಂಸೇವಕ”

ಎಂ.ಸಿ. ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ, ಲಂಡನ್

ಅವರು ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರೇರಣೆಯ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿದ್ದರು.

ಮಾ|| ಸೇತುಮಾಧವನ್ - ಸಹಪ್ರಾಂತ ಪ್ರಚಾರಕ, ಕೇರಳ

“ಕೈಗೊಂಡ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪೂರ್ತಿ ಮಾಡುವ ಹಿರಿಯ ಗುಣ ಅವರದು.”

ಪುಣಚ (ದ.ಕ.), ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು

..... ತಾನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ನಿರ್ವಹಿಸಿ, ನಿರಂತರ ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕಾರ್ಯಶೀಲ.

..... ಅವರು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತಿರುವ ಸ್ನೇಹ, ಪ್ರೀತಿ, ಆತ್ಮೀಯತೆಗಳನ್ನು ವಿಧಿ ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಸುಬ್ಬರಾಮು, ಕಾರವಾರ

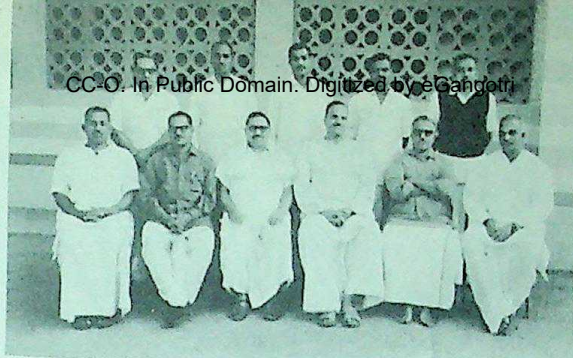
..... ಗುರಿ ಮುಟ್ಟುವ ಹಟದ ಸಾಧನೆಯ ಗುಣ ಅವರು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.

ಗಿರಿಜಮ್ಮ, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು

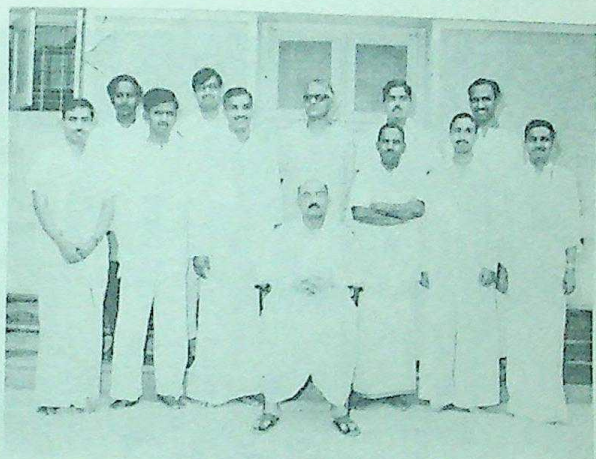
..... ‘ಅವರು ದೇವಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹಿಂದು ಸಂಘಟನೆಗೆ ಹೋಗಿರಬಹುದು’. ಅವರು ನಮ್ಮ ಸಂಘಟನೆಯ ದೇಗುಲ ಕಳಶ.

ನರೇಂದ್ರಕುಮಾರ ಸಿಂಹ - ಮುಜಪುರಪುರ, ಬಿಹಾರ

“ಅವರ ಸ್ನೇಹಮಯ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ಅದೆಷ್ಟೋ ಅಜ್ಞಾತ ಕಲ್ಪಗಳೂ ಸಜೀವವಾಗಿವೆ.”



ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಚಾರಕರ ಜೊತೆ



‘ಕೇಶವ ಕೃಪಾ’ ಬಳಗದಲ್ಲಿ (ಬೆಂಗಳೂರು)

ನೆನಪುಗಳ ಸುಳಿಯಿಂದ -



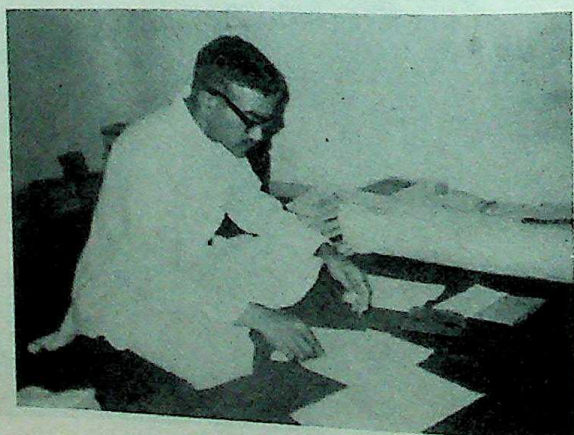
ಸಂಪದ 60ನೇ ವರ್ಷದ ಶ್ರೀಶೈಲಿ (ಭುಗಾಥಿ-Boogathi) ದಿನಾಚರಣೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಒಡನಾಡಿಗಳೊಂದಿಗೆ



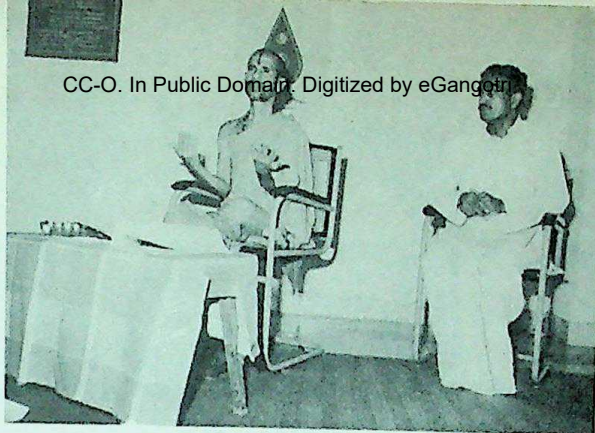
ಪೂಜ್ಯ ಪೆಜಾವರ ಶ್ರೀಗಳು ಸಂಘದ ಸಮಾರಂಭಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ



ಪ್ರಚಾರಕರ ಒಂದು ಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ



ಹೆಚ್.ಎಸ್. ಶಾಸ್ತ್ರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ



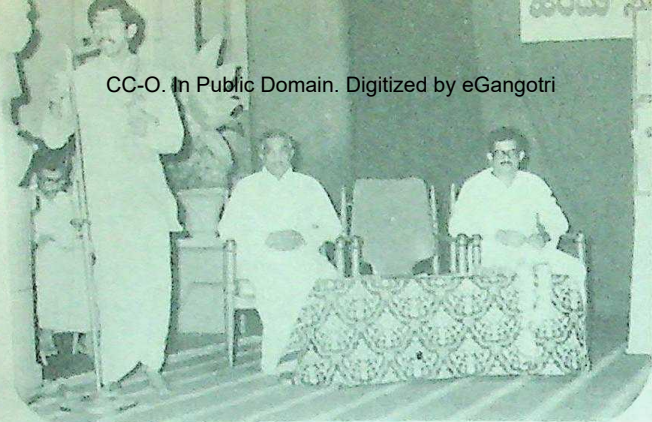
ಕುಲಪತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ನಿರ್ದೇಶಕ



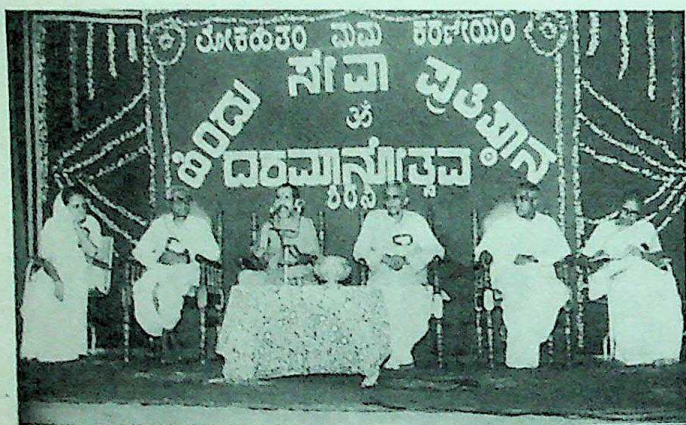
ಮೊದಲನೇ ಸೇವಾಪ್ರತಿ ತಂಡ - 1980



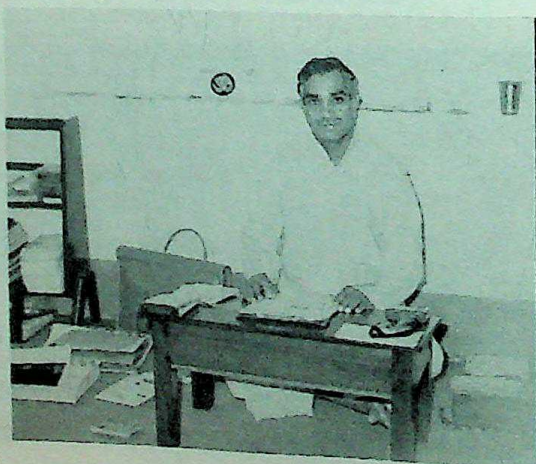
ಸೇವಾಪ್ರತಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನಾ ಸಮಿತಿ (ಮೈಸೂರು) ಸಮಾರೋಹ
Vijaya Narayana Book Centre, Sringeri



ದರ್ಮಸ್ಥಳ ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಹೆಗಡೆಯವರೊಂದಿಗೆ (ಮಂಗಳೂರು ಶಿಬಿರದ ಸಮಾರೋಪ)



ದಶಮಾನೋತ್ಸವದ ಉದ್ಘಾಟನಾ ಸಮಾರಂಭ - ಸಿರಸಿ



ಕರ್ಯದ ಸತ್ಯವೇ
Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

ಪೂಜ್ಯ ಸ್ವಾಮೀ ಹರ್ಷಾನಂದಜೀ, ರಾಮಕೃಷ್ಣಾಶ್ರಮ.

“..... ಅವರೊಬ್ಬ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಸಂಭಾವಿತ ಮನುಷ್ಯ. ವೃದುಭಾಷಿ. ಹಿಂದು ಧರ್ಮ ಪ್ರಚಾರ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ತನ್ನನ್ನು ಗಾಢವಾಗಿ ಅರ್ಪಿಸಿಕೊಂಡ ಸಭ್ಯಜೀವಿ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನೂ ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ, ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದ ವ್ಯಕ್ತಿ.

ಧರ್ಮಾಧಿಕಾರಿ ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರು, ಧರ್ಮಸ್ಥಳ

“..... ದಿವಂಗತ ಅಜಿತಕುಮಾರರು ಹಿಂದು ಸೇವಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ಒಬ್ಬ ನಿಷ್ಠಾವಂತ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಸೇವಾ ಮನೋಭಾವ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಳಕಳಿ, ಇತರ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಿಗೂ ಆದರ್ಶ ಹಾಗೂ ಅನುಕರಣೀಯವಾದುದು. ಅವರ ಅಗಲುವಿಕೆಯಿಂದ ಒಬ್ಬ ದಕ್ಷ ಕಾರ್ಯಕರ್ತನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಂತಾಗಿದೆ. ಉಜಿರೆಯಲ್ಲಿ ಜರುಗಿದ ‘ವಿಶ್ವ ಹಿಂದು ಪರಿಷತ್ತಿನ’ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಅವರ ಕಾರ್ಯದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸಿದ್ದೇವೆ.”

ಪೂಜ್ಯ ಹೊಂಬುಜ ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಶ್ರೀಮದ್ ದೇವೇಂದ್ರಕೀರ್ತಿ ಭಟ್ಟಾರಕರು

“.....ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತದ್ದೆಂಬುದು ಏನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲವೂ ಸಮಾಜದ್ದು, ಅದೆಲ್ಲವೂ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ. ಹೀಗೆಯೇ ಬದುಕಿದರು. ತಾವು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಸಾವಿರಾರು ಜನರನ್ನು ಆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕರೆದೊಯ್ಯುವರು.”

ಬಾಬೂರಾವ್ ದೇಸಾಯಿ, ವಿಶ್ವ ಹಿಂದು ಪರಿಷತ್ ಸಂಘಟನಾ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ.

..... ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತೊಡಗುವಾಗ ಆಳವಾದ ಆಲೋಚನೆ, ಯೋಜನೆ, ವಿಚಾರ ವಿನಿಮಯಕ್ಕಾಗಿ ಭೈರಕ್, ಪುನರ್ ಪರಿಶೀಲನೆ, ಬರುವಂತಹ ಅಡ್ಡಿ ಆತಂಕಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ, ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥಾ ಸಿದ್ಧತೆಯ ರೂಪುರೇಷೆ ನಡೆಸುವುದು ಅವರ ಕಾರ್ಯಪದ್ಧತಿ. “ಉತ್ತಂಗ ಉಡ್ಯಾನ”ದಲ್ಲಿ (Thinking in a big way) ಅವರಿಗೆ ಪ್ರೀತಿ.

ಪೂಜ್ಯ ಪೇಜಾವರ ಸ್ವಾಮೀಜಿ

..... ಬೆಂಕಿಯು ಹೊಗೆ ಬಿಡುತ್ತಾ ದೀರ್ಘಕಾಲ ಉರಿದರೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಜಗ್ಗನೆ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸಿ ಕ್ಷಣಕಾಲ ಉರಿದರೂ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲೂ ಪ್ರಕಾಶ ಬೀರುವುದು. ಅದರಲ್ಲೂ ಅಜಿತಕುಮಾರರ ಸೇವೆ ಮರೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಹಿಂದು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ... ಸೇವಾವ್ರತಿಗಳ ಕೊರತೆ ಅನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆಗ

ಶ್ರೀಯುತರು ಸೇನಾಪತಿಯಂತೆ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿದರು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಮರದಲ್ಲಿದ್ದ ಹಕ್ಕಿಯ ಕಣ್ಣುಗೊಂಬೆ ಮಾತ್ರ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಅಜಿತಕುಮಾರರಿಗೆ ಸೇವೆಯೊಂದೇ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಸಮ್ಯಕ್ ದರ್ಶನ, ಸಮ್ಯಕ್ ಚಾರಿತ್ರ್ಯ, ಸಮ್ಯಕ್ ಜ್ಞಾನ ಈ ರತ್ನತ್ರಯದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಅಮೂಲ್ಯ ರತ್ನ.

ಎಂ. ಚಂದ್ರಶೇಖರ್, ಮಾಜಿ ಸಚಿವರು

ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಪೂರ್ಣತೆ ನೀಡುವುದು ಅವರವರ ಕರ್ತವ್ಯ ಎಂದೇ ಅಜಿತಕುಮಾರರು ಭಾವಿಸಿದ್ದರು.

ಸದಾನಂದ ಕಾಕಡೆ (ವಿ.ಹಿಂ.ಪ. ಕೇಂದ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ)

ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಅವರು ಹುಟ್ಟಿದ್ದರು.

‘ಹೊಸ ದಿಗಂತ’ ಸಂಪಾದಕೀಯ :

ಸರಳ, ಸ್ವಚ್ಛ, ನೇರ ನಡೆನುಡಿ. ಆಜನ್ಮ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ. ತಾನು ನಂಬಿದ್ದನ್ನು ಚಾಚೂ ತಪ್ಪದೆ ಕೃತಿಗಳಿಸುತ್ತಿದ್ದ ನಿಷ್ಠಾವಂತ ಕಾರ್ಯಕರ್ತ. ಒಂದಿನಿತೂ ಕಾಲ ವ್ಯರ್ಥಗೊಳಿಸದ ಕಠಿಣ ಪರಿಶ್ರಮ, ಕಟ್ಟಾ ದೈಯಜೀವಿ. ಸಮಯಪಾಲನೆ, ನಿಗದಿತ ದಿನಾಂಕಕ್ಕೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡ ಕಾರ್ಯ. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮುಗಿಯುವಂತೆ ಕಟ್ಟಿಚ್ಚರ, ಸಹಕಾರಿಗಳು ‘ಇದು ಅಸಾಧ್ಯ’ ಎಂದು ಕೈಬಿಟ್ಟ ಕಠಿಣ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ‘ಇದು ಸಾಧ್ಯ’ ಎಂದು ಮಾಡಿ ತೋರಿಸುವ ದಿಟ್ಟತನ. ಪೋಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿ ಇರಲಿ, ಸಚಿವರೇ ಇರಲಿ, ವಿರೋಧಿಗಳೇ ಇರಲಿ, ತಾನು ಹೇಳಬೇಕಾದ ವಿಚಾರವನ್ನು ನಿರ್ಬಿಡೆಯಿಂದ ಮಂಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ನಿರ್ಭೀತ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಅಜಿತ ಅವರದು. ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಬಹು ಗಂಭೀರ ವ್ಯಕ್ತಿ ಎಂದು ತೋರಿದರೂ ಹತ್ತಿರ ಹೋದವರ ಬೆನ್ನು ತಟ್ಟಿ ಆತ್ಮೀಯತೆಯಿಂದ ಕಂಡು, ಅವರಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹ ತುಂಬುತ್ತಿದ್ದ ಅಜಿತಕುಮಾರ್ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾ.ಸ್ವ. ಸಂಘದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರಧಾರಿ.

‘ಸಮತಾ’ ಸ್ಮೃತಿ ಸಂಚಿಕೆ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಪರಿಷತ್

..... ಅವರು ನಮ್ರತೆಯ ಮೂರ್ತಿ, ಸಹಜ ನಗುವಿನ ನಿಷ್ಕಪಟ ಹೃದಯ, ಆದರೆ ಶಿಸ್ತಿನ ಸಿಪಾಯಿ, ಛಲ ಬಿಡದ, ದಣಿವರಿಯದ, ಉತ್ಸಾಹಿ ಸಾಧಕ, ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು, ಸದಾ ಧಾವಂತ, ಅವರೊಬ್ಬ ಅವಸರದ ಸಂತ.

ಅಜಿತರ ತಮ್ಮ ಡಾ|| ಪುಟ್ಟಣ್ಣಯ್ಯ ಮತ್ತು ಅಕ್ಕ

“ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ತೀರ್ಥಂಕರ ಹುಟ್ಟಿದ್ದ. ನಾವು ದನ್ಯರಾದೆವು”.

ನಂ. ಮದ್ದರಾವ್, ಮೈಸೂರು (ಕಲ್ಕತ್ತಾದಿಂದ)

ನಾನು ದಿಗ್ಗಮಿತ; ಮೂಕನಾಗಿದ್ದೇನೆ; ಒಂದು ಕ್ಷಣ ವಿಚಲಿತಗೊಂಡಿರುವೆ. ಎಂಥ ದುರಂತ....
ನನ್ನ ಒಡನಾಟ ನೆನಪಾಗುತ್ತಿದೆ.....

.....ಅತಿಕೂರ ಆಘಾತ ಬಹುಶಃ ಭಗವಂತನ ರೀತಿಯೇ ಬೇರೆ.... ಸಂತಾಪ ಸೂಚಿಸುತ್ತಿರುವ
ಸಾವಿರಾರು ಜನರಲ್ಲಿ ನಾನೂ ನನ್ನ ವಿನಮ್ರ ಕಣ್ಣೀರಿನೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿರುವೆ:...

ನಾನಾಜಿ ದೇಶಮುಖ್, ದೀನ ದಯಾಳ ಶೋಧ ಸಂಸ್ಥಾನ, ದೆಹಲಿ

“.....ಅವರ ಸ್ವಪ್ನ ಚಿಂತನೆ, ಕರ್ತವ್ಯ ತತ್ವರತೆ ಹಾಗೂ ಅಸೀಮ ಕರ್ತೃತ್ವ ಕ್ಷಮತೆಗಳಿಂದ ನಾನು
ಸದಾ ಪ್ರಭಾವಿತನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಅವರಿಗೆ ಅನೇಕ ಆಶೆ, ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳಿದ್ದವು. ಬೇರೆಯವರು ಮಾಡಿರದ ಅನೇಕ ಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಅವರು
ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.... ನನ್ನ ಮನಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿ ದೊರೆಯುವುದೆಂತು ಎಂದೇ ನನಗರ್ಥವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ”.....

ಅಣ್ಣಾಜಿ ಮದ್ದುರೈ (ಮಾಜಿ ಪ್ರಾಂತಕಾರ್ಯವಾಹರು, ಆರೆಸ್ಸೆಸ್)

(ಮಾ. ಯಾದವರಾವ್‌ಜಿಗೆ ಬರೆದ ಪತ್ರದಿಂದ)

“..... ನಿಮ್ಮಿಂದ ಆರೈಕೆಗೊಂಡು ಬೆಳೆದ ಆ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಹೂ ಹೀಗೆ ಸುಗಂಧ ಬೀರುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ
ಹೊಸಕಿ ಹೋಗಿದ್ದು ನಿಮಗೆ ಅಳಿಯಲಾರದ ದುಃಖ ತಂದಿರುತ್ತದೆ. ಅಜಿತರ ಪ್ರೀತಿ, ಆತ್ಮೀಯತೆ ಮತ್ತು
ಅಕ್ಕತ್ತಿಮ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮರೆಯಲಾರೆ....”

ಮಾ|| ಕು.ಸೀ. ಸುದರ್ಶನ್ (ಸಹಸರಕಾರ್ಯವಾಹರು, ರಾ.ಸ್ವಂ.ಸಂಘ)

(ಶ್ರೀ ಸು. ರಾಮಣ್ಣನವರಿಗೆ ಬರೆದ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ)

“..... ಭಗವಂತನು ಇಂಥ ಕೂರ ಆಘಾತವನ್ನು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಏಕೆ ಎಸಗಿದನೆಂಬುದು
ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ತಿಳುವಳಿಕೆಗೆ ನಿಲುಕದಾಗಿದೆ. ಅವನ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿರುವವರನ್ನು
ಅವನೇಕೆ ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಾನು ಹಲವಾರು ಬಾರಿ ಕೋಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

..... ಅವರು ತಮ್ಮ ಮೇಧಾವಿತನದಿಂದಾಗಿ ಹೊಸ ಹೊಸ ಕಲ್ಪನೆಗಳು ಹಾಗೂ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ
ಜನ್ಮ ನೀಡುವುದರೊಂದಿಗೆ, ತಮ್ಮ ನಿರಪೇಕ್ಷ ನಿಷ್ಠೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಿಸಿ
ಸಫಲತೆಯ ಶಿಖರದವರೆಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದರು....”

ಆ ಕರಾಳ ರಾತ್ರಿ

ಹೀಗೆ ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ಶೋಕ ತಂದ ಅಂದು ನಡೆದದ್ದು ಇದು -

ಡಿಸೆಂ. 3, 1990. ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಸಂಘಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ವಿಶ್ವ ಸಂಘ ಶಿಬಿರದ ತೀವ್ರ ಸಿದ್ಧತೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದರು. ಆ ತಯಾರಿಯ ನಡುವೆಯೇ ಅಜಿತರು ತಮ್ಮ ವಿಭಾಗ, ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಪ್ರವಾಸದ ಯೋಜನೆಯಂತೆ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿದ್ದುದು ತುಮಕೂರು ವಿಭಾಗದ ಪ್ರವಾಸ.

ಅಂದು ಸಂಜೆ ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದರು. ಸಂಜೆ ಡಾ|| ಉಪೇಂದ್ರ ಶೆಟ್ಟಿ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸೇವಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಸಮೀಕ್ಷೆ, ಮೌಲ್ಯಾಂಕನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದ ತಜ್ಞ ಶ್ರೀ ಮೆಹಂದಳಿಯವರ ಪ್ರವಾಸ ಕುರಿತು ಮಾತುಕತೆ. ವಿಶ್ವ ಶಿಬಿರ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಕೇಶವಕೃಪಾದಲ್ಲಿ ಬೈರಕ್. ರಾತ್ರಿ ಅವನ್ನೆಲ್ಲ ಮುಗಿಸಿದರು. ಮರುದಿನ ತುಮಕೂರಿನಲ್ಲಿರಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ತುಮಕೂರು ವಿಭಾಗ ಪ್ರಚಾರಕ ಶ್ರೀ ನರೇಂದ್ರ ಬಂದಿದ್ದರು. ಮರುದಿನ ಬೆಳಗಿನ ರೂವದಲ್ಲೇ ಹೊರಡುವುದೆಂದೂ ಚರ್ಚೆಯಾಯಿತು. ಆದರೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಯೋಗಾಸನ ಮತ್ತಿತರ ಎಂದಿನ ಪರಿಪಾಠ ಸುಗಮವಾಗುವುದೆಂದು ರಾತ್ರಿಯೇ ಕಾರ್‌ನಲ್ಲಿ ಹೊರಡಲು ನಿರ್ಧಾರ. ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ ನೀರಕಜೆ ಕಾರ್ ನಡೆಸಲು ಸಿದ್ಧರಾದರು.

ಬೆಂಗಳೂರು ಬಿಡುವ ಮುನ್ನ ತುಮಕೂರು ವಿಭಾಗ ಕಾರ್ಯವಾಹ ಶ್ರೀ ವಿಜಯೇಂದ್ರ ನರಹರಿ ಅವರನ್ನು ಮನೆಯಿಂದ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟರು. ಬೆಂಗಳೂರು ಬಿಟ್ಟಾಗ ಸಮಯ ರಾತ್ರಿ ಸುಮಾರು 11-15.

ಡಿಸೆಂ. 4 ಬೆಳಿಗ್ಗೆ 4.50 ಕೇಶವಕೃಪಾದಲ್ಲಿ ದೂರವಾಣಿ ಗಂಟೆ ಬಾರಿಸಿತು. ಶ್ರೀ ನಾಗಭೂಷಣ್ ಆಲಿಸಿದರು..... ಪೋಲೀಸ್ ಠಾಣೆಯಿಂದ ಬಂದ ಸುದ್ದಿ ಅವರಿಗೆ ಬಡಿಯಿತು....

ಸುದ್ದಿ : ರಾತ್ರಿ ಹೊರಟ ಕಾರು ನೆಲಮಂಗಲ ದಾಟಿ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿ ಎದುರಿನಿಂದ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಲಾರಿಯೊಂದಕ್ಕೆ ಡಿಕ್ಕಿ ಹೊಡೆಯಿತು. ಕಾರಿನಲ್ಲಿದ್ದ ನಾಲ್ವರೂ ಸ್ಥಳದಲ್ಲೇ ಸಾವನ್ನಪ್ಪಿದ್ದರು. ಅಷ್ಟಿಷ್ಟು ವಿವರಗಳು ಗೊತ್ತಾದುದೂ ಲಾರಿಯ ಚಾಲಕನಿಂದಲೇ. ಅವನೇ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶಗೆ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ನೀರು ಕುಡಿಸಿದವನು.

* * * * *

ಅಪಘಾತ ನಡೆದುದು ರಾತ್ರಿ ಸುಮಾರು 12.00ಕ್ಕೆ.

ನೆಲಮಂಗಲ ಪೋಲೀಸ್‌ಠಾಣೆ ಕಡೆಯಿಂದ ಮುಂದಿನ ಕ್ರಮಗಳು ಜರುಗಿದವು. ಮರಣೋತ್ತರ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮುಗಿಸಿ, ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಪಾರ್ಶ್ವಿಕ ಶರೀರಗಳನ್ನು ತಂದಾಗ ಡಿಸೆಂ. 4, ಮಧ್ಯಾಹ್ನ 1.00 ಗಂಟೆ. ನೆಲಮಂಗಲದಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ಜನ; ಬೆಂಗಳೂರಿನಿಂದ ತುಮಕೂರಿನಿಂದ ಧಾವಿಸಿದವರು ನೂರಾರು ಪ್ರಮುಖರು ಶ್ರೀಗೂ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು.

* * * * *

ಅವರ ಆಕಸ್ಮಿಕ ನಿಧನದ ಸುದ್ದಿ ಕೇಳಿ ಸಾವಿರಾರು ಸ್ವಯಂಸೇವಕರು, ಇತರರು, ಸೇವಾವ್ರತಿಗಳು ತಮ್ಮ ಅಣ್ಣನನ್ನು ಕಳೆದಕೊಂಡವರಂತೆ ಗಲಗಲನೆ ಆಳುತ್ತಾ ದಾವಿಸಿ ಬಂದು ಅವರ ಅಂತಿಮ ದರ್ಶನ ಪಡೆದರು. ತಮಗೆ ನಿತ್ಯ ಸ್ಪೂರ್ತಿದಾತಾ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ, ಆದರಣೀಯ ತಪಸ್ವಿ, ಕಾರ್ಯಕರ್ತ ಮತ್ತು ಆತ್ಮೀಯ ಬಂಧು ತಮ್ಮನ್ನು ಅಗಲಿಹೋದರು ಎನ್ನುವ ದುಃಖದಲ್ಲಿ ಅವರು ಮುಳುಗಿದ್ದರು. ಆ ದೃಶ್ಯ ಅಜಿತರ ಹಿರಿಮೆಗೆ ಸಾಕಿಯಾಯಿತು.

* * * * *

ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ಬೆಳಿಗ್ಗೆಯೇ ಸುದ್ದಿ ತಲುಪಿಸಲಾಯಿತು. ಸಂಜೆಯೊಳಗೆ 'ಕೇಶವಕೃಪಾ'ಕ್ಕೆ ಸಹಸ್ರಾರು ಜನ ಧಾವಿಸಿದರು. ದೂರದ ಊರುಗಳಿಂದಲೂ ಬಂದವರು ನೂರಾರು. ದೊಡ್ಡವರು, ಚಿಕ್ಕವರು, ಮಹಿಳೆಯರು, ಪುರುಷರು - ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ, ಎಲ್ಲ ರಂಗಗಳ ಜನ. ದುಃಖದ ಕೋಡಿ ಹರಿಯಿತು. 'ಕೇಶವಕೃಪಾ' ಸಾವಿನ ಛಾಯೆಯಿಂದ ನಲುಗಿಹೋಯಿತು.

ಶ್ರೀ ನ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ, ಶ್ರೀ ಜಯದೇವ್, ಶ್ರೀ ನರಹರಿ ಮುಂದೆ ನಿಂತು ಎಲ್ಲರಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳುತ್ತಾ, ಅಗತ್ಯ ಅಂತಿಮ ಕಾರ್ಯಗಳಿಡೆ ಗಮನ ನೀಡಿದರು.

* * * * *

ಅಂತಿಮ ಗೌರವ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಬಂದವರಲ್ಲಿ ಮಾಜಿ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗಡೆ, ಸಂಸತ್ ಸದಸ್ಯ ಕೃಷ್ಣ ಅಯ್ಯರ್, ಮಾಜಿ ಸಚಿವರಾದ ಡಾ॥ ಜೀವರಾಜ ಆಳ್ವ, ಎಂ. ಚಂದ್ರಶೇಖರ್, ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ನ್ಯಾ॥ ರಾಮಾಜೀಯಿಸ್ ಮುಂತಾದ ಹಲವು ಪ್ರಮುಖರಿದ್ದರು.

ಆ ಬಳಿಕ ಶ್ರೀ ಅಜಿತರ ಶವವನ್ನು ವಸಂತನಗರದಲ್ಲಿರುವ ಅವರ ತಮ್ಮನ ಮನೆಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯಲಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಧಿಗಳು ನಡೆದವು. ಅಲ್ಲಿಂದ ವಿಲ್ಸನ್ ಗಾರ್ಡನ್ ವಿದ್ಯುತ್ ಚಿತಾಗಾರಕ್ಕೆ ತರಲಾಯಿತು. ಅಂತಿಮ ಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡವರು ಸಾವಿರಾರು ಜನ.

ಚಿತ್ರಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧಾಂಜಲಿ ಸಭೆ. ಸಹ ಪ್ರಾಂತ ಪ್ರಚಾರಕ ಶ್ರೀ ಸು. ರಾಮಣ್ಣ,ಲಿ.ಬಾ.ವಿ.ಪ. ಪ್ರಮುಖ ಪಿ.ವಿ. ಕೃಷ್ಣಭಟ್ ಮುಂತಾದವರು ಮಾತನಾಡಿದರು.

* * * * *

‘ಅಜಿತಕುಮಾರ’ ಎಂಬ ಪಾರ್ಥಿವ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಅಮೃತ ಅತ್ಯಂತ ತುಣು ಬೆತ್ತವಾಗಿ ಇಹಲೋಕದ ವ್ಯಾಪಾರ ಮುಗಿಸಿತ್ತು.

* * * * *

ನರೇಂದ್ರರ ಶರೀರವನ್ನು ಅವರೂರು ಯಲ್ಲಾಪುರಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯಲಾಯಿತು. ವಿಜಯೇಂದ್ರರ ಅಂತ್ಯಕ್ರಿಯೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ವಿದ್ಯುತ್ ಚಿತಾಗಾರದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು. ಗಣೇಶರ ತಂದೆ, ತಾಯಿ ಬಂದ ನಂತರ ರಾತ್ರಿ ಚಾಮರಾಜಪೇಟೆ ರುದ್ರಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅಂತ್ಯವಿಧಿಗಳು ನಡೆದವು.

* * * * *

ಡಿಸೆಂ. 16ರಂದು ಬೆಂಗಳೂರು ಹೈಸ್ಕೂಲಿನ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧಾಂಜಲಿ ಸಭೆ. ಪೂಜ್ಯ ಚಾರುಕೀರ್ತಿ ಭಟ್ಟಾರಕರು, ಮಾ|| ಹೊ.ವೆ. ಶೇಷಾದ್ರಿ, ವಿ.ಹಿಂ.ಪ. ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಶ್ರೀ ಸದಾನಂದ ಕಾಕಡೆ, ಭಾರತೀಯ ಜನತಾ ಪಕ್ಷದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಶ್ರೀ ಯಡಿಯೂರಪ್ಪ, ಮಾಜಿ ಸಚಿವ ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ ಮೈತರ ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ನಮನ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು.

* * * * *

‘ಕೊನೆಯುಸಿರಿನವರೆಗೂ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವೆ’ ಇದು ಅಜಿತರು ಕೊಟ್ಟ ಮಾತು. ನುಡಿದಂತೆ ನಡೆದ ದೀರ ಅವರು.

ಸೇವಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ದಶಮಾನೋತ್ಸವ ವರ್ಷ : ಹಲವು ಸಮಾರಂಭಗಳು. ಸಮಾರೋಪ ಇನ್ನೂ ನಡೆಯುವುದಿತ್ತು. ಪಕ್ಷಿ ರಾತ್ರಿ ಇಡೀ ಹಾಡುತ್ತಿತ್ತು - ಹೂ ಅರಳಲೆಂದು; ಗುಲಾಬಿ ಹೂ ಅರಳಿದಾಗ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಪಕ್ಷಿ ಪ್ರಾಣ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಬಿದ್ದಿತ್ತು.

* * * * *

ಒಂದು ರಾತ್ರಿ: ತನ್ನ ಬದುಕಿನ ಗುರಿ ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ‘ವಿಶ್ವ ಮಂಗಲ ಕಾರ್ಯ’ಕ್ಕೆಂದು ಅವರು ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಟು ಕೇಶವಕೃಷ್ಣಾಕ್ಕೆ ಬಂದರು.

57 ವರ್ಷಗಳ ಸಾರ್ಥಕ ಬದುಕಿನ ಕೊನೆಯ ಪಯಣವೂ ಒಂದು ರಾತ್ರಿಯೇ. ವಿಶ್ವ ಸಂಘ ಶಿಬಿರ ಕುರಿತ ಬೈರಕ್ ಮುಗಿಸಿ, ತನ್ನ ಮನೆಯೇ ಆಗಿದ್ದ ಕೇಶವಕೃಷ್ಣಾದಿಂದ ಹೊರಟರು; - ಬರಲಾರದ ಲೋಕಕ್ಕೆ..

* * * * *

ಮಿತ್ರನ ನಮಃ

“ಅಜಿತ್ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮಾತ್ರ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ ಅವರೊಬ್ಬ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದ್ದರು” - ಇದು ಒಬ್ಬರು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ಮಾತು. ಇದು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸರಿ ಎಂದು ಯೋಚಿಸತೊಡಗಿದರೆ ಅಜಿತ್ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ, ಕರ್ತೃತ್ವದ ಹಲವು ಆಯಾಮಗಳು ಕಣ್ಣೆದುರು ನಿಲ್ಲುತ್ತವೆ.

‘ನಿರಂತರ ವಿಕಾಸ’ ಅವರ ಮುಖ್ಯ ಧ್ಯೇಯ. ತಾನು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಸುತ್ತಲಿನ ಸಮಸ್ತವೂ ಬೆಳೆಯಬೇಕು, ಬೆಳಗಬೇಕು. ಸೂರ್ಯನದು ದಣಿವಿಲ್ಲದೇ ಬೆಳಕು ನೀಡುವ, ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಅರಳಿಸುವ ಕಾಯಕ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಮಾನ. ತನ್ನ ನಿತ್ಯಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ನಿರತ. ರವಿ ಉದಯಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಜೀವರಾಶಿಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗುತ್ತವೆ; ರವಿ ಅಸ್ತಮಿಸಿದ ಮೇಲೂ ಅವನ ಪ್ರಕಾಶವನ್ನು ಪಡೆದ ಅಗ್ನಿ, ದೀಪ ಬದುಕಿಗೆ ಬೆಳಕು ನೀಡುತ್ತವೆ. ಕಾಳಿದಾಸ ‘ರಘುವಂಶ’ದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ -

ದಿನಾಂತೇ ನಿಹಿತಂ ತೇಜಃ ಸವಿತ್ರೇವ ಹುತಾಶನಃ |

ಚರಾಚರಗಳೆಲ್ಲವಕ್ಕೂ ಸೂರ್ಯ ಮಿತ್ರನಂತೆ. ತನ್ನ ಪ್ರಭೆಯಿಂದ ಅವರನ್ನು ಅರಳಿಸುವ ಸ್ನೇಹಿತ ಆತ. ಬೆಳಕೇ ಬಾಳಿನ ಸಂಕೇತ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕತ್ತಲನ್ನು ಓಡಿಸಬೇಕು. ಅಜ್ಞಾನ, ದಾರಿದ್ರ್ಯ, ಅನಾರೋಗ್ಯ, ಅನ್ಯಾಯ, ಅಸಮಾನತೆ, ಅಧರ್ಮ ಇವುಗಳನ್ನು ಸದಾಕಾಲಕ್ಕೂ ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಅಜಿತರು ಆ ಸೂರ್ಯನಂತೆಯೇ. ಅವರ ಪ್ರಭಾವಲಯದಲ್ಲಿ ಬಂದವರ ವಿಕಾಸವೇ ಅವರ ಮುಖ್ಯ ಚಿಂತೆಯಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗೆಯೇ ಸಮಾಜದ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಗೂ ಬೆಳಕು ತಲುಪಿಸಬೇಕೆಂಬುದು ಅವರ ಪ್ರಬಲ ಇಚ್ಛೆಯಾಗಿತ್ತು.

ಮುಂದಕ್ಕೆ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬೆಳೆಯಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಅವರು ವ್ಯಾಪಕತೆಯಲ್ಲಿ ಅಗಾಧ ನಂಬಿಕೆ ಇದ್ದವರು. ವಿಶಾಲತೆ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಿಯ. Small may be beautiful, but big is satisfactory (ಚಿಕ್ಕದು ಸುಂದರವಿದ್ದೀತು, ಆದರೆ ಘನವಾದುದು ಸಮಾಧಾನ ನೀಡಬಲ್ಲದು) - ಇದು ಅವರ ನುಡಿ.

ಅವರು ಸೀಮೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡವರಲ್ಲ. ಸದಾ ‘ಗಡಿಬಿಡಿಯವರು’. ಗಡಿ ಇಲ್ಲದವರು. ಅವರಿಗೆ ಆಕಾಶವೇ ಮೇರೆ. ಸಮಾಜದ ಕೊನೆಯ ಮಗುವಿನವರೆಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಸುಖದಿಂದಿರಬೇಕು ಇದು ಅವರ ಕಳಕಳಿ.

ಘನತೆ, ಔದಾರ್ಯಗಳ ಖನಿ. ಆದರೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸೇವೆ ಅವರಿಗೆ ಉದಾರತೆಯ, ಹರಿಮೆಯ ಸಂಗತಿಯಾಗಿರದೇ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿತ್ತು; ಜೀವನದ ವ್ರತವಾಗಿತ್ತು. ಸೇವೆ ಅವರ ಬಾಳುಸಿರು. ಸೇವೆ ಏಕೆ! ಅದು ಮಾಧ್ಯಮ, ಅದು ಸೋಪಾನ, ಅದು ಸಾಧನ, ಅದೇ ಜೀವನ - ಎಲ್ಲವೂ ಹೌದು. ವಿಕಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಸೇವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಇರಬೇಕು. ಸಮಾಜದ ಸಹಜ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಆಗಿಬಿಡಬೇಕು. ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಯೋಜನೆಯಾಗಿ ಉಳಿಯಬಾರದು. ಈ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಆಂದೋಲನವಾಗಬೇಕು. ಅಜಿತರು ‘ಆಂದೋಲನ’ಕ್ಕೆ ಒತ್ತು ನೀಡಿದರು. ಅವರೊಬ್ಬ ವಿಚಾರ, ಆಚಾರಗಳ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ.

ಭಾವ ಸುಮನ

ಶ್ರದ್ಧಾಂಜಲಿ

ಕರ್ಮಯೋಗಿ ದೀಮಂತ ಸಂತ ನಿನ್ನ ನೆನಪಿಗೆ
ಅನಂತದಲ್ಲಿ ಲೀನವಾದ ನಿನ್ನ ಬಾಳಜ್ಯೋತಿಗೆ ।
ಅಶ್ರುಪೂರ್ಣ ತರ್ಪಣ ಭಾವಸುಮಗಳರ್ಪಣ
ತರುಣ ಹೃದಯ ಸ್ವಂದನ ಕೋಟಿ ಕೋಟಿ ವಂದನಾ ॥

ಸ್ವಾರ್ಥವನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿ ನೀ ದೈಯಪಥದಿ ಸಾಗಿದೆ
ಸಾರ್ಥಕತೆಯ ಗುರಿಯೆಡೆ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಬಯಸದೆ
ಪದವಿ ಪದಕವೆಲ್ಲವ ಮಾತೆಯಡಿಗ ಚೆಲ್ಲಿದೆ
ನಾಡಿಗಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿದೆ ಕ್ಷಣವಿರಾಮವಿಲ್ಲದೆ ॥

ಗಟ್ಟನೆಲದಿ ಸೇವೆಯ ಪುಟ್ಟ ಸಸಿಯ ನೆಟ್ಟಿದೆ
ಬೆವರು ರಕ್ತ ಹರಿಸುತಾ ದಿಟ್ಟತನದಿ ಬೆಳೆಸಿದೆ
ವರುಷ ಹತ್ತು ಉರುಳಿದೆ ಸುಮನರಾಶಿ ಅರಳಿದೆ
ಕಂಪು ಸೂಸುತಿರಲದು ನೀನು ದೂರ ತೆರಳಿದೆ ॥

ಬತ್ತಿಯಂತೆ ಉರಿದೆ ನೀ ಎತ್ತಿ ದೈಯದಾರತಿ
ರಾಷ್ಟ್ರಯಜ್ಞದುರಿಯಲಿ ನೀಡಿ ಪೂಣದಾಹುತಿ
ಧನ್ಯ ನಿನ್ನ ಜನನಿಯು ಧನ್ಯ ತಾಯಿ ಭಾರತಿ
ಧನ್ಯ ನಿನ್ನ ಛಾಯೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ವೀರ ಸಂತತಿ ॥

ಕಂಬನಿಯ ಹರಿಸುತಾ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮರೆಯುವು
ನಿನ್ನ ಬಾಳ ಬೆಳಕಲಿ ಕರ್ಮಪಥದಿ ನಡೆವೆವು
ಆ ಅಪೂರ್ಣ ಸ್ವಪ್ನವೆಲ್ಲ ಭರದಿ ರೂಪು ತಳೆಯಲಿ
ಅಮರ ಅಜಿತ ಆತ್ಮಕೆ ಅದುವೆ ಶ್ರದ್ಧಾಂಜಲಿ ॥

- 'ನಿವೇದಕ'

ಮಾಪ್ ನಹೀ ಕರೇಂಗೇ ಹಂ ತುರೈ ಮಾಪ್ ನಹೀ ಕರೇಂಗೇ ।
ತೂನೆ ಮೇರೆ ಅಜಿತ್ ಕೊ ಛೀನಾ ಏ ಕ್ಯಾ ತೇರಿ ಇಂಸಾಪ್ ರೇ ?

ಓ ಸೂರಜ್ ಕೀ ದೊ ಕಿರಣೇಂ,
ಓ ತೇಜಸ್ವಿ ಮೂರತ್,
ಓ ಉಜ್ವಲ್ ವಾಣಿ ಕೀ ಧಾರಾ,
ಓ ಪ್ರೇರಣಾ ಕಾ ಪಥ್,
ಓ ಮೈ ಕೈಸೆ ಭುಲಾವುಂ, ಮನ್ ಕೋ ಬಹುತ್ ಲುಭಾತಿ ರೇ॥
ತೂನೆ ಮೇರೆ ಅಜಿತ್ ಕೊ ಛೀನಾ ಏ ಕ್ಯಾ ತೇರಿ ಇಂಸಾಪ್ ರೇ॥

ಹೈ ಹಮಾರಿ ಶಿಕ್ಷಾ ಅಧೂರೀ,
ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ್ ಬೀ ಅಧೂರಾ,
ಕಹನೇ ಕೀ ಬಾತ್ ರಹೀ ಅಧೂರೀ
ಪೂಛನಾ ಥಾ ಮನ್ನಿಲ್ ಮೇರೀ
ನಾವ್ ಹಮಾರಿ ಸಾಗರ್ ಮಾರೈ, ಔರ್ ನಹೀ ಪತವಾರ್ ರೇ ।
ತೂ ನೇ ಮೇರೆ ಅಜಿತ್ ಕೊ ಛೀನಾ ಏ ಕ್ಯಾ ತೇರಿ ಇಂಸಾಪ್ ರೇ॥

ರೋ ರಹೇ ಧರತೀ ಅಂಬರ್
ರೋಯೀ ಏ ಮೇರಿ ವಸುಂಧರಾ
ರೋಯೀ ಮಾಸೂಂ ಮನ್ ಹಮಾರೆ
ರೋಯೀ ಉನ್ ಕಾ ಘರ್ , ಹಾಂ
ತೇರಾ ಕ್ಯಾ ಬಿಗಾಡಾ ಹಂ ನೇ ಕ್ಯೋಂ ತೂ ಅನಾಥ್ ಬನಾಯಾರೇ ।
ತೂ ನೇ ಮೇರೆ ಅಜಿತ್ ಕೊ ಛೀನಾ ಏ ಕ್ಯಾ ತೇರಿ ಇಂಸಾಪ್ ರೇ॥

— ಸೇವಾವ್ರತಿ

ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಿನ
ಜಿತಮನ,
ತನುಸುಗಾತ್ರ,
ಕುರೀತಿದೂರ
ಮಾನಸೋಲ್ಲಾಸದ
ರಮ್ಯತೆರ.

- ಶ್ರೀನಿಧಿ

ಹಿಂಕಾರ

ಅಡೆತಡೆಗಂಜದ ಅಜಿತಕುಮಾರ

ಅಗಣಿತ ಜನರಿಗೆ ಆಧಾರ

ಹೆಜ್ಜೆ-ಹೆಜ್ಜೆಗೂ ಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದನು

ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಆಚಾರ || ಪ ||

ಕಾವಿಯ ಧರಿಸದ ಘನ ಸನ್ಯಾಸಿ

ಜನ ಕಲ್ಯಾಣದ ಹವ್ಯಾಸಿ

ಇವನ ಧೈಯವೇ ಸಾರ್ಥಕವೆಂದನು

ತೊಳಲಾಡುವ ಆ ವನವಾಸಿ || ೧ ||

ಪರಿಶ್ರಮದಿಂದ ಪಳಗಿಸಿಕೊಂಡನು

ಪತಂಜಲಿ ಸೂತ್ರದ ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸ,

ಅಜ್ಜ - ಅಜ್ಜಿಗೂ ಕಲಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಹನು

ಕೇಳದೆ ಒಂದೂ ಬಿಡಿಕಾಸ || ೨ ||

ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಯೋಗ-ಕ್ಷೇಮಕ್ಕೆ

ಬರೆದಿಟ್ಟಿರುವನು 'ಯೋಗಪ್ರವೇಶ'

ಸಾಧನೆ - ಇಲ್ಲದ ಒಣ ಬೋಧನೆಗೆ

ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲಾ ಅವಕಾಶ || ೩ ||

ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯ ಉರ್ಜಿತಗೊಳಿಸಲು,

ಉತ್ಸುಕರೆಲ್ಲರ ಜೋಡಿಸಿದ

ಸಂಸ್ಕೃತವೇ ನಮ್ಮ ತಾಯ್ನಾಡಿಯೆಂದು

ಎಲ್ಲರ ಮನದೊಳು ಮೂಡಿಸಿದ || ೪ ||

ಪಂಚಿ - ಜುಬ್ಬಗಳ ಧರಿಸುವ ಈತನ

ಭಾಷಣ ತುಂಬಾ ಆವೇಶ

ಯುವಕ - ಯುವತಿಯರ ಸಂಘಟಿಸುತ್ತ ಇವ

ನೀಡಿದ ಸೇವೆಯ ಸಂದೇಶ || ೫ ||

ಉಪ್ಪಿಲ್ಲದೆ ಬರಿ ಸಪ್ತೆಯ ತಿನ್ನುವ

ಈತನ ಮುಖ ಬಲು ಗಂಭೀರ,

ಯಾವ ತಪ್ಪಿಗೂ ಮುಖ ಮುರಿಯದೆಲೆ

ನಗುತ ಕ್ಷಮಿಸುವನೀ ದೀರ || ೬ ||

ಸದ್ಗುಣಗಳ ಮಣಿ ಪ್ರೇಮಾದರ ಗಣಿ

ಪಡೆದನು ಸಂಘದ ಅಧಿಕಾರ

ದೇಶೋಧ್ಧಾರದ ಹಿರಿಯಾದರ್ಶಕೆ

ತೊರೆದನು ತನ್ನಯ ಮನೆ - ಮಾರ || ೭ ||

ಹಗಲೂ - ಇರುಳೂ ಶ್ರಮಿಸಿದ

ಈತನ ಜೀವನ “ಓಂ ಕಾರ”

ಬ್ರಹ್ಮನ್

ಹೇ ದಿವ್ಯಚೇತನ

ಹೇ ಲೋಕನಂದನ

ನತೀರಿಯಂ, ಸ್ಮೃತೀರಿಯಂ, ಭಾವನಾವಿಷ್ಣು ತೀರಿಯಮ್ ||

ತ್ವಂ ಸಮುಜ್ಜ್ವಲ ದೀಪ ಆಸೀಃ ದೈಯಮಾರ್ಗಂ ಶ್ರಿತವತಾಂ

ಪ್ರೇರಣಾಯಾಃ ಸ್ತೋತ ಆಸೀಃ ಲೋಕಸೇವಾವ್ರತಜುಷಾಮ್ |

ಚತುರದೀಃ ಸಂಘಟನಶಿಲ್ಪೀ ತ್ವಂ ಪ್ರದೀಪೋ ದೀಪನೇ

ತ್ವಂ ಗುಣಾನಾಂ ಪಕ್ಷಪಾತೀ ಪ್ರೇರಕಸ್ತ್ವಂ ಸತ್ಪಥೇ ||

ದಿವ್ಯರೂಪಂ ಕೋಮಲಂ ಹೃತ್ ಕಾರ್ಯಮಾರ್ಗೇ ಕರಿನತಾ

ಮಾರ್ಗದರ್ಶನಮಾಪ್ತತಾ ಸಾ ಸ್ನೇಹವಾಣೀ ತವ ಪರಾ |

ನವನವಿಣಾಃ ಕಲ್ಪನಾಸ್ತವ ತತ್ಪಯೋಗೇ ನಿಪುಣತಾ

ಅನುಪಮಾ ತವ ಕಾರ್ಯಶೈಲೀ ಸ್ಪಷ್ಟಶುದ್ಧ ಪರಿಷ್ಕೃತಾ ||

ಸ್ನೇಹಪರತಾ ಸರ್ವಸಮತಾ ಕಾರ್ಯದೃಢತಾ ವಾಗ್ಮಿತಾ

ಯೋಗಪಟುತಾಽಧ್ಯಯನಪರತಾ ಯೋಗ್ಯಜನ ಸಂಗ್ರಾಹಿತಾ |

ಕಿಂ ವದಾಮೋ ಗುಣಗಣಾನಾಂ ಆಕರಸ್ತ್ವಂ ಗುಣಖನೀ

ಮಧುರಮಧುರಾ ಸಾ ಸ್ಮೃತಿಸ್ತವ ಭವತು ನಃ ಪದಿದರ್ಶಿನೀ ||

- ಜನಾರ್ದನ ಹೆಗಡೆ

ಸಂಸ್ಕೃತ ವಿಭಾಗದ ಕಾರ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ (ಅಕ್ಷರಮ್) ಅನೌಪಚಾರಿಕವಾಗಿ ಮಾತುಕತೆ ನಡೆದಿತ್ತು. “ನಿಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಹೆಸರುಗಳ ಮೂಲ (ಧಾತುಪದ) ಯಾವುದು? ಹೆಸರಿನ ಅರ್ಥವಿವರಣೆ ಏನು, ಹೇಳಿ ನೋಡೋಣ” ಎಂದರು ಅಜಿತ್. ಸಂಸ್ಕೃತ ತಜ್ಞರೆಲ್ಲ ಹೆಸರುಗಳ ಧಾತುಪದ, ವಿವರಣೆ ನೀಡಿದರು. ‘ವಸುವಜ್’ ಒಬ್ಬರ ಹೆಸರು. ಆ ಹೆಸರಿಗೆ ಧಾತು - ವಿವರಣೆ ಏನೆಂದು ಯಾರಿಗೂ ಹೊಳೆಯಲಿಲ್ಲ. ಒಂದಿಷ್ಟು ದಿನಗಳು ಕಳೆದ ಮೇಲೆ ಅಜಿತ್ ಅವರಲ್ಲೇ ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರನ್ನು ಕರೆದು ಹೇಳಿದರು - “ನೋಡಿ ಆ ಹೆಸರಿನ ಮೂಲನಾಮ ಕಂಡುಹಿಡಿದಿದ್ದೇನೆ. ಜೈನ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ‘ವಾಸುಪೂಜ್ಯ’ ಎಂಬ ಮಹಾತ್ಮನೊಬ್ಬನ ಹೆಸರಿದೆ. ಅದೇ ಅಪಭ್ರಂಶವಾಗಿ ವಸುವಜ್ ಆಗಿದೆ.” ಅದು ಸರಿ ಇರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕೇಳಿದವರೆಲ್ಲ ಅವರ ಶೋಧಾಸಕ್ತಿಗೆ ಬೆರಗಾದರು.

* * * *

ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಮುರುಡೇಶ್ವರದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರೆಲ್ಲ ಸೇರಿದಾಗ ಅವರು ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಇಟ್ಟರು. “ಪ್ರಾತಃಸ್ವರಣೆ” (ಸಂಘದ ಸ್ವಯಂಸೇವಕರು ನಿತ್ಯ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಹೇಳುವ ಭಾರತ ಭಕ್ತಿಯ ಏಕಾತ್ಮಾ ಸ್ತೋತ್ರ) ಪೂರ್ತಿ ಕಂಠಪಾಠ ಯಾರ್ಯಾರಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ? ಅನೇಕರು ತಮಗೆ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದರು. ಆಗ ಅಜಿತ್ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿನ ಒಂದೊಂದು ಶ್ಲೋಕ ಬಿಟ್ಟು ಹೇಳುವಂತೆ ಕೇಳಿದರು. ಕೆಲವರಿಗೆ ಅದೂ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಈಗ ಅಜಿತರು ಬಾಣ ಎಸೆದರು: “ಸರಿ, ವಿಲೋಮ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ (ವಿರುದ್ಧ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ) ಹೇಳಿ” ಯಾರಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅಜಿತ್ ಸ್ವತಃ ತಾವೇ ಅದನ್ನು ಹೇಳಿ ತೋರಿಸಿದರು! ಕೇಳಿದವರು ಅಬ್ಬಾ! ಎಂದು ವಿಸ್ಮಯಗೊಂಡರು.

* * * *

ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಅಜಿತರ ವೇಳಾಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಾಯ ಭಾಗ.

ಒಂದು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಕೇಶವಕೃಪಾದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ರಸ್ತೆಯ ಮೇಲೆ ಯಾರೋ ಒಬ್ಬ ರಸ್ತೆ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವ ವಸ್ತುವಿನ ಹೆಸರು ಹಿಡಿದು ಜೋರಾಗಿ ಕೂಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ. ಬಿಸಿಲಿನ ಹೊತ್ತು. ಶಾಂತ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಇದೊಂದೇ ಕೂಗು. ಅಜಿತರಿಗೆ ನಿದ್ರೆ ಬರದೆ ಎದ್ದು ಬಂದರು: “ನಾಗಭೂಷಣಾ, ಆ ರಸ್ತೆ ಮೇಲೆ ಕೂಗುತ್ತಿರುವವನಿಗೆ ಈ ರಸ್ತೆಗೆ ಬರಬಾರದು ಅಂತ ಹೇಳು!” ಎಂದು ಗಂಭೀರವಾದ ಮುಖದಿಂದ ಸಿಡಿದರು. ಶ್ರೀ ನಾಗಭೂಷಣ್‌ಗೆ ಯೋಚನೆ - ‘ಇದ್ದೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ, ರಸ್ತೆ ಮೇಲೆ ಹೋಗಬೇಡ ಅನ್ನುವುದೆಂತು!’ ಅವರು ನಕ್ಕು ಸುಮ್ಮನಾದರು. ಅಜಿತ್ ಸಹಾ ಒಳನಡೆದರು.

* * * *

ಅಜಿತರ ತಮ್ಮ ಡಾ|| ಪುಟ್ಟಣ್ಣಯ್ಯ ಪಶುವೈದ್ಯರು. ಅವರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿದ್ದಾಗಲೊಮ್ಮೆ ಪರೀಕ್ಷೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಕೌರ ಮಾಡಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೂದಲು ಉದ್ದವಾಗಿ ಬೆಳೆದಿತ್ತು. ಅವರನ್ನು ಕಂಡ ಅಜಿತ್ ಕೇಳಿದರು: “ಇದೇನು, ನೀನು ನಾಯಿ ಡಾಕ್ಟರು ಎಂದು ಜೂಲು ನಾಯಿ ಥರವೇ ಇರಬೇಕೇನು?”

ಅಜಿತರದ್ದು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಲೋಕನ.

ದಾಂಡೇಲಿ ಸಂಘ ಶಿಕ್ಷಾ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕಲಾವಿದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಸೆಟ್ಟಿ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಫೋಷ್ ವಿಭಾಗದಲ್ಲೂ ಇದ್ದರು. ಅವರು ಸಂಚಲನ (marching) ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಎಡಗಾಲನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಎತ್ತಿ - ಎತ್ತಿ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಅಜಿತ್ ಗಮನಿಸಿದರು. ಕಾಲಿಗೇನಾದರೂ ಆಗಿತ್ತೇ? ಎಂದೂ ಆ ಕುರಿತು ವಿಚಾರಿಸಿದರು. ಕೃಷ್ಣಸೆಟ್ಟರಿಗೆ ಇದೊಂದೂ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆನಂತರ ಅಜಿತರೇ ಹೇಳಿದರು: ನೀನು ಫೋಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಆನಕ ನುಡಿಸುತ್ತೀಯಲ್ಲವೇ? ಹಾಗಾಗಿ ನಿನಗೆ ಕಾಲು ಎತ್ತಿ ಹಾಕುವುದು ರೂಢಿಯಾಗಿದೆ". ಅದು ನಿಜವೇ ಆಗಿತ್ತು.

* ಬೆಂಗಳೂರು ಕಾರಾಗೃಹ. ಮೀಸಾಬಂದಿಗಳೆಲ್ಲ ಒಂದು ಬ್ಯಾರಕಿನಲ್ಲಿದ್ದರು. ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಅಜಿತರ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಮಾಜವಾದಿ ನಾಯಕ ಎಸ್. ವೆಂಕಟರಾಂ ಮತ್ತು ದತ್ತಾತ್ರೇಯ (ಅಭಾವಿಪ) ಸಣ್ಣ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಜಿತ್ ಎದ್ದು ಬಂದು ಗುಡುಗಿದರು: "ಈಗ ಹೇಳಿ - ಒಂದೋ ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಜೈಲಿನಿಂದಾಚೆ ನಡೆಯಿರಿ, ಇಲ್ಲವೆ, ನಾನು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ". ವೆಂಕಟರಾಂ ಹೇಳಿದರು - "ನಮ್ಮನ್ನೇ ಕಳಿಸಿಬಿಡಿ; ಪುಣ್ಯ ಬರುತ್ತದೆ!"

* ಶ್ರೀ ಯಾದವರಾವ್‌ಜೀ ಕೆಲವು ಕಾರ್ಯಕರ್ತರೊಂದಿಗೆ ಮಾತಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಕೇಳಿದರು: "ನಿಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ thrilling (ರೋಮಾಂಚಕ) ಅಥವಾ ಅತ್ಯಂತ ಸಂತಸದ ಗಳಿಗೆ ಯಾವುದೆಂದು ಹೇಳಿ". ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರೂ ತಮಗೆ ಮಹತ್ವವೆನಿಸಿದ ಘಟನೆ ಹೇಳಿದರು. ಅಜಿತ್ ಸರದಿ ಬಂತು.

"ಒಮ್ಮೆ ನನ್ನ ಹಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಏನೋ ಆಹಾರದ ತುಣುಕು ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಿತ್ತು. 2 - 3 ದಿನಗಳಿಂದಲೂ ಅದನ್ನು ನಾಲಿಗೆಯಿಂದ ಸರಿಸಿ ತೆಗೆದುಹಾಕಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಒಮ್ಮೆ ಸರಕ್ಕನೆ ಅದು ಸಂದಿನಿಂದ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಬಂತು - ಅದೇ ನನಗೆ ಮಹೋನ್ನತ ತೃಪ್ತಿ ನೀಡಿದ ಕ್ಷಣ!" ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಯಾದವರಾವ್‌ಜೀ ಜೋರಾಗಿ ನಕ್ಕು "ಇವನನ್ನು ಯಾಕಾದರೋ ಕೇಳಿದೆನೋ" ಎಂದುಕೊಂಡರು.

* * * * *

* ಚಪ್ಪಲಿ ಆರು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಸವೆಯುತ್ತದೆ ಎಂದು ಒಮ್ಮೆ ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಲಾಯಿತು - ಒಂದು ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿ. ಮರುದಿನವೇ ಗೋಡೆ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಚಿತ್ರಪಲಕ. ಅದರಲ್ಲಿ ಚಪ್ಪಲಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಆರು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಪಾದ ಎಷ್ಟು ಸವೆಯುತ್ತದೆ - ಹೀಗೇ ಮತ್ತಾರು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಕಾಲೆಷ್ಟು ಸವೆದುಹೋಗುತ್ತದೆ - ಹೀಗಾಗುತ್ತಾ ದೇಹದ ಕೆಳಭಾಗ ಸವೆಯುತ್ತಾ ಸವೆಯುತ್ತಾ, ಇಂತಿಷ್ಟು ವಯಸ್ಸಾದ ಮೇಲೆ ಕೇವಲ ತಲೆಗೂದಲು ಉಳಿದಿರುವುದರ ವಿವರವಾದ ಬಿಡಿ-ಬಿಡಿಯಾದ ಚಿತ್ರಗಳಿದ್ದವು! ಅಜಿತರು ಚಪ್ಪಲಿಯ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿದ ಬಗೆ ಅದು! ನಮ್ಮನ್ನು ಕಾಪಾಡಿರುವ 'ಚಪ್ಪಲಿ'ಯ ವಿಧಿವತ್ ಪೂಜೆ ಸಹಾ ಆಯಿತು!!

ಶ್ರೀ ಬಾಳಾಸಾಹೇಬ ದೇವರಸರು ಕಳಿಸಿದ ಸಂತಾಪ ಸೂಚಕ ಪತ್ರ

ನಾಗಪುರ

10.12.1990

ಆತ್ಮೀಯರಾದ ಶ್ರೀ ಜಿ.ಬಿ. ಪುಟ್ಟಣ್ಣಯ್ಯ ಅವರೇ,

ಶ್ರೀ ಅಜಿತಕುಮಾರರ ಆಕಸ್ಮಿಕ ನಿಧನದ ಆಘಾತಕರ ಸುದ್ದಿ ಸಿಡಲಿನಂತೆ ಬಂದೆರಗಿತು. ತುಂಬ ದುಃಖಿತನಾದೆ. ಈ ದುಃಖವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲು ನನ್ನ ಬಳಿ ಶಬ್ದಗಳೇ ಇಲ್ಲವಾಗಿವೆ. ಇಷ್ಟು ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ, ಉಹೇಗೂ ಮೀರಿದಂತೆ ಅಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಸಂಭವಿಸಿದ ಈ ಅಪಘಾತದ ಮರಣದಿಂದಾಗಿ ಶ್ರೀ ಅಜಿತಕುಮಾರರು ಇನ್ನಿಲ್ಲವಾದರು ಎಂಬುದನ್ನು ನಂಬುವುದು ಸಹ ನನಗೆ ಕಠಿಣವೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಂಘಕಾರ್ಯವನ್ನು ವಿಸ್ತಾರಗೊಳಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ತುಂಬ ಪ್ರಮುಖ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತಂತಹ ಹಿರಿಯ ಪ್ರಚಾರಕರಾಗಿದ್ದವರು ಅವರು. ತಮ್ಮ ಪರಿಶ್ರಮ, ಶ್ರದ್ಧೆ ಮತ್ತು ಕಲ್ಪನಾ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಅನೇಕ ಹೊಸ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಸಂಘದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಪಕಗೊಳಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಅವರು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದರು. ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರವರೆಗೆ ಸಂಘದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ತಲುಪಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಹಲವು ವಿಧ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆ ಹಾಗೂ ಹೊಸ ಪ್ರಕಲ್ಪಗಳನ್ನು ಅವರು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಿದ್ದರು. ಹಿಂದು ಸೇವಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಹಲವು ವಿಧ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು, ಹಿಂದುಳಿದವರು ಮತ್ತು ದಲಿತರ ಏಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಅಪಾರವಾಗಿ ದುಡಿದವರು ಅವರು. ತಥಾ ಕಥಿತ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರ ದುರ್ಬಲರ ಏಳಿಗೆಗಾಗಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಮರ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ತುಂಬ ಮಂದಿ ಎಳೆಯ ವಯಸ್ಸಿನ ಯುವಕ-ಯುವತಿಯರಿಗೆ ಅವರು ಸ್ಫೂರ್ತಿಯಾಗಿದ್ದರು.

ಅವರ ಅಕಾಲ ನಿಧನದಿಂದಾಗಿ ಕೇವಲ ನಿಮ್ಮ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಸಂಘದಲ್ಲಿನ ನಮಗೆಲ್ಲರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಸಂಪೂರ್ಣ ಹಿಂದು ಸಮಾಜಕ್ಕೂ ಭರಿಸಲಾಗದಂತಹ ಭಾರೀ ನಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಏನೇ ಇರಲಿ, ಸರ್ವಶಕ್ತ ಭಗವಂತನ ಇಚ್ಛೆಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ತಲೆಬಾಗಲೇ ಬೇಕು. ಎಲ್ಲ ಸ್ವಯಂಸೇವಕರು ಮತ್ತು ಹಿಂದು ಸೇವಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಅವರು ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟಿರುವ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯಂತೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಲ್ಪಗಳಿಗಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನವಿತ್ತು. ಪರಿಶ್ರಮ ಸುರಿದು ಅವರ ಜೀವನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವರೆಂಬ ಭರವಸೆ ನನಗಿದೆ.

ಅಗಲಿದ ಅವರ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಗೌರವಪೂರ್ಣವಾದ ಶ್ರದ್ಧಾಂಜಲಿಯನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತ, ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ದುಃಖದಲ್ಲಿ ನಾನೂ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅವರ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ನೀಡುವಂತೆ ಮತ್ತು ಈಗ ಸಂಭವಿಸಿರುವ ದುಃಖದಾಯಕ ನಷ್ಟವನ್ನು ಭರಿಸುವಂತಹ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ನಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಕರುಣಿಸುವಂತೆ ಸರ್ವಶಕ್ತ ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ನಿಮ್ಮವ,

ಮ.ದ. ದೇವರಸ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸ್ವಯಂಸೇವಕ ಸಂಘ

ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯಾಲಯ, ನಾಗಪುರ

ದಿಲ್ಲಿ,

೮-೧೨-೯೦

ಪರಮ ಆತ್ಮೀಯ ಸ್ವಯಂಸೇವಕ ಬಂಧು/
ಸೇವಾವ್ರತಿ ಸೋದರ - ಸೋದರಿಗೆ,

ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಪ್ರೇರಣಾದಾಯಕ ಸಹಕಾರಿಗಳಾದ ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಂತ ಪ್ರಚಾರಕ ಶ್ರೀ ಅಜಿತಕುಮಾರ್, ತುಮಕೂರು ವಿಭಾಗ ಕಾರ್ಯವಾಹ ಶ್ರೀ ವಿಜಯೇಂದ್ರ ನರಹರಿ, ತುಮಕೂರು ವಿಭಾಗ ಪ್ರಚಾರಕ ಶ್ರೀ ನರೇಂದ್ರ, ಕೇಶವಕೃಪಾದ ಪ್ರಚಾರಕ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ ನಿರ್ದೇಶಕ ಈ ನಾಲ್ವರು ಸಮರ್ಪಿತ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ದುರಂತಮಯ ಅಗಲಿಕೆಯಿಂದ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಹೃದಯ ಹಿಂಡಿಹೋಗಿರುವುದು ಸಹಜ. ಅವರ ಸ್ನೇಹಮಯಿ ಮೂರ್ತಿಯೊಂದಿಗೆ ಒಡನಾಡುವ ಭಾಗ್ಯ ನಮ್ಮ ಪಾಲಿಗೆ ಇನ್ನು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಲಭಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ನಿಷ್ಕರ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿ ಹೆಜ್ಜೆಹೆಜ್ಜೆಗೂ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸನ್ನು ವಿಹ್ವಲಗೊಳಿಸುವುದು ಸಹಜ.

ಆದರೆ ಸಂಘದ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮೈಯುಂಡು ಬೆಳೆದ ನಮಗೆ ವಿಧಿಯ ಇಂತಹ ಕೂರ ಲೀಲೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಎದುರಿಸಬೇಕೆಂಬುದು ಗೊತ್ತು. ಇಂದಿನ ನಮ್ಮ ತಪ್ಪುಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಪ್ರಕಟಿಸಬೇಕೆಂಬುದು ನಮಗೆ ಗೊತ್ತು. ಅಗಲಿದ ಸಹಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಶ್ರದ್ಧಾಂಜಲಿ ಅರ್ಪಿಸುವ ನಿಜವಾದ ವಿದಾನ ಯಾವುದೆಂಬುದೂ ಗೊತ್ತು.

ವಿಧಿಯ ಆಟದೊಡನೆ ಕೈಸೇತು ಕೂಡುವಂತಹರು ನಾವಲ್ಲ, ನಮ್ಮ ಪೈಕಿ ಒಬ್ಬ ಆಟಗಾರನನ್ನು ಅದು ಸೆಳೆದೊಯ್ದರೆ ಅವನ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಜನ ಎದೆಯೆತ್ತಿ ನಿಂತೇವು. ಪ್ರಿಯ ಜನರ ಅಗಲಿಕೆಯ ಕೊರಗಿನ ಕಿಚ್ಚನ್ನು ತ್ಯಾಗ-ಪರಿಶ್ರಮಗಳ ಕಿಚ್ಚನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿಯೇವು. ಸಹಕಾರಿಗಳ ಜೀವಜ್ಯೋತಿ ಆರಿ ಹೋದೊಡನೆ ಅವರು ಹಚ್ಚಿಟ್ಟ ಕಾರ್ಯಜ್ಯೋತಿಯು ಆರಿಹೋಗುವ ಬದಲಿಗೆ ಅದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ನೆತ್ತರು-ಬೆವರುಗಳ ಎಣ್ಣೆ ಹುಯಿದು ಒಂದಕ್ಕೆ ಹತ್ತುಪಟ್ಟಾಗಿ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸಿಯೇವು. ಅಗಲಿಹೋದ ಸಹಯೋಗಿಗಳ ಆತ್ಮವು ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಬೀಗುವಂತೆ ನಾವೆಲ್ಲ ಉಳಿದ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಕಾರ್ಯದ ಮುನ್ನಡೆಗೆ ಹೆಗಲು ಹಚ್ಚಿ ನಿಂತೇವು.

ಹಿಂದೆ ಸಂಘದ ಶೈಶವಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಘಸ್ಥಾಪಕ ಪೂಜನೀಯ ಡಾಕ್ಟರಜೀ ಎಕಾವಿಕಿ ಅಗಲಿ ಹೋದಾಗ, ಅನಂತರ ಮುವ್ವತ್ತಮೂರು ವರ್ಷಕಾಲ ಸಂಘ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರವ್ಯಾಪಿಯಾಗಿ ಹಬ್ಬಿಸಿ ಮಹಾ ವಚ್ಚವೃಕ್ಷವಾಗಿ ಬೆಳೆಸಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ ಪೂಜನೀಯ ಶ್ರೀ ಗುರೂಜೀಯವರ ಶರೀರ ಬಿದ್ದು ಹೋದಾಗ, ಅಂತೆಯೇ ವಿಭಿನ್ನ ಕಾರ್ಯರಂಗಗಳಲ್ಲಿನ ನಮ್ಮ ಒರೋರ್ವ ಸಮರ್ಪಿತ ಕಾರ್ಯಕರ್ತನೂ ತನ್ನ ಇಹಲೋಕದ ಪಾತ್ರ ಪೂರೈಸಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋದಾಗ - ಇಂತಹ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೂ ಇದೇ ಅಪೂರ್ವ ಪರಂಪರೆ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿದೆ. ಇಂದಿಗೂ ಅದೇ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಉಳಿಸಿ ಬೆಳೆಗಿಸಿ ತೋರಬೇಕಲ್ಲವೇ?

ಅಗಲಿ ಹೋದ ನಮ್ಮ ಪ್ರಿಯ ಸಹಕಾರಿಗಳು ಹಿಂದು ನವೋದಯದ ಮುಂಬಳಕನ್ನು ಕಂಡುಹೋದರು. ನಾವಿಂದು ಹಿಂದುಸೂರ್ಯನು, ತನ್ನ ಪೂರ್ಣ ಕಾಂತಿಯೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸಿ ನಿಲ್ಲುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಭವಿತವ್ಯ ಇಂದು ಕವಲು ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದೆ. ಅದನ್ನು ಉಜ್ವಲ ಹಿಂದುಭವಿತವ್ಯದತ್ತ ಕೈಹಿಡಿದು ಮುನ್ನಡೆಸುವ ಪಾತ್ರ ನಾವು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಇತಿಹಾಸದ ಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ ಇಂದು ಪ್ರಚಂಡ ರಭಸ ಬಂದಿದೆ. ಅದನ್ನು ಹಿಡಿದಿತ್ತಿ ಹಿಂದುರಾಷ್ಟ್ರದ ಪರಮ ವೈಭವದತ್ತ ಹೊರಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಹಿಂದು ಜನಾಂಗದ ತಲೆಮಾರುಗಳ ಈ ಸುವರ್ಣ ಕನಸನ್ನು ನನಸು ಮಾಡುವ ಅಮೃತ ಗಳಿಗೆ ಸನ್ನಿಹಿತವಾಗಿದೆ. ಅದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಪ್ರಜ್ಞೆ - ಪರಿಶ್ರಮ - ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳ ಬೆಲೆ ತೆರಲು ಮಾತ್ರ ನಾವು ಸಿದ್ಧರಾಗಿರಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಅಗಲಿ ಹೋದವರ ಪುಣ್ಯಸ್ಥಳಿಗೆ ನಾವು ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕಾದ ಕರ್ತವ್ಯತರ್ಪಣ ಇದಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಯಾವುದಿರಬಲ್ಲದು?

ಹೊ.ವೆ. ಶೇಷಾದ್ರಿ

□ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಸಾಹಿತ್ಯ

ವ್ಯವಹಾರಸಾಹಸ್ರೀ (ಕನ್ನಡ ಆವೃತ್ತಿ)

ವ್ಯವಹಾರಸಾಹಸ್ರೀ (ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಆವೃತ್ತಿ)

ವ್ಯವಹಾರಸಾಹಸ್ರೀ* (ಹಿಂದೀ ಆವೃತ್ತಿ)

ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕೋಷ:

ಸುಗಂಧ: (ಕಥಾಸಂಗ್ರಹ)

ಬಾಲಸಾಹಿತ್ಯಸರಿತಾ (ಕಥಾಸಂಗ್ರಹ)

ಗೀತಸಂಸ್ಕೃತಮ್

ಗುಣನಕೋಷಪ್ರಕಮ್*

ರಸಪ್ರಶ್ನಾ:

ನವರೂಪಕಮ್

ಅಭ್ಯಾಸಪುಸ್ತಕಮ್ (Work Book)

ಸಾಕ್ಷಿಶಿಲಾ

ವಿವಿಧ ಸ್ವೀಕರ್‌ಗಳು

ಶುಭಾಶಯಪತ್ರ (Greeting Card)

ಬಿತ್ತಿಪತ್ರಗಳು

ಕನ್ನಡ - ಸಂಸ್ಕೃತ ಕ್ರಿಯಾಪದ ಕೋಷ:

* ಸದ್ಯ: ಪುಸ್ತಕಗಳು ಮುದ್ರಿತವಾಗಿವೆ.